

Sprawozdanie Zarządu z działalności
TAURON Polska Energia SA
za rok obrotowy 2016

SPIS TREŚCI

1. TAURON POLSKA ENERGIA S.A.	5
1.1. Podstawowe informacje o Spółce	5
1.2. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON	5
1.2.1. Jednostki podlegające konsolidacji	5
1.2.3. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe	6
1.2.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne	8
1.3. Strategia i Priorytety strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON	10
1.3.1. Misja, wizja i nowe wartości Grupy Kapitałowej TAURON	10
1.3.2. Strategia Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2016-2025	11
1.3.3. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON	14
1.3.4. Szanse i zagrożenia	15
1.3.5. Realizacja Strategii i priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2017 r.	16
1.4. Charakterystyka polityki i kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON	18
1.4.1. Perspektywiczne cele i założenia finansowe Strategii	19
1.4.2. Realizacja projektów inwestycyjnych	19
1.4.3. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych	20
1.4.4. Budowa wartości Grupy Kapitałowej TAURON	20
1.4.5. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej	21
1.4.6. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	21
1.5. Model Biznesowy Grupy Kapitałowej TAURON	22
1.5.1. Założenia Modelu Biznesowego	23
1.5.2. Zmiany w zasadach zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON	23
1.5.3. Kluczowe strumienie procesowe	26
1.5.4. Obszary biznesowe Grupy Kapitałowej TAURON	27
1.5.5. Centra Usług Wspólnych Grupy Kapitałowej TAURON	27
2. DZIAŁALNOŚĆ TAURON POLSKA ENERGIA S.A.	28
2.1. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy	28
2.1.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena	28
2.1.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena	28
2.1.2.1. Otoczenie makroekonomiczne	28
2.1.2.2. Otoczenie rynkowe	29
2.1.2.3. Otoczenie regulacyjne	35
2.2. Czynniki istotne dla rozwoju	39
2.3. Czego możemy oczekiwać w 2017 r.	40
2.4. Podstawowe produkty, towary i usługi	40
2.5. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia	42
2.5.1. Rynki zbytu	42
2.5.2. Źródła zaopatrzenia - paliwa	43
2.6. Kalendarium	44
2.7. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność	45
2.8. Nagrody i wyróżnienia	55
2.9. Informacja dotycząca zatrudnienia w TAURON	56
2.9.1. Polityka Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON	56
2.9.2. Rozwój i Szkolenia	57
2.9.3. Dialog społeczny	60
2.9.4. Kluczowe dane dotyczące zatrudnienia	61
2.10. Polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)	63
2.10.1. Bezpieczeństwo energetyczne	64
2.10.2. Zorientowanie na klienta	65
2.10.3. Badanie satysfakcji klienta	65
2.10.4. Wpływ na środowisko naturalne	66
2.10.5. Działalność sponsoringowa	70
3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON	71
3.1. Cel i zasady zarządzania ryzykiem	71
3.2. Zarządzanie ryzykiem w „Modelu trzech linii obrony”	71

3.3. Proces zarządzania ryzykiem i jego uczestnicy	72
3.4. Architektura systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym (ERM)	73
3.4.1. Zarządzanie ryzykiem handlowym	75
3.4.2. Zarządzanie ryzykiem finansowym	76
3.4.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	77
3.4.4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	77
3.4.5. Zarządzanie ryzykiem w projektach	78
3.5. Opis najistotniejszych ryzyk związanych z funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON	79
4. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO - MAJĄTKOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A.	83
4.1. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym	83
4.2. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok.....	87
4.3. Podstawowe wskaźniki finansowe i niefinansowe	87
4.4. Wpływy z emisji papierów wartościowych	88
4.5. Instrumenty finansowe	90
4.5.1. Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej	90
4.5.2. Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym	90
4.6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa	90
4.7. Ocena zarządzania zasobami finansowymi	90
4.8. Zasady sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego	91
4.9. Informacja o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	91
5. AKCJE I AKCJONARIAT.....	93
5.1. Struktura akcjonariatu	93
5.2. Polityka dywidendowa	93
5.3. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących.....	94
5.4. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu	94
5.5. Nabycie akcji własnych	94
5.6. Programy akcji pracowniczych	94
5.7. Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW).....	94
5.8. Relacje inwestorskie.....	98
6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO.....	100
6.1. Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego	100
6.2. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono	100
6.3. Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych	101
6.4. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji	102
6.5. Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne	103
6.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu	103
6.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych	104
6.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień.....	104
6.8.1. Zarząd.....	104
6.8.2. Rada Nadzorcza	105
6.9. Opis zasad zmiany Statutu Spółki	107
6.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.....	107
6.11. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów	109
6.11.1. Zarząd.....	109
6.11.2. Rada Nadzorcza	113

6.11.3. Komitet Audytu	117
6.11.4. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń	118
6.11.5. Komitet Strategii.....	119
6.11.6. Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej.....	120
6.12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów Spółki	120
6.13. Polityka wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących	121
6.13.1. System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów	121
6.13.1.1. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu	121
6.13.1.2. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów.....	121
6.13.1.3. Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu	122
6.13.1.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie.....	124
6.13.1.5. Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom	124
6.13.1.6. Informacja o zmianach w polityce wynagrodzeń w ciągu ostatniego roku obrotowego	125
6.13.1.7. Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.....	125
6.13.2. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej	125
6.13.3. Zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń podobnych dla byłych członków Zarządu i Rady Nadzorczej	126
7. POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA	127
7.1. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.....	127
7.2. Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.....	127
7.2.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON	127
7.2.2. Transakcje z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.....	129
7.2.3. Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek	129
7.2.4. Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje	130
ZAŁĄCZNIK A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW	134
ZAŁĄCZNIK B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW	138

1. TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

1.1. Podstawowe informacje o Spółce

TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna (zwana w dalszej części sprawozdania Spółką lub TAURON) została utworzona w dniu 6 grudnia 2006 r. w ramach realizacji *Programu dla elektroenergetyki*. Założycielami Spółki byli: Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, EnergiaPro S.A. z siedzibą we Wrocławiu (obecnie: TAURON Dystrybucja S.A.), ENION S.A. z siedzibą w Krakowie (obecnie: TAURON Dystrybucja S.A.) oraz Elektrownia Stalowa Wola S.A. z siedzibą w Stalowej Woli (obecnie: TAURON Wytwarzanie S.A.). Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 8 stycznia 2007 r. pod firmą Energetyka Południe S.A. Zmianę firmy Spółki na obecną, tj. TAURON Polska Energia S.A. zarejestrowano w dniu 16 listopada 2007 r.

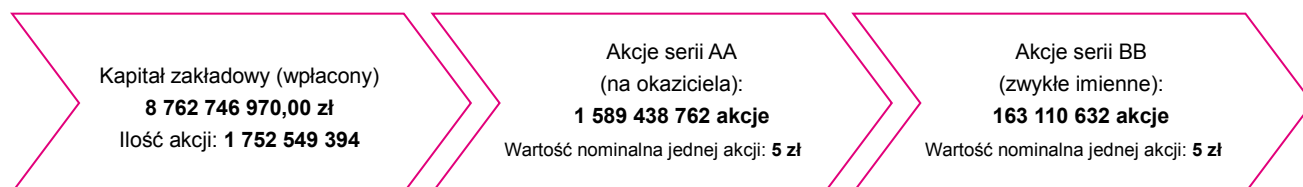
Poniższa tabela przedstawia informacje ogólne o Spółce oraz podstawowe rodzaje prowadzonej przez Spółkę działalności.

Tabela nr 1. Informacje ogólne o TAURON

Lp.	Informacje ogólne	Podstawowe rodzaje prowadzonej przez Spółkę działalności
1.	Nazwa (firma): TAURON Polska Energia S.A.	
2.	Forma prawna: spółka akcyjna	
3.	Siedziba: Katowice	1) Działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych (PKD 70.10 Z),
4.	Strona internetowa: www.tauron.pl	2) Handel energią elektryczną (PKD 35.14 Z),
5.	Krajowy Rejestr Sądowy: 0000271562 Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach	3) Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych (handel węglem i biomasą) (PKD 46.71 Z),
6.	NIP: 9542583988	4) Handel paliwami gazowymi (PKD 35.23 Z).
7.	REGON: 240524697	
8.	Spółka nie posiada oddziałów (zakładów)	

Poniższy rysunek przedstawia wysokość kapitału zakładowego TAURON według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w podziale na ilość akcji.

Rysunek nr 1. Kapitał zakładowy TAURON (wpłacony) na 31 grudnia 2016 r. w podziale na ilość akcji

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. (Grupa Kapitałowa TAURON) jest pionowo zintegrowaną grupą energetyczną zlokalizowaną w południowej części Polski. Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego (z wyłączeniem przesyłu energii elektrycznej leżącego wyłącznie w gestii Operatora Systemu Przesyłowego (OSP)), tj. w obszarze wydobywania węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu energią elektryczną i ciepłem.

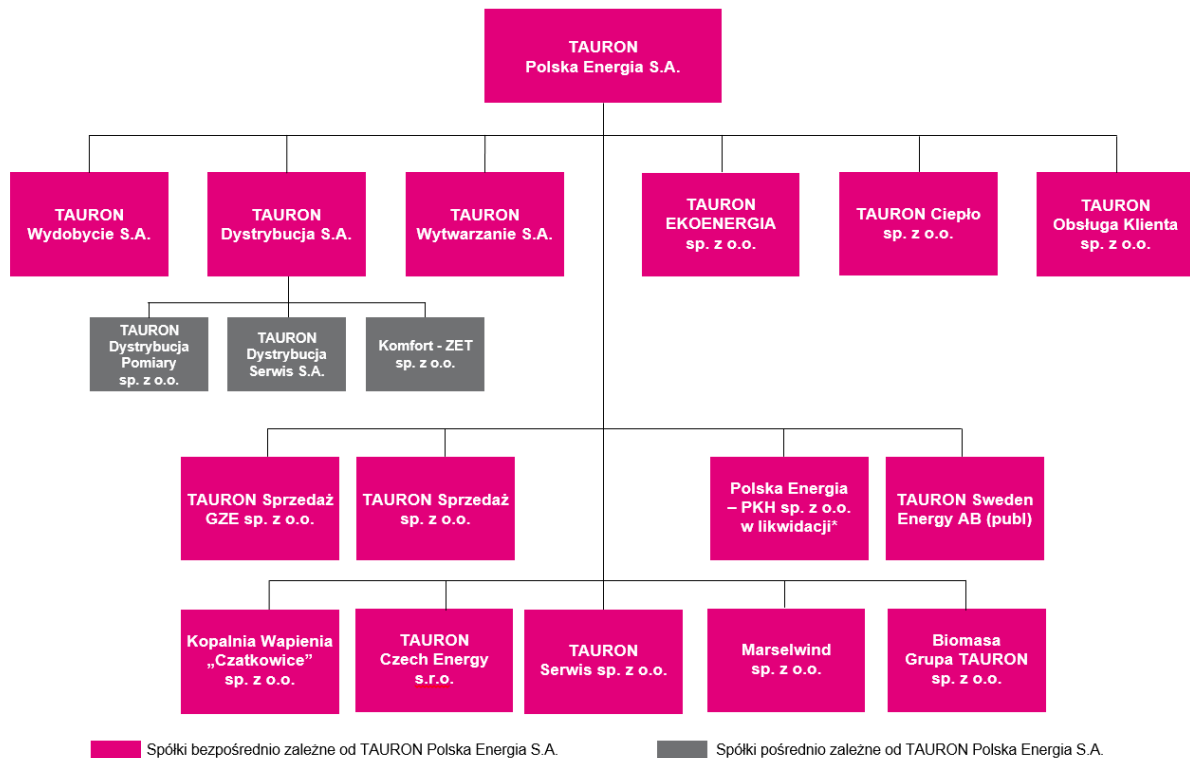
1.2. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON

Na dzień 31 grudnia 2016 r. do kluczowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, oprócz jednostki dominującej TAURON, zaliczało się 18 spółek zależnych, objętych konsolidacją, wskazanych w pkt 1.2.1. niniejszego sprawozdania. Ponadto na dzień 31 grudnia 2016 r. Spółka w sposób bezpośredni lub pośredni posiadała udziały w pozostałych 34 spółkach, a na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka w sposób bezpośredni lub pośredni posiadała udziały w pozostałych 35 spółkach.

1.2.1. Jednostki podlegające konsolidacji

Poniższy rysunek przedstawia strukturę Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniającą spółki objęte konsolidacją, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Rysunek nr 2. Struktura Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniająca spółki objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 r.

* W dniu 8 marca 2017 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki PEPKH w likwidacji podjęło uchwałę o dalszym istnieniu spółki i uchyleniu jej likwidacji.

Grupa Kapitałowa TAURON posiada również inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach: Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. (EC Stalowa Wola), Elektrownia Blachownia Nowa sp. z o.o. w likwidacji (Elektrownia Blachownia Nowa w likwidacji) oraz TAMEH HOLDING sp. z o.o. (TAMEH HOLDING), TAMEH POLSKA sp. z o.o. (TAMEH POLSKA) oraz TAMEH Czech s.r.o. (TAMEH Czech), które w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są wyceniane metodą praw własności.

Szczegółowe informacje o spółkach zależnych objętych konsolidacją oraz o udziale TAURON w ich kapitale zakładowym, jak również w organie stanowiącym, zostały przedstawione w pkt 1.2.4. niniejszego sprawozdania.

W związku ze zmianami w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON, na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka posiada w sposób bezpośredni lub pośredni udziały w 53 spółkach.

1.2.3. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe

Poniższa tabela przedstawia wykaz istotnych spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych objętych konsolidacją, w których Spółka posiadała udziały oraz akcje według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 2. Wykaz istotnych spółek zależnych objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
1.	TAURON Wydobywanie*	Jaworzno	Wydobywanie węgla kamiennego	100,00%
2.	TAURON Wytwarzanie	Jaworzno	Wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej i ciepła	100,00%
3.	TAURON EKOENERGIA	Jelenia Góra	Wytwarzanie energii elektrycznej	100,00%
4.	Marselwind	Katowice	Wytwarzanie, przesyłanie i handel energią elektryczną	100,00%
5.	TAURON Ciepło	Katowice	Produkcja i dystrybucja ciepła	100,00%
6.	TAURON Dystrybucja	Kraków	Dystrybucja energii elektrycznej	99,72%

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
7.	TAURON Dystrybucja Serwis**	Wrocław	Działalność usługowa	99,72%
8.	TAURON Dystrybucja Pomiary**	Tarnów	Działalność usługowa	99,72%
9.	TAURON Sprzedaż	Kraków	Obrót energią elektryczną	100,00%
10.	TAURON Sprzedaż GZE	Gliwice	Obrót energią elektryczną	100,00%
11.	TAURON Czech Energy	Ostrawa, Republika Czeska	Obrót energią elektryczną	100,00%
12.	TAURON Obsługa Klienta	Wrocław	Działalność usługowa	100,00%
13.	KW Czatkowice	Krzeszowice	Wydobywanie skał wapiennych oraz wydobywanie kamienia	100,00%
14.	PEPKH w likwidacji	Warszawa	Obrót energią elektryczną	100,00%
15.	TAURON Sweden Energy	Sztokholm, Szwecja	Działalność usługowa	100,00%
16.	Biomasa Grupa TAURON	Stalowa Wola	Pozyskiwanie i handel biomasą	100,00%
17.	TAURON Serwis***	Katowice	Działalność usługowa	95,61%
18.	KOMFORT-ZET**	Tarnów	Działalność usługowa	99,72%

*W dniu 1 grudnia 2016 r. zostało zarejestrowane połączenie spółek TAURON Wydobycie oraz Nowe Brzeszcze GT.

**Udział w TAURON Dystrybucja Serwis sp. z o.o. (TAURON Dystrybucja Serwis), TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. (TAURON Dystrybucja Pomiary), oraz KOMFORT-ZET posiadany jest przez TAURON w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. (TAURON Dystrybucja). Dodatkowo, TAURON jest użytkownikiem udziałów/akcji spółek TAURON Dystrybucja Serwis oraz TAURON Dystrybucja Pomiary.

***W dniu 2 listopada 2016 r. zostało zarejestrowane połączenie spółek TAURON Serwis sp. z o.o. (TAURON Serwis) z TAURON Wytwarzanie Serwis.

Poniższa tabela przedstawia wykaz istotnych spółek współzależnych, w których Spółka posiadała bezpośredni i pośredni udział, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 3. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2016 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
1.	EC Stalowa Wola*	Stalowa Wola	Wytwarzanie energii elektrycznej	50,00%
2.	Elektrownia Blachownia Nowa w likwidacji*	Kędzierzyn Koźle	Wytwarzanie energii elektrycznej	50,00%
3.	TAMEH HOLDING **	Dąbrowa Górnicza	Działalność firm centralnych i holdingów	50,00%
4.	TAMEH POLSKA **	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepła	50,00%
5.	TAMEH Czech**	Ostrawa, Republika Czeska	Produkcja, handel i usługi	50,00%

*Udział w EC Stalowa Wola oraz Elektrowni Blachownia Nowa w likwidacji, posiadany jest przez TAURON w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.

**Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING, która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA oraz TAMEH Czech.

Pozostała najistotniejsza inwestycja w aktywa finansowe o charakterze kapitałowym na dzień 31 grudnia 2016 r. obejmuje zaangażowanie w PGE EJ 1 o wartości 23 046 tys. zł.

1.2.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne

Nabycie udziałowych papierów wartościowych

Do głównych inwestycji w udziałowe papiery wartościowe, jakich dokonała Spółka w 2016 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, należy zaliczyć:

Nabycie udziałów w spółce Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o. (Nowe Brzeszcze GT)

W 2016 r. TAURON trzykrotnie obejmował nowe udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Nowe Brzeszcze GT na łączną kwotę 182 900 tys. zł, w tym:

- 1) W dniu 29 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód, Wydział VIII Gospodarczy zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki Nowe Brzeszcze GT, uchwalone przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (ZW) Nowe Brzeszcze GT w dniu 31 grudnia 2015 r. Kapitał zakładowy spółki został podwyższony z kwoty 2 100 000 zł do kwoty 5 000 000 zł, tj. o kwotę 2 900 000 zł, poprzez utworzenie 29 000 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 2 900 000 zł. Udziały objął TAURON jako dotychczasowy jedyny wspólnik spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 1 000 zł za każdy udział, tj. za łączną kwotę 29 000 000 zł.

Nadwyżka ceny objęcia każdego nowego udziału w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jego wartość nominalną, w łącznej wysokości 26 100 000 zł, została przelana na kapitał zapasowy spółki, który został utworzony na podstawie ww. uchwały.

- 2) W dniu 6 maja 2016 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki Nowe Brzeszcze GT, uchwalone przez Nadzwyczajne ZW Nowe Brzeszcze GT w dniu 22 marca 2016 r. Kapitał zakładowy spółki został podwyższony z kwoty 5 000 000 zł do kwoty 55 000 000 zł, tj. o kwotę 50 000 000 zł, poprzez utworzenie 500 000 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 50 000 000 zł. Udziały objął TAURON jako dotychczasowy jedyny wspólnik spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 300 zł za każdy udział, tj. za łączną kwotę 150 000 000 zł.

Nadwyżka ceny objęcia każdego udziału w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jego wartość nominalną, w wysokości 200 zł za każdy udział, tj. w łącznej wysokości 100 000 000 zł została przelana na kapitał zapasowy spółki.

- 3) W dniu 25 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki Nowe Brzeszcze GT, uchwalone przez Nadzwyczajne ZW spółki Nowe Brzeszcze GT w dniu 11 sierpnia 2016 r. Kapitał zakładowy spółki został podwyższony z kwoty 55 000 000 zł do kwoty 55 078 000 zł, tj. o kwotę 78 000 zł, poprzez utworzenie 780 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 78 000 zł. Udziały objął TAURON jako dotychczasowy jedyny wspólnik spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 5 000 zł za każdy udział, tj. za łączną kwotę 3 900 000 zł.

Nadwyżka ceny objęcia każdego udziału w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jego wartość nominalną, w wysokości 3 822 000 zł została przelana na kapitał zapasowy spółki.

Nabycie akcji w spółce TAURON Wydobycie S.A. (TAURON Wydobycie)

W 2016 r. TAURON dwukrotnie obejmował nowe akcje w podwyższonym kapitale zakładowym spółki TAURON Wydobycie na łączną kwotę 347 000 tys. zł, w tym:

- 1) W dniu 28 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód, Wydział VIII Gospodarczy zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki TAURON Wydobycie, uchwalone przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (WZ) TAURON Wydobycie w dniu 29 kwietnia 2016 r. Kapitał zakładowy spółki został podwyższony z kwoty 352 040 780 zł do kwoty 354 540 780 zł, tj. o kwotę 2 500 000 zł, poprzez emisję 250 000 nowych akcji o wartości nominalnej 10 zł każda akcja i o łącznej wartości nominalnej 2 500 000 zł. Akcje objął TAURON jako dotychczasowy jedyny akcjonariusz spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 1 000 zł za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 250 000 000 zł.

Nadwyżka ceny emisyjnej każdej nowej akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jej wartość nominalną, w wysokości 990 zł na każdą akcję, tj. w łącznej wysokości 247 500 000 zł została przelana na kapitał zapasowy spółki.

- 2) W dniu 27 października 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód, Wydział VIII Gospodarczy zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki TAURON Wydobycie, uchwalone przez Nadzwyczajne WZ TAURON Wydobycie w dniu 28 września 2016 r. Kapitał zakładowy spółki został podwyższony

z kwoty 354 540 780 zł do kwoty 355 510 780 zł, tj. o kwotę 970 000 zł, poprzez emisję nowych 97 000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda i o łącznej wartości nominalnej 970 000 zł. Akcje objął TAURON jako dotychczasowy jedyny akcjonariusz spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 1 000 zł za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 97 000 000 zł.

Nadwyżka ceny emisyjnej w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jej wartość nominalną, w wysokości 96 030 000 zł została przelana na kapitał zapasowy spółki.

Nabycie udziałów spółki TAURON Wytwarzanie Serwis sp. z o.o. (TAURON Wytwarzanie Serwis)

W dniu 4 sierpnia 2016 r. TAURON nabył od TAURON Wytwarzanie S.A. (TAURON Wytwarzanie) 63 910 udziałów spółki TAURON Wytwarzanie Serwis, o wartości nominalnej 50 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 3 195 500 zł, stanowiących 95,54% udziału w kapitale zakładowym spółki TAURON Wytwarzanie Serwis, które były dotychczas użytkowane przez TAURON.

Nabycie udziałów TAURON Wytwarzanie Serwis stanowiło jeden z etapów realizacji programu *Reorganizacja obszaru usług serwisowych w Grupie TAURON*. W dniu 2 listopada 2016 r. nastąpiło połączenia spółek: TAURON Serwis, jako spółką przejmującą ze spółką TAURON Wytwarzanie Serwis, jako spółką przejmowaną.

Nabycie akcji spółki ElectroMobility Poland S.A. (ElectroMobility Poland)

W dniu 19 października 2016 r. TAURON oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (PGE), ENEA S.A. (ENEA) i ENERGA S.A. (ENERGA) zawiązały spółkę pod firmą *ElectroMobility Poland S.A.* z siedzibą w Warszawie, w której TAURON objął 2 500 akcji o wartości nominalnej 1 000 zł każda i o łącznej wartości nominalnej 2 500 000 zł, stanowiących 25% udziału w kapitale zakładowym spółki. *ElectroMobility Poland* została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 grudnia 2016 r.

Podstawowym obszarem działania spółki będzie prowadzenie badań i analiz w zakresie rozwoju, promowania i upowszechniania elektromobilności oraz rozwoju przemysłu elektromobilności w Polsce.

Dopłaty do kapitału PEPKH w likwidacji

W dniu 8 listopada 2016 r. Nadzwyczajne ZW spółki PEPKH w likwidacji podjęło uchwałę o wniesieniu dopłat do kapitałów spółki w kwocie 6 000 tys. zł. Celem wniesienia dopłat jest zapewnienie możliwości finansowania działalności spółki. Środki pieniężne w ramach dopłat zostały wniesione przez TAURON w dniu 9 listopada 2016 r.

Nabycie udziałów spółki Magenta Grupa TAURON sp. z o.o.

W dniu 15 grudnia 2016 r. została zawiązana spółka pod firmą *Magenta Grupa TAURON sp. z o.o.* (Magenta Grupa TAURON) z siedzibą w Katowicach, w której wszystkie 10 000 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy udział i łącznej wartości nominalnej 500 000 zł zostały objęte przez TAURON. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 31 stycznia 2017 r.

Spółka *Magenta Grupa TAURON* została zawiązana w celu wsparcia długoterminowego rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON poprzez inwestycje w przedsiębiorstwa w fazie seed i start – up oraz prowadzenie projektów rozwojowych odpowiadających na potrzeby Grupy Kapitałowej TAURON.

Nabycie udziałów spółki PGE EJ 1

W dniu 21 grudnia 2016 r. Nadzwyczajne ZW spółki PGE EJ 1 sp. z o.o. (PGE EJ 1) podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego z kwoty 275 859 450 zł do kwoty 310 858 470 zł tj. o kwotę 34 999 020 zł poprzez utworzenie 248 220 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł jeden udział i łącznej wartości nominalnej 34 999 020 zł. TAURON obejmuje 10% nowoutworzonych udziałów, tj. 24 822 udziały o łącznej wartości nominalnej 3 499 902 zł.

Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 15 lutego 2017 r.

Zdarzenia po 31 grudnia 2016 r.

Nabycie udziałów spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o. w organizacji

W wyniku podziału TAURON Wytwarzanie prowadzonego na podstawie uchwały Nadzwyczajnego WZ TAURON Wytwarzanie z dnia 31 stycznia 2017 r., poprzez wydzielenie w trybie art. 529 § 1 pkt 4) Ksh, tj. przez przeniesienie części majątku TAURON Wytwarzanie w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa obejmującej proces inwestycyjny budowy nowego bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, realizowany w TAURON Wytwarzanie Oddział Jaworzno 910 MW w Jaworznie, na nowo zawiązaną spółkę *Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o.*, TAURON w zamian za przeniesienie ww. majątku obejmie 37 000 udziałów spółki *Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o.* o wartości nominalnej 50 zł każdy i łącznej wartości nominalnej 1 850 000 zł.

Z chwilą podjęcia ww. uchwały została zawiązana spółka *Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o.* w organizacji.

Jednocześnie, w dniu 31 stycznia 2017 r. została podjęta uchwała wspólników Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o. w organizacji w przedmiocie ww. podziału.

Proces podziału jest wyrazem realizacji *Strategii Grupy TAURON na lata 2016 - 2025*, zgodnie z którą projekt budowy bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III będzie realizowany w nowej formule finansowania, zakładającej wydzielenie ze spółki TAURON Wytwarzanie zorganizowanej części przedsiębiorstwa i sprzedaż części udziałów partnerom zewnętrznym.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie nastąpiła jeszcze rejestracja podziału TAURON Wytwarzanie w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Uchylenie likwidacji spółki PEPKH w likwidacji

W dniu 8 marca 2017 r. Nadzwyczajne ZW spółki PEPKH w likwidacji, stosownie do art. 273 Ksh, podjęło uchwałę o dalszym istnieniu spółki i uchyleniu jej likwidacji.

Uchylenie likwidacji spółki wynikało ze zmiany uwarunkowań związanych z prowadzonym postępowaniem likwidacyjnym, wskazującym na celowość dalszego istnienia spółki.

Główne inwestycje w aktywa finansowe

Do głównych inwestycji Grupy Kapitałowej TAURON w aktywa finansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 r. należy zaliczyć:

1. Nabycie przez TAURON, jako jednostkę dominującą jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych za łączną kwotę 25 000 tys. zł. Wartość bilansowa jednostek wycenianych w wartości godziwej wyniosła na dzień 31 grudnia 2016 r. 25 316 tys. zł.
2. Udzielenie przez TAURON, jako jednostkę dominującą pożyczek dla spółki współzależnej EC Stalowa Wola w łącznej kwocie 23 575 tys. zł. Na dzień bilansowy wartość pożyczek udzielonych EC Stalowa Wola wyniosła 256 067 tys. zł.
3. Zawarcie przez TAURON, jako jednostkę dominującą transakcji zabezpieczających swap procentowy (IRS) na okres od 4 do 5 lat zabezpieczających część ryzyka stopy procentowej w stosunku do przepływów pieniężnych związanych z ekspozycją na WIBOR 6M wyznaczonych w ramach dynamicznej strategii zarządzania ryzykiem, tj. odsetek od dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 2 100 000 tys. zł. Wartość bilansowa powyższych instrumentów wycenianych na dzień bilansowy wyniosła 36 641 tys. zł.

1.3. Strategia i Priorytety strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON

Do dnia 1 września 2016 r. obowiązywała w Grupie Kapitałowej TAURON *Strategia Korporacyjna Grupy TAURON na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2023*. Działania podejmowane w ramach realizacji tej Strategii koncentrowały się na 4 głównych celach: wzrost w najbardziej atrakcyjnych obszarach działalności, efektywność operacyjna i inwestycyjna na poziomie najlepszych praktyk, zarządzanie ekspozycją na ryzyka rynkowe i regulacyjne, budowa efektywnej organizacji. W 2016 r. kontynuowano prace związane z realizacją projektów strategicznych takich jak: budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW_e w Elektrowni Jaworzno III, budowa bloku parowo-gazowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy cieplnej 240 MW_t w EC Stalowa Wola, przygotowanie do rozpoczęcia budowy bloku gazowo-parowego o mocy 413 MW_e w Elektrowni Łagisza, budowa szybu „Grzegorz” wraz z infrastrukturą i budowa poziomu 800 m w ZG Janina. Kontynuowano działania restrukturyzacyjne związane z poprawą procesów zarządczych, integracją spółek oraz integracją funkcji wsparcia.

W dniu 2 września 2016 r. Zarząd TAURON przyjął, a Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała dokument *Strategia Grupy TAURON na lata 2016-2025* (Strategia). Nowa Strategia jest odpowiedzią na wyzwania wynikające z aktualnej i prognozowanej sytuacji rynku i sektora elektroenergetycznego. W procesie przygotowywania Strategii dokonano gruntownej analizy otoczenia makroekonomicznego, rynkowego i regulacyjnego oraz prognoz kierunków rozwoju sektora, przekładając je na szanse i ryzyka dla Grupy Kapitałowej TAURON w perspektywie najbliższych dziesięciu lat. Szczegółowo przeanalizowano zdolności Grupy Kapitałowej TAURON do sfinansowania obecnych i planowanych inwestycji, tak, aby ich realizacja była możliwa ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz finansowania dłużnego. Powyższe analizy i trendy rynkowe były podstawą do weryfikacji założeń rynkowych, makroekonomicznych oraz planu inwestycyjnego.

1.3.1. Misja, wizja i nowe wartości Grupy Kapitałowej TAURON

Nowa Strategia definiuje nową Misję i Wizję oraz określa kluczowe wartości Grupy Kapitałowej TAURON:

Misja Grupy Kapitałowej TAURON

„Z pasją i zaangażowaniem dostarczamy nowoczesne rozwiązania, które dają energię w ciągle zmieniającym się świecie.”

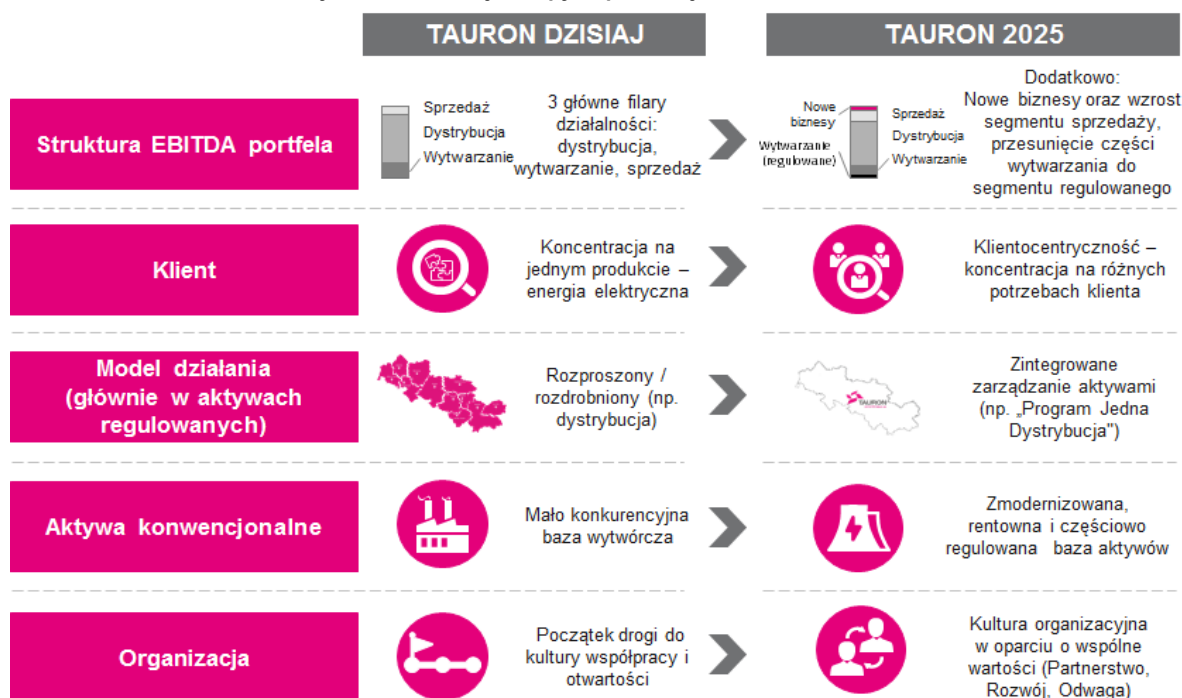
Wizja Grupy Kapitałowej TAURON

„Jesteśmy firmą, która najlepiej w polskiej branży energetycznej odpowiada na potrzeby klientów.”

Misja i wizja najlepiej opisują zamierzenia strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON. Segment Sprzedaż oraz nowe produkty i usługi stanowią tą dziedzinę działalności, którą Grupa Kapitałowa TAURON będzie intensywnie rozwijać. Grupa Kapitałowa TAURON dostosowuje swój profil w celu pełnej koncentracji na kliencie dostrzegając potencjał nowych produktów, kompatybilnych usług, nowoczesnych kanałów kontraktu jako odpowiedzi na potrzeby klientów.

Poniższy rysunek przedstawia Wizję Grupy Kapitałowej TAURON w 2025 r.

Rysunek nr 3. Wizja Grupy Kapitałowej TAURON w 2025 r.

Kluczowe wartości, które mają wspierać realizację Strategii to „Partnerstwo”, „Rozwój” i „Odwaga”. Wartości odzwierciedlają sposób, w jaki Grupa Kapitałowa TAURON chce osiągać cele. Istotne w ramach partnerstwa jest nastawienie na klientów, budowę trwałych relacji i zaangażowanie. Rozwój oznacza nastawienie na innowacyjność, rozwój kompetencji, umiejętności i wiedzy oraz poszukiwanie coraz lepszych rozwiązań wychodząc naprzeciw klientom i podnosząc jakość usług. Odwaga oznacza śmiałość i otwartość, determinację oraz zaangażowanie i pasję w realizacji wspólnych celów.

Połączenie tych wartości ma prowadzić do lepszego rozumienia oczekiwań klientów, odpowiedzi na wyzwania rynku i rozwoju kultury organizacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON.

1.3.2. Strategia Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2016-2025

Strategia przyjęta na lata 2016-2025 prezentuje optymalną ścieżkę rozwoju, która zapewni stabilność finansową oraz perspektywę wzrostu, przy jednoczesnym wsparciu zapewnienia stabilności systemu elektroenergetycznego. Długoterminowy rozwój będzie opierał się na rozwiązaniach bazujących na relacjach z klientami. Przyjęta misja i wizja odzwierciedlają nową filozofię zarządzania oraz wpisują się w koncepcję rozwoju zorientowanego na klienta.

Strategia zmienia podejście do rozwoju poszczególnych segmentów działalności Grupy Kapitałowej TAURON, dzieląc je na takie, które Grupa Kapitałowa TAURON będzie mocno rozwijać, takie, które będą stanowiły podstawę stabilności finansowej oraz na takie, gdzie konieczny jest mocny akcent na efektywność kosztową. Powyższe odzwierciedla nową filozofię zarządzania oraz podkreśla zwrot w kierunku klienta i jego potrzeb oraz w kierunku budowy innowacyjnej, otwartej na nowe wyzwania Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 4. Perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia wyznacza trzy priorytety, które przekształcą Grupę Kapitałową TAURON w innowacyjny, dostosowany do potrzeb rynku i klienta, rozwijający się koncern energetyczny docelowo zapewniający swoim akcjonariuszom zwrot z zainwestowanego kapitału.

1. Zapewnienie stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON realizowane jest poprzez następujące działania:
 - a) *Program Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018*, przyjęty w marcu 2016 r. i zakładający uzyskanie oszczędności w latach 2016-2018 na poziomie 1,3 mld zł. Na powyższe oszczędności składają się działania wpływające na skumulowany wzrost EBITDA o około 1 mld zł oraz polegające na ograniczeniu nakładów inwestycyjnych o około 0,3 mld zł w latach 2016-2018.
 - b) Inicjatywy Strategiczne i ograniczenie nakładów inwestycyjnych w latach 2017-2020 przyniosą efekt finansowy na poziomie 1,9 mld zł. Będzie on osiągnięty dzięki działaniom wpływającym na skumulowany wzrost EBITDA o około 1,2 mld zł oraz redukcję nakładów inwestycyjnych o około 0,7 mld zł. Są to dodatkowe efekty finansowe, poza efektami ujętymi w Programie Poprawy Efektywności.
 - c) Wstrzymanie inwestycji w nowy blok gazowo-parowy w Elektrowni Łagisza, przekładające się na brak poniesienia nakładów inwestycyjnych na kwotę około 1,5 mld zł. Projekt będzie mógł zostać wznowiony w przypadku zaistnienia korzystnego otoczenia regulacyjnego i rynkowego.
2. Budowa silnej grupy kapitałowej.

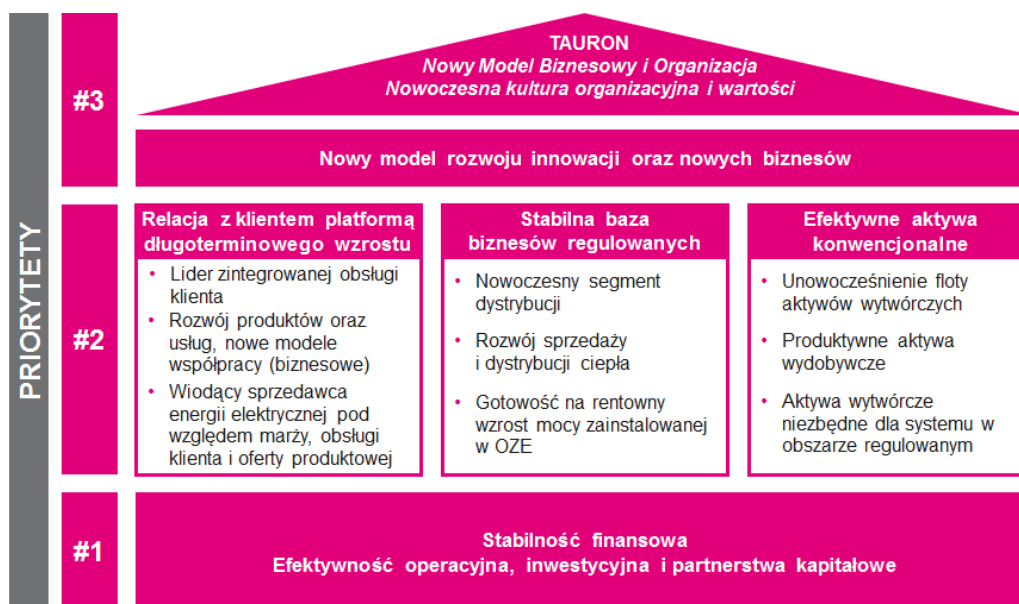
Strategia wyznacza nowe podejście do łańcucha wartości, w którym dla każdego Obszaru Biznesowego wyznaczono kluczowe zadania. Strategia nie zakłada równomiernego wzrostu w każdym ogniwie łańcucha wartości. Sprzedaż i rozwój nowych produktów i usług mają stanowić silną bazę wzrostu Grupy Kapitałowej TAURON. W tym segmencie TAURON planuje dynamiczny rozwój oferty dla klientów, co pozwoli na utrzymanie obecnej bazy klientów kupujących produkty TAURON oraz zwiększenie rentowności. Obszary dystrybucji energii elektrycznej oraz wytwarzania i dystrybucji ciepła mają stanowić stabilną bazę biznesów regulowanych Grupy Kapitałowej TAURON. Obszary wydobywania i wytwarzania konwencjonalnego mają zadania związane przede wszystkim z poprawą efektywności. Zdefiniowano następujące trzy filary budowy silnej grupy kapitałowej:

- a) Relacje z klientem oparte na zintegrowanej obsłudze o wysokich standardach i z wykorzystaniem nowoczesnych kanałów sprzedaży i obsługi klienta oraz rozwój oferty produktów i usług.
 - b) Stabilna baza aktywów regulowanych oparta o zmodernizowany segment dystrybucji energii elektrycznej, ciepłownictwa i gotowość do rozwijania źródeł odnawialnych w przypadku korzystnego otoczenia regulacyjnego.
 - c) Efektywne aktywa konwencjonalne, tj. segmenty wydobywania i wytwarzania konwencjonalnego, które poprzez poprawę efektywności kosztowej i produktywności będą konkurencyjne na rynku lub w przypadku aktywów wytwórczych będą przesuwane do obszaru regulowanego systemu elektroenergetycznego.
3. Wdrożenie zmian organizacyjnych wspierających realizację Strategii, które przekształcą Grupę Kapitałową TAURON w nowoczesną i innowacyjną organizację:

- a) Wdrożenie nowego modelu operacyjnego zorientowanego na procesy. Wyodrębniono pięć priorytetowych strumieni procesowych, wokół których koncentrować się będzie działalność Grupy Kapitałowej TAURON, tj.: Strategia, Finanse, Zarządzanie Majątkiem i Rozwój, Klient oraz Zarządzanie Korporacyjne i Wsparcie. Takie podejście pozwoli na położenie większego nacisku na zagadnienia przekrojowe, które decydować będą o przewagach konkurencyjnych Grupy Kapitałowej TAURON w przyszłości.
- b) Rozwój działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej, na który przewiduje się wydatki w wysokości 0,4% skonsolidowanych przychodów rocznie.
- c) Rozwój projektów innowacyjnych w oparciu o dedykowany do tego fundusz typu Corporate Venture Capital (CVC) lub podobne rozwiązania.

Poniższy rysunek przedstawia realizację priorytetów w oparciu o filary Strategii Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 5. Realizacja priorytetów w oparciu o filary Strategii Grupy Kapitałowej TAURON

Wdrożenie Strategii pozwoli na zwiększenie EBITDA z 3,5 mld zł w 2015 r. do poziomu powyżej 4 mld zł w 2020 r. oraz powyżej 5 mld zł w 2025 r. Szacowany powtarzalny efekt realizacji Programu Poprawy Efektywności w postaci wpływu na EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON to około 0,4 mld zł od 2018 r., a efekt realizacji Inicjatyw Strategicznych w postaci wpływu na EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON to około 0,3 mld zł po 2020 r.

W ramach racjonalizacji nakładów inwestycyjnych zredukowano nakłady planowane na lata 2016-2020 z 20,2 mld zł do ok. 18 mld zł. W Strategii założono kontynuację rozpoczętych i daleko zaawansowanych projektów inwestycyjnych. Szczegółowa analiza wskazała, że 75% planu inwestycyjnego do 2020 r. to zadania kontynuowane lub będące realizacją podjętych zobowiązań. Do tych zadań należą inwestycja w blok 910 MW w Elektrowni Jaworzno III oraz zakontraktowane lub wynikające z wymogów regulacyjnych zadania w Segmencie Dystrybucja. Rezygnacja lub przesunięcie tych zadań miałyby negatywny wpływ na wartość Grupy Kapitałowej TAURON, bądź też jest niemożliwa z przyczyn prawnych lub wymogów bezpieczeństwa.

W Segmencie Wydobywanie kontynuowane będą inwestycje w ZG Janina, budowę szybu „Grzegorz” w ZG Sobieski oraz realizowane zaplanowane inwestycje w ZG Brzeszcze. Wartość nakładów w tym obszarze to około 1,3 mld zł do 2020 r.

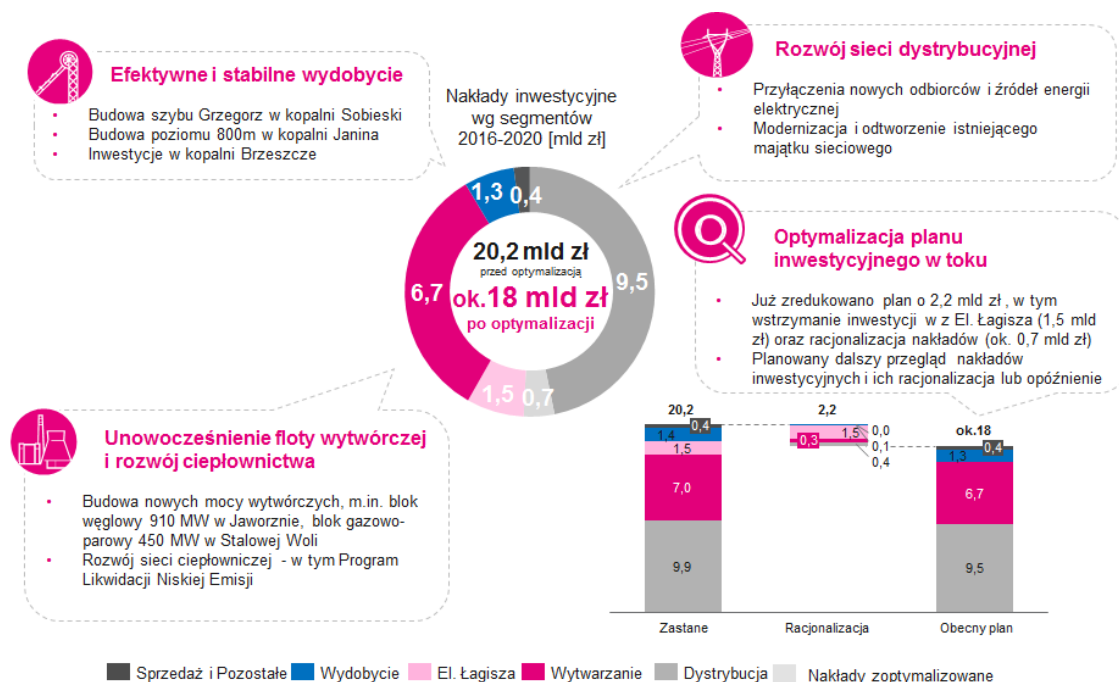
W Segmencie Wytwarzanie kontynuowane będą inwestycje w budowany blok 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, w blok gazowo-parowy w EC Stalowa Wola oraz inwestycje w sieci ciepłownicze. TAURON zakłada realizację projektu budowy bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III w nowej formule finansowania zakładającej wydzielenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa i sprzedaż udziałów partnerom zewnętrznym, pod warunkiem objęcia przez nich pakietu niedającego kontroli. Zmiana sposobu finansowania budowy bloku wpłynęłaby na obniżenie wskaźnika dług netto/EBITDA, a tym samym znacząco ograniczyłaby ryzyko przekroczenia granicznego poziomu kowenantu (3,5x) zawartego w umowach finansowania.

Strategia zakłada utrzymanie stabilności finansowej i nieprzekroczenie kowenantu dług netto/EBITDA na poziomie 3,5x, bez uwzględnienia sprzedaży partnerom zewnętrznym mniejszościowego udziału w projekcie budowy bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III. Oznacza to, że planowana zmiana formuły finansowania tego projektu stanowi dodatkowy element stabilizujący sytuację finansową Grupy Kapitałowej TAURON. Nakłady w Segmencie Wytwarzanie to kwota 6,7 mld zł do 2020 r.

Ponad 50% całej puli nakładów, tj. 9,5 mld do 2020 r. to inwestycje w dystrybucji obejmujące przyłączenia nowych odbiorców i źródeł energii elektrycznej oraz modernizację i odtworzenie majątku sieciowego.

Poniższy rysunek przedstawia nakłady inwestycyjne według segmentów w latach 2016-2020.

Rysunek nr 6. Nakłady inwestycyjne według segmentów w latach 2016-2020

W zakresie działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej Strategia zakłada wydatki w wysokości 0,4% wartości skonsolidowanych przychodów rocznie.

Nadrzędnym celem w obszarze inwestycji jest dostosowanie portfela inwestycyjnego do potrzeb rynku.

W szczególności działania będą zorientowane na:

- Optymalizację struktury aktywów we wszystkich obszarach działalności oraz dostosowanie do wymogów środowiskowych.
- Realizację projektów inwestycyjnych, które gwarantują oczekiwany poziom zwrotu z kapitału i nie są obciążone istotnymi ryzykami rynkowymi.
- Wykorzystanie pozabilansowych form finansowania, w szczególności poprzez angażowanie partnerów zewnętrznych.
- Analizę inwestycji w segmencie wytwarzania konwencjonalnego, pod warunkiem wprowadzenia mechanizmów gwarantujących przychody (np. rynek mocy lub inna forma regulacji).
- Inwestowanie w przedsięwzięcia w sektorach pokrewnych do energetyki (w szczególności usług) w celu uzupełnienia łańcucha wartości, w którym działa TAURON, a także tworzenie oferty wysokomarżowych usług.

Założone kierunki inwestycyjne po 2020 r. to przede wszystkim obszar energetyki regulowanej (tj. m.in. dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie i dystrybucja ciepła) oraz nowa energetyka (tj. e-mobility, rozproszone wytwarzanie ciepła i energii, energetyka prosumencka, rozwiązania Smart Home, Smart City oraz usługi okołoenerygetyczne). Spółka zakłada, że w latach 2020-2025 będzie dysponowała potencjałem inwestycyjnym szacowanym na ponad 6 mld zł.

TAURON w perspektywie długoterminowej planuje wypłatę dywidendy w wysokości minimum 40% skonsolidowanego zysku netto. Intencją Spółki jest zapewnienie stopy dywidendy na poziomie konkurencyjnym w stosunku do długoterminowych instrumentów dłużnych emitowanych na rynku polskim przez spółki z ratingiem inwestycyjnym.

1.3.3. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia jest odpowiedzią Grupy Kapitałowej TAURON na wyzwania stawiane przez otoczenie biznesowe i wymagania klientów sektora energetycznego, które w ostatnich latach dynamicznie się zmieniają.

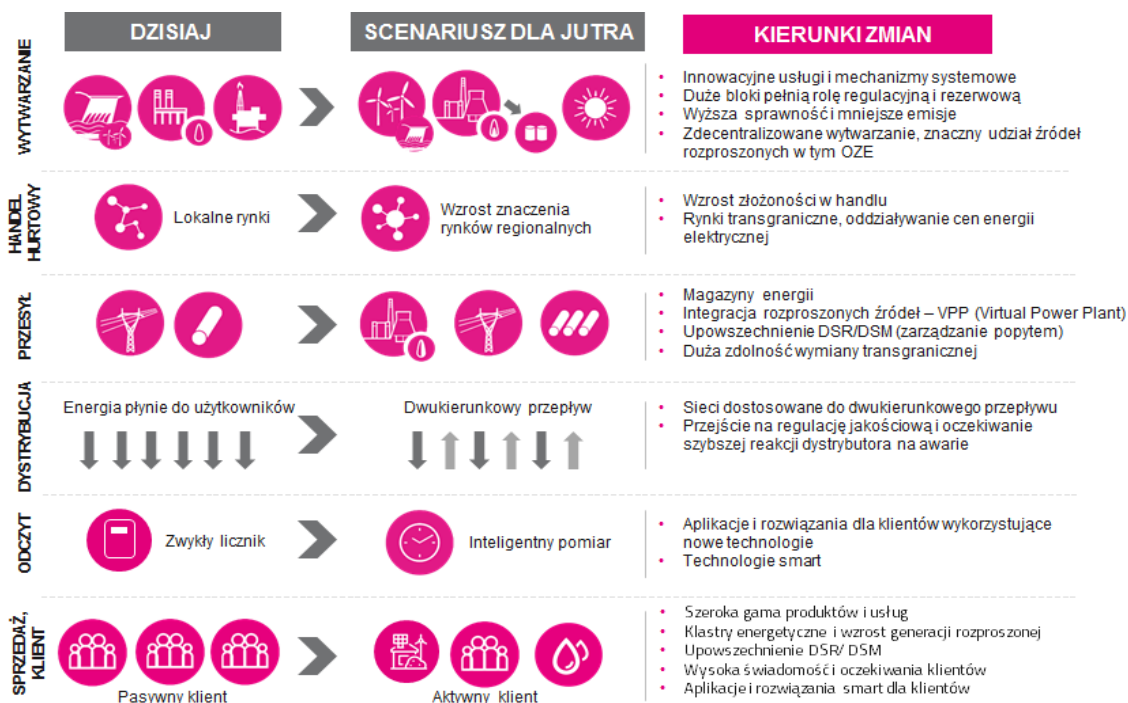
W Strategii zdefiniowano cztery kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON: regulacje, rynek, klient oraz technologie.

- Regulacje** Wprowadzenie rynku dwutowarowego - rynek mocy, polityka dekarbonizacyjna Unii Europejskiej (UE) i kolejne regulacje zmierzające do ograniczenia emisji, wprowadzenie modelu regulacji jakościowej w dystrybucji, zmiany w systemie wsparcia dla instalacji z odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz działania UE w kierunku wspólnego rynku energii elektrycznej.
- Rynek** Zmieniające się prognozy cen energii elektrycznej, nadpodaży i cen węgla kamiennego, popyt na energię elektryczną, zapotrzebowanie na moc, rosnąca konkurencja na rynku detalicznym, rosnący poziom generacji z OZE przy jednoczesnym odwróceniu graczy europejskich i ograniczanie finansowania dla energetyki konwencjonalnej.
- Klient** Wzrost świadomości klientów i wymagań w zakresie zaspokajania potrzeb oraz kompleksowości oferty, wzrost oczekiwań w zakresie jakości i dostępności obsługi klienta.
- Technologia** Spadające ceny technologii odnawialnych i rozproszonych, rosnąca konkurencyjność tych źródeł wobec źródeł konwencjonalnych, zmiana roli dystrybucji w związku z rozwojem energetyki rozproszonej, rozwój technologii smart, mikrogeneracji i magazynowania energii.

W perspektywie długoterminowej ważne są gruntowne zmiany całości sektora elektroenergetycznego, w kierunku tzw. „energetyki jutra”. Przewidywana jest transformacja energetyki systemowej w kierunku zdecentralizowanego wytwarzania, wzrostu roli połączeń transgranicznych, magazynów energii oraz nowych usług energetycznych, jak np. „wirtualne elektrownie”, zarządzanie popytem, generacja rozproszona. To powoduje zmianę również roli dystrybucji, która musi się zmierzyć z technologiami smart, generacją rozproszoną, w tym prosumencką, dwukierunkowymi przepływami, przy jednoczesnym wzroście jakości i bezpieczeństwa dostaw.

Poniższy rysunek przedstawia kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 7. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON

1.3.4. Szanse i zagrożenia

Zdefiniowane kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON tworzą zarówno szanse jak i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższa tabela przedstawia szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 4. Szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON.

Szanse	Zagrożenia
Regulacje	
- Wprowadzenie rynku dwutowarowego – dodatkowe przychody za utrzymywanie mocy wytwórczych. - Możliwe wsparcie mobilności elektrycznej (wzrost konsumpcji energii elektrycznej). - Wprowadzenie rozwiązań prawnych wspierających ograniczenie niskiej emisji (np. ogrzewanie elektryczne, ogrzewanie systemowe).	- Wzrost kosztów aktywów konwencjonalnych przy rosnących opłatach środowiskowych oraz dalsze zaostrzanie polityki dekarbonizacji. - Negatywny wpływ regulacji UE dotyczących wspólnego rynku energii. - Potencjalny brak możliwości uczestniczenia w rynku mocy jednostek, których emisyjność przekracza 550 kg/MWh. - Zmiany polityki wynagradzania dla dystrybucji mogą ograniczać inwestycje w obszarze. - Brak stabilności i przewidywalności regulacji dla źródeł OZE w tym wzrost kosztów utrzymania farm wiatrowych i elektrowni wodnych oraz niepewna przyszłość źródeł OZE opartych na technologii spalania i współspalania biomasy (projekt dyrektywy RES). - Utrata wsparcia dla kogeneracji po roku 2018.
Rynek	
- Efektywna kosztowo, własna baza wydobywcza, konkurencyjna na polskim rynku pozwalająca na stabilizację i przewidywalność kosztu paliwa. - Dostęp do największej, wśród firm energetycznych w Polsce, bazy klientów. - Wejście w okoloenergetyczne segmenty rynku w oparciu o posiadane kompetencje (np. serwis urządzeń, usługi IT, itp.) - Komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach działalności badawczo-rozwojowej.	- Spadek marży oraz mniejsze obciążenia aktywów konwencjonalnych (pogorszenie rentowności lub konieczność odstawienia starych jednostek wytwórczych z uwagi na wejście do systemu nowych wysokosprawnych bloków oraz z uwagi na wymogi BAT). - Utrata wolumenu i rentowności Segmentu Sprzedaż, szczególnie w B2B. - Presja na ceny energii przy rosnących wolumenach wymiany transgranicznej. - Wzrost kosztów i ograniczenie dostępności finansowania.
Klient	
- Przewaga konkurencyjna w zakresie jakości obsługi klienta. - Segmentacja klientów i oferowanie dodatkowych produktów zgodnie z oczekiwaniami klientów. - Większa świadomość i oczekiwania klienta w kierunku kompleksowej, spersonalizowanej oferty dodatkowych usług i produktów (większe uproduktowanie klientów). - Poszerzenie oferty usług dla klientów w oparciu o posiadane kompetencje i zaufanie do marki TAURON. - Wzrost poprzez koncentrację na kliencie niegenerującym dużych inwestycji kapitałowych. - Rozwój nowoczesnych i zintegrowanych kanałów sprzedaży oraz obsługi klienta. - Nowe kompetencje i modele biznesowe w oparciu o działalność badawczo-rozwojową. - Utrzymanie trendu wzrostowego zużycia energii elektrycznej przez odbiorców końcowych.	- Możliwa utrata klientów związana ze wzrostem liczby konkurentów oferujących klientom podobne produkty oraz ze względu na niskie bariery wejścia na rynek sprzedaży energii elektrycznej. - Spadek lojalności klientów – rosnąca ilość zmian sprzedawcy. - Większa świadomość i wymagania klientów odnośnie jakości obsługi i oferty produktowej. - Niezależność energetyczna odbiorców (prosumenci, wyspy energetyczne, klastry). - Budowa własnych źródeł wytwarzania przez odbiorców energochłonnych, jako wynik ograniczania kosztów energii elektrycznej. „Ucieczka emisji” – przenoszenie działalności gospodarczej do innych krajów ze względu na koszt energii.
Technologie	
- Spadek cen technologii odnawialnych. - Rozwój technologii magazynowania, technologii inteligentnych i związanych z wytwarzaniem rozproszonym. - Dodatkowe usługi dla klientów związane z nowymi technologiami (internet rzeczy, taryfy dynamiczne, wirtualne elektrownie). - Rozwój energetyki rozproszonej, w tym prosumenckiej. - Opracowanie i wdrożenie (komercjalizacja) własnych innowacyjnych rozwiązań dających przewagę konkurencyjną.	- Konieczność dostosowania sieci do wzrostu generacji rozproszonej (przepływy dwukierunkowe). - Pojawienie się nowych, konkurencyjnych kosztowo technologii wytwarzania energii elektrycznej w państwach sąsiadujących z naszym krajem.

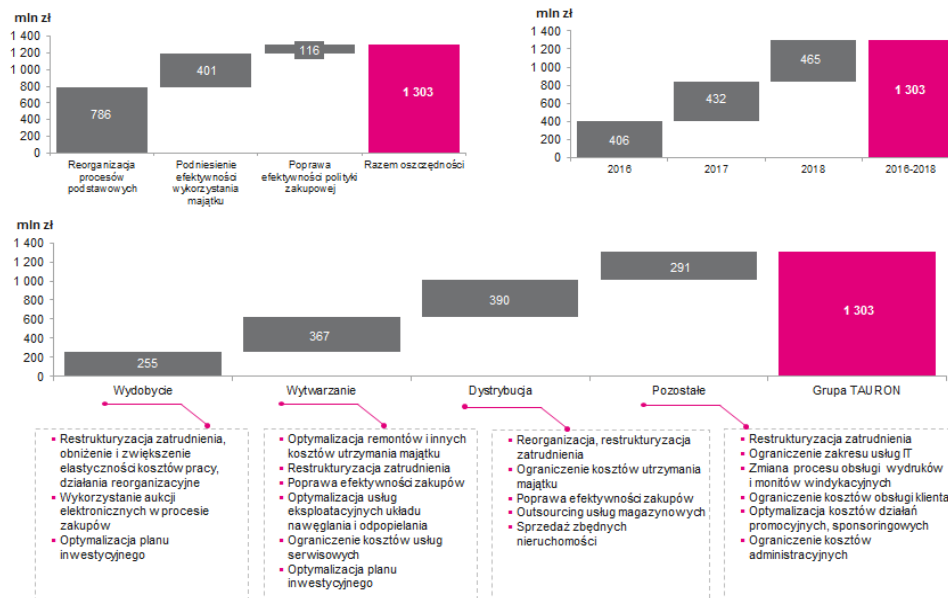
1.3.5. Realizacja Strategii i priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2017 r.

Rok 2017 będzie to okres, w którym planowana jest materializacja pierwszych efektów nowej Strategii. Zgodnie z założeniami, najważniejszym priorytetem będzie zapewnienie stabilności finansowej, w celu stworzenia solidnych fundamentów do rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON. Kontynuowany będzie program poprawy efektywności poprzez reorganizację procesów podstawowych w całej Grupie Kapitałowej TAURON oraz podnoszenie efektywności wykorzystania majątku. Strategia będzie realizowana poprzez:

- a) Program Poprawy Efektywności, przyjęty w marcu 2016 r. i zakładający uzyskanie efektów finansowych w latach 2016-2018 na poziomie 1,3 mld zł. Na powyższe oszczędności składają się działania wpływające na skumulowany wzrost EBITDA o około 1,0 mld zł oraz polegające na ograniczeniu nakładów inwestycyjnych o około 0,3 mld zł w latach 2016-2018 w trzech zakresach działalności.

Poniższy rysunek przedstawia Program poprawy efektywności w latach 2016-2018.

Rysunek nr 8. Program poprawy efektywności w latach 2016-2018

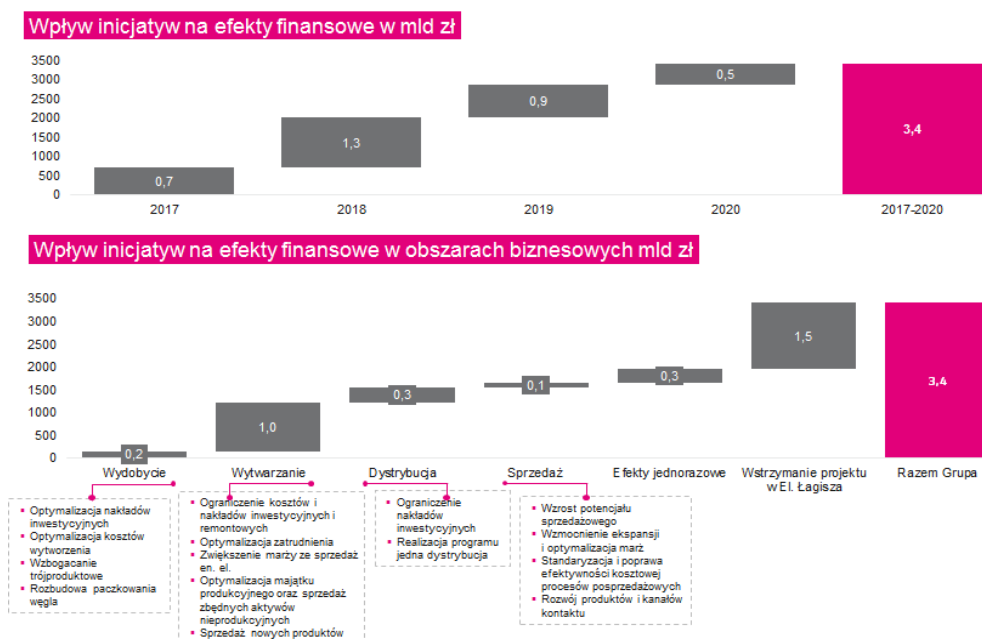

W 2016 r. z tytułu Programu Poprawy Efektywności w Grupie zrealizowano 478 mln zł, co stanowi 37% zaplanowanych oszczędności, z czego 263 mln zł wpłynęło na EBITDA, 215 mln zł na oszczędności CAPEX. Największy udział w osiągniętych oszczędnościach ma Obszar Wytwarzanie. Najwięcej oszczędności osiągnięto w zakresie efektywności wykorzystania majątku 272 mln zł.

- b) Inicjatywy strategiczne i racjonalizacja inwestycji w latach 2017-2020 zakładające uzyskanie efektów finansowych na poziomie 3,4 mld zł. Na powyższe efekty składają się działania wpływające na skumulowany wzrost EBITDA o około 1,2 mld zł oraz polegające na ograniczeniu nakładów inwestycyjnych o około 0,7 mld zł oraz 1,5 mld zł wstrzymanie inwestycji w nowy blok w Elektrowni Łagisza, w latach 2017-2020 w rozbiu na poszczególne obszary działalności.

Poniższy rysunek przedstawia Inicjatywy strategiczne i racjonalizację inwestycji w latach 2017-2020.

Rysunek nr 9. Inicjatywy strategiczne i racjonalizacja inwestycji w latach 2017-2020

Zgodnie z wyznaczonymi celami Grupa Kapitałowa TAURON będzie rozwijać Obszar Sprzedaży i obsługę klienta. W tym zakresie planuje się wprowadzanie spójnych, wysokich standardów obsługi klienta w każdym obszarze łańcucha wartości oraz rozwój nowoczesnych i zintegrowanych kanałów sprzedaży i obsługi klienta.

W Obszarze Dystrybucji kontynuowany będzie program „Jedna Dystrybucja” oparty na działaniach związanych z ujednoliceniem procesów i systemów oraz wdrożeniem optymalnej i spójnej struktury TAURON Dystrybucja tak, aby poprawiać efektywność operacyjną i inwestycyjną tego Obszaru.

W Obszarach Wydobycie i Wytwarzanie realizowane będą zadania związane z dalszą poprawą efektywności kosztowej i inwestycyjnej. Istotne dla aktywów wytwórczych będzie wprowadzenie regulacji dotyczących rynku mocy w Polsce oraz zapowiadana reforma Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji CO₂ (EU ETS).

W 2017 r. kontynuowane będą inwestycje strategiczne: budowa bloku węglowego 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, budowa bloku gazowego 450 MW w EC Stalowa Wola, budowa szybu „Grzegorz” w ZG Sobieski, budowa poziomu 800m w ZG Janina oraz program inwestycyjny w ZG Brzeszcze. Znaczące nakłady będą przeznaczone na przyłączanie nowych odbiorców oraz modernizację i rozwój sieci dystrybucyjnej.

1.4. Charakterystyka polityki i kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia Grupy Kapitałowej TAURON wyznacza jej rozwój w krótszej i dłuższej perspektywie. Do 2020 r. szczegółowo określono zadania dla poszczególnych Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON i wyznaczono efekty finansowe tych zadań. Priorytetem jest utrzymanie stabilnej sytuacji finansowej i zbudowanie solidnych fundamentów do wzrostu w zmiennym otoczeniu. Realizacji tego priorytetu służą program poprawy efektywności i inicjatywy strategiczne ukierunkowane na optymalizację kosztową i inwestycyjną. W okresie do 2020 r. planowane są istotne nakłady inwestycyjne o wartości około 18 mld zł, z czego ponad połowa zostanie przeznaczona na aktywa dystrybucyjne generujące najbardziej stabilne przychody Grupy Kapitałowej TAURON. Jednocześnie Strategia wyznacza priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej, które będą bazą do rozwoju nowych produktów i usług w dłuższej perspektywie. Dla osiągnięcia tego celu Grupa Kapitałowa TAURON przyjęła nowy model działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej tworząc dedykowaną centralną organizację do zarządzania i koordynowania przedmiotowej działalności oraz przeznaczając budżet na poziomie 0,4% przychodów.

W dłuższej perspektywie Strategia zakłada pełne wykorzystywanie potencjału zawartego w aktywach Grupy Kapitałowej TAURON, sprzyjającego innowacjom, kulturze organizacyjnej oraz przede wszystkim szerokiej bazie klientów. Strategia zakłada, że w latach 2020-2025 Grupa Kapitałowa TAURON uzyska dodatkowy potencjał inwestycyjny na poziomie około 6 mld zł, który będzie przeznaczony na projekty, które w dłuższej perspektywie będą generować wartość dla Grupy Kapitałowej TAURON. Zakłada się inwestycje w obszarach regulowanych takich jak dystrybucja energii elektrycznej oraz dystrybucja i wytwarzanie ciepła, OZE (pod warunkiem stabilnego systemu wsparcia), regulowane wytwarzanie konwencjonalne oraz w obszarze nowej energetyki tj. np. elektromobilność, rozproszone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, rozwiązania inteligentne.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywę kierunków inwestycji po 2020 r.

Główną przewagą konkurencyjną Grupy Kapitałowej TAURON jest baza 5,5 mln klientów. Najważniejszymi działaniami w krótkiej i długiej perspektywie będą działania stosunkowo mało kapitałochłonne związane z rozbudową oferty produktów i usług dla odbiorców oraz rozwój nowych działalności bazujący na kompetencjach Grupy Kapitałowej TAURON. Strategia zakłada, że w 2025 r. nowe biznesy będą generować ok. 25% całkowitej marży lub przychodu ze sprzedaży Segmentu Sprzedaż.

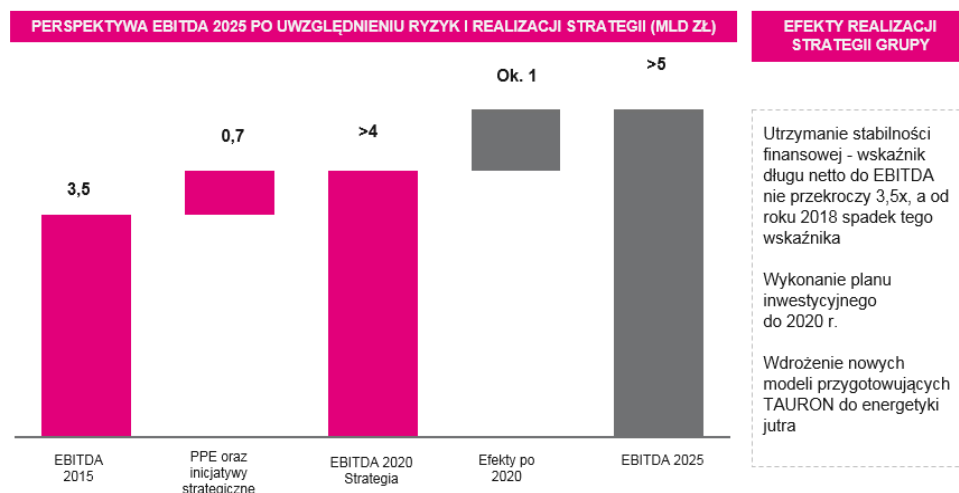
1.4.1. Perspektywiczne cele i założenia finansowe Strategii

Działania określone w Strategii pozwolą osiągnąć wyznaczone kluczowe cele dla Grupy Kapitałowej TAURON:

- 1) EBITDA powyżej 4 mld w 2020 r.
- 2) Dotrzymanie kowenantów dług netto/EBITDA poniżej 3,5.
- 3) Utrzymanie wysokiego wskaźnika Customer Satisfaction Index (CSI).
- 4) Elektrownie z pozytywnymi przepływami finansowymi do 2020 r.
- 5) Utrzymanie bazy klientów.
- 6) Lider marży jednostkowej wśród 4 największych sprzedawców energii w Polsce.
- 7) Nowe biznesy będą stanowić przynajmniej 25% przychodów/marży w 2025 r.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywę EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii.

Rysunek nr 11. Perspektywy EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii

Działania zaplanowane na najbliższe lata pozwolą zahamować spadek zyskowności. Odbędzie się to poprzez zwiększenie produkcji energii elektrycznej, węgla oraz nieznacznie ciepła przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności w Obszarze Dystrybucja.

1.4.2. Realizacja projektów inwestycyjnych

Projekt związany z budową elektrowni jądrowej

W nawiązaniu do wcześniejszych działań i uzgodnień dotyczących wspólnej realizacji projektu energetyki jądrowej w Polsce, w dniu 15 kwietnia 2015 r. TAURON, KGHM Polska Miedź S.A. (KGHM) i ENEA, jako Partnerzy Biznesowi, oraz PGE zawarły umowę nabycia udziałów w PGE EJ 1 - spółce celowej, która odpowiedzialna jest za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e (projekt). Każdy Partner Biznesowy nabył od PGE 10% udziałów (łącznie 30% udziałów) w spółce celowej PGE EJ 1. TAURON zapłacił za nabyte udziały 16 044 000 zł. Tym samym wykonane zostało jedno ze zobowiązań wynikających z Umowy Wspólników zawartej pomiędzy Partnerami Biznesowymi i PGE w dniu 3 września 2014 r.

Zgodnie z Umową Wspólników, strony zobowiązały się w proporcji do posiadanych udziałów sfinansować działania przypadające w ramach etapu rozwoju projektu.

Umowa Wspólników przewiduje, że kolejne decyzje dotyczące projektu, w tym decyzja dotycząca deklaracji dalszego uczestnictwa poszczególnych stron (w tym TAURON) w kolejnym etapie projektu, zostaną podjęte po zakończeniu fazy wstępnej.

W wykonaniu ww. Umowy Wspólników, Nadzwyczajne ZW spółki celowej PGE EJ 1 w dniu 29 lipca 2015 r. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego z kwoty 205 860 000 zł do kwoty 275 859 450 zł, tj. o kwotę 69 999 450 zł, poprzez utworzenie 496 450 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 69 999 450 zł. W związku z powyższym TAURON objął 49 645 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 6 999 945 zł, które pokrył wkładem pieniężnym w wysokości 6 999 945 zł.

W dniu 16 października 2015 r. podwyższenie kapitału zakładowego spółki PGE EJ 1 zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W dniu 21 grudnia 2016 r. Nadzwyczajne ZW spółki celowej PGE EJ 1 podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego z kwoty 275 859 450 zł do kwoty 310 858 470 zł, tj. o kwotę 34 999 020 zł, poprzez utworzenie 248 220 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 34 999 020 zł. W związku z powyższym TAURON objął 24 822 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 3 499 902 zł, które pokrył wkładem pieniężnym w wysokości 3 499 902 zł.

W dniu 15 lutego 2017 r. podwyższenie kapitału zakładowego spółki PGE EJ 1 zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Projekt budowy bloku gazowo – parowego w Elektrowni Blachownia Nowa

W dniu 28 lipca 2016 r. TAURON, KGHM oraz TAURON Wytwarzanie podpisały porozumienie, na mocy którego spółki zgodnie postanowiły odstąpić od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa i rozwiązać łączącą KGHM i TAURON Wytwarzanie Umowę Wspólników, a także przystąpić do likwidacji spółki Elektrownia Blachownia Nowa. Projekt był zawieszony od 2013 r. Strony przystąpiły do likwidacji spółki.

Szczegółowa informacja na temat powyższego zdarzenia została zawarta w pkt 7.2.1. niniejszego sprawozdania.

Nabycie akcji spółki ElectroMobility Poland

W dniu 19 października 2016 r. TAURON oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (PGE), ENEA S.A. (ENEA) i ENERGA S.A. (ENERGA) zawiązały spółkę pod firmą „ElectroMobility Poland S.A.” z siedzibą w Warszawie, w której TAURON objął 2 500 akcji o wartości nominalnej 1 000 zł każda i o łącznej wartości nominalnej 2 500 000 zł, stanowiących 25% udziału w kapitale zakładowym spółki. ElectroMobility Poland została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 grudnia 2016 r.

Podstawowym obszarem działania spółki będzie prowadzenie badań i analiz w zakresie rozwoju, promowania i upowszechniania elektromobilności oraz rozwoju przemysłu elektromobilności w Polsce. Elektromobilność to jeden z obszarów, który będzie miał wpływ na rynek energii elektrycznej. Stopień przygotowania sektora energii na upowszechnienie samochodów elektrycznych zadecyduje o tym, czy elektromobilność będzie szansą na wzrost innowacyjności energetyki i impulsem do jej rozwoju. Dlatego grupy energetyczne zdecydowały się na wspólne przedsięwzięcie w tym obszarze.

1.4.3. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Inwestycje strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON oraz ich finansowanie są zarządzane centralnie na poziomie TAURON. Na podstawie przeprowadzonych analiz Zarząd Spółki ocenia, że Grupa Kapitałowa TAURON jest w stanie sfinansować obecne i przyszłe zamierzenia inwestycyjne ujęte w Strategii ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne. Powyższa ocena uwzględnia zmianę formuły finansowania budowy bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, zakładającej wydzielenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa i sprzedaż udziałów partnerom zewnętrznym, pod warunkiem objęcia przez nich pakietu niedającego kontroli. Przedmiotowa zmiana formuły finansowania tego projektu stanowi dodatkowy element stabilizujący sytuację finansową Grupy Kapitałowej TAURON.

1.4.4. Budowa wartości Grupy Kapitałowej TAURON

Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego, tj. w obszarze wydobywania węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu energią elektryczną i ciepłem. Strategia zakłada, że każdy Obszar Biznesowy będzie budował wartość Grupy Kapitałowej TAURON, ale w sposób dostosowany do warunków rynkowych dla danego segmentu. Obszar Sprzedaż oraz nowe produkty i usługi stanowią tę dziedzinę działalności, którą Grupa Kapitałowa TAURON będzie intensywnie rozwijać. Grupa Kapitałowa TAURON zmienia swój profil w kierunku pełnej koncentracji na kliencie. Oznacza to, że poprzez budowanie trwałych relacji z klientami,

wprowadzenie jednolitych wysokich standardów obsługi klienta w każdym ogniwie łańcucha wartości, nowoczesne i zintegrowane kanały sprzedaży oraz obsługi klienta (omnichannel i e-commerce) dostosowane do dzisiejszych najwyższych standardów. Obszar Sprzedaży i obsługi klienta będzie głównym obszarem budowania wartości Grupy Kapitałowej TAURON. Obszar Dystrybucji energii elektrycznej jest najbardziej stabilnym obszarem pod względem udziału w generowaniu EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON. Grupa Kapitałowa TAURON planuje utrzymanie stabilnej roli Obszaru Dystrybucja i kontynuowanie dotychczasowej polityki inwestycyjnej. Poprzez dalszą modernizację i rozbudowę sieci dystrybucyjnej Grupa Kapitałowa TAURON będzie mogła sprostać wymaganiom w zakresie bezpieczeństwa i jakości dostaw. Obszary Wytwarzanie i Wydobywanie będą stale poprawiać efektywność kosztową i operacyjną, a ewentualny rozwój wytwarzania konwencjonalnego uzależniony będzie od sytuacji rynkowej lub korzystnych regulacji dla generacji konwencjonalnej tj. np. wprowadzenia rozwiązań takich jak rynek dwutowarowy.

1.4.5. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej

Grupa Kapitałowa TAURON, w przyjętej we wrześniu 2016 r. Strategii stawia na dynamiczny rozwój obszaru badań i rozwoju oraz innowacji (B+R+I), widząc w tym drogę do nowych przychodów w przyszłości. Zakłada się przeznaczenie minimum 0,4% skonsolidowanych przychodów na B+R+I od 2017 r. oraz rozwój w oparciu o m.in. Corporate Venture Capital (CVC) i długoterminowy zwrot na portfelu, a także coroczną rewizję w odniesieniu do sytuacji finansowej.

Strategia definiuje także cztery priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej:

1. Klient i jego potrzeby.
2. Inteligentne usługi sieciowe.
3. Energetyka rozproszona.
4. Niskoemisyjne technologie wytwarzania.

Poniższy rysunek przedstawia priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej.

Rysunek nr 12. Priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej

W IV kwartale 2016 r. w Spółce podjęto prace nad opracowaniem Strategicznej Agencji Badawczej - SAB. Dokument ten będzie stanowił przełożenie celów wskazanych w Strategii na „mapę drogową” działalności B+R+I w Grupie Kapitałowej TAURON, ujmując specyfikę wyzwań w każdym z powyższych czterech kierunków i jednocześnie wychodząc w przyjętych ramach czasowych poza perspektywę aktualnie obowiązującej Strategii.

1.4.6. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

W 2016 r. TAURON wraz z partnerami z krajów UE realizowała prace w zakresie projektu *An Integrated Collaborative Platform for Managing the Product-Service Engineering Lifecycle - ICP4Life* (Zintegrowana Platforma Współpracy do Zarządzania Cyklem Życia Technologii Usług Produktowych). Jest to pierwszy projekt w Grupie Kapitałowej TAURON finansowany z programu UE Horyzont 2020. Produkty projektu mają otworzyć dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON nową płaszczyznę współpracy pomiędzy dostawcą energii a klientem, na której to płaszczyźnie powstaną zupełnie nowe produkty.

W minionym roku pozytywną decyzję o dofinansowaniu z programu Horyzont 2020 uzyskał projekt *MOBISTYLE*. Pełna nazwa projektu to *Motywowanie użytkowników końcowych do zmiany zachowania przez zaangażowanie narzędzi ICT i usług informacyjnych dotyczących wykorzystania energii, środowiska wewnętrznego, zdrowia i stylu życia*. Nadrzędnym celem projektu jest wprowadzenie na rynek rozwiązań technologicznych, które pozwolą pozytywnie wpłynąć na zachowania klientów poprzez podniesienie świadomości i poczucia własności u konsumentów. Realizację projektu rozpoczęto w październiku 2016 r., a jego wyniki będą przetestowane w pięciu obiektach demonstracyjnych w pięciu różnych krajach UE, w tym na obszarze wdrożenia inicjatyw AMIPlus we Wrocławiu.

Łącznie z projektem *MOBISTYLE*, Spółka brała udział w przygotowaniu i złożeniu w 2016 r. 7 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć badawczo-rozwojowych z programu Horyzont 2020, w których to przedsięwzięciach Spółka występowała jako członek międzynarodowych konsorcjów naukowo-przemysłowych.

W 2016 r. trwały prace dotyczące uruchomienia przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) Programu Badawczego Sektora Elektroenergetycznego (PBSE). Złożone do NCBR w grudniu 2014 r. Studium Wykonalności PBSE powstało we współpracy TAURON z innymi przedsiębiorstwami branży energetycznej, organizacjami branżowymi oraz wiodącymi krajowymi uczelniami. W wyniku wieloetapowego procesu przygotowania i uzgadniania m.in. zakresu, harmonogramu i budżetu PBSE, we wrześniu 2016 r. został uruchomiony przez NCBR I konkurs w ramach tego programu. Dwuletni okres przygotowań spółek Grupy Kapitałowej TAURON zaowocował opracowaniem i złożeniem 18 wniosków o dofinansowanie projektów badawczo-rozwojowych z tego programu, w tym Spółka złożyła 3 wnioski. Oczekuje się, że Program będzie wsparciem dla intensyfikacji wdrażania innowacji w sektorze energetycznym, a kolejne konkursy ogłaszane w ramach Programu będą wspierać także kierunki prac podejmowanych przez Grupę Kapitałową TAURON. Aktualnie trwają prace w zakresie oceny złożonych wniosków. Decyzja NCBR o dofinansowaniu poszczególnych projektów jest spodziewana w II kwartale 2017 r.

Spółka prowadziła również aktywne działania w zakresie budowania mechanizmów współpracy pomiędzy przemysłem a nauką. W tym zakresie brano udział w pracach powołanego do życia w 2014 r. Instytutu Autostrada Technologii i Innowacji, który jest nową płaszczyzną współpracy pomiędzy przemysłem a polskimi uczelniami.

W 2016 r. Spółka kontynuowała prace realizowane w ramach KIC InnoEnergy, w szczególności polskiego węzła CC Poland Plus sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (jednego z sześciu w UE). W strukturach KIC InnoEnergy TAURON ma status Partnera Stowarzyszonego. Jednym z obszarów zainteresowań TAURON są tzw. czyste technologie węglowe. Jednocześnie prowadzenie badań i koordynacja działań w tym obszarze są głównymi zadaniami spółki CC Poland Plus sp. z o.o., której Spółka jest jednym z udziałowców. W 2016 r. przedstawiciele Spółki byli zaangażowani w prace KIC InnoEnergy, związane z ewaluacją projektów/inicjatyw proponowanych do realizacji przez innych partnerów działających w strukturach KIC InnoEnergy, zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym.

W odpowiedzi na ogłoszony w połowie 2016 r. przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości konkurs Scale Up, złożono do konkursu wniosek dotyczący programu Pilot Maker. Program ten, łączący potencjał startupów z infrastrukturą, doświadczeniem i zasobami dużych przedsiębiorstw, uzyskał pozytywną decyzję PARP i blisko sześciomilionowe dofinansowanie. Liderem programu jest firma techBrainers, partnerem głównym TAURON, pozostałymi partnerami są znane spółki Kross S.A i Amplus sp. z o.o.

Z punktu widzenia TAURON, program Pilot Maker jest pierwszym narzędziem służącym budowie obszaru współpracy pomiędzy Grupą Kapitałową TAURON a Start-Upami. Jednocześnie tworzenie innowacyjnych rozwiązań produktowych we współpracy ze Start-Upami to obszar, którym będzie zajmować się utworzona przez TAURON w 2016 r. spółka celowa Magenta Grupa TAURON. Model biznesowy nowej spółki został oparty na najnowszych metodologiach pracy charakteryzujących się możliwością integracji pomysłów i projektów Start-Upów z dużymi przedsiębiorstwami. Spółka zajmie się m.in. przygotowaniem projektów z zakresu inteligentnych technologii dla domu oraz rozwiązań dla transportu zasilanego energią elektryczną.

1.5. Model Biznesowy Grupy Kapitałowej TAURON

Grupę Kapitałową TAURON tworzą wybrane spółki, które zarządzane są łącznie jako jednolity organizm gospodarczy złożony z autonomicznych spółek prawa handlowego, na czele którego stoi TAURON jako jednostka dominująca.

Mając na uwadze zachodzące zmiany w otoczeniu Grupy Kapitałowej TAURON oraz wyzwania stojące przed Grupą Kapitałową TAURON, Zarząd Spółki w dniu 4 maja 2016 r. przyjął nowy *Model Biznesowy Grupy TAURON* (Model Biznesowy).

Model Biznesowy określa strukturę biznesową Grupy Kapitałowej TAURON, definiuje wysokopoziomą architekturę procesów oraz zawiera wytyczne odnośnie wskaźników efektywności jednostek tworzących Grupę Kapitałową TAURON. Opisuje w ten sposób założenia budowy organizacji i jest elementem realizacji Strategii.

1.5.1. Założenia Modelu Biznesowego

Podstawą Modelu Biznesowego są założenia rozumiane jako zestaw ogólnych wytycznych, którymi kierowano się w trakcie prac nad dokumentem. Założenia te to budowa wartości Grupy Kapitałowej TAURON, koncentracja na Klientach, czytelny podział obowiązków i odpowiedzialności, efektywna wymiana informacji, wykorzystanie wiedzy pracowników, zmienność Modelu Biznesowego, spójność organizacyjna Grupy Kapitałowej TAURON.

Podstawowym aktem normatywnym Grupy Kapitałowej TAURON jest przyjęty przez Zarząd Spółki *Kodeks Grupy TAURON*, który reguluje jej funkcjonowanie, zapewniając realizację celów, poprzez specjalnie zaprojektowane rozwiązania w zakresie zarządzania podmiotami Grupy Kapitałowej TAURON, w tym w szczególności określania celów działalności spółek, umożliwiających osiągnięcie efektów zakładanych w nowej Strategii.

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON, oprócz ustanowionych przez Zarząd Spółki Obszarów Biznesowych, w skład których wchodzi spółki Grupy Kapitałowej TAURON, funkcjonują ustanowione obszary zarządcze, w ramach których obowiązują odpowiednie zasady współpracy.

Dodatkowo w ramach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują stałe Komitety, w tym:

- 1) Komitet Oceny Projektów,
- 2) Komitet Zarządzania Grupą TAURON,
- 3) Komitet Zgodności Grupy TAURON,
- 4) Komitet Ryzyka.

Powyższe Komitety zostały powołane w celu umożliwienia prowadzenia działalności według założeń jednolitości operacyjnej, zgodnie z prawem i interesem Grupy Kapitałowej TAURON oraz jej interesariuszy.

Komitety pełnią następujące funkcje:

- 1) funkcję opiniotwórczą dla Zarządu Spółki,
- 2) funkcję decyzyjną,
- 3) funkcję nadzorczą dla zarządów spółek zależnych TAURON.

Podstawowym zadaniem Komitetów jest czuwanie nad realizacją spójnych działań zgodnych z *Kodeksem Grupy TAURON* oraz w interesie Grupy Kapitałowej TAURON. Szczegółowe zadania Komitetów zostały skonkretyzowane w regulaminach ich działania uchwalonych przez Zarząd Spółki.

1.5.2. Zmiany w zasadach zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON

Zmiany w zasadach zarządzania Spółką

Zgodnie z postanowieniami *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem Spółki, niezastrzeżone przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu Spółki dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu Spółki. Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

Sprawy należące do kompetencji Zarządu, jako organu kolegialnego zostały opisane szczegółowo w pkt 6.8.1. niniejszego sprawozdania.

W 2016 r. wprowadzono zmiany w zasadach zarządzania Spółką, wynikające z przyjętego nowego Modelu Biznesowego, które określa *Regulamin Organizacyjny TAURON Polska Energia S.A. (Regulamin Organizacyjny)*. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Spółką kieruje Zarząd Spółki bezpośrednio oraz poprzez prokurentów, Dyrektorów Wykonawczych, Dyrektorów Zarządzających lub pełnomocników.

Zgodnie ze zmienionym Regulaminem Organizacyjnym, Spółka realizuje swoje zadania poprzez:

- 1) **wydzielone jednostki organizacyjne:**
 - Piony, obejmujące samodzielne stanowiska pracy oraz jednostki organizacyjne podlegające poszczególnym członkom Zarządu i przez nich nadzorowane,
 - Biura, będące jednostkami organizacyjnymi podlegającymi bezpośrednio poszczególnym członkom Zarządu. Pracami biura kieruje Kierownik Biura,

- Zespoły, będące jednostkami organizacyjnymi podlegającymi Dyrektorom Wykonawczym lub Dyrektorom Zarządzającym. Pracami zespołu kieruje Kierownik Zespołu,

2) **samodzielne stanowiska pracy:**

- Dyrektor Zarządzający zarządza i kieruje pracą podległych Dyrektorów Wykonawczych i Zespołów,
- Dyrektor Wykonawczy zarządza i kieruje pracą podległych Zespołów,
- Inne samodzielne stanowiska pracy, które mogą zostać powierzone Pełnomocnikom, Koordynatorom, Konsultantom lub Specjalistom,

3) **tymczasowe organizacje** – Zespoły Projektowe, powoływane w celu realizacji zadań i projektów Spółki.

Prezes Zarządu kieruje bieżącą działalnością gospodarczą Spółki i podejmuje decyzje we wszelkich sprawach dotyczących Spółki, niezastrzeżonych do decyzji Zarządu lub innych organów Spółki oraz nadzoruje pracę bezpośrednio podporządkowanego pionu.

Prezes Zarządu, w szczególności:

- 1) prowadzi sprawy wewnętrzne Spółki i reprezentuje ją w kontaktach zewnętrznych,
- 2) koordynuje całość spraw związanych z działalnością Zarządu Spółki,
- 3) dokonuje za Spółkę (pracodawcę) czynności z zakresu prawa pracy,
- 4) sprawuje nadzór nad działalnością podległego mu pionu,
- 5) wydaje wewnętrzne akty normatywne i wewnątrzkorporacyjne akty normatywne zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- 6) podejmuje decyzje związane z bieżącym kierowaniem Spółką,
- 7) dokonuje wszelkich czynności faktycznych i prawnych, mając na uwadze realizację celów Spółki,
- 8) podejmuje wszelkie inne czynności zapewniające sprawne funkcjonowanie Spółki.

Wiceprezesa Zarządu:

- 1) kierują bieżącą działalnością gospodarczą Spółki w powierzonym zakresie oraz nadzorują pracę bezpośrednio podporządkowanych pionów,
- 2) podejmują decyzje w sprawach niezastrzeżonych do właściwości Zarządu Spółki, w zakresie funkcji powierzonych podległym samodzielnym stanowiskom pracy oraz jednostkom organizacyjnym, a także inne decyzje w ramach pełnomocnictw i upoważnień udzielonych im przez Zarząd Spółki lub Prezesa Zarządu, a także:
- 3) prowadzą sprawy wewnętrzne Spółki i reprezentują ją w kontaktach zewnętrznych,
- 4) sprawują nadzór nad pracą podporządkowanych im pionów,
- 5) podejmują decyzje związane z bieżącym kierowaniem Spółką,
- 6) dokonują wszelkich czynności faktycznych i prawnych, mając na uwadze realizację celów Spółki,
- 7) podejmują wszelkie inne czynności zapewniające sprawne funkcjonowanie Spółki.

Dyrektorzy Zarządzający i Dyrektorzy Wykonawczy:

- 1) kierują podległymi jednostkami organizacyjnymi lub/i samodzielnymi stanowiskami pracy, ponosząc odpowiedzialność za efekty ich pracy,
- 2) określają w zakresie swojej właściwości rzeczowej cele i zadania podległych jednostek organizacyjnych lub samodzielných stanowisk pracy,
- 3) koordynują pracę podległych sobie struktur zgodnie z interesem Spółki i przepisami prawa,
- 4) realizują wytyczne i zalecenia właściwego Członka Zarządu oraz na bieżąco informują go o pracy podległych jednostek organizacyjnych / samodzielných stanowisk pracy,
- 5) podejmują wszelkie niezbędne działania zapewniające skuteczną i efektywną realizację powierzonych zadań,
- 6) współpracują w zakresie wykonywanych zadań z innymi Członkami Zarządu, wydzielonymi jednostkami organizacyjnymi i samodzielnymi stanowiskami pracy.

Relacje służbowe w Spółce opierają się na zasadzie jednoosobowego kierownictwa, co oznacza, że każdy pracownik ma jednego bezpośredniego przełożonego w relacjach służbowych, od którego otrzymuje polecenia oraz zadania i przed którym jest odpowiedzialny za ich wykonanie. Pracownik, który otrzymuje polecenie od przełożonego wyższego szczebla,

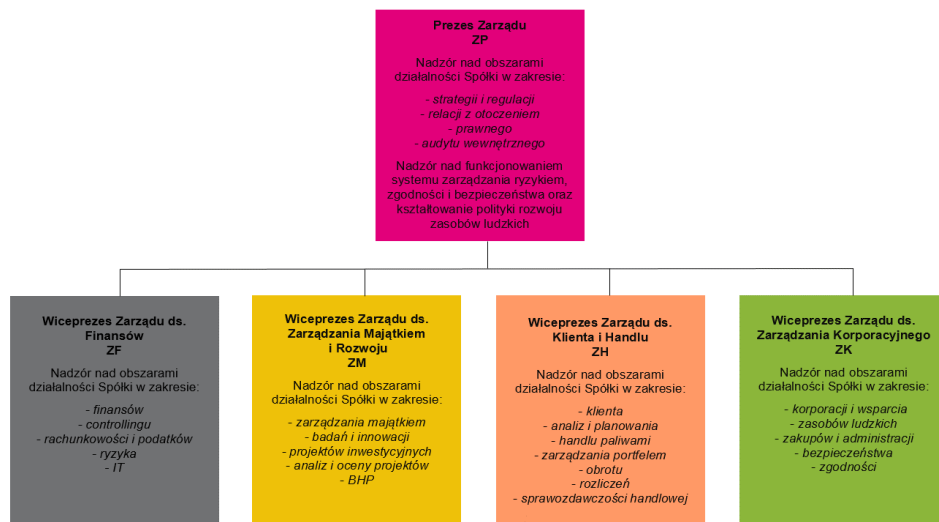
powinien polecenie wykonać, zawiadamiając o tym bezpośredniego przełożonego. Ponadto dopuszczono możliwość ustanowienia dodatkowej linii raportowania w stosunku do samodzielnych stanowisk pracy i jednostek organizacyjnych bezpośrednio podlegających Członkom Zarządu. Linia raportowania polega na możliwości uzyskiwania bezpośrednich informacji oraz wydawania indywidualnych poleceń służbowych.

Odrębnym rodzajem podległości jest podległość projektowa, która ma charakter tymczasowy. Podległość ta występuje w relacjach między pracownikami Spółki lub pracownikami Spółki i spółek Grupy TAURON, niezależnie od relacji służbowych i dotyczy osób będących członkami zespołu projektowego.

Zmiany w strukturze organizacyjnej Spółki, dokonane zgodnie z Modelem Biznesowym, miały na celu optymalizację funkcjonowania Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON. Zweryfikowano obszary przyporządkowane do poszczególnych pionów członków Zarządu Spółki.

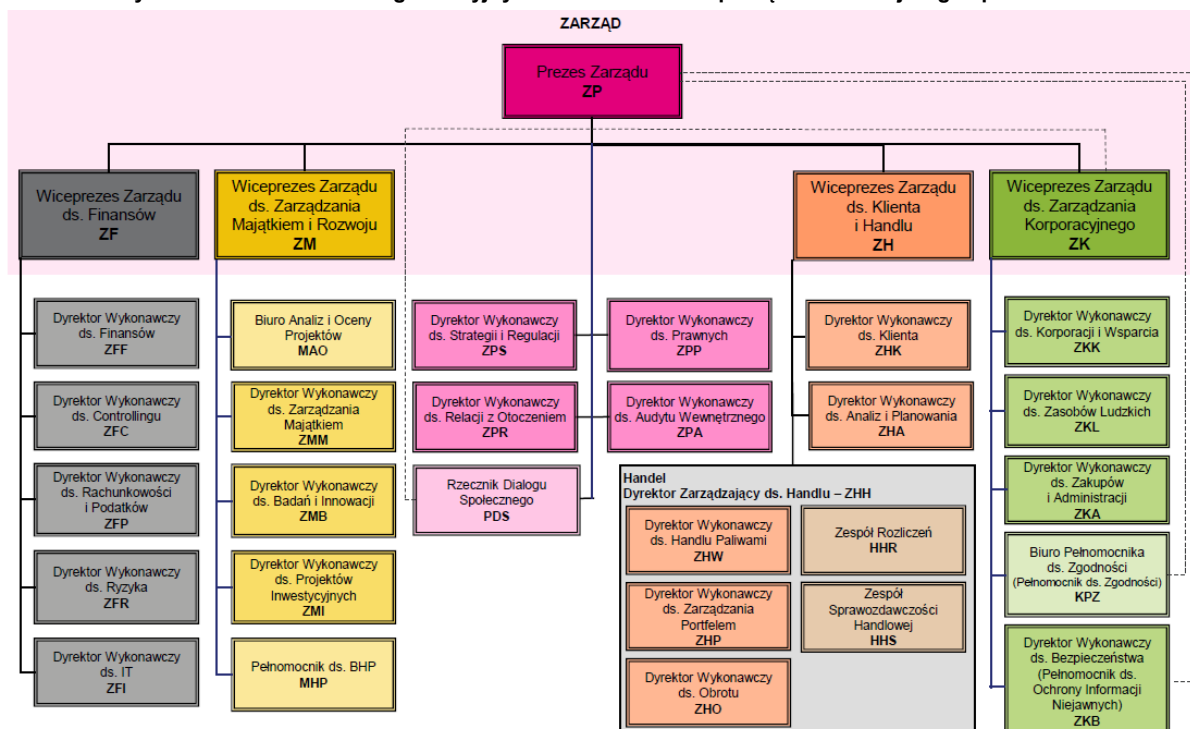
Poniższy rysunek przedstawia schemat podziału odpowiedzialności członków Zarządu.

Rysunek nr 13. Schemat odpowiedzialności członków Zarządu

Poniższy rysunek przedstawia **strukturę pionów przyporządkowanych poszczególnym członkom Zarządu Spółki**, do poziomu jednostek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk pracy podlegających bezpośrednio członkom Zarządu, według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 14. Schemat organizacyjny TAURON na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

Zmiany w zasadach zarządzania Grupą Kapitałową TAURON

Przyjęcie przez Zarząd w dniu 4 maja 2016 r. nowego Modelu Biznesowego rozpoczęło działania zmieniające organizację funkcjonowania jednostek Grupy Kapitałowej TAURON. Model Biznesowy określa założenia funkcjonowania (zarządzania) Grupy Kapitałowej TAURON oraz wskazuje podział zadań i odpowiedzialności pomiędzy zdefiniowane jednostki:

Centrum Korporacyjne

nadrzędną jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za zarządzanie działalnością Grupy Kapitałowej TAURON i podejmowanie najważniejszych decyzji mających wpływ na Grupę Kapitałową TAURON, Obszary Biznesowe, Centra Usług Wspólnych i spółki należące do Grupy Kapitałowej TAURON.

Obszary Biznesowe

siedem obszarów podstawowej działalności Grupy Kapitałowej TAURON, zdefiniowanych zgodnie z ogniwami łańcucha wartości produkcji energii elektrycznej i ciepła, tj.: Handel, Wydobywanie, Wytwarzanie, Odnawialne Źródła Energii (OZE), Ciepło, Dystrybucja i Sprzedaż.

Centrum Usług Wspólnych

jednostki odpowiedzialne za świadczenie określonych usług wsparcia (np. rachunkowość, IT, kadry i płace, ubezpieczenia, obsługa klienta) na rzecz pozostałych jednostek Grupy Kapitałowej TAURON.

U podstaw budowy Modelu Biznesowego leży pięć zdefiniowanych strumieni procesowych, wokół których ma koncentrować się działalność Grupy Kapitałowej TAURON, tj.: Strategia, Finanse, Zarządzanie Majątkiem i Rozwój, Klient, Zarządzanie Korporacyjne i Wsparcie. Celem wyodrębnienia strumieni procesowych jest położenie większego nacisku na zagadnienia przekrojowe, dotyczące więcej niż jednego Obszaru Biznesowego, które w znacznym stopniu decydować będą o wartości Grupy Kapitałowej TAURON w przyszłości oraz o jej przewagach konkurencyjnych względem innych podmiotów działających w branży energetycznej.

Poniższy rysunek przedstawia strumienie procesowe, wokół których ma koncentrować się działalność Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 15. Strumienie procesowe

1.5.3. Kluczowe strumienie procesowe

Nowy Model Biznesowy identyfikuje 23 megaprocesy przebiegające przez wszystkie jednostki Grupy Kapitałowej TAURON. W 2016 r., w ramach prac wdrażających, ustalono dla nich właścicieli a także zdekomponowano je do poziomu procesów niższego rzędu, które realizowane są w całości w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Dla procesów realizowanych w spółce TAURON opracowano wstępną wersję dokumentacji procesowej z diagramami szczegółowo pokazującymi przebieg i kompetencje decyzyjne. W pierwszym półroczu 2017 r. trwać będą prace nad usprawnieniami i punktami styku. Do końca I półrocza 2017 r. planowane jest wydanie nowych regulacji korporacyjnych wdrażających nowy Model Biznesowy w zakresie podziału odpowiedzialności i kompetencji decyzyjnych wyznaczających role w podziale na centralę Grupy Kapitałowej TAURON i spółki zależne. W ciągu 2017 r. procesy będą dalej dekomponowane i opracowywana będzie dokumentacja procesowa w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę procesów w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy).

Rysunek nr 16. Struktura procesów w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy)

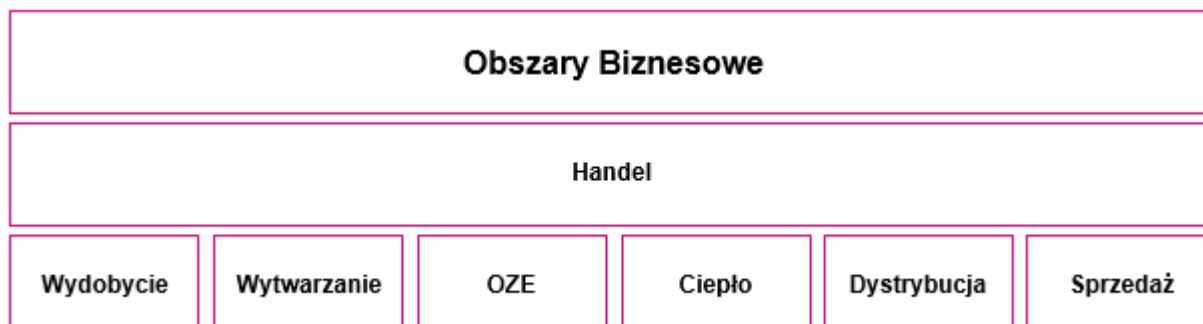
Procesy zarządcze	
1.1 Strategia	1.5 Audyt
1.2 Controlling	1.6 Zarządzanie majątkiem
1.3 Komunikacja korporacyjna	1.7 Badania i innowacje
1.4 Zarządzanie ryzykiem	
Procesy operacyjne	
2.1 Wydobycie	2.4 Dystrybucja energii elektrycznej i ciepła
2.2 Produkcja energii elektrycznej i ciepła	2.5 Sprzedaż i obsługa klienta
2.3 Handel	
Procesy wsparcia	
3.1 Zarządzanie korporacyjne	3.7 Wsparcie IT
3.2 Fuzje i przejęcia	3.8 Obsługa prawna
3.3 Zarządzanie finansami	3.9 Zakupy
3.4 Rachunkowość	3.10 Zapewnienie bezpieczeństwa
3.5 Zarządzanie podatkami	3.11 Realizacja projektów
3.6 Zarządzanie kapitałem ludzkim	

1.5.4. Obszary biznesowe Grupy Kapitałowej TAURON

Działalność operacyjna Grupy Kapitałowej TAURON realizowana jest w oparciu o siedem Obszarów Biznesowych zdefiniowanych zgodnie z ogniwami łańcucha wartości produkcji energii elektrycznej i ciepła: Wydobycie, Wytwarzanie, Ciepło, Odnawialne Źródła Energii (OZE), Handel, Dystrybucja i Sprzedaż.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 17. Struktura Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON

1.5.5. Centra Usług Wspólnych Grupy Kapitałowej TAURON

Centra Usług Wspólnych (CUW) to wydzielone jednostki organizacyjne odpowiedzialne za świadczenie określonego zakresu usług wsparcia, np. rachunkowość, IT, kadry i płace, obsługa klienta, ubezpieczenia, na rzecz pozostałych jednostek Grupy Kapitałowej TAURON. Centralizacja usług wsparcia ma na celu odciążenie Centrum Korporacyjnego oraz Obszarów Biznesowych od realizacji procesów niezwiązanych bezpośrednio z prowadzoną działalnością operacyjną (tzw. procesy wsparcia), a także obniżenie kosztów realizacji tych procesów dzięki korzyściom skali i wzrostowi efektywności operacyjnej. W formalnej strukturze Grupy Kapitałowej TAURON CUW ulokowane zostały w spółce TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. (TAURON Obsługa Klienta).

2. DZIAŁALNOŚĆ TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

2.1. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

2.1.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena

W trakcie 2016 r. nie zaistniały istotne czynniki wewnętrzne mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy.

2.1.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena

Na działalność i wyniki Grupy Kapitałowej TAURON w 2016 r. wpłynęły następujące czynniki zewnętrzne:

- 1) Otoczenie makroekonomiczne.
- 2) Otoczenie rynkowe.
- 3) Otoczenie regulacyjne.
- 4) Otoczenie konkurencyjne.

2.1.2.1. Otoczenie makroekonomiczne

Podstawowym obszarem działalności TAURON jest rynek polski, w ramach którego Spółka korzysta z pozytywnych trendów na nim panujących, jak również odczuwa skutki ich zmian. Sytuacja makroekonomiczna, zarówno w poszczególnych branżach gospodarki, jak i na rynkach finansowych, jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na osiągnięte przez Spółkę i Grupę Kapitałową TAURON wyniki.

Szacowany wzrost PKB w Polsce za 2016 r. kształtuje się na poziomie 2,8% (względem 3,9% za 2015 r.). Gospodarka krajowa była w dużej mierze napędzana przez spożycie gospodarstw domowych, któremu sprzyjała korzystna sytuacja na rynku pracy oraz brak wzrostu cen. Stopa bezrobocia na koniec 2016 r. wyniosła 8,3% względem 9,8% na koniec 2015 r., a średni poziom wynagrodzenia w gospodarce narodowej przekroczył 4 000 zł (względem 3 900 zł za 2015 r.). Za 2016 r. wskaźnik inflacji przyjął wartość -0,6% (za 2015 r. deflacja wyniosła -0,9%). Czynnikiem, dla którego wzrost PKB za 2016 r. ukształtował się na poziomie niższym niż za 2015 r., był istotny spadek poziomu inwestycji.

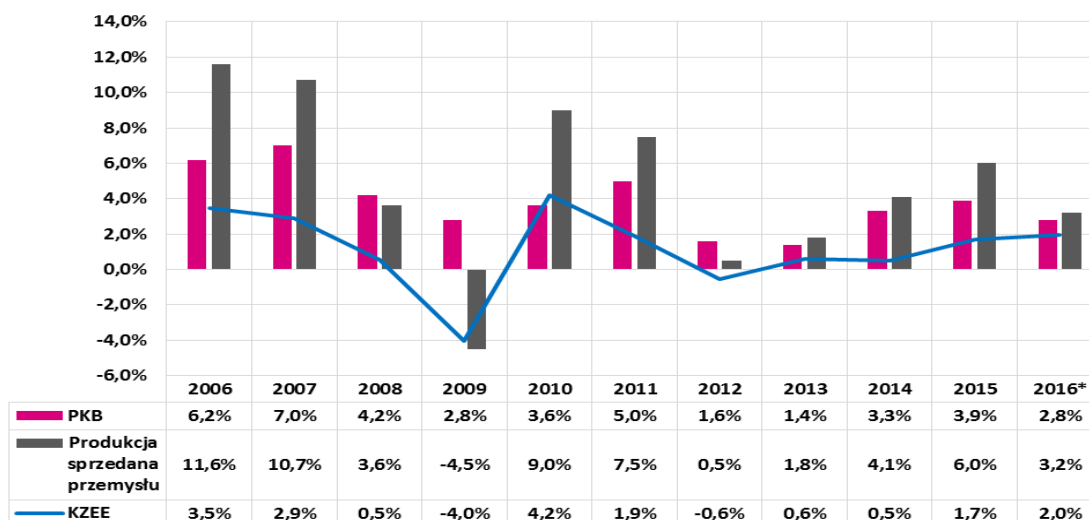
Na przestrzeni 2016 r. wzrósł średni poziom kursów walutowych – EUR/PLN ukształtował się na średnim poziomie 4,40 zł (względem 4,26 zł za 2015 r.), natomiast USD/PLN - na średnim poziomie 4,20 zł (względem 3,90 zł za 2015 r.).

Kluczowym czynnikiem wpływającym na wyniki Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON, w dużej mierze zależnym od tempa rozwoju gospodarczego, jest zapotrzebowanie na energię elektryczną i ciepło.

Według danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (PSE), w 2016 r. nastąpił istotny (1,97% r/r) wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej (KZEE) brutto, przy jednoczesnym wzroście produkcji w elektrowniach krajowych (0,53% r/r) – w przeciwieństwie do 2015 r., saldo wymiany międzysystemowej było importowe i wyniosło -2,0 TWh.

Poniższy rysunek przedstawia wzrost PKB, produkcji sprzedanej przemysłu i zmianę KZEE.

Rysunek nr 18. Wzrost PKB, produkcji sprzedanej przemysłu i zmiana KZEE

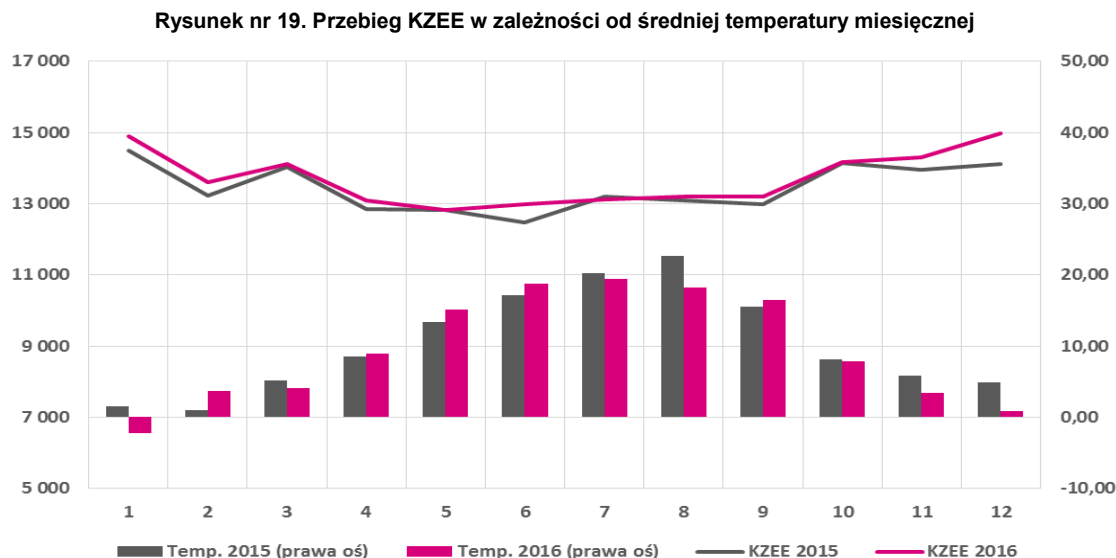

Dane dot. PKB oraz produkcji sprzedanej przemysłu za rok 2016 to wstępne szacunki

Źródło: GUS, PSE

W 2016 r. zaobserwowano wolniejszy niż w 2015 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (3,2% r/r według wstępnych prognoz GUS), co było zjawiskiem analogicznym do skali zmian PKB. Jednocześnie, wzrost KZEE był silniejszy niż w 2015 r., co miało miejsce pomimo wolniejszego tempa rozwoju gospodarki. Kluczową pozaekonomiczną przyczyną były średnie temperatury powietrza w miesiącu styczniu, czerwcu oraz listopadzie i grudniu 2016 r., a także fakt, że w sierpniu 2015 r. miały miejsce ograniczenia w poborze mocy (stopnie zasilania).

Poniższy rysunek przedstawia przebieg KZEE w zależności od średniej temperatury miesięcznej.

Źródło: PSE

Najbardziej dynamicznym obszarem elektroenergetyki w 2016 r. była fotowoltaika, gdzie szacowany wzrost mocy zainstalowanej wyniósł ok. 90 MW (ok. 95% r/r), a całkowita produkcja wyniosła ok. 120 GWh (wzrost o ok. 124% r/r). Dynamicznie, choć wolniej niż w 2015 r., rozwijała się energetyka wiatrowa, gdzie wzrost mocy zainstalowanej o ok. 750 MW przełożył się na całkowitą produkcję rzędu 11,6 TWh (wzrost produkcji o 15,8% w ujęciu r/r).

Istotny wzrost produkcji (o ok. 37,8% r/r) miał miejsce także w przypadku energetyki gazowej - obszar ten w 2016 r. wytworzył łącznie 5,8 TWh. Produkcja w elektrowniach opalanych węglem kamiennym (podstawowym paliwem Grupy Kapitałowej TAURON) wyniosła w skali kraju 81,3 TWh, co oznacza niewielki spadek względem 2015 r. (-0,65% r/r), natomiast źródła opalane węglem brunatnym wyprodukowały w 2016 r. łącznie 51,2 TWh, co stanowi spadek o 4,4% r/r.

Równolegle, w skali kraju wzrosła produkcja ciepła. Według danych Agencji Rynku Energii S.A. za trzy kwartały 2016 r. wyprodukowano łącznie 183,95 PJ ciepła (o 1,2% więcej niż w analogicznym okresie 2015 r.). Biorąc pod uwagę temperatury miesiąca listopada oraz grudnia 2016 r. należy spodziewać się, że produkcja ciepła za cały 2016 r. wykaże wyższe tempo wzrostu.

2.1.2.2. Otoczenie rynkowe

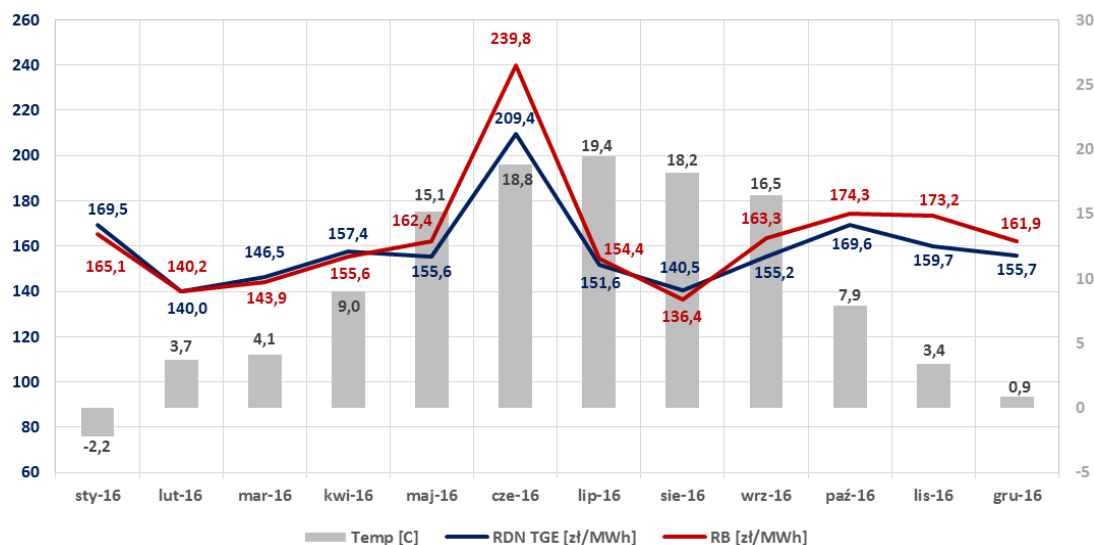
Energia elektryczna

Hurtowe ceny energii w 2016 r. w Polsce zanotowały nieznaczny wzrost w odniesieniu do 2015 r. Średnia cena na Rynku Dnia Następnego (RDN) Towarowej Giełdy Energii S.A. (TGE) za 2016 r. wyniosła 159,22 (+2,27 zł/MWh w odniesieniu do 2015 r.), natomiast tzw. cena CRO na Rynku Bilansującym (RB) wyniosła 164,19 zł/MWh (+6,88 zł/MWh w ujęciu rocznym). Główną przyczyną niewielkich wzrostów cen na rynku w 2016 r. był wzrost zapotrzebowania systemowego na moc, który w ujęciu rocznym dał wzrost zużycia energii elektrycznej o ponad 3 TWh do poziomu 164,6 TWh. Wpływ wzrostu zużycia energii elektrycznej na wzrost cen energii nie został nawet zniwelowany przez stosunkowo niskie ceny węgla, które w ujęciu rocznym spadły o 0,99 zł/GJ do poziomu 8,79 zł/GJ. Wzrost cen spowodowany był również zmianą struktury wytwarzania energii elektrycznej.

Pomimo uruchomienia w 2016 r. ok. 730 MW nowych mocy w elektrowniach wiatrowych, niewielki wzrost produkcji z OZE nie przyniósł spodziewanego wzrostu produkcji w tym podsektorze. Jednocześnie w ubiegłym roku odnotowano znaczący, bo aż 4,4% spadek produkcji z tanich elektrowni opalanych węglem brunatnym, co musiało zostać skompensowane wzrostem produkcji w droższych elektrowniach, np. gazowych, których produkcja w ujęciu rocznym wzrosła o 37,8% do poziomu 5,8 TWh. Dodatkowo Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) wspomagany był przez energię pochodzącą z importu w ilości blisko 2 TWh.

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny energii elektrycznej na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury.

Rysunek nr 20. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury

Na rynku terminowym kontrakty na 2017 r. już na początku roku podlegały dość dynamicznym zmianom. Już tradycyjnie początek roku cechuje optymizm rynkowy, który z obszaru SPOT przenosi się na rynek terminowy. Zamknięcie kontraktu BASE_Y-16 na poziomie 167,50 zł/MWh spowodowało, że w styczniu kontrakt BASE_Y-17 w pierwszej kolejności domykał lukę. Do połowy miesiąca jego cena wzrosła z 164,24 zł/MWh do blisko 170 zł/MWh, aby do końca miesiąca spaść w okolice 155 zł/MWh. Spowodowane to było zarówno coraz tańszą energią na rynku SPOT, jak i znaczną przeceną na rynku CO₂, gdzie ceny spadły z 8,5 EUR/Mg do ok. 5,7 EUR/Mg na początku lutego. Coraz tańsze CO₂ w połączeniu z niskimi cenami węgla na rynkach światowych utrzymywały, wspierane stabilnymi cenami SPOT, niskie ceny na Rynku Terminowym Towarowym (RTT) do końca marca. Duże wahania cen w kwietniu przekształciły spadki cen kontraktu BASE_Y-17 na trend wzrostowy, który realizowany był do czerwca 2016 r., osiągając poziom 165,50 zł/MWh.

Wysokie ceny SPOT w czerwcu podtrzymywały ceny na poziomie 162 zł/MWh do końca drugiej dekady lipca, kiedy rynek zaczął dyskontować kolejne spadki cen na rynku CO₂. Niskie ceny CO₂, które występowały latem, minima osiągnęły w I połowie września, osiągając poziom w okolicach 4-4,2 EUR/Mg. Połączenie niskich cen CO₂ oraz bardzo taniej energii na rynku SPOT, która w lipcu potaniała do 155 zł/MWh, a w sierpniu osiągnęła min. na poziomie średniomiesięcznym 140 zł/MWh, doprowadziły do spadku cen kontraktu BASE_Y-17 do ok. 155,5 zł/MWh.

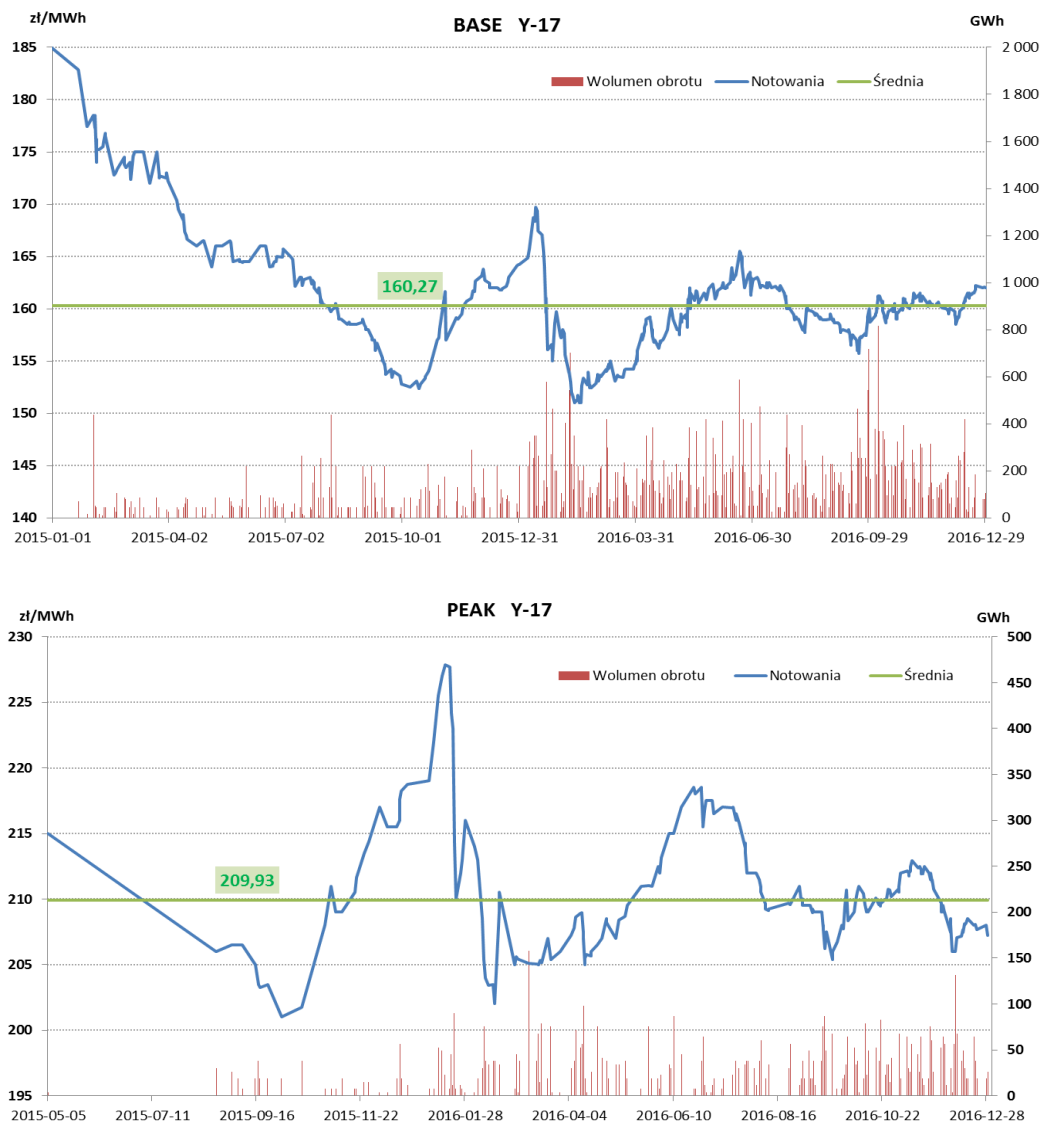
Ostatni kwartał 2016 r. minął pod znakiem wzrostu cen. Utrzymujące się przez całe lato wysokie ceny węgla (ok. 58-60 USD/Mg) w połączeniu z dynamicznym wzrostem cen CO₂, których kierunek notowań wskazywał na możliwość powrotu do wartości 6 EUR/Mg, spowodowały wzrost cen do ok. 160 zł/MWh. Dodatkowo październikowe wzrosty cen SPOT spowodowane awarią w Turowie i niższymi od zapowiadanych temperaturami, pozwoliły na przebicie linii oporu i wzrosty cen do ok. 161-161,50 zł/MWh. Na koniec 2016 r. ceny energii na przedmiotowym rynku osiągnęły poziom 162 zł/MWh.

Średnia ważona wolumenem cena produktu BASE Y-17 ukształtowała się na poziomie 160,27 zł/MWh, przy czym łącznie sprzedano ponad 76,7 TWh. W porównaniu z handlem produktem BASE Y-16 obrót był blisko dwukrotnie niższy. Średnia cena na TGE wyniosła 159,77 zł/MWh, przy wolumenie 51,5 TWh, zaś poza TGE była wyższa i wyniosła 161,29 zł/MWh dla wolumenu 25,2 TWh. Udział wolumenu sprzedanego z udziałem TGE w 2016 r. w ogólnej puli wyniósł blisko 72% (43,7 TWh), a z udziałem platform brokerskich ponad 28% (17,1 TWh). Średnie ważne wolumenem ceny uzyskane w 2016 r. wyniosły dla segmentu giełdowego i brokerów odpowiednio 159,30 zł/MWh i 159,37 zł/MWh, co łącznie ustaliło średnią cenę produktu BASE Y-17 w 2016 r. na poziomie 159,32 zł/MWh.

W przypadku kontraktu PEAK Y-17, notowania miały bardzo zbliżony kształt do notowań kontraktu bazowego. Poziom maksymalny notowań w 2016 r. wystąpił w dniu 18 stycznia 2016 r. i wyniósł 227,85 zł/MWh, a minimalny w dniu 16 lutego 2016 r. i wyniósł 202 zł/MWh. Łączny obrót zanotowany w 2016 r. na tym produkcie wyniósł 7,3 TWh, z czego 70% (5,1 TWh) handlu przypadało na segment giełdowy po średniej cenie 209,94 zł/MWh, a 30% (2,2 TWh) stanowił udział brokerów ze średnią ceną 209,98 zł/MWh. Łącznie w całym okresie handlu produktem PEAK Y-16 sprzedano 7,75 TWh energii po średniej cenie 209,93 zł/MWh.

Poniższe rysunki przedstawiają wyniki obrotu kontraktami BASE Y-17 oraz PEAK Y-17.

Rysunek nr 21. Obrót kontraktami BASE Y-17 oraz PEAK Y-17

Ropa naftowa i węgiel

Rok 2016 był znaczącym dla ropy naftowej. W trakcie całego roku na rynku występowała znacząca nadwyżka surowca, co było przyczyną wyprzedzaży na rynku ropy i spadku cen do poziomu z lat 2000-2003. Ta sytuacja była efektem polityki producentów ropy polegającej na obronie udziału w rynku i wynikającej z tej polityki wojny cenowej. Istotnym czynnikiem, który miał wpływ na sytuację na rynku ropy była również tzw. rewolucja łupkowa w USA, w ciągu 5 lat produkcja ropy w USA wzrosła o 65%. Dzięki zniesieniu międzynarodowych sankcji, na rynku pojawiła się również znacząca ilość ropy z Iranu, który sukcesywnie zwiększał wolumen eksportowanej ropy w trakcie 2016 r.

W lutym 2016 r. ropa Brent kosztowała 27 USD/bbl. Niska cena surowca spowodowała zatrzymanie wielu inwestycji w nową infrastrukturę, problemy miały również banki, które kredytowały tego typu inwestycje. Pojawiły się obawy, że taka sytuacja doprowadzi do bardzo wysokich cen ropy w przyszłości. W II i III kwartale ceny zaczęły się odbudowywać, m.in. dzięki lepszej niż oczekiwano kondycji chińskiej gospodarki oraz zwiększonemu zapotrzebowaniu na ropę, związanemu z tzw. wysokim sezonem wakacyjnym. Na korzyść cen ropy wpływały również sytuacje nadzwyczajne, np. potężny pożar w Kanadzie w pobliżu największych pól naftowych czy działania wojenne i niszczenie infrastruktury sektora naftowego na Bliskim Wschodzie i w Nigerii.

Jednocześnie państwa OPEC, w szczególności Arabia Saudyjska, rozpoczęły starania zmierzające do kontrolowania podaży ropy w celu ustabilizowania cen. Kompromis był niezwykle trudny do osiągnięcia, ze względu na rozbieżne interesy krajów członkowskich. Udało się to dopiero końcem 2016 r. Na spotkaniu producentów OPEC we Wiedniu w dniach 12-13 grudnia 2016 r. uzgodniono solidarne ograniczenie produkcji ropy o 1,2 mln bpd. Do porozumienia dołączyła także Rosja i inni pomniejsi producenci niezrzeszeni w OPEC. Łączenie cięcia produkcji uzgodniono na ok. 1,8 mln bpd. Ceny ropy wzrosły do poziomu ok. 55-57 USD/bbl, tj. o 100% w stosunku do najniższych cen obserwowanych w lutym 2016 r. Analitycy oczekują, że ropa Brent w 2017 r. będzie kosztowała średnio 57-58 USD/bbl.

Podobna sytuacja występowała na rynku węgla. W I kwartale 2016 r. cena węgla osiągnęła najniższy poziom od ponad dekady. W lutym 2016 r. węgiel w portach ARA kosztował jedynie 36 USD/Mg. Na spadek cen wpływ miały takie czynniki jak kryzys gospodarczy w Chinach czy rewolucja łupkowa w USA (tani gaz łupkowy wypierał węgiel). Zarówno Chiny, jak i Europa są nastawione na zmianę mixu energetycznego i pozyskiwanie coraz większej ilości energii z odnawialnych źródeł.

Począwszy od II kwartału 2016 r. sytuacja na rynku węgla zaczęła się poprawiać, ze względu na zakłócenia strony podażowej na świecie. W wyniku niskiej ceny doszło do kilku spektakularnych bankructw gigantów węglowych, np. jednego z największych producentów węgla na świecie, amerykańskiej firmy Peabody Energy, czy czeskiego producenta, firmy OKD a.s. Znaczące problemy finansowe przeżywała również polska branża wydobywcza. W Kolumbii, która jest piątym na świecie producentem węgla, od marca strajkowali pracownicy branży wydobywczej, a w Australii wskutek powodzi, unieruchomiono większość działających tam kopalń. Chiny wprowadziły regulacje zmierzające do ograniczenia własnego wydobycia węgla (zamykanie nierentownych kopalni, następnie zmniejszenie ilości dni pracujących dla kopalni).

Jesienią w Europie, wskutek odstawienia znacznych ilości mocy wytwórczych energetyki atomowej we Francji, wzrosło zapotrzebowanie na węgiel, co wzmocniło stronę popytową. Ceny węgla na rynku SPOT z dostawą w miesiącach zimowych wzrosły do poziomu ponad 85 USD/Mg. Cena kontraktu z dostawą na 2017 r. zamknęła się na poziomie 70 USD/bbl, co oznacza wzrost o prawie 100% w porównaniu do cen w lutym 2016 r.

Poprawa koniunktury na rynku światowym węgla z pewnością korzystnie wpłynie na sytuację w polskim sektorze górnictwym. Wzrost cen węgla na polskim rynku zmaterializuje się jednakże dopiero w 2017 r.

W 2016 r. indeks cen polskiego węgla energetycznego PSCMI1 zawierał się w przedziale 188-201 zł/Mg (8,52-8,93 zł/GJ).

Warto zauważyć, że na światowym rynku węgla występuje tzw. zjawisko backwardation, co oznacza, że węgiel z dostawą na okresy bliższe jest tańszy niż węgiel z dostawą w przyszłości.

Gaz ziemny

Rok 2016 był dla rynku gazu rokiem rekordowo niskich cen. Już w pierwszym miesiącu średnia cena na rynku spotowym ukształtowała się blisko 30 zł/MWh niższej niż w roku poprzednim, wynosząc 72,54 zł/MWh. Kulminacja trendu spadkowego osiągnięta została w marcu, gdzie średnia cena na RDN gazu na TGE wyniosła zaledwie 60,11 zł/MWh. Po lekkich wzrostach w II kwartale, cena gazu w III kwartale okazała się również bardzo niska, a w szczególności w dwóch ostatnich miesiącach. Dnia 11 września 2016 r. cena na tym rynku ukształtowała się na poziomie 49,61 zł/MWh. Przez cały okres letni kontrakty z dostawą w następnym dniu utrzymywały się w okolicach 60 zł/MWh, w porównaniu do 85-90 zł/MWh w roku poprzednim. Wraz z początkiem gazowego sezonu zimowego na rynku był widoczny jednak znaczny wzrost cen. W grudniu kontrakty z dostawą w następnym dniu wycenione zostały już średnio na 84,95 zł/MWh.

Na rynku terminowym po niskich cenach w pierwszym kwartale, podobnie jak na rynku SPOT, notowania ruszyły do góry. Historia ta powtórzyła się w II połowie 2016 r., gdy po spadkach w III kwartale, koniec roku okazał się mocno wzrostowy. Finalnie, referencyjny kontrakt roczny przez cały rok zyskał na wartości trochę ponad 15 zł/MWh.

W aspekcie rozwoju i płynności rodzimej TGE w 2016 r. warto przede wszystkim odnotować prawie dwukrotny wzrost wolumenu obrotu na RDN gazu. Większość z 16 TWh przehandlowano w okresie gazowego sezonu zimowego, czyli w okresie, kiedy zapotrzebowanie na gaz jest największe.

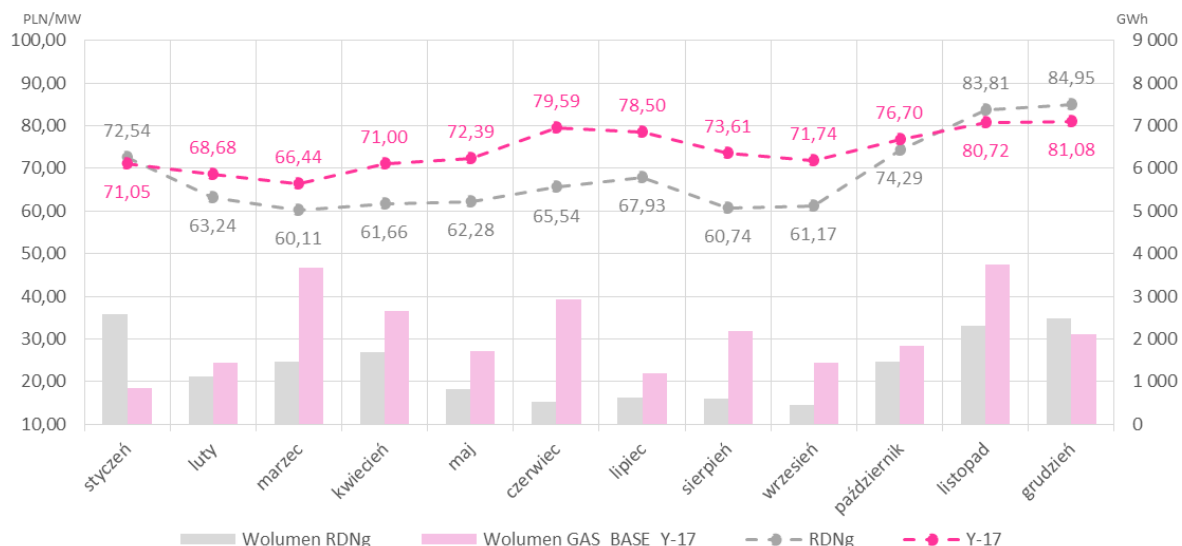
W 2015 r. było to zaledwie 8,7 TWh, a rok wcześniej jeszcze o połowę mniej. Tak dynamiczny wzrost obrotu na rynku spotowym nie przełożył się na rynek terminowy, gdzie w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek wolumenu o ponad 3%. Ilościowo, obrót na kontraktach terminowych jednak w dalszym ciągu znacznie przewyższał obrót na rynku z natychmiastową dostawą. W 2016 r. było to blisko 90 TWh, czyli prawie 5 razy tyle, co wolumen kontraktu z dostawą w następnym dniu.

Rok 2016 był wyjątkowy nie tylko ze względu na historycznie niskie ceny. W połowie roku świnoujski terminal LNG przyjął pierwsze statki z komercyjnymi dostawami gazu w postaci płynnej. Dzięki uruchomieniu portu regazyfikującego Polska uzyskała dostęp do rynku międzynarodowego, wskutek czego może dokonywać zakupu gazu praktycznie z dowolnego miejsca na świecie, wzmacniając tym samym swoją pozycję negocjacyjną względem dostawców.

Ponadto, w listopadowej nowelizacji prawa energetycznego zatwierdzone zostało stopniowe znoszenie obowiązku ustalania i przedkładania do zatwierdzania taryf dla cen gazu przez przedsiębiorstwa obrotu. Działania te wiązały się z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z września 2015 r., w którym zostało stwierdzone, że system regulowania cen gazu ziemnego jest niezgodny z wymogami prawa UE. Inną kluczową dla rynku zmianą było zniesienie uprzywilejowania dotyczącego braku obowiązku utrzymywania zapasów gazu ziemnego dla tzw. „małych sprzedawców”. Od momentu wejścia w życie nowelizacji każdy sprzedawca importujący gaz z zagranicy, niezależnie od wolumenu, jest zobowiązany do zabezpieczenia swojej sprzedaży w postaci utrzymywania określonego wolumenu w magazynach.

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-17 w 2016 r. na TGE.

Rysunek nr 22. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-17 w 2016 r. na TGE

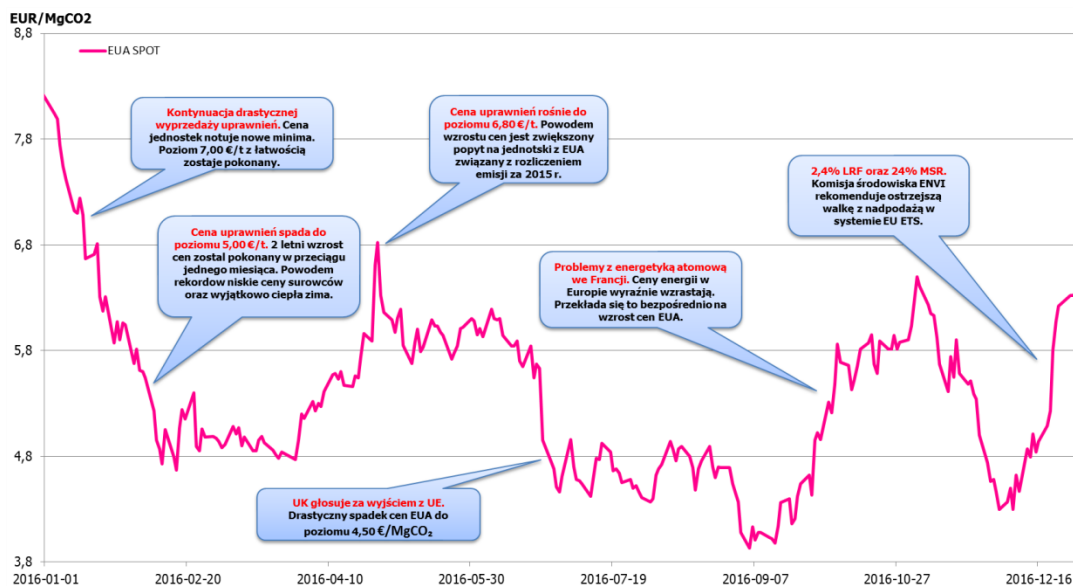
Uprawnienia do emisji CO₂

Rynek uprawnień do emisji CO₂ w 2016 r. charakteryzował się wyjątkowo wysoką zmiennością cen. Styczniowy spadek cen z poziomu 8,30 EUR/Mg do poziomu 4,90 EUR/Mg był wynikiem nałożenia się na siebie kilku niekorzystnych dla rynku EU ETS wydarzeń. Pierwszym takim czynnikiem była rekordowo ciepła zima, która przyczyniła się do wyraźnych spadków cen kontraktów na energię elektryczną w Niemczech, Francji oraz Wielkiej Brytanii. Kolejnym czynnikiem pro spadkowym były dane świadczące o spowolnieniu gospodarczym płynące z Chin. Zmniejszone zapotrzebowanie na węgiel wpłynęło na rekordowe spadki cen węgla w portach ARA na początku minionego roku (do poziomu 37 USD/Mg, najniższego od 2003 r.). Trzecim spadkowym czynnikiem był mechanizm backloading, który wycofał w całym 2016 r. ostatnie 200 z 900 mln jednostek EUA. Przełożyło się to bezpośrednio na zwiększenie wolumenów uprawnień sprzedawanych na aukcjach. Chwilowe odbicie cen nastąpiło dopiero po trzech miesiącach, tj. w kwietniu i było jedynie wynikiem zwiększonego popytu na jednostki EUA w związku z potrzebą rozliczeń emisji za 2015 r.

Kontynuując wysoką zmienność cen, w czerwcu rynek EU ETS kolejną wyraźną wyprzedaż zareagował na pozytywny wynik referendum dotyczący wyjścia Wielkiej Brytanii z UE – cena spadła z 6,00 EUR/Mg do poziomu 4,40 EUR/Mg. Tak niskie ceny utrzymywały się przez cały okres wakacyjny, by w reakcji na kryzys energetyczny (atomowy) we Francji wrócić do poziomu 6,60 EUR/Mg. W związku z wykryciem nieprawidłowości w elektrowniach jądrowych, ASN (Nuclear Safety Authority) nakazała w jednej chwili wstrzymać pracę 12-13 z 58 reaktorów. Brakującą energię Francja zapewniała sobie poprzez jej import z Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemiec oraz Belgii. Sytuacja ta spowodowała wzrost cen energii elektrycznej, zwiększoną generację ze źródeł konwencjonalnych (opartych o węgiel i gaz), co przełożyło się bezpośrednio na wzrost cen surowców oraz uprawnień do emisji CO₂. Dopiero, kiedy w grudniu minionego roku ASN z obawy o to, że francuski system elektroenergetyczny nie poradzi sobie ze zwiększonym zimowym zapotrzebowaniem, warunkowo pozwolił na przywrócenie do ruchu kilku reaktorów, sytuacja uległa poprawie. Ostatnim istotnym wydarzeniem mającym wpływ na ceny EUA było grudniowe głosowanie w komisji środowiska ENVI dotyczącego proponowanego kształtu IV fazy EU ETS oraz działania mechanizmu Rezerwy Stabilizacyjnej. Komisja ENVI proponuje, aby mechanizm Rezerwy przez pierwsze 3 lata działania wycofał dwukrotnie więcej uprawnień (24% zamiast pierwotnych 12%). Dodatkowo w celu osiągnięcia 43% redukcji emisji proponuje się przyjęcie wyższego współczynnika liniowej redukcji - na poziomie 2,4%. Mimo tak ostrej propozycji mających jednoznacznie na celu wzrost cen jednostek EUA, cena i tak zakończyła 2016 r. poniżej początkowego poziomu otwarcia - na poziomie 6,57 EUR/Mg.

Poniższy rysunek przedstawia wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2016 r.

Rysunek nr 23. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2016 r.

Prawa Majątkowe

Rok 2016 był rokiem spadków cen „zielonych” certyfikatów spowodowany w głównej mierze informacjami o nowym systemie wsparcia OZE. Wdrożenie nowego systemu miało nastąpić z początkiem 2016 r., jednak zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2015 r. przesunięto termin na 1 lipca 2016 r. Ostateczny kształt systemu wsparcia OZE został określony w *Ustawie z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*. Niepewność rynkowa oraz wciąż bardzo wysoka nadwyżka w systemie certyfikatów spowodowały, że ceny praw majątkowych potwierdzających wytworzenie energii w źródłach odnawialnych PMOZE_A w 2016 r. odnotowały spadek cen. Indeks OZEX_A osiągnął na sesji październikowej najniższą w historii cenę: 32,57 zł/MWh.

Średnioważona cena sesyjna wynosiła 73,63 zł/MWh, czyli o 49,98 zł/MWh niżej niż w 2015 r. Bilans PMOZE_A od początku rejestru na koniec grudnia wynosił 29,1 TWh, nadwyżka w porównaniu do poprzedniego roku wzrosła o 2,04 TWh. Przy uwzględnieniu praw zablokowanych do umorzenia, nadwyżka na koniec 2016 r. wynosiła 19,8 TWh.

Poziom opłaty zastępczej ustalonej na 2016 r. wynosił 300,03 zł/MWh, a obowiązek przedstawienia do umorzenia certyfikatów PMOZE_A w pierwszym półroczu wynoszący 15% zmalał do 14,35%. Wraz z obniżeniem obowiązku w zakresie „zielonych” certyfikatów, od drugiego półrocza wprowadzony został nowy rodzaj certyfikatów potwierdzający wytworzenie energii z biogazu rolniczego, tzw. „błękitne” certyfikaty, dla których wymiar obowiązku wynosił 0,65% (równy obniżce obowiązku „zielonych” certyfikatów). Średnioważona cena sesyjna PMOZE-BIO w 2016 r. była mocno zbliżona do opłaty zastępczej 300,03 zł/MWh i wynosiła 295,52 zł/MWh. Bilans rejestru tego instrumentu na koniec roku wynosił 48,01 GWh.

Według znowelizowanej w 2016 r. *Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*, do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego można umarzać prawa majątkowe wydane jednostkom kogeneracyjnym za produkcję w roku poprzednim. W związku z powyższym, do końca pierwszego półrocza notowane były prawa majątkowe z kogeneracji wytworzonej w 2015 r. Od lipca 2016 r. notowane są wyłącznie prawa majątkowe potwierdzające wytworzenie energii w 2016 r.

Średnia cena praw majątkowych potwierdzających wytworzenie energii w wysokosprawnej kogeneracji węglowej PMEC-2015 („czerwone” certyfikaty) w 2016 r. wynosiła 10,76 zł/MWh, natomiast prawa majątkowe PMEC-2016 średnio wynosiły na koniec 2016 r. 10,68 zł/MWh. Indeks KECX charakteryzował się dużą stabilnością i oscylował wokół opłaty zastępczej wynoszącej 11 zł/MWh.

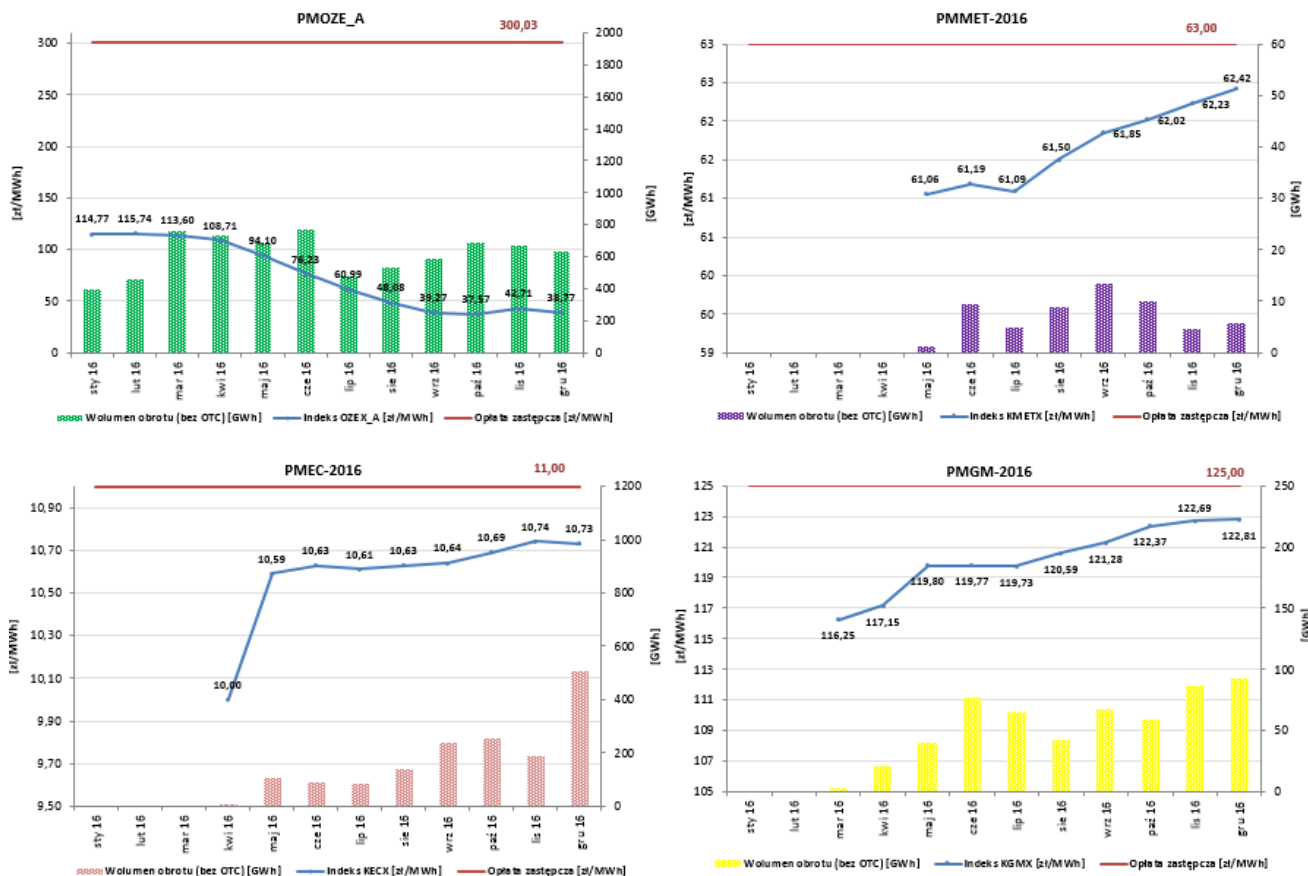
Analogicznie, średnia cena dla kogeneracji gazowej PMGM-2015 wynosiła 118,85 zł/MWh, przy opłacie zastępczej 121,63 zł/MWh, natomiast średnia cena „żółtych” certyfikatów PMGM-2016 także oscylowała wokół opłaty zastępczej wynoszącej 125 zł/MWh i na koniec 2016 r. wynosiła 121,13 zł/MWh.

„Fioletowe” certyfikaty będące prawami kogeneracyjnymi potwierdzającymi wytworzenie w ciągu 2016 r. energii elektrycznej podczas odmetanowania kopalń w pierwszej połowie roku notowały się w okolicach opłaty zastępczej wynoszącej 63,26 zł/MWh i ich średnioważona cena PMMET-2015 wynosiła 62,24 zł/MWh. Z kolei PMMET-2016 handlowano średnio pod koniec grudnia 2016 r. po 61,73 zł/MWh, przy opłacie zastępczej na poziomie 63 zł/MWh.

Prawa majątkowe wynikające ze świadectw efektywności energetycznej PMEF, czyli tzw. „białe” certyfikaty cechowały się również małą zmiennością. Przy opłacie zastępczej wynoszącej 1 000 zł/toe średnioważona cena indeksu EFX wynosiła 977,35 zł/toe. Ceny wahały się pomiędzy 958,30 a 1 001,76 zł/toe.

Poniższe rysunki przedstawiają indeksy praw majątkowych, tzw. „zielonych”, „fioletowych”, „czerwonych” i „żółtych” certyfikatów.

Rysunek nr 24. Indeksy praw majątkowych

2.1.2.3. Otoczenie regulacyjne

Zmiany w regulacji sektora energetycznego

W 2016 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) utrzymał obowiązek przedkładania do zatwierdzenia taryf dla gospodarstw domowych, w skutek czego przedsiębiorstwa obrotu miały ograniczony wpływ na wypracowywane marże w Segmencie Sprzedaży (taryfa G).

Ustalenia w zakresie uprawnień do emisji CO₂

Rok 2016 był kolejnym rokiem, w którym w Parlamencie Europejskim trwały prace nad reformą systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂. Do kluczowych kwestii rozważanych podczas prac należą tzw. mechanizmy kompensacyjne, z których w okresie 2021-2030 mogłyby korzystać m.in. Polska, a więc reguły przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla energetyki i zasady korzystania ze środków Funduszu Modernizacyjnego dedykowanego inwestycjom w energetyce. Rada Europejska, podczas unijnego szczytu klimatycznego w październiku 2014 r., określiła m.in., że cel redukcji emisji CO₂ na 2030 r. wynosi 40% w stosunku do 1990 r., a w tym, w obrębie instalacji objętych EU ETS, ma wynieść 43% w stosunku do 2005 r. W ramach przyjętych wówczas uzgodnień ustalono, że Polska będzie mogła przekazać nieodpłatnie energetyce maksymalnie 40% przysługującej puli uprawnień do emisji CO₂ na okres 2021-2030.

W dniu 15 grudnia 2016 r. Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) przyjęła pakiet poprawek do zaproponowanego przez Komisję Europejską (KE) projektu dyrektywy EU ETS. Główne propozycje zmian do projektu dyrektywy przegłosowane w Komisji ENVI dotyczą przedstawionych poniżej elementów.

Podział puli uprawnień

1. Wskaźnik liniowy zaproponowano na poziomie 2,4% (w przeciwieństwie do 2,2% z propozycji Komisji z lipca 2015 r. i uzgodnień Rady z października 2014 r.).

2. Pula aukcyjna wynosiłaby 57% (jak w pierwotnej wersji projektu), jednak istniałaby możliwość jej pomniejszenia o 5% ze względu na chęć ograniczenia międzysektorowego współczynnika korekcyjnego, dodatkowo wpisano możliwość usunięcia 200 mln uprawnień z puli aukcyjnej na koniec IV okresu, jeśli uprawnienia nie zostałyby wykorzystane na bezpłatne przydziały.
3. 2% z 57% puli aukcyjnej zostałyby przeznaczone na Fundusz Modernizacyjny.
4. 3% z puli całkowitej miałyby zostać przeznaczone na rekompensaty kosztów pośrednich emisji.
5. 2% z puli uprawnień aukcyjnych miałyby zostać przeznaczone na fundusz wspierający transformację gospodarczą w państwach o dużym zatrudnieniu w sektorach opartych na wykorzystywaniu węgla i o PKB niższym od średniej unijnej.
6. 100% przychodów z aukcji powinno być przeznaczonych na walkę ze zmianami klimatu.
7. Możliwe byłoby dobrowolne trwałe usunięcie uprawnień z puli aukcyjnej przez państwa członkowskie odpowiadające wielkości emisji z likwidowanych bloków energetycznych.
8. Możliwość trwałego usunięcia dowolnej liczby uprawnień z puli aukcyjnej - według uznania państwa członkowskiego.

Bezpłatne przydziały

1. Benchmarki zostałyby wyznaczone na podstawie rzeczywistych danych o poprawie zdolności produkcyjnych z lat 2016-2017 dla alokacji na lata 2021-2025 i analogicznie z danych z lat 2021-2022 wyznaczone byłyby poziomy benchmarków w kolejnych pięciu latach IV okresu, przedziały zmian wielkości benchmarków odnoszące się do poprawy zdolności produkcyjnej wynosiłyby od 0,25% do 1,75%.
2. Sektory narażone na ryzyko ucieczki emisji, aby otrzymać 100% uprawnień bezpłatnie musiałyby spełnić kryterium ilościowe na poziomie 0,12 (w pierwotnym projekcie jest to 0,18), natomiast sektory nienarażone nie otrzymałyby uprawnień, z wyjątkiem ciepłownictwa sieciowego, dla którego wpisano limit na poziomie 30% przez cały okres 2021-2030.
3. Międzysektorowy współczynnik korygujący – CSCF obejmowałby jedynie wybrane sektory (sektory, których kryterium intensywności wymiany handlowej znajdowałoby się poniżej 15%, a kryterium intensywności emisji poniżej 7 kg CO₂/EUR GVA).
4. Zaproponowano utworzenie nowego mechanizmu ochronnego dla cementu i klinkieru – importerzy tych produktów byłiby obciążeni opłatami, ale tym samym, producenci wewnątrz UE nie otrzymywaliby bezpłatnych przydziałów, mechanizm mógłby obowiązywać od 2019 r.
5. 400 mln uprawnień na potrzeby rezerwy NER pochodziłoby z puli uprawnień na IV okres, a nie jak to zaproponowała KE w projekcie z lipca 2015 r. - z rezerwy stabilizacyjnej na rynku uprawnień (MSR).
6. Alokacja uprawnień byłaby bardziej dynamiczna i zależna od rzeczywistych wartości poziomów produkcji – w przydziałach uwzględnione byłyby zmiany powyżej 10%.

Fundusze

1. Fundusz Innowacyjny wynosiłby 600 mln uprawnień i poza m.in. technologią CCS obejmowałby również technologię CCU (ang. Carbon Capture and Utilisation tj. wychwytywanie i utylizacja CO₂),
2. Uprawnione państwa członkowskie mogłyby przenieść uprawnienia z puli derogacyjnej (art. 10 c) do Funduszu Modernizacyjnego,
3. Ani Fundusz Modernizacyjny ani derogacje nie mogłyby finansować budowy nowych bloków węglowych (wskaźnik emisji nowych instalacji musiałby być niższy niż 450 gCO₂eq/kWh),
4. Grecja uzyskałaby możliwość wykorzystania 40% uprawnień ze swojej puli aukcyjnej na cele zgodne z celami Funduszu Modernizacyjnego.

Rezerwa MSR

1. Przez pierwsze 4 lata funkcjonowania MSR liczba uprawnień transferowanych z puli aukcyjnej do rezerwy MSR zostałaby podwojona do poziomu 24% nadwyżki znajdującej się na rynku;
2. 800 mln uprawnień z MSR zostałyby na stałe usunięte z rynku.

Kolejnym etapem prac w Parlamencie będzie głosowanie nad kompromisowymi poprawkami na forum plenarnym, natomiast w Radzie UE głosowanie nad podejściem ogólnym do projektu dyrektywy EU ETS, które zaplanowano na czerwiec 2017 r.

W 2016 r. na mocy *Ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych*, zostały podjęte działania zmierzające do uruchomienia krajowej platformy aukcyjnej, na której miałyby być sprzedawane uprawnienia do emisji CO₂ w ramach systemu EU ETS. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na prowadzenie platformy aukcyjnej przez TGE i sprzedaż uprawnień w ramach systemu handlu EU ETS. Przedtem jednak giełda musi wygrać przetarg zorganizowany przez Polskę na operatora krajowej platformy aukcyjnej.

Obecnie Polska, jako jedno z trzech państw (obok Niemców i Wielkiej Brytanii), zgodnie z rozporządzeniem aukcyjnym (*Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1031/2010 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych*) skorzystała z możliwości odstępstwa od zasady sprzedaży uprawnień na jednej zharmonizowanej platformie aukcyjnej i jako państwo z grupy „opt-out” do czasu wyłonienia docelowej platformy realizuje sprzedaż uprawnień za pośrednictwem giełdy EEX. Obecnie tylko dwie platformy aukcyjne prowadzą sprzedaż uprawnień w drodze aukcji – Europejska Giełda Energii EEX z siedzibą w Lipsku, która organizuje aukcje wspólnotowe (dla 24 państw UE i Polski) oraz aukcje niemieckie, natomiast giełda ICE/ECX z siedzibą w Londynie prowadzi aukcje dla Wielkiej Brytanii.

Ministerstwo Środowiska poinformowało, że w I kwartale 2017 r. zostanie ogłoszony przetarg na prowadzenie aukcji uprawnień do emisji na platformie krajowej. Szacuje się, że w latach 2017-2020 Polska będzie miała do sprzedaży około 314 mln uprawnień do emisji CO₂. Z tym zastrzeżeniem podział sprzedaży wskazanej puli uprawnień do emisji CO₂ na poszczególne lata przedstawia się następująco: w 2017 r. 71 mln uprawnień, w 2018 r. 78 mln uprawnień, w 2019 r. 67 mln uprawnień i w 2020 r. 98 mln uprawnień.

Ustawa o Odnawialnych Źródłach Energii (OZE)

W dniu 1 lipca 2016 r. weszła w życie nowelizacja *Ustawy o odnawialnych źródłach energii* (OZE). Celem ustawy było usunięcie wątpliwości interpretacyjnych wobec przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, które jeszcze nie weszły w życie.

Nowelizacja miała na celu w szczególności uporządkowanie sytuacji wytwórców energii elektrycznej z OZE oraz zasad udzielania dla nich pomocy publicznej. W związku z powyższym wprowadzono do ustawy definicję prosumenta - odbiorcy końcowego dokonującego zakupu energii elektrycznej na podstawie umowy kompleksowej, wytwarzającego energię elektryczną wyłącznie z OZE w mikroinstalacji, w celu jej zużycia na potrzeby własne, niezwiązane z wykonywaną działalnością gospodarczą.

Regulacją objęto szeroki zakres podmiotów, w tym małych i średnich przedsiębiorców. Odstąpiono od dotychczasowego systemu wsparcia w postaci stałych taryf gwarantowanych dla najmniejszych wytwórców w mikroinstalacjach na rzecz rozliczania przez prosumenta nadwyżki energii elektrycznej wytworzonej przez daną mikroinstalację, tzw. opustów.

Zgodnie z nowelizacją ustawy, został wprowadzony nowy system wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej w OZE - tzw. system aukcyjny. Instalacje nowe, powstałe po wejściu w życie nowelizacji, mogą otrzymać wsparcie wyłącznie w drodze złożenia stosownej oferty sprzedaży energii elektrycznej na aukcji organizowanej przez Prezesa URE. W przypadku wygrania aukcji, wytwórca ma zagwarantowane wsparcie w wysokości oferowanej ceny energii, przez cały okres wsparcia określony w stosownym rozporządzeniu. Instalacje OZE działające przed wejściem w życie nowelizacji, mogą pozostać w dotychczasowym systemie wsparcia i otrzymywać świadectwa pochodzenia lub przejść na system aukcyjny.

W dniu 30 grudnia 2016 r. została przeprowadzona pierwsza aukcja OZE. Kolejność aukcji, dopuszczone koszyki aukcyjne oraz maksymalne wolumeny i wartość nabywanej energii zostały określone w stosownych rozporządzeniach. Zostało również wydane rozporządzenie w sprawie obliczania wartości pomocy publicznej dla wytwórców energii elektrycznej z OZE, określające sposób wyliczenia uzyskanej pomocy publicznej, wymaganej do przedstawienia w procesie składania oferty sprzedaży energii w aukcji.

Ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

W uchwalonej w dniu 20 maja 2016 r. *Ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* określona została odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane elektrownie wiatrowe. Zgodnie z zapisami, minimalna odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszkalnej, jak również od form ochrony przyrody oraz od leśnych kompleksów promocyjnych, powinna być równa lub większa od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej. W przypadku elektrowni istniejących przed dniem wejścia w życie ww. ustawy i niespełniających warunku minimalnej odległości, możliwe będzie jedynie przeprowadzanie remontów oraz czynności niezbędnych do prawidłowego użytkowania elektrowni, z wyłączeniem możliwości zwiększania parametrów użytkowych elektrowni lub zwiększania jej oddziaływania na środowisko. Lokalizacja nowych elektrowni wiatrowych będzie możliwa tylko na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Inwestycje w nowe elektrownie wiatrowe będą więc mocno utrudnione, nie tylko ze względu na konieczność wyszukania odpowiedniej lokalizacji spełniającej kryterium odległościowe i uwzględnionej w planie zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo, ze względu na zmianę definicji

elektrowni wiatrowej i określeniem całego obiektu jako obiekt budowlany, zmienia się zasady naliczania podatku od nieruchomości a tym samym nastąpi wzrost kosztów z tego tytułu.

Ustawa o efektywności energetycznej

Z dniem 1 października 2016 r. weszła w życie *Ustawa o efektywności energetycznej*, która zastąpiła przedłużoną o pół roku ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. Nowa ustawa implementuje zapisy *Dyrektywy 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej*. Zapisy ustawy przewidują działania w obszarach zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych oraz zwiększenia oszczędności energii w zakresie wytwarzania energii, jej przesyłu i dystrybucji. Mechanizmem rynkowym prowadzącym do uzyskania celów ustawy będzie system świadectw efektywności energetycznej („białe” certyfikaty), przedstawiany do umorzenia przez przedsiębiorstwa energetyczne, jako wykonanie obowiązku realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej.

Ustawa znosi obowiązek przeprowadzenia przetargu, w wyniku którego Prezes URE dokonywał wyboru przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej i za które można było uzyskać świadectwa efektywności energetycznej. Zwiększa to elastyczność w pozyskiwaniu inwestycji efektywnościowych. Dodatkowo przedsiębiorstwa będą miały możliwość rozliczania obowiązku w okresie 3 lat.

Nowe przepisy zakładają też stopniowe odchodzenie od możliwości uiszczania opłaty zastępczej za niewykonanie obowiązku. Z możliwości skorzystania z alternatywnego mechanizmu poprawy efektywności energetycznej będą mogły skorzystać przedsiębiorstwa, które zużywają co najmniej 100 GWh na rok.

Ustawa nakłada nowy obowiązek przeprowadzania co cztery lata audytu energetycznego przedsiębiorstwa określonego w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, z wyjątkiem mikro, małego i średniego przedsiębiorcy. Krąg podmiotów podlegających temu obowiązkowi jest bardzo szeroki, gdyż obejmuje dużych przedsiębiorców, niezależnie od branży i zużycia energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego. W audycie ma być brane pod uwagę co najmniej 90% zużywanej energii. Pierwszy audyt zobowiązane przedsiębiorstwo musi przeprowadzić w okresie 12 miesięcy od wejścia w życie ustawy.

W ustawie określono zasady opracowania przez Ministra Energii co trzy lata krajowego planu działań dotyczącego poprawienia efektywności energetycznej.

Operacyjna Rezerwa Mocy (ORM)

W 2016 r. model ORM nie uległ zmianie w obszarze funkcjonalnym. Zmieniły się natomiast znacząco parametry modelu, co związane jest ze zmianą bazy do kalkulacji modelu. Zwiększeniu uległ budżet godzinowy ORM ze 106,2 tys. zł na 128,8 tys. zł oraz cena referencyjna godzinowa CRRM z 37,28 zł/MWh na 41,20 zł/MWh. Wielkość godzinowa wymaganej operacyjnej rezerwy mocy zwiększyła się z 3 451,09 MW/h na 4 155,37 MW/h. Zmiany ww. parametrów nie wpłynęły w istotny sposób na ceny energii elektrycznej na rynku bieżącym. Średnia cena CRR wzrosła w 2016 r. o 1,70 zł/MWh, tj. do 32,76 zł/MWh.

Projekt Ustawy o Ryнку Mocy

Mając na uwadze niskie ceny energii elektrycznej wpływające na brak wiążących decyzji inwestycyjnych, które mogą w przyszłości generować problemy z zapewnieniem bezpieczeństwa dostaw energii do KSE, w 2016 r. prowadzone były w Polsce prace nad mechanizmem gwarantującym w perspektywie średnio- i długoterminowej utrzymanie mocy wytwórczych na odpowiednim poziomie. Na początku lipca Ministerstwo Energii wraz z PSE przedstawiło projekt rozwiązań funkcjonalnych rynku dwutowarowego wprowadzającego oprócz płatności za energię, płatności za gotowość do świadczenia usługi dostawy lub redukcji mocy.

Po konsultacjach branżowych, dnia 30 listopada 2016 r. opublikowany został projekt *Ustawy o rynku mocy*, który zakłada stworzenie scentralizowanego w ramach KSE rynku mocy z aukcjami na dostawy lub redukcję mocy w okresach rocznych oraz kwartalnych. Dalsze prace nad projektem mają być procedowane w bieżącym roku i już pod jego koniec ma się odbyć pierwsza aukcja kontraktująca moc, a sam mechanizm ma zacząć działać w 2021 r.

Celem rynku mocy jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych w horyzoncie średnio- i długoterminowym. Mechanizm ma stanowić efekt zachęty do budowy nowych oraz modernizowania i niewycofywania istniejących mocy wytwórczych, jednocześnie stwarzając warunki do rozwoju usług redukcji zapotrzebowania - DSR. Koszty rynku mocy ponoszone mają być przez odbiorców w składniku taryfy przesyłowej zwanej opłatą mocową.

Projekty Regulacji Europejskich w ramach tzw. „Pakietu zimowego”

Dnia 30 listopada 2016 r. KE opublikowała zestaw propozycji do projektów dyrektyw i rozporządzeń, które w zamierzeniu mają usprawnić przemianę polityki energetycznej UE w kierunku modelu skoncentrowanego na kliencie i czystej energii. Całość propozycji określona została nazwą „Pakiet zimowy” i jest największą jednorazową zmianą unijnych regulacji energetycznych od 2011 r., kiedy to wszedł w życie Trzeci pakiet energetyczny.

Głównymi założeniami obecnego pakietu jest dalsza integracja i rozwój źródeł OZE, wzmocnienie konkurencyjności i roli klienta, a także zwiększenie harmonizacji i integracji hurtowych rynków energii w UE. Dodatkowo Komisja stawia na wzrost efektywności energetycznej, bezpieczeństwa dostaw i ujednolicenie reguł zarządzania unią energetyczną.

Z punktu widzenia Polski najważniejsze zapisy dotyczą wzmocnienia roli Agencji do Współpracy Regulatorów Rynków Energii - ACER, powstania regionalnych centrów operacyjnych dla operatorów sieci przesyłowych - ROC, powołania Agencji Zrzeszającej Operatorów Sieci Dystrybucyjnych - EU-DSO oraz wprowadzenia szeregu ograniczeń dla krajów członkowskich chcących wprowadzić rynek mocy. Według nowych zasad, aby kraj mógł wprowadzić mechanizm rynku mocy, musi wcześniej uzgodnić jego zasady z krajami sąsiednimi, wykazać, że połączenia międzysystemowe nie są w stanie zniwelować potencjalnego niedoboru mocy oraz otworzyć wprowadzany mechanizm dla dostawców z obszarów innych Operatorów. Dodatkowo w projekcie znalazł się nigdzie wcześniej niekonsultowany zapis, iż źródła, które emitują więcej niż 550 gCO₂/kWh, nie będą mogły uczestniczyć w rynkach mocy, co w praktyce całkowicie torpeduje polskie plany rewitalizacji elektrowni produkujących energię w oparciu o rodzime złoża węgla. Batalia o zmiany w niekorzystnych zapisach regulacji trwa już na forum stowarzyszeń branżowych, a zniesienie kryterium emisyjności będzie z pewnością jednym z priorytetów dla polskiej energetyki.

Zmiana ustawy o zapasach gazu ziemnego

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie nowelizacja *Ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw*. Ustawa ta w założeniach ustawodawcy ma przyczynić się do likwidacji szarej strefy na rynku paliw, wzmocnić konkurencję na rynku oraz poprawić bezpieczeństwo energetyczne państwa. W szczególności wprowadzone ustawą zmiany dotyczą rynku gazu ziemnego i rynku paliw ciekłych.

Znowelizowana ustawa wprowadziła następujące zmiany:

- 1) Podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego jest obowiązany, od dnia 1 października 2017 r., do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. W obecnym stanie prawnym konieczność utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego dotyczy przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą dotyczącą przywozu gazu ziemnego z zagranicy na potrzeby jego dalszej odsprzedaży odbiorcom. Zgodnie z nowelizacją ustawy, obowiązek utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego będzie dotyczył przedsiębiorstw energetycznych, które wykonują działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, a także wszelkich innych podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego.
- 2) Podmioty, które nie utrzymywały zapasów gazu, wyznaczą wielkość zapasów obowiązkowych na podstawie wielkości odpowiadającej co najmniej 30-dniowemu średniemu dziennemu przywozowi gazu w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2017 r. Aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o zapasach przyznają zwolnienie od obowiązku utrzymywania zapasów gazu ziemnego przedsiębiorstwom energetycznym, których liczba odbiorców nie jest większa niż 100 tys. i których przywóz gazu ziemnego nie przekracza w ciągu roku kalendarzowego 100 mln m³. Tego rodzaju zwolnienie przyznawał Minister Energii w drodze decyzji administracyjnej. Zgodnie z zapisami znowelizowanej ustawy, obowiązek utrzymywania zapasów gazu ziemnego będzie miał charakter bezwzględny, a możliwość uzyskania zwolnienia zostanie zniesiona. Wydane wcześniej zwolnienia z obowiązku utrzymywania zapasów gazu ziemnego będą obowiązywać do dnia 30 września 2017 r.
- 3) Podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego mogą zlecić, po uzyskaniu zgody Prezesa URE, wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego innemu podmiotowi wykonującemu działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotowi dokonującemu przywozu gazu ziemnego – usługa ta nosi nazwę tzw. „usługi biletowej”.

2.2. Czynniki istotne dla rozwoju

Najistotniejszy wpływ na działalność Spółki wywierać będą, podobnie jak to miało miejsce w przeszłości, następujące czynniki:

- 1) sytuacja makroekonomiczna, szczególnie w Polsce, jak również sytuacja ekonomiczna obszaru, na którym TAURON i Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność, oraz na poziomie UE i gospodarki globalnej, w tym zmiany stóp procentowych, kursów walutowych itp., mające wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań wykazywanych przez Spółkę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 2) otoczenie polityczne, szczególnie w Polsce oraz na poziomie UE, w tym stanowiska i decyzje instytucji i urzędów administracji państwowej, np.: Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), URE oraz KE,
- 3) zmiany regulacji dotyczących sektora energetycznego, a także zmiany w otoczeniu prawnym, w tym: prawa podatkowego, handlowego, ochrony środowiska,

- 4) planowane wprowadzenie mechanizmu wynagradzania zdolności wytwórczych (tzw. rynek mocy) oraz decyzje co do przyszłego kształtu mechanizmów ORM i interwencyjnej rezerwy zimnej,
- 5) sytuacja w sektorze elektroenergetycznym, w tym aktywność i działania konkurencji na rynku energetycznym,
- 6) system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji („czerwone” i „żółte” certyfikaty,
- 7) nowy system wsparcia OZE, tzw. aukcje OZE,
- 8) warunki geologiczno-górnictwa wydobywania,
- 9) liczba uprawnień do emisji CO₂ przyznanych nieodpłatnie po 2013 r., a także ceny nabywanych uprawnień,
- 10) ceny energii elektrycznej i paliw,
- 11) wymagania w zakresie ochrony środowiska,
- 12) postęp naukowo-techniczny,
- 13) zapotrzebowanie na energię elektryczną i pozostałe produkty rynku energetycznego, z uwzględnieniem zmian wynikających z sezonowości i warunków pogodowych.

2.3. Czego możemy oczekiwać w 2017 r.

Prognozy sytuacji makroekonomicznej Polski na 2017 r. pozwalają spodziewać się umiarkowanego ożywienia gospodarczego, ze wzrostem PKB w granicach 2,7%-3,6%¹ oraz stopą bezrobocia na poziomie 8%², względem szacunkowych wartości dla 2016 r. wynoszących odpowiednio 2,3%-2,8%³ oraz 8,9%.

Według prognoz, sytuacja gospodarcza w 2017 r. stymulowana będzie popytem krajowym, rozwojem przedsiębiorczości i innowacyjności, a także napływem funduszy unijnych z perspektywy 2014-2020, dających nadzieje na pobudzenie inwestycji, zwłaszcza w III i IV kwartale 2017 r.

Powyższe uwarunkowania pozwalają przypuszczać, iż tempo wzrostu KZEE w 2017 r. zostanie co najmniej utrzymane. Według danych operacyjnych PSE, KZEE za 11 miesięcy 2016 r. wzrosło względem analogicznego okresu 2015 r. o 1,59%.

Z tytułu realizacji Programu Poprawy Efektywności Grupa Kapitałowa TAURON planuje w 2017 r. osiągnąć oszczędności na poziomie 432 mln zł (w tym 338 mln zł będzie miało wpływ na poziom EBITDA, a 94 mln zł dotyczyć będzie oszczędności CAPEX). Dodatkowo z tytułu realizacji inicjatyw strategicznych Grupa Kapitałowa TAURON planuje osiągnięcie dodatkowych efektów finansowych na poziomie 273 mln zł (w tym 155 mln zł będzie miało wpływ na poziom EBITDA, a 118 mln zł dotyczyć będzie ograniczenia CAPEX).

2.4. Podstawowe produkty, towary i usługi

Poniższa tabela przedstawia sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy 2016 w podziale na podstawowe segmenty działalności Spółki, w porównaniu do 2015 r.

Tabela nr 5. Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy 2015 w podziale na segmenty działalności Spółki

Wyszczególnienie (tys. zł)	Rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 r.				Rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. (dane przekształcone)			
	Działalność ogółem	Sprzedaż	Działalność holdingowa	Pozycje nieprzypisane	Działalność ogółem	Sprzedaż	Działalność holdingowa	Pozycje nieprzypisane
Przychody								
Przychody ze sprzedaży poza Grupę	1 669 734	1 669 734	-	-	2 069 889	2 069 889	-	-
Przychody ze sprzedaży w Grupie	6 325 594	6 325 594	-	-	6 992 357	6 992 357	-	-
Przychody segmentu ogółem	7 995 328	7 995 328	-	-	9 062 246	9 062 246	-	-
Zysk/(strata) segmentu	79 265	79 265	-	-	(28 026)	(28 026)	-	-

¹ Prognoza Banku Światowego z 11 stycznia 2017 r. szacuje wzrost PKB Polski w 2017 r. na 2,7%, prognoza Standard & Poor's z 10 stycznia 2017 r. wskazuje na 3,3%, założenia projektu ustawy budżetowej na 2017 r. to 3,6%.

² Według założeń projektu ustawy budżetowej na 2017 r.

³ Prognoza Banku Światowego z 11 stycznia 2017 r. oraz prognoza Standard & Poor's z 10 stycznia 2017 r.

Wyszczególnienie (tys. zł)	Rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 r.				Rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. (dane przekształcone)			
	Działalność ogółem	Sprzedaż	Działalność holdingowa	Pozycje nieprzypisane	Działalność ogółem	Sprzedaż	Działalność holdingowa	Pozycje nieprzypisane
Koszty nieprzypisane	(113 868)		-	(113 868)	(96 341)	-	-	(96 341)
EBIT	(34 603)	79 265	-	(113 868)	(124 367)	(28 026)	-	(96 341)
Przychody (koszty) finansowe netto	(114 531)	-	(101 050)	(13 481)	(3 326 427)	-	(3 348 322)	21 895
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(149 134)	79 265	(101 050)	(127 349)	(3 450 794)	(28 026)	(3 348 322)	(74 446)
Podatek dochodowy	(17 119)	-	-	(17 119)	(3 114)	-	-	(3 114)
Zysk/(strata) netto	(166 253)	79 265	(101 050)	(144 468)	(3 453 908)	(28 026)	(3 348 322)	(77 560)
EBITDA	(27 078)	86 790	-	(113 868)	(115 856)	(19 515)	-	(96 341)

Działalność Spółki jest wykazywana w dwóch segmentach: „Sprzedaż” oraz „Działalność holdingowa”.

Przychody i koszty finansowe obejmują przychody z tytułu dywidendy oraz przychody i koszty odsetkowe netto uzyskiwane i ponoszone przez Spółkę w związku z funkcjonowaniem w Grupie Kapitałowej TAURON modelu centralnego finansowania. W kosztach finansowych ujmowane są również odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji.

Pozycje nieprzypisane obejmują koszty ogólnego zarządu Spółki, ponieważ ponoszone są na rzecz całej Grupy Kapitałowej TAURON i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do Obszaru Biznesowego.

TAURON jako podmiot dominujący pełni funkcję konsolidującą i zarządzającą w Grupie Kapitałowej TAURON.

W wyniku wdrożenia Modelu biznesowego oraz centralizacji funkcji, TAURON skupił wiele kompetencji dotyczących funkcjonowania spółek Grupy Kapitałowej TAURON i prowadzi obecnie działalność między innymi w obszarach:

- 1) hurtowego handlu energią elektryczną i produktami powiązanymi, w szczególności w zakresie obsługi handlowej spółek, zabezpieczenia potrzeb w zakresie paliw, uprawnień do emisji CO₂ oraz świadectw pochodzenia energii,
- 2) zarządzania zakupami,
- 3) zarządzania finansami,
- 4) zarządzania ryzykiem korporacyjnym,
- 5) zarządzania modelem funkcjonowania IT,
- 6) koordynowania prac badawczo-rozwojowych realizowanych w Grupie Kapitałowej TAURON,
- 7) doradztwa w zakresie rachunkowości i podatków,
- 8) obsługi prawnej,
- 9) audytu.

Powyższe funkcje są stopniowo ograniczane w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Taka centralizacja ma na celu poprawę efektywności w Grupie Kapitałowej TAURON.

Podstawową działalnością Spółki, poza zarządzaniem Grupą Kapitałową TAURON, jest hurtowy obrót energią elektryczną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie koncesji na obrót energią elektryczną wydanej przez Prezesa URE na okres od dnia 1 czerwca 2008 r. do dnia 31 maja 2018 r.

Spółka koncentruje się na zakupie i sprzedaży energii elektrycznej na potrzeby zabezpieczenia pozycji zakupowych i sprzedażowych podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON oraz obrocie hurtowym energią elektryczną. Głównym kierunkiem sprzedaży energii elektrycznej realizowanej przez Spółkę w roku obrotowym 2016, były spółki: TAURON Sprzedaż sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż) i TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż GZE).

W kompetencjach Spółki jest również zarządzanie na potrzeby Grupy Kapitałowej TAURON świadectwami pochodzenia, stanowiącymi potwierdzenie wytworzenia energii elektrycznej w źródłach odnawialnych, w wysokosprawnej kogeneracji, kogeneracji opalanej paliwami gazowymi, kogeneracji opalanej metanem kopalnianym lub gazem z biomasy, ze źródeł wykorzystujących biogaz rolniczy.

Spółka jest centrum kompetencyjnym w zakresie zarządzania i handlu uprawnieniami do emisji CO₂ dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Dzięki centralizacji handlu emisjami uzyskano efekt synergii polegający na optymalizacji kosztów

wykorzystania zasobów podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON. Wraz z centralizacją tej funkcji w TAURON, Spółka odpowiada za rozliczanie uprawnień spółek do emisji CO₂, zabezpieczenie potrzeb emisyjnych spółek zależnych z uwzględnieniem przyznanych uprawnień oraz wsparcie w procesie pozyskania limitów uprawnień na kolejne okresy. Realizując powyższe cele, Spółka jest aktywnym uczestnikiem handlu uprawnieniami do emisji CO₂.

Dodatkowo TAURON pełni funkcję Operatora Rynku oraz podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz klientów zewnętrznych. Realizowanie tych funkcji odbywa się na podstawie Umowy przesyłowej z dnia 21 czerwca 2012 r. zawartej z OSP - PSE. Spółka obecnie dysponuje, na zasadach wyłączności, zdolnościami wytwórczymi w zakresie handlowo-technicznym, odpowiada za optymalizację wytwarzania, tj. dobór jednostek wytwórczych do ruchu oraz odpowiedni rozdział obciążeń w celu realizacji zawartych kontraktów z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych jednostek wytwórczych oraz ograniczeń sieciowych i innych w różnych horyzontach. W ramach usług dla Obszaru Wytwarzania, Spółka uczestniczy w przygotowaniu planów remontów, planów mocy dyspozycyjnych oraz planów produkcji dla jednostek wytwórczych w różnych horyzontach czasowych oraz ich uzgadnianiu z właściwym operatorem sieci.

Zgodnie z przyjętym Modelem biznesowym, TAURON sprawuje funkcję zarządczą w zakresie zarządzania zakupami paliw produkcyjnych na potrzeby podmiotów wytwórczych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Dodatkowo, w dniu 15 stycznia 2014 r. Spółka uruchomiła działalność handlową na nowym produkcie - kontraktach Gasoil Futures, opartych na wycenie oleju napędowego. Produkt dostępny jest na platformie ICE Futures Europe, której TAURON jest członkiem od 2012 r. Kontrakty Gasoil mogą być wykorzystywane przez uczestników rynku zarówno jako instrument zabezpieczający, jak i narzędzie handlowe. Produkty Gasoil charakteryzują się wysoką płynnością, a ceny kontraktów są odniesieniem cen dla wszystkich destylatów handlu w Europie i poza nią.

W lutym 2015 r. rozpoczęto obrót kolejnymi produktami rynku naftowego Brent Crude, WTI Crude, których wycena związana jest z cenami ropy naftowej, oraz Heating Oil - produktem wycenianym w oparciu o notowania oleju grzewczego. W ramach wymienionych produktów handel koncentruje się nie tylko na obrocie pojedynczymi kontraktami (outright), lecz również na obrocie spreadami, tworzonymi zarówno między danymi produktami, jak i spreadami kalendarzowymi odpowiadającymi terminom rozliczenia poszczególnych kontraktów.

TAURON wykorzystuje obrót produktami pochodnymi jako narzędzie handlowe w celu realizacji dodatkowej masy marży.

2.5. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

2.5.1. Rynki zbytu

Handel hurtowy

TAURON realizuje hurtowy obrót energią elektryczną i gazem ziemnym na potrzeby zabezpieczenia pozycji zakupowych i sprzedażowych podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON. Spółka zajmuje się też działalnością *proprietary trading*, czyli handlem energią elektryczną, gazem ziemnym, uprawnieniami do emisji CO₂ oraz produktami powiązаныmi, który ma na celu wygenerowanie zysków ze zmienności cen w czasie. Działalność Spółki obejmuje rynki hurtowe w kraju i za granicą, jak również realizowana jest na rynku bieżącym SPOT i na rynku terminowym.

W Polsce TAURON jest aktywnym uczestnikiem TGE oraz platformy OTC prowadzonej przez londyńskiego brokera energii - Tradition Financial Services. W dniu 1 lutego 2016 r. TAURON podpisał z TGE umowę o pełnienie funkcji animatora w zakresie instrumentów na energię elektryczną na RTT. Zgodnie z powyższą umową, TAURON zapewnia nie tylko płynność określonych w umowie produktów, poprzez wystawienie w trakcie trwania sesji zleceń zakupu i sprzedaży, ale również animuje rynek poprzez zwiększenie transakcji własnych realizowanych na rynku. Dzięki temu, po przekroczeniu określonego poziomu udziału transakcji na rynku, TAURON uzyskuje korzyści w postaci preferencyjnych stawek rozliczeniowych.

TAURON aktywnie uczestniczy w aukcjach wymiany międzysystemowej przesyłu energii na granicach polsko-czeskiej, polsko-niemieckiej i polsko-słowackiej, obsługiwanych przez biuro aukcyjne CAO. Obrót na rynku niemieckim w zakresie handlu instrumentami finansowymi typu futures odbywa się głównie za pośrednictwem giełdy EEX. Natomiast na rynku czeskim i słowackim obrót odbywa się za pośrednictwem spółki zależnej - TAURON Czech Energy s.r.o. Ponadto Spółka działa na giełdach OTE a.s. (Czechy) i OKTE a.s. (Słowacja).

TAURON konsekwentnie buduje kompetencje w zakresie hurtowego obrotu paliwami gazowymi. Spółka jest aktywnym uczestnikiem na rynku gazu prowadzonym przez TGE, realizuje transakcje na rynku bieżącym SPOT, jak i na produktach rynku terminowego. Prowadzi działalność w zakresie *proprietary trading* na międzynarodowej giełdzie gazu POWERNEXT Pegas. W lutym 2016 r. Spółka rozszerzyła działalność na europejskiej giełdzie gazu POWERNEXT o nowe huby: New Connect Germany - NCG i Tittle Transfer Facility - TTF. Wejście na nowe huby NCG (rynek niemiecki) pozwoli oprócz działań protradingowych, także na fizyczne dostawy gazu do Czech i poprzez Czechy do Polski. Natomiast wejście na hub TTF (rynek holenderki) daje dostęp do najbardziej płynnego rynku na kontynencie, co pozwoli na prowadzenie

działania proptadingu i zwiększenie wolumenów obrotu gazu. Dostęp do nowych hubów jest konsekwencją działania mającego na celu zwiększenie kompetencji gazowych TAURON i dostęp do nowych źródeł. Sukcesywnie zwiększa się też wolumen transakcji zawieranych przez Spółkę na rynku pozagiełdowym OTC. Działając na rynku gazu, Spółka zabezpiecza dostawy surowca dla podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON, ponadto na rynku terminowym prowadzona jest działalność proptadingowa wykorzystująca zmienność cen gazu do generowania dodatkowych marż.

Rozwijając skalę działalności na rynku gazu, TAURON zwiększa swoją obecność na zagranicznych rynkach. Umowy zawarte przez Spółkę z niemieckimi operatorami systemów przesyłowych: GASCADE Gastransport oraz ONTRAS Gastransport GmbH, umożliwiają kupno i import gazu z obszaru niemieckiego huba gazowego GASPOOL.

TAURON jest uczestnikiem europejskiej platformy handlu przepustowościami PRISMA European Capacity Platform GmbH, gdzie dokonuje zakupów przepustowości międzysystemowych. W zakresie rezerwacji przepustowości na rynku krajowym, Spółka działa jako uczestnik platformy aukcyjnej GSA GAZ-SYSTEM Aukcje. Za pośrednictwem spółki TAURON Czech Energy s.r.o. realizowany jest obrót gazem na rynku czeskim i słowackim oraz międzysystemowa wymiana gazu pomiędzy Polską i Czechami.

W kompetencjach Spółki jest również zarządzanie na potrzeby Grupy Kapitałowej TAURON świadectwami pochodzenia, stanowiącymi potwierdzenie wytworzenia energii elektrycznej w źródłach odnawialnych, w wysokosprawnej kogeneracji, kogeneracji opalanej paliwami gazowymi, kogeneracji opalanej metanem kopalnianym lub gazem z biomasy, ze źródeł wykorzystujących biogaz rolniczy oraz świadectwami efektywności energetycznej i gwarancjami pochodzenia. Działalność ta polega na aktywnym monitorowaniu produkcji energii, dla której wydawane są prawa majątkowe, oraz analizowaniu zapotrzebowania na świadectwa w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Spółka prowadzi operacyjny nadzór nad zakupem praw majątkowych przeznaczonych na wypełnienie ustawowego obowiązku umorzenia tych praw przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON oraz nad sprzedażą praw majątkowych uzyskanych z produkcji spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Spółka jest również centrum kompetencyjnym w zakresie uprawnień do emisji CO₂ dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON i klientów zewnętrznych. Zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂ polega na określaniu zapotrzebowania na uprawnienia do emisji CO₂ dla instalacji z Grupy Kapitałowej TAURON, określaniu strategii działań handlowych w postępowaniu z niedoborem lub nadwyżką uprawnień, realizacji wymiany jednostek EUA na CER/ERU oraz aktywnym zarządzaniu pulą darmowych uprawnień, celem wypracowania dodatkowych korzyści. Spółka, pełniąc rolę zarządcy instalacji w Grupie Kapitałowej TAURON, odpowiedzialna jest również za rozliczenie emisji CO₂ poszczególnych instalacji poprzez umorzenie uprawnień w Rejestrze Uprawnień. W ramach ww. działań, TAURON zawiera umowy sprzedaży w imieniu spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz administruje rachunkiem w Rejestrze Uprawnień. TAURON w imieniu Grupy Kapitałowej TAURON aktywnie uczestniczy w konsultacjach aktów prawnych na szczeblu krajowym i europejskim, jak również wspiera spółki Obszaru Wytwarzania w procesie pozyskiwania darmowych uprawnień na trzeci okres rozliczeniowy oraz w procesie pozyskiwania jednostek z projektów redukujących emisję CO₂. Realizując powyższe cele w zakresie handlu uprawnieniami do emisji CO₂, Spółka aktywnie uczestniczy w handlu na londyńskiej giełdzie European Climate Exchange (The ICE), lipskiej giełdzie EEX oraz na rynku OTC.

2.5.2. Źródła zaopatrzenia - paliwa

Mając na celu realizację zadań w zakresie obrotu paliwami (węglem i gazem), w 2016 r. Spółka kontynuowała dostawy paliw dla TAURON Wytwarzanie i TAURON Ciepło sp. z o.o. (TAURON Ciepło).

W 2016 r. ok. 59,5% obecnego zapotrzebowania Grupy Kapitałowej TAURON na paliwo do produkcji energii elektrycznej i ciepła zostało zaspokojone węglem kamiennym z własnych zakładów górniczych. Pozostała część zapotrzebowania została pokryta ze źródeł zewnętrznych, w których największy udział, ok.30% zapotrzebowania, miała Polska Grupa Górnicza sp. z o.o.

Zakupy paliw - węgiel

W 2016 r. Spółka kontynuowała zakup węgla na potrzeby: TAURON Wytwarzanie, TAURON Ciepło i TAMEH POLSKA, na podstawie umów zawartych z:

1. TAURON Wydobycie,
2. Nowe Brzeszcze GT.,
3. Polską Grupą Górniczną sp. z o.o. (dawniej Kompania Węglowa S.A.),
4. Jastrzębską Spółką Węglową S.A.,
5. Katowickim Holdingiem Węglowym S.A.,
6. Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A.

Poniższa tabela przedstawia ilość zakupionego węgla w 2016 r.

Tabela nr 6. Ilość zakupionego węgla w 2016 r.

Lp.	Rodzaj Dostawcy	J.m.	Ilość węgla	Udział (%)
1.	Dostawcy spoza Grupy Kapitałowej TAURON	Mg	3 402 216	43,2%
2.	Dostawca z Grupy Kapitałowej TAURON	Mg	4 476 918	56,8%
Suma		Mg	7 879 134	100,0%

Zakupy paliw - Gaz

W 2015 r. TAURON rozpoczął dostawy gazu wysokometanowego do TAURON Wytwarzanie (do Elektrowni Stalowa Wola) i TAURON Ciepło (Zespołu Elektrociepłowni Bielsko-Biała EC1) poprzez spółkę TAURON Sprzedaż. Dostarczany gaz kupowany był w ramach umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego oraz porozumienia z PGNiG. Dodatkowo część gazu pochodziła również z zakupów na TGE. Przedmiotowy gaz kupowany był przez TAURON od ArcelorMittal Polska S.A. Oddział w Zdzieńszowicach w ramach Umowy wieloletniej o dostarczanie gazu koksowniczego. Przesył gazu koksowniczego realizowany był w ramach Umowy o świadczenie usług przesyłowych gazu koksowniczego zawartej z Polską Spółką Gazownictwa sp. z o.o. (PSG) Oddział w Zabrze, Zakład w Opolu.

Sprzedaż gazu koksowniczego oraz wysokometanowego odbywała się na podstawie II Taryfy dla paliw gazowych oraz zawartych z TAURON Wytwarzanie umów kompleksowych dostarczania gazu koksowniczego i wysokometanowego.

W związku z wydzieleniem z TAURON Wytwarzanie Oddziału Elektrownia Blachownia do TAMEH POLSKA, od dnia 10 grudnia 2014 r. dostawy gazu koksowniczego do Elektrowni Blachownia realizowane były bezpośrednio przez ArcelorMittal Polska S.A.

Poniższa tabela przedstawia wysokości dostaw paliw zrealizowanych przez TAURON w 2016 r. do podmiotów Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 7. Dostawy paliw zrealizowane przez TAURON do podmiotów Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Rodzaj paliwa	J.m.	TAURON Wytwarzanie	TAURON Ciepło	TAURON Sprzedaż	TAMEH POLSKA
1.	Węgiel	tys. Mg	6 480	814		234
2.	Gaz koksowniczy	tys. m ³	366 539			
3.	Gaz ziemny	tys. m ³	1 356	682	1 003	

2.6. Kalendarium

Poniższy rysunek przedstawia kalendarium prezentujące wybrane wydarzenia związane z działalnością TAURON, jakie miały miejsce w 2016 r.

Rysunek nr 25. Kalendarium

WYDARZENIA W TAURON W 2016 R.

STYCZEŃ - LUTY

- Dokonanie zmian w składzie Zarządu TAURON.
- Rozpoczęcie obowiązywania zaktualizowanej Strategii zrównoważonego rozwoju.
- Deklaracja TAURON w zakresie stosowania Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016.
- Uruchomienie programu obejmującego reorganizację obszaru usług serwisowych w Grupie Kapitałowej TAURON.
- Emisja 22 500 obligacji o łącznej wartości 2 250 000 000 zł.

MARZEC - KWIECIEŃ

- Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za 2015 r.
- Przyjęcie Programu Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018.
- Odbycie Zgromadzenia Obligatariuszy wyemitowanych obligacji serii TPEA1119.
- Zawarcie z TGE umów dotyczących raportowania danych transakcyjnych.
- Przyjęcie nowego Modelu Biznesowego Grupy TAURON.
- Zawarcie przez TAURON, PGE, ENEA, ENERGA, PSE i Związki Pracodawców Prywatnych Energetyki porozumienia w sprawie zasad udziału w Trójstronnym Zespole do spraw Branży Energetycznej.

MAJ - CZERWIEC

- Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za I kwartał 2016 r.
- Uruchomienie programu obejmującego reorganizację CUW w TAURON Obsługa Klienta.
- Uruchomienie programu obejmującego budowę organizacji zorientowanej na Klienta w Grupie Kapitałowej TAURON.
- Zawarcie przez TAURON, Narodowe Centrum Badań Jądrowych, Politechnikę Warszawską, ENEA, ENERGA, PGE Listu intencyjnego mającego na celu rozpoczęcie współpracy nakierowanej na prowadzenie badań i analiz w zakresie rozwoju, promowania i upowszechniania elektromobilności w Polsce.
- Uruchomienie Programu TAURON PRO.
- Odbycie Zwyczajnego WZ TAURON.
- Uchwalenie przez Zwyczajne WZ TAURON zmian w Statucie TAURON mających na celu wdrożenie do stosowania Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016.
- Dokonanie zmian w składzie Rady Nadzorczej TAURON.
- Uruchomienie projektu mającego na celu centralizację usług wspólnych HR w Grupie Kapitałowej TAURON.

LIPIEC - SIERPIEŃ

- Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za I półrocze 2016 r.
- Zawarcie przez TAURON z KGHM oraz TAURON Wytwarzanie Porozumienia w sprawie odstąpienia od realizacji Projektu budowy bloku gazowo-parowego w spółce Elektrownia Blachownia Nowa.
- Nabycie przez TAURON od TAURON Wytwarzanie udziałów TAURON Wytwarzanie Serwis.
- Ustanowienie, wspólnie z innymi fundatorami, fundacji pod nazwą Polska Fundacja Narodowa.
- Rozpoczęcie działalności TAURON w zakresie handlu gazem ziemnym na giełdzie ICE.

LISTOPAD - GRUDZIEŃ

- Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za III kwartał 2016 r.
- Dokonanie zmian w składzie Zarządu TAURON.
- Potwierdzenie przez agencję ratingową Fitch długoterminowych ratingów TAURON na poziomie „BBB” oraz zmiana perspektywy tychże ratingów z negatywnej na stabilną.
- Odbycie Nadzwyczajnego WZ TAURON.
- Zawarcie przez TAURON z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) umowy programowej finansowania hybrydowego o wartości 190 mln EUR w formie obligacji.
- Zawiazanie spółki Magenta Grupa TAURON.
- Dokonanie zmian w składzie Rady Nadzorczej TAURON.

WRZESIEŃ - PAŹDZIERNIK

- Przyjęcie Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025.
- Przyjęcie Polityki dywidendowej na lata 2016-2025.
- Odstąpienie od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Łagisza.
- Zawarcie przez TAURON umowy z Fitch Polska S.A. w przedmiocie wyznaczenia ratingu emisji obligacji podporządkowanych.
- Zawiazanie wraz z PGE, ENEA i ENERGA spółki ElectroMobility Poland.
- Zawarcie przez TAURON, ENEA, ENERGA, PGE i ElectroMobility Poland umowy inwestycyjnej regulującej zasady współpracy w celu realizacji wspólnego przedsięwzięcia.
- Przyznanie TAURON, po raz trzeci, nagrody głównej *The Best Annual Report* za najlepszy raport roczny za 2015 r.
- Zawarcie porozumienia w sprawie warunków dalszej realizacji projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli”.

2.7. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność

Do ważniejszych zdarzeń mających znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, które wystąpiły w 2016 r., jak również miały miejsce do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, należą:

Ważniejsze zdarzenia korporacyjne w 2016 r.

Zmiany w składzie osobowym Zarządu

W dniu 8 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Annę Striżyk - Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

Z dniem 29 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu Marka Wadowskiego powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

W dniu 14 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Remigiusza Nowakowskiego - Prezesa Zarządu.

Z dniem 15 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu Filipa Grzegorczyka powierzając mu stanowisko Prezesa Zarządu.

O zmianach w składzie osobowym Zarządu Spółka informowała w raportach bieżących: nr 2/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r., nr 5/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r. oraz nr 39/2016 z dnia 14 listopada 2016 r.

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej

W dniu 6 czerwca 2016 r. Członkowie Rady Nadzorczej Maciej Koński i Renata Wiernik-Gizicka złożyli rezygnację z pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

W dniu 8 czerwca 2016 r. Zwyczajne WZ Spółki, działając na podstawie § 22 ust. 1 Statutu Spółki, powołało Jacka Raweckiego i Stefana Świątkowskiego do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. IV wspólnej kadencji.

W dniu 14 listopada 2016 r. Członek Rady Nadzorczej Wojciech Myślecki złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

W dniu 16 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, powołał Agnieszkę Woźniak do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

W dniu 30 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki:

- odwołał Michała Czarnika i Annę Biesiańską ze składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.,
- powołał Jana Płudowskiego i Stanisława Bortkiewicza do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 23/2016 z dnia 6 czerwca 2016 r., nr 28/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r., nr 40/2016 z dnia 14 listopada 2016 r., 47/2016 z dnia 16 grudnia 2016 r. oraz 50/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r.

Rekomendacja dotycząca wypłaty dywidendy z kapitału zapasowego

W dniu 10 marca 2016 r. Zarząd Spółki podjął decyzję o rekomendowaniu Zwyczajnemu WZ Spółki przeznaczenia kapitału zapasowego Spółki w części obejmującej kwoty przeniesione z zysków lat ubiegłych na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki w kwocie 175 254 939,40 zł, co oznaczałoby, że dywidenda na jedną akcję wyniosłaby 0,10 zł. Zarząd postanowił przedłożyć Zwyczajnemu WZ Spółki rekomendację ustalającą:

- dzień dywidendy na 90. (dziewięćdziesiąty) dzień licząc od dnia powzięcia uchwały WZ w sprawie użycia kapitału zapasowego Spółki,
- termin wypłaty dywidendy na 14. (czternasty) dzień roboczy licząc od dnia dywidendy.

Rekomendacja Zarządu dotycząca wysokości wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy Spółki stanowiła wyraz kontynuacji dotychczasowej przyjętej praktyki wypłaty dywidendy przez Spółkę oraz uwzględniała w szczególności wynik finansowy za 2015 r., jak również poziom kapitału zapasowego utworzonego z zysków lat ubiegłych, realizowany program inwestycyjny Grupy Kapitałowej TAURON oraz kowenanty zawarte w umowach finansowania. Proponowany poziom dywidendy umożliwiłby Spółce utrzymanie wskaźnika zadłużenia na bezpiecznym poziomie.

W dniu 17 marca 2016 r. Rada Nadzorcza Spółki pozytywnie zaopiniowała wyżej wymienioną rekomendację Zarządu dotyczącą dywidendy.

Zwyczajne WZ Spółki obradujące w dniu 8 czerwca 2016 r. nie podjęło uchwały w sprawie użycia kapitału zapasowego Spółki, poprzez przeznaczenie jego części na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 14/2016 z dnia 10 marca 2016 r., nr 15/2016 z dnia 17 marca 2016 r. oraz nr 24/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r.

Żądanie akcjonariusza dotyczące zwołania Walnego Zgromadzenia Spółki i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad

W dniu 30 marca 2016 r. KGHM - akcjonariusz reprezentujący 10,39% kapitału zakładowego Spółki - złożył żądanie dotyczące zwołania WZ Spółki z porządkiem obrad obejmującym podjęcie uchwały w sprawie dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej Spółki. W uzasadnieniu KGHM podkreślił, iż odbycie WZ umożliwi KGHM, jako akcjonariuszowi Spółki, złożenie wniosku o dokonanie zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki. Jednocześnie Zarząd Spółki podał do publicznej wiadomości w obowiązującym trybie, iż WZ zostanie zwołane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a informacja o jego zwołaniu i porządku obrad zostanie przekazana w odrębnym raporcie oraz zamieszczona na stronie internetowej Spółki.

O żądaniu akcjonariusza Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 17/2016 z dnia 30 marca 2016 r.

Decyzje Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia TAURON

W dniu 8 czerwca 2016 r. odbyło się Zwyczajne WZ Spółki, które podjęło uchwały, m.in. o: zatwierdzeniu Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON i Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2015, Sprawozdania finansowego TAURON i Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 2015, pokryciu straty netto za rok obrotowy 2015 z kapitału zapasowego, udzieleniu absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, zmianie Statutu Spółki, zmianie Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółki, ustaleniu liczby członków Rady Nadzorczej, powołaniu członków Rady Nadzorczej.

Stratę netto Spółki za rok obrotowy 2015 w kwocie 3 453 908 315,26 zł (słownie: trzy miliardy czterysta pięćdziesiąt trzy miliony dziewięćset osiem tysięcy trzysta piętnaście złotych 26/100) postanowiono pokryć z kapitału zapasowego Spółki.

O zwołaniu WZ i treści projektów uchwał Spółka informowała w raportach bieżących nr 19/2016 i nr 20/2016 z dnia 12 kwietnia 2016 r. O decyzjach WZ dotyczących: pokrycia straty netto, podjętych uchwał, wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na WZ, zmiany Statutu Spółki oraz powołania członków Rady Nadzorczej, Spółka informowała w raportach bieżących: nr 24/2016, nr 25/2016, nr 26/2016, nr 27/2016 i nr 28/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r.

Zmiany w Statucie TAURON Polska Energia S.A.

W dniu 12 kwietnia 2016 r. Zarząd Spółki przekazał do wiadomości publicznej informację o zamiarze dokonania zmian w Statucie Spółki, w związku z czym w porządku obrad Zwyczajnego WZ Spółki zaplanowano zamieszczenie punktu dotyczącego zmiany Statutu TAURON Polska Energia S.A. Projekt uchwały wraz z uzasadnieniem zawierającym proponowane zmiany Statutu Spółki został opublikowany raportem bieżącym dotyczącym ogłoszenia o zwołaniu Zwyczajnego WZ. Nadmienić należy, iż Rada Nadzorcza Spółki w dniu 8 marca 2016 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu do WZ o zmianę Statutu Spółki.

W dniu 8 czerwca 2016 r. Zwyczajne WZ Spółki podjęło uchwałę o dokonaniu zmian w Statucie Spółki.

W dniu 30 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o wpisie do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego zmian Statutu Spółki, uchwalonych przez Zwyczajne WZ Spółki uchwałą nr 44 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany Statutu Spółki.

W dniu 26 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A., działając na mocy § 20 ust. 1 pkt 13 Statutu Spółki, przyjęła tekst jednolity Statutu TAURON Polska Energia S.A. uwzględniający zmianę Statutu wpisaną przez Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy do Krajowego Rejestru Sądowego.

Dokonanie zmian w Statucie Spółki miało na celu wdrożenie do stosowania w Spółce rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych w *Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016*, co ma usprawnić utrzymanie dobrych relacji z inwestorami, jak również ma stanowić skuteczne narzędzie wspierające poszanowanie praw akcjonariuszy. Ponadto przedmiotowa implementacja ma pozytywnie wpłynąć na kształtowanie relacji TAURON z jej otoczeniem rynkowym.

W ramach zmian w Statucie Spółki zostały również uwzględnione zmiany o charakterze porządkowym i redakcyjnym, w tym m.in. usunięcie w Rozdziale IX. „Postanowienia przejściowe” zapisów, które obowiązywały do dnia złożenia przez TAURON wniosku o dopuszczenie przynajmniej jednej akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym, co miało miejsce w 2010 r.

Informacje o powyższych zdarzeniach zostały zawarte w raportach bieżących: nr 18/2016 z dnia 12 kwietnia 2016 r., 27/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r., 29/2016 z dnia 1 lipca 2016 r. oraz nr 31/2016 z dnia 26 lipca 2016 r.

Żądanie akcjonariusza dotyczące zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad

W dniu 4 listopada 2016 r. TAURON otrzymał drogą elektroniczną od Ministra Energii, wykonującego uprawnienia akcjonariusza Skarbu Państwa, reprezentującego 30,06% kapitału zakładowego Spółki, żądanie dotyczące zwołania Nadzwyczajnego WZ Spółki i umieszczenia w porządku obrad następujących punktów:

1. Powzięcie uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków zarządu spółki TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach.
2. Powzięcie uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków rady nadzorczej spółki TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach.

W uzasadnieniu wskazano m.in., iż zasady wynagradzania członków zarządów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa regulują przepisy *Ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*. Minister Energii realizując obowiązek określony w art. 2 ust 1 oraz ust. 2 pkt 1 ww. ustawy wniósł o podjęcie przez WZ Spółki uchwał w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków organu zarządzającego i członków organu nadzorczego.

O żądaniu akcjonariusza Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 38/2016 z dnia 4 listopada 2016 r.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie TAURON Polska Energia S.A.

W dniu 18 listopada 2016 r. Zarząd Spółki, działając na podstawie art. 399 § 1 oraz art. 402¹ Ksh oraz § 30 ust. 1 Statutu Spółki, zwołał Nadzwyczajne WZ Spółki na dzień 15 grudnia 2016 r. i przekazał do publicznej wiadomości treść projektów uchwał, otrzymanych od Ministra Energii.

W dniu 15 grudnia 2016 r. Zarząd Spółki przekazał treść uchwał podjętych w tym dniu przez Nadzwyczajne WZ Spółki, wraz z wynikami głosowań. Jednocześnie Spółka poinformowała, że WZ nie odstąpiło od rozpatrywania żadnego z punktów planowanego porządku obrad, jak również żaden z akcjonariuszy nie wniósł sprzeciwu do protokołu obrad WZ.

Informacje o powyższych zdarzeniach zostały zawarte w raportach bieżących: nr 43/2016 i 44/2016 z dnia 18 listopada 2016 r. oraz nr 46/2016 z dnia 15 grudnia 2016 r.

Ważniejsze zdarzenia biznesowe w 2016 r.

Rozliczenie umowy z Kompanią Węglową

W dniu 19 stycznia 2016 r. dokonano rozliczenia umowy z Kompanią Węglową, o zawarciu której Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 7/2013 z dnia 1 marca 2013 r., a której przedmiotem był zakup węgla kamiennego przez TAURON. Umowa była zawarta na okres trzech lat od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a jej szacunkowa wartość określona na dzień zawarcia umowy wyniosła 2,4 mld zł netto.

Zgodnie z dokonanym rozliczeniem suma obrotów zrealizowanych w ramach umowy wyniosła 2,014 mld zł netto, tj. ok. 84% pierwotnie szacowanej wartości netto umowy oraz o ok. 7% mniej niż równowartość 10% kapitałów własnych Spółki stosowanych jako kryterium umowy znaczącej na dzień przekazania raportu.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 4/2016 z dnia 19 stycznia 2016 r.

Zgromadzenie Obligatariuszy serii TPEA1119 i podpisanie porozumień z częścią Obligatariuszy

W dniu 10 lutego 2016 r. Zarząd TAURON w oparciu o *Regulamin Zgromadzenia Obligatariuszy*, stanowiący załącznik do Warunków Emisji obligacji serii TPEA1119 oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych kodem PLTAURN00037 i notowanych w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst organizowanym przez BondSpot S.A., o dniu wykupu przypadającym na dzień 4 listopada 2019 r., zwołał na dzień 3 marca 2016 r., z własnej inicjatywy, Zgromadzenie Obligatariuszy, którego przedmiotem było podjęcie uchwały o zmianie Warunków Emisji obligacji poprzez zmianę zapisów definicji „Zadłużenie Finansowe” zawartej w pkt 1.1 Warunków Emisji oraz zmianę zapisów Podstawy Wcześniejszego Wykupu zawartej w pkt 9.1(e) Warunków Emisji.

Szczegółowy opis zmian Warunków Emisji zawarto w raporcie bieżącym nr 8/2016 z dnia 10 lutego 2016 r.

W dniu 3 marca 2016 r. na Zgromadzeniu Obligatariuszy stawili się Obligatariusze reprezentujący 91,44% głosów, w związku z czym Zgromadzenie Obligatariuszy nie było zdolne do podjęcia uchwały dotyczącej zmiany Warunków Emisji obligacji. Wobec powyższego TAURON, jako Emitent, zaproponował przybyłym na Zgromadzenie Obligatariuszom zawarcie za ustalonym wynagrodzeniem bilateralnych porozumień, zgodnie z którymi Obligatariusze, którzy przystąpiliby do porozumień zobowiązaliby się nieodwołalnie w stosunku do Emitenta, że w okresie obowiązywania danego porozumienia będą uczestniczyli w każdym zgromadzeniu obligatariuszy dotyczącym obligacji oraz będą głosowali na każdym zgromadzeniu obligatariuszy ze wszystkich obligacji przeciwko podjęciu uchwały zezwalającej posiadaczom obligacji na złożenie Emitentowi żądania wcześniejszego wykupu w związku z ewentualnym wystąpieniem przypadku naruszenia polegającego na przekroczeniu przez wskaźnik zadłużenia przewidziany w Warunkach Emisji obligacji poziomu 3,0x, o ile wskaźnik ten nie przekroczy poziomu 3,5x, przy uwzględnieniu nowej definicji zadłużenia finansowego oraz zasad obliczania wskaźnika finansowego zawartych w porozumieniu.

Szczegółowa informacja została opublikowana w raporcie bieżącym nr 12/2016 z dnia 3 marca 2016 r.

W dniu 22 marca 2016 r. Zarząd poinformował, iż realizując propozycję przedstawioną Obligatariuszom na Zgromadzeniu Obligatariuszy, do dnia 21 marca 2016 r. podpisano porozumienia, o których mowa powyżej, z Obligatariuszami posiadającymi 6 937 sztuk Obligacji serii TPEA1119, co stanowi 39,64% łącznej wartości nominalnej wszystkich Obligacji serii TPEA1119 i uprawnia do wykonywania 39,64% głosów wynikających ze wszystkich Obligacji.

Z tytułu zawartych porozumień TAURON będzie wypłacał każdemu z Obligatariuszy, który jest stroną porozumienia, wynagrodzenie w wysokości 0,20% w skali roku łącznej wartości nominalnej posiadanych przez danego Obligatariusza Obligacji będących przedmiotem tego porozumienia.

Zgodnie z regulaminem Zgromadzenia Obligatariuszy, będącym załącznikiem do Warunków Emisji Obligacji serii TPEA1119, do podjęcia uchwały Zgromadzenia Obligatariuszy wymagana jest obecność Obligatariuszy reprezentujących co najmniej 50% głosów. Uchwały zapadają większością 66 i 2/3 procent głosów Obligatariuszy obecnych na zgromadzeniu. Obligacje serii TPEA1119 zostały wyemitowane w dniu 4 listopada 2014 r. w ilości 17 500 sztuk jako obligacje na okaziciela, niezabezpieczone, kuponowe, o zmiennym oprocentowaniu i wartości nominalnej 100 000 zł każda. Obligacje są zdematerializowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW, oznaczone kodem ISIN: PLTAURN00037 i wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst organizowanym przez BondSpot S.A. Termin wykupu Obligacji przypadł na dzień 4 listopada 2019 r.

Szczegółowa informacja została zawarta w raporcie bieżącym nr 16/2016 z dnia 22 marca 2016 r.

Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych za 2015 r. odpisu aktualizującego wartość jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie

W dniu 15 lutego 2016 r., wobec zakończenia głównych prac związanych z testami na utratę wartości aktywów zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36, Zarząd TAURON przekazał do wiadomości publicznej informacje na temat przewidywanego wpływu niepieniężnego zdarzenia o charakterze jednorazowym w postaci odpisu aktualizującego dotyczącego nierentownych jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie. W skład Segmentu Wytwarzanie wchodzi spółki wytwarzające energię i ciepło ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych.

Dla celów przeprowadzonych testów wartość odzyskiwalną ustalono w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych uzyskiwanych przez poszczególne ośrodki generujące przepływy pieniężne. Kluczowe założenia biznesowe wpływające na oszacowanie wartości odzyskiwalnej obejmowały przyjęte ścieżki cen energii elektrycznej i paliw, limity emisji CO₂ dla produkcji energii elektrycznej, przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych oraz utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.

Konieczność dokonania odpisów wynika przede wszystkim z uwzględnienia w testach utrzymującej się niekorzystnej dla wytwórców energii elektrycznej sytuacji rynkowej i wynikającego z niej przyjęcia bardziej konserwatywnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej oraz ograniczenia wolumenów produkcji w przyszłości.

Dla częściowego zniwelowania wpływu niekorzystnych warunków rynkowych i poprawy sytuacji Grupy Kapitałowej TAURON w dłuższej perspektywie, Zarząd Spółki rozpoczął prace nad aktualizacją *Strategii Korporacyjnej Grupy TAURON na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2023*. W ramach tego procesu rozpoczęto przegląd portfela inwestycyjnego mający na celu weryfikację projektów inwestycyjnych. Spółka finalizowała też prace nad nowym Programem Poprawy Efektywności na lata 2016-2018, który przyniesie kolejne oszczędności. Dodatkowo planowane było osiągnięcie synergii wewnątrzorganizacyjnych poprzez uproszczenie modelu zarządzania. Spółka wskazała, że trendy rynkowe są dominujące, jeśli chodzi o kształtowanie się długoterminowej perspektywy planowania rentowności wytwarzania energii elektrycznej, co w przypadku utrzymywania się niekorzystnych trendów mogło spowodować konieczność dokonania dalszych odpisów.

W odniesieniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r., przeprowadzone testy wskazały zasadność ujęcia odpisów z tytułu częściowej bądź całkowitej utraty bilansowej wartości aktywów obejmujących istotną część majątku wytwórczego Grupy Kapitałowej TAURON w obszarze wytwarzania energii elektrycznej i ciepła - bloków energetycznych o różnej mocy (w szczególności 200 MW i 150 MW), bloków opalanych biomasą i kogeneracyjnych. Łączna wartość oszacowanych odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych oraz wartości firmy w Segmencie Wytwarzanie, obciążająca koszty rodzajowe, wynosi 3 564 mln zł, a ich wpływ na wynik netto wynosi 2 916 mln zł. Wartość tych odpisów nie będzie miała wpływu na wynik EBITDA, przez którą Grupa Kapitałowa TAURON rozumie EBIT powiększony o amortyzację i o odpisy na aktywa niefinansowe.

W odniesieniu do jednostkowego sprawozdania finansowego TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. przeprowadzone testy wskazały zasadność ujęcia odpisów z tytułu utraty bilansowej wartości akcji i udziałów w spółkach TAURON Wytwarzanie oraz TAURON Ciepło w łącznej kwocie 4 931 mln zł. Przewidywany wpływ tych odpisów na wynik netto w sprawozdaniu jednostkowym wynosi 4 931 mln zł.

Spółka zastrzegła, że prezentowane powyżej wartości mają charakter szacunkowy i mogą ulec zmianie. Ostateczne wyniki testów i wielkość odpisów aktualizujących zostały przedstawione w sprawozdaniach finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za 2015 r. opublikowanych 9 marca 2016 r.

Szczegółową informację na temat powyższego zagadnienia zawarto w raporcie bieżącym nr 9/2016 z dnia 15 lutego 2016 r.

Przekroczenie progu 10% kapitałów własnych w zakresie obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE

W dniu 29 lutego 2016 r. Spółka otrzymała od PSE dokumenty dotyczące wzajemnego świadczenia usług na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON umożliwiające dokonanie rozliczeń ze spółkami Grupy PSE, w nawiązaniu do raportów bieżących nr 1/2012 z dnia 5 stycznia 2012 r., nr 37/2012 z dnia 7 listopada 2012 r., nr 42/2013 z dnia 15 października 2013 r., nr 30/2014 z dnia 8 lipca 2014 r. oraz raportu bieżącego nr 11/2015 z 10 kwietnia 2015 r., dotyczących obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a PSE. Zgodnie z powyższymi dokumentami od dnia 10 kwietnia 2015 r., tj. od dnia przekazania raportu bieżącego nr 11/2015, wartość netto obrotów handlowych wygenerowanych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE, osiągnęła ok. 2 180 mln zł (w tym ok. 1 500 mln zł to pozycje kosztowe dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON, natomiast ok. 680 mln zł to pozycje przychodowe), w związku z czym wartość obrotów przekroczyła 10% kapitałów własnych Spółki.

Obroty o największej wartości, tj. ok. 1 400 mln zł netto zostały wygenerowane na podstawie umowy z dnia 16 grudnia 2013 r. zawartej pomiędzy TAURON Dystrybucja a PSE. Przedmiotem ww. umowy zawartej na czas nieokreślony, jest świadczenie przez PSE usługi przesyłania, rozumianej jako transport energii elektrycznej za pomocą sieci przesyłowej.

Szacunkowa jej wartość w okresie 5 lat od dnia jej zawarcia wynosi ok. 7 478 mln zł. Rozliczenia za usługę prowadzone są zgodnie z zasadami i stawkami opłat zatwierdzonymi przez Prezesa URE, określonymi w taryfie, oraz z uwzględnieniem zapisów Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. Powyższa umowa nie przewiduje kar umownych, jak również nie zawiera warunków zawieszających ani rozwiązujących.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 10/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

Nabycie przez TAURON obligacji własnych oraz emisja obligacji w ramach programu emisji obligacji

W dniu 29 lutego 2016 r. Spółka nabyła w celu umorzenia 22 500 sztuk obligacji („Wykupione Obligacje”) spośród 30 000 sztuk Obligacji Transzy C wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 r. w ramach programu emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 r. O emisji przedmiotowych obligacji TAURON informował w raporcie bieżącym nr 60/2011. Wcześniejszy wykup nie obejmuje pozostałych 7 500 sztuk Obligacji Transzy C, które zgodnie z warunkami emisji zostały wykupione w dniu 12 grudnia 2016 r.

Wykupione w dniu 29 lutego 2016 r. Obligacje zostały nabyte po cenie emisyjnej wynoszącej 100 000 zł, tym samym łączna wartość nominalna nabytych i umorzonych obligacji to 2 250 000 000 zł. Kwota nabycia została powiększona o odsetki należne od dnia rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego poprzedzającego nabycie do dnia nabycia obligacji (bez tego dnia). Nabycie w celu umorzenia zostało przeprowadzone na podstawie bilateralnych umów zawartych przez TAURON z obligatariuszami Obligacji Transzy C, a głównym celem transakcji była prolongata terminu spłaty przez Spółkę zadłużenia zaciągniętego w formie obligacji. Środki na zrefinansowanie Wykupionych Obligacji TAURON pozyskał w ramach nowego programu emisji obligacji (o podpisaniu umowy dotyczącej nowego programu emisji obligacji TAURON informował w raporcie bieżącym nr 49/2015 z dnia 24 listopada 2015 r.), zgodnie z którym Spółka wyemitowała w dniu 29 lutego 2016 r. 22 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 000 zł („Obligacje”), z terminem wykupu w dniu 29 grudnia 2020 r. Obligacje te zostały wyemitowane w złotych jako papiery wartościowe niezabezpieczone, zdematerializowane oraz kuponowe i objęte po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej wynoszącej 100 000 zł. Oprocentowanie Obligacji zostało ustalone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o stałą marżę. Obligacje będą wykupywane po cenie emisyjnej w dniu wykupu, a odsetki będą płatne z dołu, na zakończenie każdego okresu odsetkowego na rzecz obligatariuszy będących w ich posiadaniu na dzień ustalania praw. Odsetki z tytułu Obligacji są płatne w okresach półrocznych (z zastrzeżeniem pierwszego, czteromiesięcznego okresu). Z tytułu posiadania Obligacji obligatariuszom przysługiwać będą wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym. Obligacje zostały objęte przez instytucje finansowe będące stronami umów programu emisji obligacji, tj. Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bank Zachodni WBK S.A. (BZ WBK, CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A. (mBank) oraz PKO BP S.A. (PKO BP). W wyniku przeprowadzonej transakcji TAURON poprawił strukturę swojego zadłużenia poprzez przesunięcie o pięć lat terminu zapadalności finansowania w przywołanej kwocie, co wpływa korzystnie na sytuację ekonomiczno-finansową Emitenta w kontekście wydatków inwestycyjnych zakładanych na najbliższe lata. Na dzień emisji obligacji Zarząd Spółki nie widział zagrożeń w zakresie wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z Obligacji. Spółka poinformowała, że na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość zobowiązań wynosiła 9,7 mld zł. Jednocześnie m.in. z uwagi na realizację programu inwestycyjnego Emitent przewidywał, iż poziom zadłużenia w okresie do dnia wykupu Obligacji może ulec zwiększeniu.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 11/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

Przyjęcie Programu Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018

W dniu 9 marca 2016 r. Zarząd przyjął *Program Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018*.

Program został opracowany z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej oraz konieczności utrzymania stabilnej sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej TAURON. Przygotowano projekty inicjatyw, których realizacja przyniesie poprawę efektywności na poziomie ok. 1,3 mld zł w latach 2016-2018 (łączny efekt Programu w trzech latach). Realizacja Programu pozwoli na zwiększenie EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON o około 400 mln zł w 2018 r. (trwały, powtarzalny efekt na tym poziomie w kolejnych latach). Grupa Kapitałowa TAURON spodziewa się poprawy efektywności działalności w większości obszarów - największy udział przypada na Obszar Dystrybucja i Wytwarzanie.

Informacje dotyczące Programu Poprawy Efektywności zostały przedstawione w pkt 1.4.5. niniejszego sprawozdania.

O przyjęciu Programu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 13/2016 z dnia 9 marca 2016 r.

Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych za I półrocze 2016 r. odpisu z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie

W dniu 26 lipca 2016 r., wobec zakończenia głównych prac związanych z testami na utratę wartości aktywów zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36 Utrata wartości aktywów, Zarząd Spółki przekazał do wiadomości publicznej informacje na temat przewidywanego wpływu niepieniężnego zdarzenia o charakterze jednorazowym w postaci odpisu z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie.

W skład Segmentu Wytwarzanie wchodzi spółki wytwarzające energię i ciepło ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych.

Konieczność dokonania odpisów wynika przede wszystkim z uwzględnienia w testach niekorzystnych dla wytwórców energii elektrycznej zmian w otoczeniu rynkowym, takich jak spadek cen świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych oraz nowych uregulowań w obszarze OZE. Wartość odpisu dotyczącego źródeł konwencjonalnych wynika z utrzymującego się niekorzystnego trendu w zakresie cen energii elektrycznej i przewidywanej wyższej podaży energii ze źródeł konkurencyjnych wobec krajowej energetyki węglowej. Jednocześnie w założeniach do prognoz ujęto szacowany wpływ wprowadzenia mechanizmu tzw. rynku mocy. Powyższe uwarunkowania rynkowe wpływają z jednej strony na zmniejszenie przepływów pieniężnych tworzących wartość odzyskiwalną poszczególnych jednostek, z drugiej natomiast powodują odwrócenie utworzonych wcześniej odpisów z tytułu utraty wartości aktywów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła.

W odniesieniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za I półrocze 2016 r. zakończone w dniu 30 czerwca 2016 r., przeprowadzone testy wskazały zasadność utworzenia odpisów z tytułu utraty wartości bilansowej rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych oraz wartości firmy, a także odwrócenia wcześniej utworzonych odpisów, w Segmencie Wytwarzanie. Łączna kwota netto odpisów (tj. nadwyżka tworzonych odpisów nad ich odwróceniem) wynosi ok. 0,7 mld zł. Na tę kwotę składają się odpisy dotyczące farm wiatrowych w wysokości ok. 0,5 mld zł oraz odpisy dotyczące majątku wytwórczego w obszarze wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokości netto ok. 0,2 mld zł. Łączny szacunkowy wpływ na obniżenie wyniku finansowego netto wyniesie ok. 0,6 mld zł. Wartość powyższych odpisów nie będzie miała wpływu na wynik EBITDA, przez którą Grupa Kapitałowa TAURON rozumie EBIT powiększony o amortyzację i o odpisy na aktywa niefinansowe.

W odniesieniu do jednostkowego sprawozdania finansowego TAURON za I półrocze 2016 r. zakończone w dniu 30 czerwca 2016 r., przeprowadzone testy wskazały zasadność ujęcia odpisów z tytułu utraty bilansowej wartości akcji i udziałów w spółkach TAURON Wytwarzanie oraz TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. (TAURON EKOENERGIA) oraz odwrócenia odpisu dla spółki TAURON Ciepło w łącznej kwocie netto w wysokości ok. 1,0 mld zł. Przewidywany szacunkowy wpływ tych odpisów na obciążenie wyniku netto w sprawozdaniu jednostkowym wynosi ok. 1,0 mld zł.

Spółka zastrzegła, że prezentowane powyżej wartości mają charakter szacunkowy i mogą ulec zmianie. Ostateczne wyniki testów i wielkość odpisów z tytułu utraty wartości bilansowej aktywów zostały przedstawione w sprawozdaniach finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za I półrocze 2016 r., opublikowanych dnia 17 sierpnia 2016 r.

Informację na temat powyższego zagadnienia zawarto w raporcie bieżącym nr 30/2016 z dnia 26 lipca 2016 r.

Szacunkowe skonsolidowane dane finansowe za I półrocze 2016 r.

W dniu 29 lipca 2016 r. Zarząd Spółki przekazał do wiadomości publicznej wybrane szacunkowe skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za I półrocze 2016 r.

Szczegółowe informacje dotyczące powyższych danych finansowych zawarto w raporcie bieżącym nr 33/2016 z dnia 29 lipca 2016 r.

Przyjęcie Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025

W dniu 2 września 2016 r. Zarząd Spółki przyjął, a Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała dokument *Strategia Grupy TAURON na lata 2016-2025*. Strategia jest odpowiedzią na wyzwania wynikające z aktualnej i prognozowanej sytuacji rynku i sektora elektroenergetycznego. W procesie przygotowywania Strategii dokonano gruntownej analizy otoczenia makroekonomicznego, rynkowego i regulacyjnego oraz prognoz kierunków rozwoju sektora, przekładając je na szanse i ryzyka dla Grupy Kapitałowej TAURON w perspektywie najbliższych dziesięciu lat. Szczegółowo przeanalizowano zdolności Grupy Kapitałowej TAURON do sfinansowania obecnych i planowanych inwestycji tak, aby ich realizacja była możliwa ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz finansowania dłużnego. Powyższe analizy i trendy rynkowe były podstawą do weryfikacji założeń rynkowych, makroekonomicznych oraz planu inwestycyjnego.

Strategia prezentuje optymalną ścieżkę rozwoju, która zapewni stabilność finansową oraz perspektywę wzrostu, przy jednoczesnym wsparciu zapewnienia stabilności systemu elektroenergetycznego. Długoterminowy rozwój będzie opierał się na rozwiązaniach bazujących na relacjach z klientami. Przyjęta misja i wizja odzwierciedlają nową filozofię zarządzania oraz wpisują się w koncepcję rozwoju zorientowanego na klienta.

Opis *Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025* został zawarty w pkt 1.4. niniejszego sprawozdania.

Szczegółowe informacje o powyższym zdarzeniu zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 34/2016 z dnia 2 września 2016 r.

Przyjęcie polityki dywidendowej na lata 2016-2025

W dniu 2 września 2016 r. Zarząd Spółki poinformował, iż w ramach przyjętej przez Spółkę Strategii, Spółka przyjęła politykę dywidendową na lata 2016-2025.

Opis polityki dywidendowej na lata 2016-2025 został zawarty w pkt 5.2. niniejszego sprawozdania.

Informacja o powyższym zdarzeniu została opublikowana w raporcie bieżącym nr 35/2016 z dnia 2 września 2016 r.

Publikacja szacunkowych wyników finansowych Grupy TAURON Polska Energia za III kwartał 2016 r.

W dniu 28 października 2016 r. TAURON przekazał do publicznej wiadomości wybrane szacunkowe skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON: narastająco za okres I-III kwartał 2016 r. oraz za III kwartał 2016 r.

Publikacja raportu okresowego za III kwartał 2016 r. nastąpiła w dniu 9 listopada 2016 r.

Szczegółowe informacje o szacunkowych wynikach finansowych zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 37/2016 z dnia 28 października 2016 r.

Potwierdzenie ratingów i zmiana perspektywy długoterminowej z negatywnej na stabilną dla TAURON

W dniu 14 listopada 2016 r. agencja ratingowa Fitch potwierdziła długoterminowe ratingi spółki TAURON w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB” oraz zmieniła perspektywę tychże ratingów z negatywnej na stabilną. W opinii agencji zmiana perspektywy ratingu wynika z podjęcia przez Spółkę działań zmierzających do poprawy jej profilu finansowego w kolejnych pięciu latach, w tym zmniejszenia długoterminowego programu inwestycyjnego oraz planowanego wstrzymania wypłat dywidend do 2019 r. Stabilna perspektywa uwzględnia także zredukowane ryzyko naruszenia kowenantów kredytowych oraz poprawę średnioterminowej płynności Spółki w porównaniu do IV kwartału 2015 r., kiedy to perspektywa ratingu została zmieniona na negatywną. Pełna lista ocen ratingowych obejmuje:

- długoterminowe ratingi w walucie krajowej i zagranicznej potwierdzone na poziomie „BBB”; perspektywa zmieniona z negatywnej na stabilną,
- krótkoterminowe ratingi w walucie krajowej i zagranicznej potwierdzone na poziomie „F3”,
- krajowy rating długoterminowy potwierdzony na poziomie „A+(pol)”; perspektywa zmieniona z negatywnej na stabilną,
- krajowy rating niezabezpieczonego i niepodporządkowanego zadłużenia potwierdzony na poziomie „A+(pol)”.

Informacja o powyższym zdarzeniu została opublikowana w raporcie bieżącym nr 41/2016 z dnia 14 listopada 2016 r.

Pozostałe ważniejsze zdarzenia w 2016 r.

Wybór biegłego rewidenta

W dniu 10 maja 2016 r. Rada Nadzorcza Spółki, działając na podstawie § 20 ust. 1 pkt 6) Statutu, dokonała wyboru firmy Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, jako podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy 2016.

Z kolei w dniu 19 maja 2016 r. Rada Nadzorcza Spółki dokonała wyboru tej samej firmy, jako podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia przeglądu śródrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za okres kończący się w dniu 30 czerwca 2016 r.

Usługi świadczone dotychczas przez Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa na rzecz TAURON obejmowały badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za następujące lata: 2007, 2013, 2014 i 2015 oraz przeglądy okresowe śródrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy kończące się dnia 30 czerwca w latach: 2013, 2014 i 2015. TAURON korzystał również z usług doradczych i szkoleniowych świadczonych w zakresie, który nie powodował ograniczenia poziomu bezstronności i niezależności audytora.

Wybór biegłego rewidenta nastąpił każdorazowo po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia niepublicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki. Umowa z Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa została zawarta przez Zarząd Spółki na czas niezbędny do wykonania powierzonych czynności.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 21/2016 z dnia 10 maja 2016 r. oraz 22/2016 z dnia 20 maja 2016 r.

Rozszerzenie działalności na giełdzie Intercontinental Exchange

W dniu 4 lipca 2016 r. TAURON rozszerzył swoją działalność w zakresie handlu gazem ziemnym na największej europejskiej giełdzie gazu ziemnego i ropy naftowej w Europie – Intercontinental Exchange, w zakresie produktu UK Natural Gas Futures.

Dotychczasowa działalność na giełdzie Intercontinental Exchange obejmowała następujące produkty ropopochodne: LS Gas Oil, Brent Crude, WTI Crude, Heating Oil Gas. Wejście na rynek w Wielkiej Brytanii (na hub National Balancing Point

– NBP) daje Spółce dostęp do najbardziej płynnego rynku gazu ziemnego na kontynencie, co pozwala na prowadzenie działań pro tradingu (proprietary trading) i zwiększenie wolumenów oraz przychodów z tytułu obrotu gazem. Dostęp do nowych hubów i giełd jest konsekwencją działania mającego na celu zwiększenie kompetencji w zakresie działalności na rynku gazu przez TAURON i uzyskania dostępu do nowych źródeł tego paliwa.

Ważniejsze zdarzenia po 31 grudnia 2016 r.

Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych na dzień 31 grudnia 2016 r. odpisów z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie

W dniu 14 lutego 2017 r., wobec zakończenia głównych prac związanych z testami na utratę wartości aktywów na dzień 31 grudnia 2016 r., Zarząd TAURON podjął decyzję o rozpoznaniu w Segmencie Wytwarzanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie. W skład Segmentu Wytwarzanie wchodzi spółki wytwarzające energię elektryczną i ciepło ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych. Konieczność ujęcia tych zdarzeń w wynikach finansowych wynika przede wszystkim z uwzględnienia w testach następujących zmian w otoczeniu rynkowym: 1) regulacji w obszarze odnawialnych źródeł energii, 2) spadku cen świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, 3) utrzymujących się niekorzystnych warunków rynkowych (z punktu widzenia rentowności energetyki węglowej).

Odpisy ujęte na dzień 31 grudnia 2016 r. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym TAURON za rok zakończony 31 grudnia 2016 r. (dotyczą spółek Segmentu Wytwarzanie): 1) wartość utworzonych odpisów dotyczących farm wiatrowych: ok. 281 mln zł, 2) wartość odwróconych odpisów netto (tj. wartość nadwyżki odwróconych odpisów nad ich utworzeniem) dotyczących majątku wytwórczego w obszarze wytwarzania energii elektrycznej i ciepła: ok. 204 mln zł, 3) łączna kwota netto odpisów (tj. nadwyżka tworzonych odpisów nad ich odwróceniem): ok. 77 mln zł, 4) łączny szacunkowy wpływ na obciążenie wyniku finansowego netto: ok. 62 mln zł.

Odpisy ujęte na dzień 31 grudnia 2016 r. w jednostkowym sprawozdaniu finansowym TAURON za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2016 r. (dotyczą spółek Segmentu Wytwarzanie): 1) wartość utworzonych odpisów z tytułu utraty bilansowej wartości posiadanych akcji i udziałów oraz pożyczki wewnątrzgrupowej: ok. 613 mln zł, 2) szacunkowy wpływ odpisów na obciążenie wyniku finansowego netto: ok. 613 mln zł.

Wartość powyższych odpisów nie będzie miała wpływu na wynik EBITDA, przez który Spółka rozumie EBIT powiększony o amortyzację i o odpisy na aktywa niefinansowe.

Spółka zastrzega, że prezentowane powyżej wartości mają charakter szacunkowy i mogą ulec zmianie. Ostateczne wyniki testów i wielkość odpisów z tytułu utraty wartości bilansowej aktywów zostaną przedstawione w sprawozdaniach finansowych TAURON za 2016 r., których publikację zaplanowano na dzień 15 marca 2017 r.

Powyższa informacja została opublikowana w raporcie bieżącym nr 3/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

Publikacja szacunkowych wyników finansowych Grupy Kapitałowej TAURON za 2016 r. i IV kwartał 2016 r.

W dniu 14 lutego 2017 r. TAURON przekazał do wiadomości publicznej wybrane szacunkowe skonsolidowane dane finansowe oraz dane operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za 2016 r. oraz za IV kwartał 2016 r., uwzględniające wyniki testów na utratę wartości aktywów, o których Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 3/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

Szczegółowe informacje o szacunkowych wynikach finansowych zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 4/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

Wypowiedzenie umów długoterminowych na zakup praw majątkowych przez spółkę zależną

W dniu 28 lutego 2017 r. TAURON Sprzedaż złożyła oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów na zakup przez TAURON Sprzedaż praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł (tzw. „zielonych” certyfikatów, dalej „PMOZE”). Stroną umów zawartych w 2008 r. są niżej wymienieni kontrahenci, do których należą instalacje wytwórcze energii elektrycznej z odnawialnych źródeł:

- 1) in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością EW Dobrzyń spółka komandytowa,
- 2) in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Ino 1 spółka komandytowa,
- 3) in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością EW Gołdap spółka komandytowa.

Umowy ulegają wypowiedzeniu ze skutkiem natychmiastowym wobec nieosiągnięcia przez strony porozumienia w ramach renegotjacji kontraktowych w trybie przewidzianym w ramach umów. Skutkiem finansowym wynikającym z rozwiązania umów będzie uniknięcie przez TAURON Sprzedaż straty stanowiącej różnicę między cenami umownymi a ceną rynkową „zielonych” certyfikatów. Szacunkowa wartość wyżej wskazanej straty z tytułu realizacji umów do końca pierwotnie zakładanego okresu obowiązywania umów (tj. do 2023 r.), przy uwzględnieniu aktualnych rynkowych cen zielonych certyfikatów, wynosi około 343 mln zł netto. Szacowana na lata 2017-2023 całkowita wartość zobowiązań umownych TAURON Sprzedaż wynosi około 417 mln zł netto. Powyższa wartość została obliczona według formuł cenowych

przyjętych w umowach za okres od dnia sporządzenia niniejszego raportu do końca pierwotnie zakładanego okresu obowiązywania umów (tj. do 2023 r.).

Zmiany przepisów prawa, do których doszło po dniu zawarcia wymienionych umów, będące podstawą wezwania do renegotjacji:

- 1) uchylenie z dniem 31 grudnia 2012 r., na podstawie art. 21 *Ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2010 r., Nr 21, poz. 104), *Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 2008 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii* (Dz. U. z 2008 r., Nr 156, poz. 969) („Rozporządzenie MG 2008”) wskutek wejścia w życie *Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 października 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1229) („Rozporządzenie MG 2012”),
- 2) wejście w życie *Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii* („Ustawa o OZE”) oraz późniejszych nowelizacji przepisów Ustawy o OZE, w tym w szczególności *Ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2016 r., poz. 925),
- 3) wejście w życie *Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 17 października 2016 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w 2017 roku* (Dz.U. z 2016 r., poz. 1753).

TAURON wskazał, że TAURON Sprzedaż nie miał żadnej możliwości przewidzenia, mimo zachowania należytej staranności, że będą miały miejsce opisane powyżej zmiany przepisów prawa.

Rozporządzenie MG 2012 w istotny sposób wpłynęło na zwiększenie podaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1 *Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, z późn. zm.) – obecnie art. 44 ust. 1 Ustawy o OZE, co doprowadziło do trwałego i znacznego spadku cen PMOZE. Znaczne zwiększenie podaży PMOZE od 2012 r. wynika ze zmniejszenia minimalnych udziałów biomasy nieleśnej w łącznej ilości biomasy dostarczanej do procesu spalania w stosunku do wymogów z Rozporządzenia MG 2008. Uchwalona w 2015 r. Ustawa o OZE całkowicie zmieniła system wsparcia produkcji energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii, który stanowił zasadniczą podstawę do zawarcia umowy i stanowi istotną zmianę w otoczeniu prawnym, mającą bezpośredni i decydujący wpływ na rentowność umów. Ustawa o OZE przewiduje stopniowe odejście od wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii poprzez system świadectw pochodzenia na rzecz systemu aukcyjnego.

Powyższa informacja została opublikowana w raporcie bieżącym nr 6/2017 z dnia 28 lutego 2017 r.

Ważniejsze zdarzenia po 31 grudnia 2016 r.

Zawarcie aneksu do umowy z konsorcjum RAFAKO S.A. - MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. na budowę bloku energetycznego w Elektrowni Jaworzno III

W dniu 1 marca 2017 r. zarząd spółki zależnej od TAURON - TAURON Wytwarzanie (Zamawiający) podpisał z konsorcjum RAFAKO S.A. - MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. (Wykonawca) aneks do umowy na budowę bloku energetycznego o mocy 910 MWe na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III - Elektrownia II, aktualnie realizowaną w ramach wyodrębnionego oddziału Zamawiającego – Oddziału Jaworzno 910 MW w Jaworznie, w zakresie: kocioł parowy, turbozespół, budynek główny, część elektryczna i aparatura kontrolno-pomiarowa i automatyka bloku.

Na mocy aneksu cena umowy netto została zwiększona o kwotę 71,05 mln zł, tj. do kwoty 4 470 mln zł, a termin na wykonanie przedmiotu umowy został wydłużony o 8 miesięcy, tj. najpóźniej do 67. miesiąca od daty zawarcia umowy, co oznacza, że nowy zakładany termin przejęcia bloku do eksploatacji to listopad 2019 r.

Decyzja o podpisaniu przez TAURON Wytwarzanie ww. aneksu została podjęta w dniu 28 lutego 2017 r. W tym samym dniu również Zarząd TAURON pozytywnie zaopiniował zawarcie aneksu na warunkach wskazanych powyżej.

Wprowadzenie zmian do umowy wyniknęło z konieczności zmiany sposobu posadowienia obiektów bloku na pośrednie, a także z uzgodnienia przez strony umowy dodatkowych prac korzystnych dla Zamawiającego ze względów technicznych i ekonomicznych (wykonanie fundamentu pod piątą strefę elektrofiltra (EF) i rozbudowę budynku rozdzielni EF). Dodatkowe prace pozwolą Zamawiającemu osiągnąć oszczędności w czasie przewidywanego postoju bloku w 2021 r. dla przystosowania w części bloku do spełnienia przyszłych wymagań konkluzji BAT. Zamawiający częściowo uznał roszczenia Wykonawcy związane z powyższymi okolicznościami i protokołami konieczności zmiany za zasadne.

Roszczenia wynikające ze zmiany norm projektowych – EUROKODY, nie zostały uznane za zasadne przez Zamawiającego.

W związku z powyższym wydłużone zostały gwarancje udzielone przez Wykonawcę:

- 1) o 6 miesięcy w odniesieniu do dyspozycyjności Bloku dla bezpośrednich dostaw realizowanych przez RAFAKO S.A., wydajności maksymalnej trwałej kotła, minimum technicznego bloku i zawartości wolnej wody w spalinach za IOS, poziomu drgań dla budowli,
- 2) o 12 miesięcy w zakresie konstrukcyjno-budowlanym bloku.

Wykonawca zapewni również odpowiednie wydłużenie zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Podpisanie aneksu zmienia warunki umowy z Wykonawcą, nie ma jednak wpływu na zmianę budżetu całej inwestycji. Stan zaawansowania projektu to ok. 31,8%. Aktualnie trwa montaż części technologicznej kotła oraz montaż konstrukcji stalowych budynków głównych. Kontynuowane są prace żelbetowe budynku rozdzielni elektrycznej i wznoszenia chłodni kominowej oraz roboty budowlane w budynku nawy elektrycznej i pompowni wody chłodzącej.

O zmianie ww. umowy Spółka informowała w raportach bieżących: nr 5/2017 z dnia 28 lutego 2017 r. oraz nr 7/2017 z dnia 1 marca 2017 r.

Dodatkowo do ważniejszych zdarzeń mających znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON w roku obrotowym 2016 należy zaliczyć zdarzenia wynikające z zawartych umów znaczących dla działalności, szczegółowo opisanych w pkt 7.2.1. niniejszego sprawozdania.

2.8. Nagrody i wyróżnienia

W 2016 r. TAURON otrzymał następujące nagrody i wyróżnienia.

Rysunek nr 26. Nagrody i wyróżnienia

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA PRYZNANE TAURON oraz SPÓŁKOM GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON W 2016 R.

MARZEC

- Uznanie Relacji inwestorskich Grupy TAURON za najlepsze, po raz drugi z rzędu, wśród spółek z indeksu WIG30 w konkursie organizowanym przez Gazetę Giełdy „Parkiet” oraz Izbę Domów Maklerskich. Jakość relacji inwestorskich oceniali przedstawiciele instytucji finansowych (analitycy, maklerzy oraz zarządzający), a także internauci.
- Wyróżnienie dziewięciu inicjatyw prowadzonych w Grupie Kapitałowej TAURON w obszarze zrównoważonego rozwoju w raporcie „Odpowiedzialny biznes w Polsce. Dobre praktyki” autorstwa Forum Odpowiedzialnego Biznesu.

MAJ

Przyznanie TAURON nagrody za największą wartość debiutu na rynku Catalyst w 2015 r. w związku z wprowadzeniem do alternatywnego systemu obrotu 17 500 obligacji o łącznej wartości 1,75 mld zł. Emisja była drugą największą w historii krajowego rynku korporacyjnych papierów dłużnych.

PAŹDZIERNIK

Otrzymanie przez TAURON, po raz trzeci z rzędu, nagrody głównej w kategorii przedsiębiorstw za raport roczny za 2015 r. od kapituły konkursu *The Best Annual Report*, organizowanego przez Instytut Rachunkowości i Podatków. Tym samym Spółka dołączyła do grona *Best of the Best*, skupiającego spółki stosujące najwyższe standardy raportowania. Podobnie jak w 2015 r. wyróżniono wersję internetową raportu rocznego.

LISTOPAD

- TAURON znalazł się wśród 10 laureatów zestawienia Rzeczypospolitej i Forum Odpowiedzialnego Biznesu „Edukacyjne działania biznesu. Lista najbardziej znaczących inicjatyw”, za akcją edukacyjną TAURON „Energia dla seniora”.
- Przyznanie TAURON brązowej statuetki w konkursie *Mecenas Kultury Krakowa 2015*.

GRUDZIEŃ

Przyjęcie TAURON, po raz czwarty z rzędu, do zestawienia RESPECT Index - grona spółek giełdowych zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony.

2.9. Informacja dotycząca zatrudnienia w TAURON

2.9.1. Polityka Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON

Polityka Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON (Polityka) została przyjęta do stosowania w 2015 r. Jest ona dokumentem wspólnym dla wszystkich spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Polityka została wypracowana w oparciu o:

- diagnozę efektywności obszaru Zarządzania Zasobami Ludzkimi w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON,
- analizę benchmarków i dobrych praktyk rynkowych,
- Zintegrowany System Zarządzania Zasobami Ludzkimi w TAURON Polska Energia S.A.,
- wspólną pracę zespołu przedstawicieli obszaru Zarządzania Zasobami Ludzkimi ze wszystkich spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Cele Polityki:

- Ukierunkowywanie pracowników na osiągnięcie wyników w obszarach zgodnych ze Strategią oraz ze Strategią CSR.
- Wyznaczenie spójnych standardów oraz zapewnienie wysokiej jakości procesów zarządzania zasobami ludzkimi uwzględniających nowoczesne rozwiązania i najlepsze praktyki rynkowe.
- Budowanie spójnej kultury organizacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON opartej o wartości korporacyjne i wspierającej innowacyjność.
- Podnoszenie poziomu zaangażowania i motywacji pracowników.

Założenia Polityki:

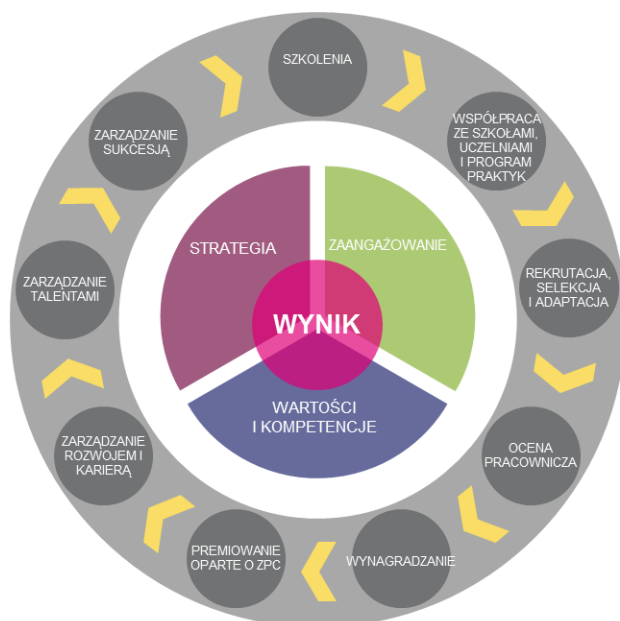
- Ukierunkowanie pracowników na wynik – procesy zarządzania zasobami ludzkimi wspierają orientację na wynik i koncentrację pracowników na osiąganiu jak najlepszych efektów pracy poprzez m.in. ocenę realizacji celów premiowych i KPI obszarowych.
- Ukierunkowanie pracowników na realizację Strategii oraz Strategii zrównoważonego rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON. Polityka pozwala w spójny sposób pozyskiwać, utrzymywać i rozwijać kompetencje kluczowe dla realizacji Strategii oraz dla zachowania ciągłości biznesowej spółek i Grupy Kapitałowej TAURON.
- Wspieranie podnoszenia poziomu zaangażowania i motywacji pracowników, poprzez wzmacnianie zarówno indywidualnych relacji pracowników i przełożonych, jak również wprowadzanie rozwiązań systemowych, związanych z budową systemów motywacyjnych, rozwojem, szkoleniami oraz monitorowaniem satysfakcji z pracy.
- Spójność Polityki z wartościami korporacyjnymi Grupy Kapitałowej TAURON i promowanie zachowania zgodnego z nimi oraz wspieranie budowania spójnej kultury organizacyjnej opartej o wartości.

WARTOŚCI: Partnerstwo, Rozwój, Odwaga są nadrzędne do realizacji zadań w ramach działań związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi.

- Wyznaczenie spójnych standardów oraz zapewnienie wysokiej jakości procesów zarządzania zasobami ludzkimi, uwzględniających nowoczesne rozwiązania i najlepsze praktyki rynkowe np. standardy rekrutacji, współpracy ze szkołami i uczelniami. Spójność jest realizowana poprzez kluczowe obszary merytoryczne zarządzania zasobami ludzkimi, przy wsparciu odpowiednich narzędzi np. program zarządzania talentami oraz model kompetencji, nad którym prace zostały rozpoczęte w 2016 r. Do grupy projektowej zostali zaproszeni członkowie Zarządów spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz kluczowi menadżerowie.

Poniższy rysunek przedstawia założenia *Polityki Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON*.

Rysunek nr 27. Założenia Polityki Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON

**Dobra
praktyka**

Zasada 70/20/10

Wszelkie działania rozwojowe realizowane są zgodnie z zasadą efektywnego uczenia się gdzie:

70% - to uczenie się poprzez realizację nowego typu zadań; prace w zespołach projektowych; czasowe oddelegowanie pracownika do pełnienia innej roli w ramach Spółki lub Grupy Kapitałowej TAURON; samokształcenie (np. literatura fachowa),

20% - to obserwacja osób o wyższych kompetencjach w określonym obszarze; rozmowy rozwojowe; regularne informacje zwrotne; sesje coachingowe i mentoringowe,

10% - stanowią wewnętrzne i zewnętrzne szkolenia, studia, szkolenia językowe, konferencje.

Poniższy rysunek przedstawia zasadę efektywnego uczenia się 70/20/10.

Rysunek nr 28. Zasada efektywnego uczenia się 70/20/10

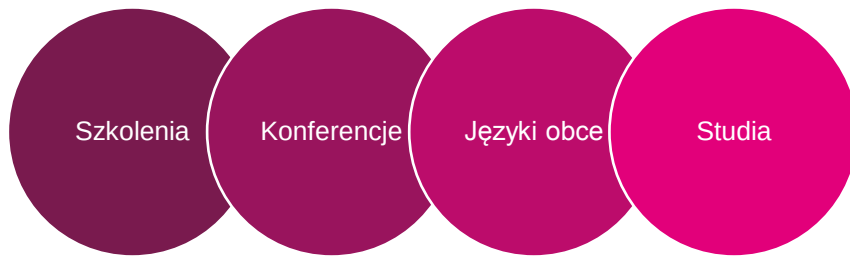

2.9.2. Rozwój i Szkolenia

Pracownicy spółek Grupy Kapitałowej TAURON rozwijają się w różnych formach aktywności rozwojowych:

Poniższy rysunek przedstawia formy aktywności rozwojowych pracowników spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 29. Formy aktywności rozwojowych pracowników spółek Grupy Kapitałowej TAURON

12 308 to łączna liczba godzin szkoleniowych naszych pracowników w ciągu roku
 29 pracowników skorzystało z form dofinansowania do nauki na studiach wyższych
 23 pracowników uczestniczyło w kursach językowych

Poniższy rysunek przedstawia łączną liczbę godzin szkoleniowych w podziale na płeć w Grupie Kapitałowej TAURON w 2016 r.

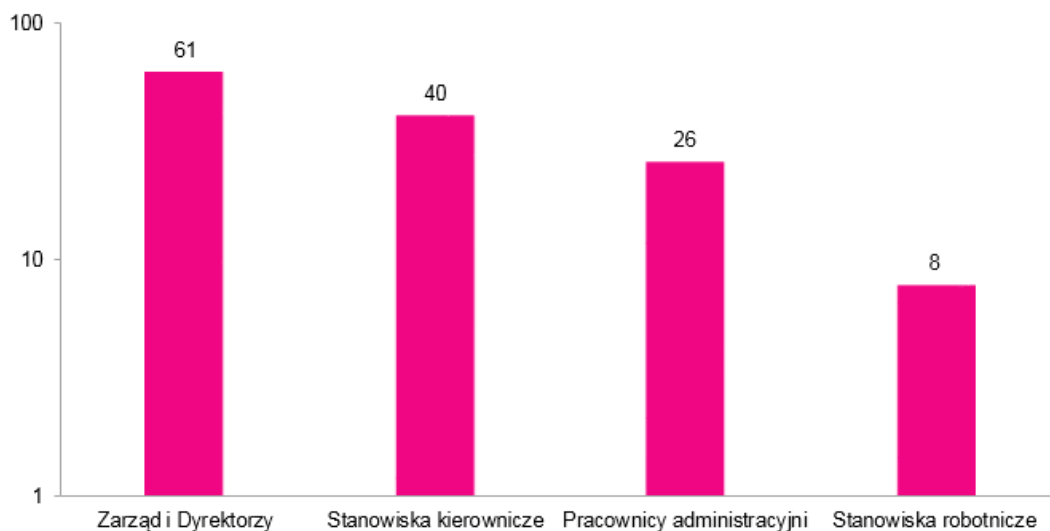
Rysunek nr 30. Łączna liczba godzin szkoleniowych w podziale na płeć w TAURON w 2016 r.

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Łączna liczba godzin szkoleniowych w podziale na płeć w TAURON Polska Energia S.A.	3 980	8 328	12 308
Liczba pracowników*	173	241	414
Średnia liczba godzin szkoleniowych	23	35	30

*liczba pracowników według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Poniższy rysunek przedstawia średnią liczbę godzin szkoleniowych przypadających na jednego zatrudnionego pracownika w podziale na grupy stanowiskowe.

Rysunek nr 31. Średnia liczba godzin szkoleniowych przypadająca na jednego zatrudnionego pracownika w podziale na grupy stanowiskowe

Inicjatywy rozwojowe organizowane w TAURON w 2016 r.**Inicjatywa****Współpraca z uczelniami**

Grupa Kapitałowa TAURON współpracuje z ponad 50 placówkami edukacyjnymi (szkoły wyższe, średnie i zawodowe) na terenie całego kraju. W ramach współpracy uczniowie, studenci i absolwenci mogą liczyć na praktyki zawodowe i staże w TAURON. Tylko w ubiegłym roku z tej formy edukacji skorzystały 1084 osoby. Poprzez współpracę budowane są partnerskie relacje ze środowiskiem akademickim – kadrą naukową i studentami. TAURON jako lider ma wpływ na edukację i zdobywanie kompetencji zawodowych wśród przyszłych adeptów w branży.

Najlepsi studenci i absolwenci poszukiwani byli zarówno na uczelniach poprzez współpracę z uczelnianymi biurami karier, jak również poprzez uczestnictwo w największych ogólnopolskich targach Absolwent Talent Days.

W ramach promowania zawodu energetyka TAURON Dystrybucja prowadził cykliczne wykłady dedykowane kadrze nauczycielskiej dla nauczycieli szkół średnich partnerskich. W ramach prowadzonych projektów edukacyjnych organizowane były szkolenia i wyjazdy dydaktyczne dla studentów np. wizyta w sztolni ZG Janina, wycieczki do elektrowni wodnych. Grupa Kapitałowa TAURON w minionym roku współpracowała również z ośrodkami badawczo – edukacyjnymi np. w zakresie projektu poprawy efektywności bloków energetycznych. W ramach inicjatywy obszaru Badań i Innowacji prowadzone były również warsztaty z dziekanami uczelni wyższych.

Inicjatywa**Studia podyplomowe dla Pracowników spółek Grupy Kapitałowej TAURON**

Z inicjatywy TAURON zostały uruchomione studia podyplomowe dla pracowników spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Najważniejszym celem przy organizowaniu studiów podyplomowych dla pracowników spółek jest pozyskanie jednolitej wiedzy z danego zagadnienia, dzięki czemu organizacja dąży do standaryzacji procesów w Grupie Kapitałowej TAURON i wprowadzania wspólnych rozwiązań nastawionych na zwiększenie wyniku finansowego organizacji. W 2016 r. zostały zakończone dedykowane studia podyplomowe „Rynek gazu ziemnego - szanse i bariery rozwoju” na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, a uruchomione zostały studia podyplomowe na Uniwersytecie Jagiellońskim „Zarządzanie zakupami w biznesie”.

Inicjatywa**Uniwersytet Otwarty Grupy TAURON**

Uniwersytet Otwarty Grupy TAURON, to cykl wykładów prowadzonych przez najwybitniejszych ekspertów specjalizujących się w różnych dziedzinach nauki, polityki, biznesu, kultury oraz rozwoju osobistego. Poprzez uczestnictwo w wykładach chcemy zapewnić Pracownikom dostęp do bieżącej wiedzy oraz informacji. Dodatkowo inicjatywa ta pozwala na stworzenie platformy wymiany poglądów oraz doświadczeń Pracowników z różnych spółek, a przez to jeszcze lepsze wsparcie realizacji celów strategicznych Grupy Kapitałowej TAURON.

Uniwersytet Otwarty Grupy TAURON został uruchomiony w celu zapewnienia pracownikom:

- 1) kształcenia ustawicznego poprzez poznawanie nowych zagadnień oraz zdobywanie nowych umiejętności,
- 2) aktywnego uczestnictwa w otaczającej nas rzeczywistości poprzez poznanie nowych zjawisk i umiejętności wyjścia im naprzeciw,
- 3) wszechstronnego, szeroko rozumianego rozwoju,
- 4) poznania i wykorzystania najnowszych technologii,
- 5) rozwijania własnej osobowości, wartości i postaw prospołecznych,
- 6) poznania różnych dziedzin nauki, życia, kultury i sztuki.

Do tej pory odbyło się 12 wykładów, w których wzięło udział ponad 2 000 pracowników ze wszystkich spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Inicjatywa**Polityka Rekrutacji Selekcji i Adaptacji Pracowników Spółek Grupy TAURON**

Od 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON posiada wspólną *Politykę Rekrutacji, Selekcji i Adaptacji Pracowników Spółek Grupy TAURON*, dzięki czemu proces ten jest spójny we wszystkich spółkach. Główną formą rekrutacji w całej Grupie Kapitałowej TAURON jest rekrutacja wewnętrzna. W pierwszej kolejności uruchamiając proces rekrutacji kierujemy ogłoszenie do pracowników spółek umieszczając je w wewnętrznym intranecie czyli Tauronecie. Promujemy ten kanał rekrutacji poprzez mailing wysyłany do wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej TAURON oraz cykliczne ogłoszenia na Tauronecie. Gdy rekrutacja wewnętrzna nie przyniesie pożądanego efektu

wówczas rozpoczynamy poszukiwania pracowników poza wewnętrznym potencjałem poszukując nowych pracowników na rynku. Wówczas umieszczamy ogłoszenia zarówno na witrynie firmowej, jak i innych portalach rekrutacyjnych.

Inicjatywa

Wartość PRO

Pracując nad Strategią, do której realizacji organizacja potrzebuje konkretnych postaw i zachowań, w 2016 r. powstały nowe wartości Grupy Kapitałowej TAURON: Partnerstwo, Rozwój i Odwaga. Wartości PRO zostały wypracowane na warsztatach z pracownikami zorganizowanymi przez TAURON, w których wzięło udział ponad 80 osób z różnych spółek i różnych szczebli organizacji. Praca nad wdrożeniem wartości PRO zawierała kilka etapów: warsztaty dla kadry, witryna PRO w Tauroncie, konkurs plastyczny dla Pracowników, strefa PRO w PROspekcie, konkurs TAURON PROoszczędny, warsztaty dla członków Zarządów. Wartości PRO stanowią drogowskazy na drodze ku realizacji Strategii, a także w relacjach ze współpracownikami, klientami, partnerami oraz otoczeniem.

PARTNERSTWO

Jesteśmy partnerami dla klientów i siebie nawzajem w realizacji wspólnych celów. Budujemy trwałe relacje: oparte na zaufaniu i wzajemnym szacunku. Angażujemy się w to, co ważne dla naszych klientów i Grupy.

ROZWÓJ

Jesteśmy innowacyjni: pokonujemy bariery, wyznaczamy trendy i kreujemy zmiany. Stale rozwijamy kompetencje, umiejętności i wiedzę. Poszukujemy coraz lepszych rozwiązań: wychodzimy naprzeciw obecnym i przyszłym potrzebom klientów, ciągle podnosząc jakość naszych usług.

ODWAGA

Śmiało i otwarcie rozmawiamy o problemach i najodważniejszych pomysłach. Z determinacją wdrażamy to, w co wierzymy, aby osiągać wspólne cele. Z zaangażowaniem i pasją stawiamy czoła wyzwaniom zmieniającego się otoczenia.

Inicjatywa

Program Zarządzania Talentami w TAURON

Program Zarządzania Talentami w TAURON stanowi zintegrowane podejście do rozwoju i kariery Pracowników. To działanie rozwojowe, które z założenia nie obejmuje wszystkich Pracowników ale jedynie tych, którzy wyróżniają się wysokim potencjałem i osiąganymi wynikami. Program stanowi wsparcie procesu ich rozwoju oraz wykorzystania ich potencjału w TAURON i Grupie Kapitałowej TAURON. W 2016 r. miała miejsce inauguracja jubileuszowej 5 edycji programu. Ponad 60% absolwentów Programu Zarządzania Talentami awansowało w strukturach Grupy Kapitałowej TAURON.

Inicjatywa

Program adaptacji

Inauguracja Programu adaptacji w TAURON miała miejsce we wrześniu 2016 r. W spotkaniu tym udział wzięli nowi pracownicy, którzy od początku 2016 r. dołączyli do grona pracowników TAURON. Obecnie spotkania odbywają się w comiesięcznych dwudniowych cyklach. Spotkania te każdego miesiąca otwiera członek Zarządu TAURON. Pierwszego dnia odbywa się prezentacja informacji o całej Grupie Kapitałowej TAURON, Strategii, jak również o ważnych kwestiach dla pracowników. Drugi dzień poświęcony jest prezentacji obszarów biznesowych. Wybrane obszary z każdego strumienia biznesowego prezentują pracownicy TAURON (w ramach rozwoju swoich kompetencji eksperckich), którzy uczestniczyli w Programie Zarządzania Talentami. W ramach wdrażania nowych pracowników, w pierwszym okresie pracy w Grupie Kapitałowej TAURON, każdy z nich miał swojego przydzielonego opiekuna, który pomagał mu w adaptacji. Celem procesu jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania nowo przyjętego pracownika oraz możliwie szybkie uzyskanie oczekiwanego na jego stanowisku poziomu efektywności pracy.

2.9.3. Dialog społeczny

Zarząd TAURON prowadzi konstruktywny i otwarty dialog ze stroną społeczną, którego głównym celem jest zachowanie wysokiej jakości i skuteczności wzajemnej współpracy. W ramach prowadzonego dialogu w 2016 r. wypracowano wspólnie następujące rozwiązania:

- a) na spotkaniu w dniu 11 lipca 2016 r. w obecności Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano Rzecznika Dialogu Społecznego w Grupie TAURON,
- b) w dniu 13 września 2016 r. podpisano Umowę o współpracy w ramach dialogu społecznego w Grupie TAURON określającą zasady współpracy Zarządu TAURON z Radą Społeczną.

Przedstawiciele strony społecznej, podczas regularnych spotkań i konsultacji, informowani są o zagadnieniach związanych z:

- a) sytuacją ekonomiczno-finansową Grupy Kapitałowej TAURON,
- b) Programem Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018,
- c) Programami Dobrowolnych Odejść w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON,
- d) kwestiami dotyczącymi spraw pracowniczych w Grupie Kapitałowej TAURON.

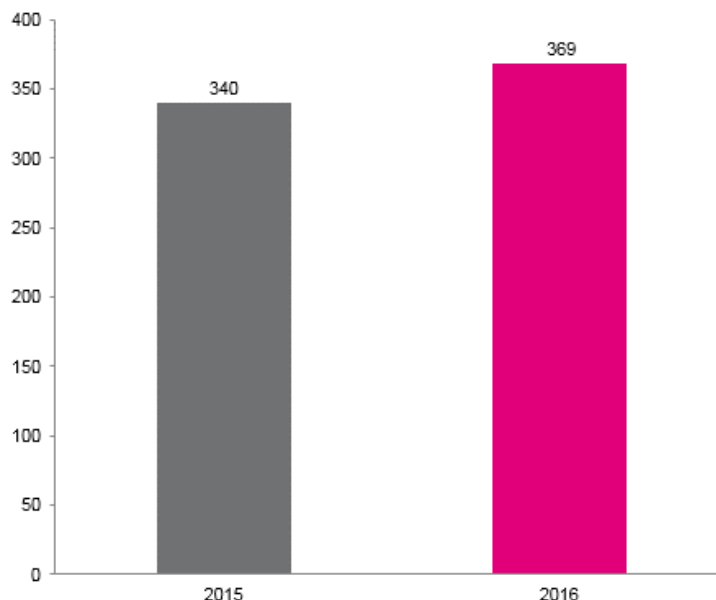
W ramach prowadzonego dialogu społecznego Zarząd TAURON udzielał wielokrotnie odpowiedzi na korespondencję organizacji związkowych i Ministerstwa Energii. W spółkach Grupy Kapitałowej TAURON prowadzona jest równolegle bieżąca komunikacja Zarządów z organizacjami związkowymi działającymi u danego pracodawcy. TAURON bierze aktywny udział w spotkaniach na szczeblu krajowym z przedstawicielami strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców (np. w ramach prac Zespołu Trójstronnego ds. Branży Energetycznej).

2.9.4. Kluczowe dane dotyczące zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w etatach w TAURON w 2016 r. wynosiło 369 etatów, co oznacza wzrost względem zatrudnienia w 2015 r., w którym przeciętne zatrudnienie wynosiło 340 etatów.

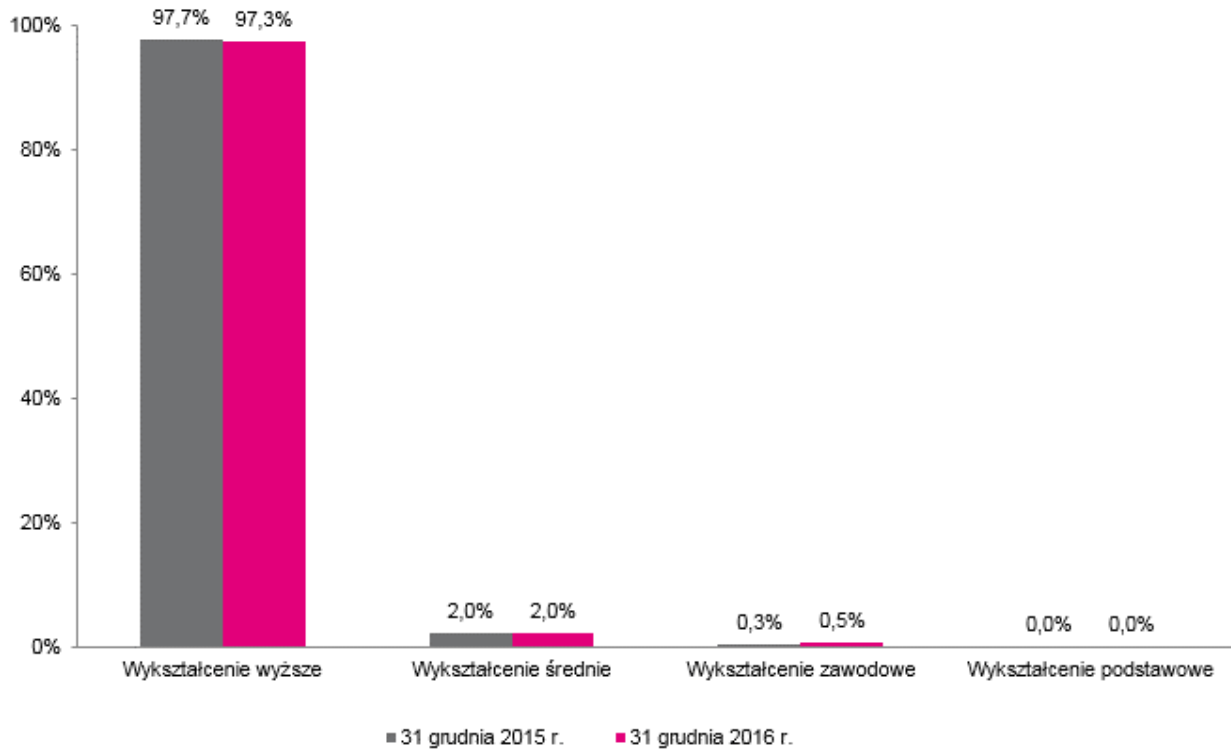
Poniższy rysunek przedstawia poziomy przeciętnego zatrudnienia w TAURON, w etatach (w zaokrągleniu do pełnego etatu) w 2015 r. i 2016 r.

Rysunek nr 32. Przeciętne zatrudnienie w TAURON w 2015 r. i 2016 r.* (etaty)

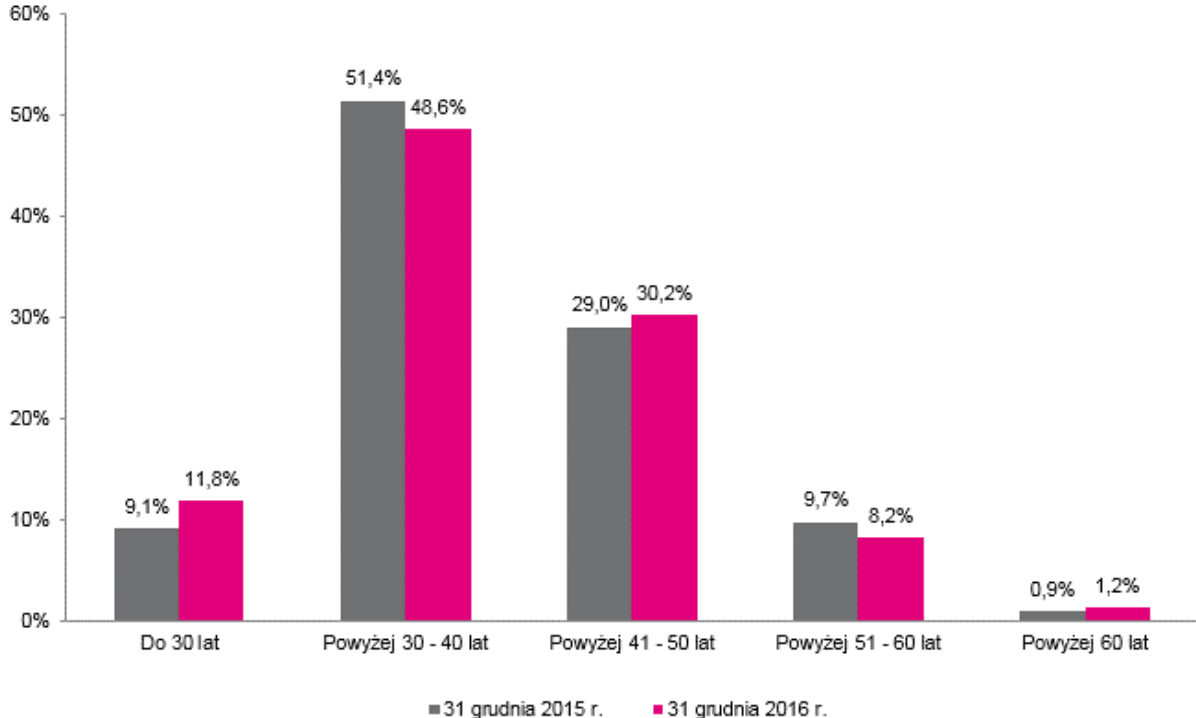
Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w TAURON według wykształcenia na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r.

Rysunek nr 33. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (wykształcenie)

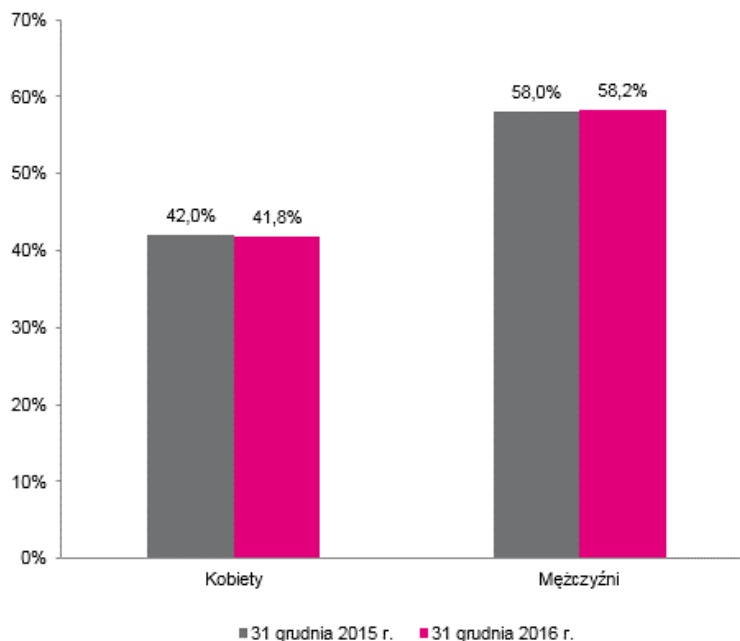
Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w TAURON według wieku na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r.

Rysunek nr 34. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (wiek)

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w TAURON według płci na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r.

Rysunek nr 35. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (płeć)

2.10. Polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)

W 2011 r., uznając, że komunikacja działań pozafinansowych jest szczególnie istotna w przypadku spółek giełdowych, w *Strategii Korporacyjnej Grupy TAURON na lata 2011 - 2015 z perspektywą do roku 2020 r.* określona została potrzeba opracowania i wdrożenia (w ramach integracji funkcji PR) strategii CSR na poziomie spółki i wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON. W związku z tym, w 2012 r. została opracowana *Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu, czyli Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2020* (Strategia zrównoważonego rozwoju).

W związku z upływieniem z końcem 2015 r. terminu obowiązywania Strategii zrównoważonego rozwoju, a także wypełnieniem w ponad 95% założonych w dokumencie celów, w grudniu 2015 r. Zarząd TAURON przyjął zaktualizowaną *Strategię zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2016-2018 z perspektywą do roku 2020*.

Trzon nowej Strategii zrównoważonego rozwoju pozostał niezmieniony, uproszczono jednak język dokumentu. Strategia ta powstała w oparciu o międzynarodowe trendy w obszarze CSR, uwzględnia opinię otoczenia Grupy Kapitałowej TAURON, a także przyszłe wyzwania stawiane przed sektorem energetycznym. Opiera się na 5 kierunkach strategicznych: 2 wiodących (bezpieczeństwo energetyczne dla klientów, zorientowanie na klienta) oraz 3 wspierających (kultura etyczna i zaangażowanie pracowników, ochrona środowiska oraz partnerstwo społeczno-biznesowe). W ramach każdego kierunku zostały wyznaczone zobowiązania (łącznie jest ich 18), które TAURON zamierza wypełnić do końca 2018 r. Dla każdego zobowiązania sformułowane zostały kluczowe inicjatywy, wspierające ich realizację, które zostały przyporządkowane do poszczególnych jednostek organizacyjnych w spółkach.

Strategia zrównoważonego rozwoju jest bezpośrednio związana ze wszystkimi obszarami działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Systematyzuje zarówno podejście do CSR, jak i metodologię oceny efektywności podejmowanych działań w oparciu o wskaźniki Global Reporting Initiative (GRI). W 2016 r. został opublikowany czwarty raport zrównoważonego rozwoju. Po raz pierwszy stanowił on integralną część raportu rocznego (raport zintegrowany). Tradycyjnie jednak zostały w nim przedstawione działania podjęte przez Grupę Kapitałową TAURON w obszarze CSR w 2015 r., a także podsumowanie Strategii zrównoważonego rozwoju na lata 2012-2015. Raport został opracowany zgodnie z najwyższymi standardami raportowania – GRI G.4, co zostało potwierdzone uzyskaną certyfikacją – GRI Materiality Matters' Check i poddany zewnętrznej weryfikacji przez niezależnego audytora. Spółka przeszła także audyt w związku z przystąpieniem do RESPECT Index – indeksu, w którym notowane są spółki giełdowe działające zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W 2016 r. TAURON po raz czwarty uzyskał pozytywny wynik i znalazł się w tym najbardziej prestiżowym zestawieniu spółek odpowiedzialnych społecznie.

Jednym z kierunków Strategii zrównoważonego rozwoju jest partnerstwo społeczno-biznesowe. Cele z niego wynikające są realizowane m.in. poprzez działalność Fundacji TAURON, która pozwala na jeszcze bardziej efektywną realizację celów CSR w zakresie troski o bezpieczeństwo społeczności lokalnych i działań na rzecz dobra publicznego.

Grupa Kapitałowa TAURON, działając na obszarze południowej Polski, ma wiodącą pozycję w dystrybucji energii, jej sprzedaży energii i wytwarzaniu. Uwarunkowania te sprawiają, że zakres działań prowadzonych na rzecz społeczności, w których funkcjonują spółki Grupy Kapitałowej TAURON, jest bardzo szeroki. Wspieranych jest wiele projektów ważnych

dla mieszkańców regionów Górnego i Dolnego Śląska, Opolszczyzny, Małopolski i Podkarpacia. TAURON m.in. prowadzi współpracę z Górkim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, której celem jest wzrost bezpieczeństwa w górach.

W 2016 r. TAURON kontynuował także podjętą w 2014 r. współpracę ze Stowarzyszeniem SIEMACHA – jedną z wiodących w kraju organizacji pozarządowych ukierunkowanych na realizację projektów z obszarów wychowania, sportu i terapii, świadcząc systemową pomoc dzieciom i młodzieży. W ramach zawartej współpracy TAURON objął patronatem działalność sportową stowarzyszenia, zyskując tytuł *TAURON sportowy partner SIEMACHY*. W 2016 r. wspierane były takie projekty, jak *Piłkarski Dzień Dziecka z TAURONEM*, *Juliada 2015*, *TAURON Basket Game* czy *Pływam z TAURONEM*.

Na uwagę zasługują także działania spółek Grupy Kapitałowej TAURON. W 2016 r. kontynuowana była kampania *Bezpieczniki TAURONA*. Jej odsłona realizowana przez spółkę TAURON Sprzedaż była poświęcona podnoszeniu świadomości klientów na temat rynku energii, szczególnie celem ochrony przed działaniami nieuczciwych sprzedawców. Z kolei część projektu poświęcona edukacji dzieci i młodzieży prowadziła spółka TAURON Dystrybucja, ucząc zasad bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej.

W 2016 r. Fundacja TAURON i Spółka zrealizowały w oparciu o wolontariat pracowniczy dwunastą edycję akcji *Domy Pozytywnej Energii*, skierowanej do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, której głównym celem jest poprawa warunków życia dzieci z domów dziecka. Akcja objęła swym zasięgiem wszystkie placówki na terenie działania Grupy Kapitałowej TAURON. W latach 2011-2016 w akcji wzięło udział 465 domów dziecka z pięciu województw. W 2016 r. Fundacja zrealizowała również swoje cele, w szczególności poprzez wspieranie osób fizycznych i prawnych, instytucji i organizacji w ich działalności zbieżnej z celami Fundacji, przekazując w drodze darowizn 948 500 zł.

TAURON jest sygnatariuszem deklaracji podpisanej w dniu 17 czerwca 2009 r. podczas ogólnopolskiej konferencji z cyklu *Odpowiedzialna Energia*, zawierającej zasady zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej w Polsce. W 2013 r. Spółka dołączyła do sygnatariuszy *Deklaracji biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju*, zobowiązując się tym samym do zaangażowania w realizację celów strategicznych *Wizji zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050*.

Od 2014 r. TAURON jest także członkiem Forum Odpowiedzialnego Biznesu.

2.10.1. Bezpieczeństwo energetyczne

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego klientom jest jednym z dwóch wiodących kierunków Strategii zrównoważonego rozwoju. Jako istotne ogniwo w systemie energetycznym kraju, TAURON optymalizuje procesy w poszczególnych obszarach działania: wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży energii elektrycznej i ciepła, w celu zapewnienia klientom stabilnych dostaw o wysokich parametrach jakościowych. Dla zapewnienia ciągłości zasilania TAURON nie tylko realizuje nowe inwestycje, ale także prowadzi bieżące konserwacje i modernizacje posiadanej infrastruktury oraz aktywnie poszukuje nowych rozwiązań.

W 2016 r. TAURON Dystrybucja zmodernizował blisko 1 800 km istniejących sieci i 37 głównych punktów zasilających. Spółka wybudowała również 2,4 tys. km nowych linii (wraz z przyłączami). Inwestycje prowadzi także TAURON Ciepło. W 2016 r. moc nowo przyłączonych klientów do sieci ciepłowniczej wyniosła 30,64 MW, a długość oddanych do eksploatacji nowych sieci ciepłowniczych wyniosła 12,3 km (z przyłączami). W 2016 r. TAURON Ciepło prowadził również inwestycje w nowe moce wytwórcze. Oddano do eksploatacji 3 kotły w ZW Katowice o mocy 114 MW_t oraz blok ciepłowniczy BC-50 w ZW Tychy o mocy 86 MW_t i 65 MW_e.

Równocześnie dla zagwarantowania stabilnych dostaw, TAURON Dystrybucja na bieżąco prowadzi działania minimalizujące ryzyko wystąpienia awarii, a także skracające czas reakcji potrzebny na lokalizację usterki i jej naprawę. Sprzyja temu m.in. wdrażanie nowoczesnego systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym, czy zwiększenie stopnia automatyzacji sieci. Od kilku lat w TAURON funkcjonują zasady priorytetyzacji potrzeb inwestycyjnych. Mają one na celu kierowanie nakładów w miejsca mające największy wpływ na poprawę bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i efektywności funkcjonowania sieci dystrybucyjnej, w tym poprawę wskaźników jakościowych energii elektrycznej.

Ponadto, dbając o komfort i bezpieczeństwo osób mających styczność z energią elektryczną i urządzeniami nią zasilanymi, TAURON Dystrybucja prowadzi kampanię edukacyjno-informacyjną pod szyldem *Bezpieczniki TAURONA* skierowaną do

dzieci i młodzieży. Spółka jest również inicjatorem i współorganizatorem innych akcji społecznych podnoszących poziom niezawodności dostaw energii, jak również mających na celu ochronę zdrowia i życia osób przebywających w sąsiedztwie infrastruktury energetycznej (np. akcja „Stop dla nielegalnego poboru energii elektrycznej”).

Ważny element procesu niezawodnego dostarczania energii stanowią innowacyjne rozwiązania technologiczne. W związku z tym Grupa Kapitałowa TAURON kładzie mocny akcent na działalność w obszarze badań i rozwoju, których efektem są nie tylko innowacyjne rozwiązania w zakresie m.in. redukcji emisji szkodliwych substancji z procesów spalania, ale także nowatorskie produkty i usługi dla klientów indywidualnych.

W 2016 r. powstała w wewnętrznym intranecie Grupy Kapitałowej TAURON Strefa Innowacji, w ramach której organizowane są konkursy dla pracowników. Jej celem jest promowanie innowacyjnej kultury organizacyjnej i zachęcenie pracowników do zgłaszania nowatorskich rozwiązań optymalizujących codzienną pracę. Po rozstrzygnięciu konkursu prace są archiwizowane i dostępne w Strefie Innowacji dla wszystkich użytkowników. Pierwszy konkurs uruchomiony w Strefie Innowacji dotyczył bezpieczeństwa w miejscu pracy.

2.10.2. Zorientowanie na klienta

Nadrzędnym celem Grupy Kapitałowej TAURON jest spełnianie oczekiwań i potrzeb klientów. Doskonale zostało to zaakcentowane w nowej Strategii. Zorientowanie na klienta to także drugi, obok bezpieczeństwa energetycznego, wiodący kierunek Strategii zrównoważonego rozwoju.

Dążenie do realizacji przyjętych zobowiązań w tym zakresie odbywa się na wiele sposobów w każdym z obszarów łańcucha wartości, m.in. poprzez modernizację sieci, poszukiwanie rozwiązań podnoszących satysfakcję klientów, zapewnienie bezpieczeństwa interesów klientów, troskę o klientów wrażliwych i grup defaworyzowanych, a także poprzez ciągłą edukację w obszarze efektywnego wykorzystania energii oraz bezpiecznego korzystania z niej.

TAURON na bieżąco analizuje rynkowe trendy, jak również prowadzi cykliczne badania satysfakcji klientów z oferowanych usług i produktów. Dzięki temu Spółka stara się w możliwie największym stopniu wychodzić naprzeciw oczekiwaniom klientów, zaspokajając ich obecne oraz przyszłe potrzeby. Jednocześnie usprawniane są procedury reklamacyjne pozwalające na szybkie i sprawne reagowanie w sytuacjach zgłoszonych przez klientów zagadnień. Wszystkie działania składające się na proces obsługi klienta prowadzone są zgodnie z najwyższymi standardami etycznymi.

Dążąc do tego, aby relacje z klientem nie ograniczały się wyłącznie do świadczenia produktów i usług, a także mając świadomość wielu zagrożeń, jakie może napotkać klient w różnych aspektach korzystania czy nabywania energii elektrycznej, TAURON prowadzi akcje edukacyjne skierowane do użytkowników energii.

Funkcje edukacyjno-informacyjne pełni m.in. akcja „Energia dla seniora” realizowana przez Zespół Rzecznika Praw Klienta, działający w ramach obszaru klienta w TAURON. Inicjatywa dedykowana jest osobom starszym, które są najbardziej narażone na działania nieuczciwych sprzedawców energii. Ma na celu edukowanie klientów, jak bezpiecznie poruszać się po rynku energii. Akcja opiera się na współpracy międzysektorowej – biznesu, administracji publicznej reprezentowanej przez rzeczników konsumentów oraz organizacji pozarządowych, czyli uniwersytetów III wieku, klubów seniora oraz związków emerytów i rencistów. W ramach warsztatów organizowane są zarówno wykłady dla szerokiego grona słuchaczy, jak i kameralne spotkania edukacyjne.

2.10.3. Badanie satysfakcji klienta

Jednym z kluczowych narzędzi oceny satysfakcji klienta w Grupie Kapitałowej TAURON jest badanie CSI. Badanie to jest przeprowadzane cyklicznie, raz w roku na przełomie III i IV kwartału, przez niezależną agencję badawczą. Przedmiotowe badanie przeprowadzane jest losowo na wybranej grupie klientów TAURON oraz na grupie klientów innych firm energetycznych takich jak: ENEA, ENERGA i PGE.

Zgodnie z przyjętym planem badanie CSI, stanowiące jedno z kluczowych narzędzi oceny satysfakcji klienta w Grupie Kapitałowej TAURON, zostało przeprowadzone w miesiącach wrzesień - listopad 2016 r., przez niezależną agencję badawczą - firmę TNS Polska.

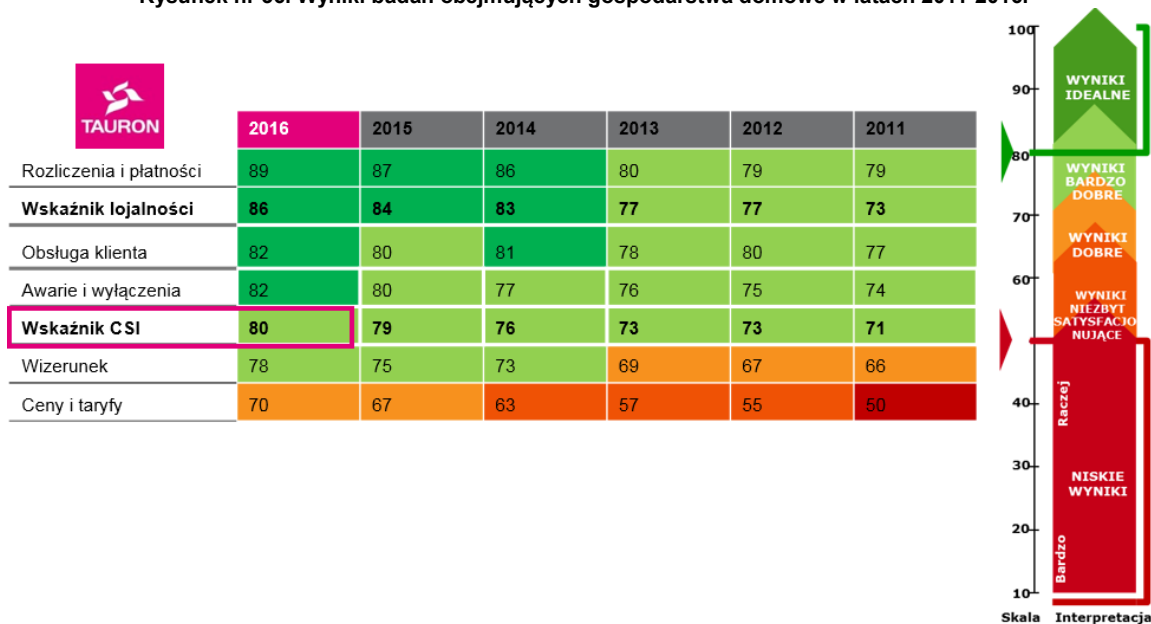
Badaniem objęci zostali wybrani losowo klienci segmentu Gospodarstwa Domowe (1 000 klientów), Mała przedsiębiorczość (200 klientów) oraz Korporacje i duże przedsiębiorstwa (300 klientów) oraz grupa klientów innych firm energetycznych takich jak: ENEA, ENERGA i PGE.

W wyniku przeprowadzonych badań wskaźnik CSI został ustalony na następującym poziomie:

- 1) Gospodarstwa Domowe - 80%,
- 2) Mała przedsiębiorczość - 73%,
- 3) Korporacje i duże przedsiębiorstwa - 75%.

Poniższy rysunek przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w segmencie Gospodarstwa Domowe osiągnięte przez TAURON w okresie od 2011 r. do 2016 r. oraz wielkość wskaźnika CSI osiągniętą w 2016 r. na tle innych grup energetycznych.

Rysunek nr 36. Wyniki badań obejmujących gospodarstwa domowe w latach 2011-2016.

Poniższy rysunek przedstawia wyniki badań TAURON w porównaniu z innymi Grupami Energetycznymi w 2016 r.

Rysunek nr 37. Wyniki badań TAURON w porównaniu z innymi Grupami Energetycznymi w 2016 r.

2.10.4. Wpływ na środowisko naturalne

Ochrona środowiska w branży energetyczno-wydobywczej jest obszarem kontrolowanym i regulowanym przez przepisy unijne, krajowe jak i prawa lokalnego, w związku z czym jest silnie związana z działalnością biznesową, zwłaszcza w kontekście współczesnych wyzwań dotyczących oddziaływania procesów wytwarzania energii na otoczenie oraz dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej. Mając na względzie zasady zrównoważonego rozwoju, spółki Grupy Kapitałowej TAURON optymalizują procesy gospodarowania posiadanymi zasobami (wodą, surowcami i materiałami), a także prowadzą aktywną politykę gospodarowania odpadami (zarówno procesowych, jak i komunalnych).

Ważną rolę w obszarze ochrony środowiska pełni także edukacja proekologiczna prowadzona przez poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON, skierowana zarówno do dzieci, jak i dorosłych.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON angażują się aktywnie w liczne programy informacyjno-edukacyjne na temat ochrony środowiska oraz oszczędzania energii, które kierowane są zarówno do pracowników, społeczności lokalnych, jak i klientów.

Rok 2016 był również rokiem aktywności edukacyjnej związanej z walką z niską emisją.

Najważniejsze działania w dziedzinie ochrony środowiska

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą odpowiedzialną politykę w dziedzinie ochrony środowiska oraz dokładają należytej staranności, aby zarówno prowadzona działalność, jak i realizowane inwestycje były zgodne z wymogami i uwzględniały osiągnięcia technologiczne w dziedzinie ochrony środowiska.

Do najważniejszych działań w dziedzinie ochrony środowiska w 2016 r. prowadzonych w Grupie Kapitałowej TAURON należały:

- 1) kontynuacja budowy bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, którego oddanie do eksploatacji wpłynie znacząco na zmniejszenie emisji do atmosfery NO_x, SO₂, CO₂ oraz pyłów (TAURON Wytwarzanie),
- 2) modernizacja elektrofiltra bloku nr 5 w Elektrowni Jaworzno III w celu obniżenia emisji pyłu (TAURON Wytwarzanie),

- 3) modernizacja Stacji Demineralizacji Wody TAURON Wytwarzanie Oddział Elektrownia Stalowa Wola w celu obniżenia rocznego zużycia HCL i NaOH wraz z całkowitą eliminacją osadu, trzy nowe ciągi odwróconej osmozy,
- 4) zabudowa wytwornicy pary obniżającej zużycie paliwa i energii elektrycznej na rozruchy bloków energetycznych w Elektrowni Łaziska w celu obniżenia emisji CO₂ i SO₂ (TAURON Wytwarzanie),
- 5) instalacja wytwarzania produktu z popiołu dennego bloku 460 MW w Elektrowni Łagisza w Będzinie,
- 6) zakończenie budowy systemu podczyszczania kwaśnych odcieków pochodzących z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych ZG Janina (TAURON Wydobywanie),
- 7) prowadzenie działań mających na celu ograniczenie powstawania odpadów wydobywczych poprzez produkcję kruszyw (TAURON Wydobywanie),
- 8) budowa i przebudowa sieci kanalizacji wód sanitarnych ZG Sobieski (TAURON Wydobywanie).
- 9) modernizację elektrowni wodnych, mające na celu m.in. zmniejszenie zagrożenia skażenia środowiska naturalnego olejami (TAURON EKOENERGIA),
- 10) zakończenie modernizacji instalacji odpylania składowiska otwartego (KW Czatkowice),
- 11) ograniczenie emisji hałasu do środowiska (KW Czatkowice),
- 12) modernizacja układu chłodzenia kruszarek na Łamiarni Wstępnej (KW Czatkowice),
- 13) zalesienie pasa ochronnego na powierzchni ok. 2 ha (KW Czatkowice),
- 14) program działań inwestycyjnych w zakresie budowy zabezpieczeń przed skażeniem gleby i wód substancjami ropopochodnymi (TAURON Dystrybucja),
- 15) montaż osłon izolacyjnych na elementach transformatorów i słupów w celu ochrony ptaków siadających na konstrukcjach wsporczych linii napowietrznych (TAURON Dystrybucja).

Spełnianie wymagań w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Od stycznia 2016 r., w wyniku transpozycji dyrektywy 2010/75/WE w sprawie emisji przemysłowych (tzw. IED) do prawodawstwa krajowego, dla części źródeł energetycznego spalania o mocy > 50 MW (w paliwie) obowiązują zaostrzone wymagania w zakresie dopuszczalnych standardów emisji zanieczyszczeń do powietrza (NO_x, SO₂, pyły).

Realizowany na przestrzeni ostatnich lat program inwestycyjny budowy i modernizacji instalacji odazotowania, odsiarczania i odpylania spalin w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON pozwolił w 2016 r. na ograniczenie emisji do powietrza.

Emisje zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza związane są w głównej mierze z działalnością spółek Grupy Kapitałowej TAURON w ramach segmentu energetyki konwencjonalnej (produkcja energii elektrycznej i ciepła) oraz ze spalania paliw na potrzeby procesów technologicznych.

Poniższa tabela przedstawia szacunkowe wielkości emisji NO_x, SO₂, pyłów i CO₂ za 2016 r. z energetycznego spalania paliw dla wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 8. Roczne wielkości emisji NO_x, SO₂, pyłów i CO₂ za 2016 r. z energetycznego spalania paliw

Lp.	Nazwa spółki	Emisja SO ₂ (Mg)	Emisja NO _x (Mg)	Emisja Pyły (Mg)	Emisja CO ₂ (Mg)
1.	TAURON Wytwarzanie w tym:	12 295	12 501	701	13 366 194**
	Oddział Jaworzno III	2 620	4 226	144	5 481 776
	Oddział Łaziska	3 716	3 409	195	3 703 360
	Oddział Łagisza	1 873	2 366	87	2 061 954
	Oddział Siersza	2 342	1 582	193	1 597 860
	Oddział Stalowa Wola	1 744	918	82	521 244
2.	TAURON Ciepło w tym:	3 348	1 330	219	1 561 537**
	ZW Bielsko-Biała	1 063	243	44	545 908
	ZW Kamienna Góra	70	17	4	15 663
	ZW Katowice	1 341	543	92	657 921
	ZW Tychy	407	411	20	255 502
	CC Olkusz ***	225	48	1	37 139
	CC Zawiercie ***	172	42	3	33 231

Lp.	Nazwa spółki	Emisja SO ₂ (Mg)	Emisja NO _x (Mg)	Emisja Pyły (Mg)	Emisja CO ₂ (Mg)
	Pozostałe (lokalne ciepłownie)	70	27	55	16 174
3.	TAURON Wydobycie	55,2	37,7	45,0	26,3
4.	KW Czatkowice	4,6	6,3	3,4*	5 636
Suma		15 702	13 875	968	14 933 394

* Emisja pyłów ogółem ze spalania paliw

** Emisja CO₂ w rozumieniu EU ETS - według Raportów Rocznych Emisji CO₂ (stan na luty 2017 r., wielkość emisji przed weryfikacją)

*** Wielkość szacunkowa, przed weryfikacją na koniec I kwartału 2017 r.

Ograniczenie emisji w 2016 r. znalazło odzwierciedlenie w poziomie opłat z tytułu korzystania ze środowiska. W 2016 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON naliczyły opłaty w łącznej kwocie ok. 35,7 mln zł, tj. ok. 20% mniej niż w roku poprzednim.

Poniższa tabela przedstawia wysokość opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2016 r. w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 9. Wysokość szacowanych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2016 r.

Lp.	Nazwa spółki	Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska należne za 2016 r. (tys. zł)
1.	TAURON Wytwarzanie	20 900
2.	TAURON Wydobycie	11 084
3.	TAURON Ciepło	3 593
4.	TAURON Dystrybucja	101
5.	KW Czatkowice	54
6.	TAURON Dystrybucja Serwis	12
7.	TAURON Obsługa Klienta	1
8.	TAURON EKOENERGIA	< 0,8
9.	TAURON Sprzedaż	1,5
Suma		35 747

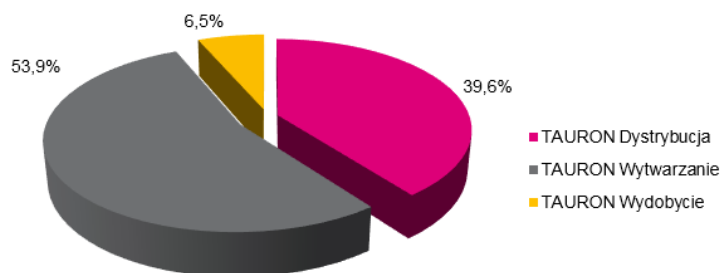
Zrównoważony rozwój

W celu ograniczania zużycia zasobów nieodnawialnych Grupa Kapitałowa TAURON wdraża rozwiązania pozwalające na uzyskanie większych oszczędności energii i wykorzystywanie różnych źródeł energii.

W 2016 r. w ramach Grupy Kapitałowej TAURON zgłoszono 9 inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej w trzech obszarach biznesowych, których bezpośrednim efektem środowiskowym jest zmniejszenie emisji CO₂. Efekt ten został potwierdzony poprzez przyznanie tzw. „białych” certyfikatów.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę wolumenu „białych” certyfikatów uzyskanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2016 r.

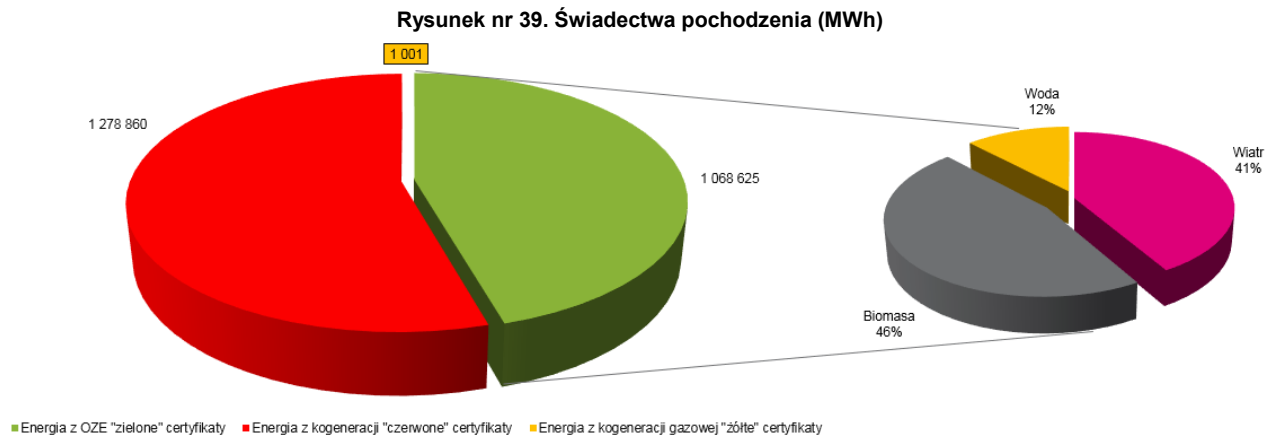
Rysunek nr 38. Struktura wolumenu „białych” certyfikatów uzyskanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2016 r.

Jakkolwiek trzon produkcji Grupy Kapitałowej TAURON tworzy tradycyjna energetyka bazująca na stałych paliwach kopalnych, to Grupa Kapitałowa TAURON w swoim podstawowym wolumenie produkcji uwzględnia wysokosprawne wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w układzie kogeneracji oraz swoją ofertę uzupełnia o energię wytwarzaną w źródłach odnawialnych lub w generacji opartej o gaz:

- 1 068 624,6 MWh, tzw. „zielone” certyfikaty,
- 1 278 830,2 MWh, tzw. „czerwone” certyfikaty,
- 1 000,6 MWh, tzw. „żółte” certyfikaty.

Poniższy rysunek przedstawia świadectwa pochodzenia.

Gospodarka produktami ubocznymi

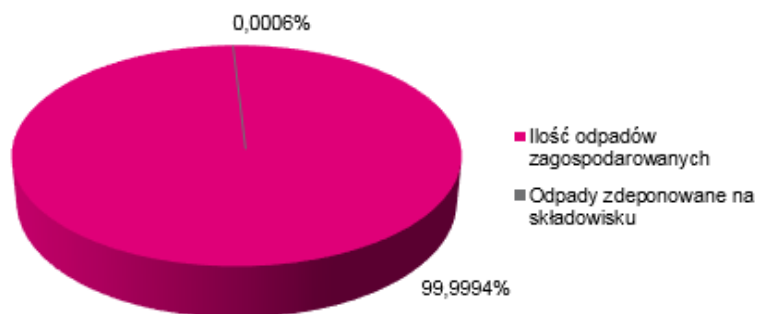
Grupa Kapitałowa TAURON w trosce o środowisko naturalne minimalizuje ilość deponowanych w środowisku odpadów poprzez wprowadzanie ich na rynek do wykorzystywania, jako substytutów materiałów naturalnych.

Odpady wytwarzane w Grupie Kapitałowej TAURON wykorzystywane są głównie w branżach: budowlanej, drogowej i górniczej. Stosowane są w szerokim zakresie przez cementownie i betoniarnie. Posłużyły one również jako materiał do rekultywacji terenów niekorzystnie przekształconych.

W 2016 r. energetyka konwencjonalna Grupy Kapitałowej TAURON wytworzyła około 1,7 mln Mg odpadów paleniskowych, z czego 99,9994% zostało rynkowo zagospodarowanych, a tylko 0,0006% umieszczono bezpośrednio na składowisku.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zagospodarowania odpadów energetycznych.

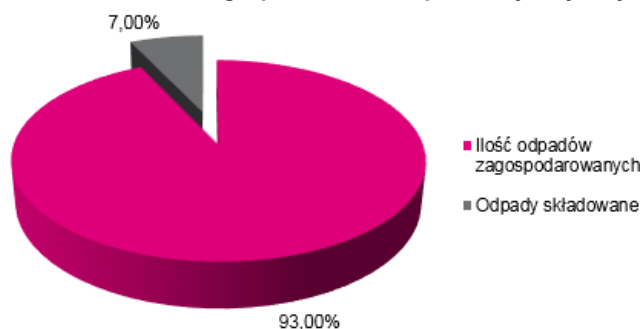
Rysunek nr 40. Struktura zagospodarowania odpadów energetycznych (Mg)

W 2016 r. wydobycie węgla kamiennego w Grupie Kapitałowej TAURON wygenerowało 1,4 mln Mg odpadów wydobywczych. W skład odpadów weszły kruszywa oraz muły pochodzące z przeróbki i wzbogacania węgla kamiennego. Z całości wytworzonych odpadów 93% zostało gospodarczo wykorzystanych.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zagospodarowania odpadów wydobywczych.

Rysunek nr 41. Struktura zagospodarowania odpadów wydobywczych (Mg)

Grupa Kapitałowa TAURON dąży do wdrożenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym. Planuje się, aby maksimum wytwarzanych odpadów procesowych wykorzystywać w ramach Grupy Kapitałowej TAURON, ograniczając tym samym zużycie surowców naturalnych oraz ślad węglowy produktu.

2.10.5. Działalność sponsoringowa

W 2016 r. TAURON prowadził działalność sponsoringową w oparciu o obowiązujące *Zasady prowadzenia działalności sponsoringowej w Grupie TAURON Polska Energia S.A.*, *Metodologię badawczą doboru, planowania, analizowania i raportowania efektywności działań sponsoringowych*, wytyczne *Strategii marki TAURON* oraz *Plan prowadzenia działalności sponsoringowej w Grupie TAURON w 2016 roku*, przyjęty przez Zarząd i pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą.

Głównym celem prowadzonych działań było wsparcie działalności handlowej oraz wzrost i utrwalanie znajomości oraz zasięgu oddziaływania marki TAURON przy założeniu, że marka TAURON stanowi ważne aktywó Grupy Kapitałowej TAURON pozwalające w sposób pośredni na zwiększenie jej wartości i wsparcie celów biznesowych.

Działalność sponsoringowa była prowadzona na podstawie wynegocjowanych umów według zestandaryzowanej treści zapisów. Ponadto działalność ta była na bieżąco monitorowana, analizowana i raportowana poprzez szczegółowe sprawozdania z realizacji umów sponsoringowych, badania i analizy prowadzone w cyklach kwartalnym, półrocznym i rocznym przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne oraz nadzór sprawowany przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Zgodnie z wdrożonymi procedurami dokonywana była ocena efektywności prowadzonych działań poprzez badania opinii, pomiar wielkości i wartości ekspozycji marki w mediach w kontekście prowadzonych działań, a także pomiar wpływu na wsparcie sprzedaży, z raportowaniem osiągniętych wyników.

Niezależny podmiot badawczy oszacował wstępnie w wyniku pomiaru efektywności promocyjnej uzyskany ekwiwalent reklamowy w odniesieniu do działań zakończonych w 2016 r. Zestawiając tak uzyskaną wartość sumaryczną do sumy wszystkich nakładów wynikających z odnośnych umów sponsoringowych uzyskano współczynnik zwrotu ROI na poziomie ok. 6,34. Oznacza to, że każda złotówka wydatkowana na te cele przyniosła korzyści promocyjne Grupie Kapitałowej TAURON, których wartość jest niezależnie, wstępnie oszacowana na ok. 6,34 zł. Trwająca weryfikacja ww. wartości nie powinna istotnie zmienić wartości tego współczynnika.

Potwierdzeniem efektywności finansowej prowadzonych działań jest wysokie pozycjonowanie marki TAURON w niezależnym raporcie badawczym *Sponsoring Monitor 2016*, który stanowi jedyne tego rodzaju źródło informacji na rynku polskim. Według tego opracowania, TAURON zajmuje ósmą lokatę w zestawieniu TOP 10 sponsorów oraz pozostaje najaktywniejszym sponsorem w branży energetycznej.

W 2016 r. działalność sponsoringowa była prowadzona przez TAURON i TAURON Sprzedaż. Obie spółki realizowały łącznie 32 projekty z 26 kontrahentami. Wstępne dane dotyczące osiągniętych ekwiwalentów reklamowych dotyczących działań zakończonych w 2016 r. wskazują, że najlepsze wyniki osiągnęły działania w ramach projektów z zakresu sportu profesjonalnego, tj. umowa z Polską Ligą Koszykówki na sezon 2015/2016 (m.in. TAURON Basket Liga), Lang Team (m.in. Tour de Pologne) oraz z zakresu kultury, tj. umowa ze Scorpio Studio (film Jack Strong). Spośród projektów w trakcie realizacji wysokim potencjałem charakteryzowały się działania takie jak sponsorowanie KS VIVE TAURON Kielce.

3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON

3.1. Cel i zasady zarządzania ryzykiem

Spółka dbając o realizację obowiązującej Strategii realizuje proces zarządzania ryzykiem występującym w działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Proces zarządzania ryzykiem ma zapewnić w Grupie Kapitałowej TAURON zwiększenie przewidywalności osiągnięcia celów strategicznych, w tym stabilne kreowanie wyniku finansowego.

W szczególności system zarządzania ryzykiem:

- 1) obejmuje wszystkie elementy łańcucha wartości Grupy Kapitałowej TAURON,
- 2) przewiduje centralizację funkcji oceny, monitoringu i kontroli ryzyka zapewniając spójne zasady zarządzania ryzykiem i możliwość oceny pełnego profilu ryzyka w organizacji,
- 3) jest procesem proaktywnym nakierowanym na odpowiednio wczesną identyfikację zagrożeń pozwalającą na podejmowanie działań prewencyjnych,
- 4) jest procesem systematycznym i podlegającym ciągłemu doskonaleniu, celem dostosowania go do specyfiki i struktury organizacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON, jak również zmieniającego się otoczenia,
- 5) kładzie duży nacisk na budowanie świadomości zarządzania ryzykiem, szkolenia i zachęcanie pracowników do wykorzystywania wiedzy o ryzykach w codziennych działaniach.

3.2. Zarządzanie ryzykiem w „Modelu trzech linii obrony”

Celem zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania organizacji w Grupie Kapitałowej TAURON funkcjonuje „Model trzech linii obrony” obejmujący kontrolę wewnętrzną, niezależną kontrolę w ramach drugiej linii obrony oraz kontrolę instytucjonalną. W szczególności funkcja zarządzania ryzykiem współtworzy w Grupie Kapitałowej TAURON system kontroli wewnętrznej, stanowiąc, obok funkcji zapewnienia zgodności oraz zarządzania bezpieczeństwem, element drugiej linii obrony.

Poniższy rysunek przedstawia „Model trzech linii obrony”.

Rysunek nr 42. Model trzech linii obrony

Funkcje poszczególnych linii obrony:

I linia obrony to:

jednostki biznesowe, zobowiązane do bieżącej kontroli wbudowanej w realizowane zadania oraz do kontroli funkcjonalnej.

II linia obrony to:

- funkcja zarządzania ryzykiem realizowana zgodnie z przyjętą *Strategią zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie TAURON* i szczegółowymi politykami dotyczącymi głównych kategorii ryzyka,
- funkcja zapewnienia zgodności rozumiana jako dostosowanie organizacji do obowiązujących regulacji prawnych,
- funkcja zapewniania bezpieczeństwa informacji oraz bezpieczeństwa technicznego.

III linia obrony to:

audyt wewnętrzny, odpowiedzialny za kreowanie systemu kontroli wewnętrznej i prawidłowego funkcjonowania modelu trzech linii obrony.

Poniższy rysunek przedstawia zarządzanie ryzykiem jako funkcję drugiej linii obrony.

Rysunek nr 43. Zarządzanie ryzykiem jako funkcja drugiej linii obrony

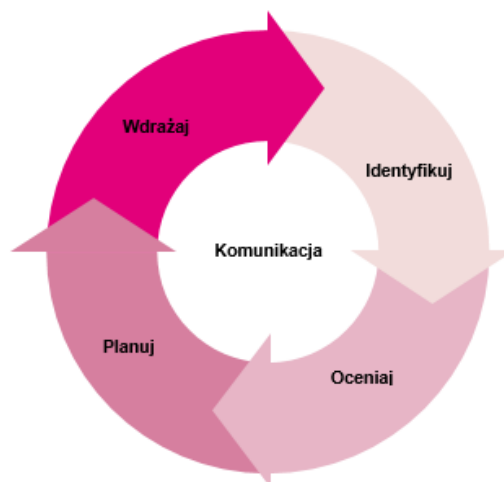

3.3. Proces zarządzania ryzykiem i jego uczestnicy

Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym zapewnia całościowe i spójne zasady zarządzania ryzykiem powiązane między sobą metodycznie i informacyjnie. Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym to ciągłe działania obejmujące identyfikację ryzyka, ocenę ryzyka, planowanie reakcji na ryzyko, wdrażanie przyjętej reakcji na ryzyko oraz komunikację pomiędzy uczestnikami procesu zarządzania ryzykiem.

Poniższy rysunek przedstawia proces zarządzania ryzykiem.

Rysunek nr 44. Proces zarządzania ryzykiem

Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu potencjalnych zdarzeń mogących wpłynąć na realizację celów biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.

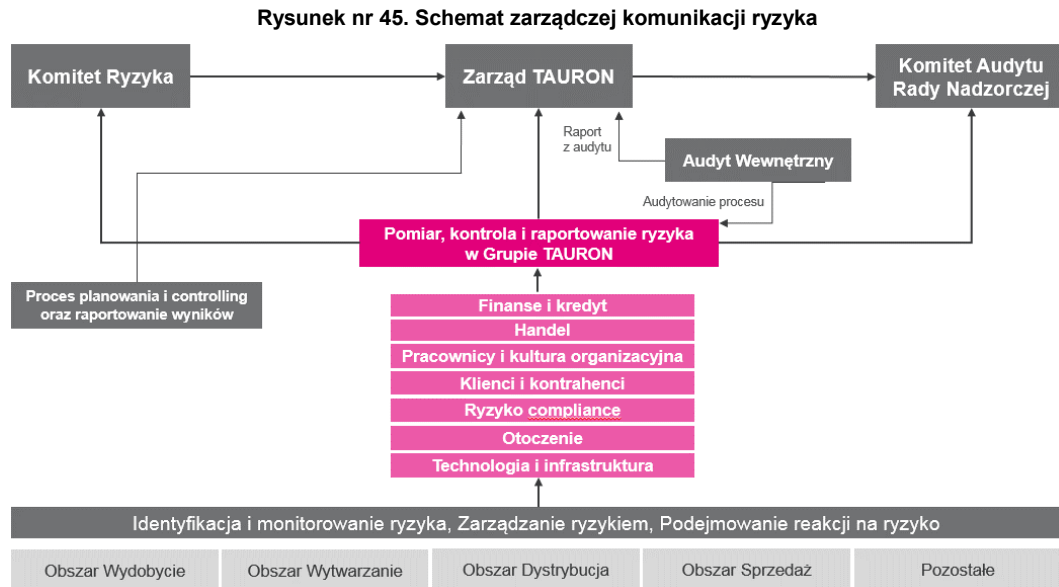
Ocena ryzyka polega na określeniu możliwych finansowych i niefinansowych skutków materializacji ryzyka wpływającego na realizację określonych celów.

Planowanie polega na przygotowaniu dedykowanych reakcji dla zidentyfikowanego ryzyka celem osiągnięcia pożądanych rezultatów.

Wdrażanie reakcji na ryzyko polega na wprowadzeniu w życie przygotowanych w procesie planowania reakcji na zidentyfikowane ryzyko.

Komunikacja polega na ciągłym przepływie informacji pomiędzy uczestnikami procesu, który ma zapewnić pełną wiedzę na temat bieżącego stanu ryzyka oraz skuteczności działań prowadzonych w ramach reakcji na ryzyko. Elementem tego procesu jest również okresowe raportowanie o ryzyku.

Poniższy rysunek przedstawia proces zarządzania ryzykiem.

3.4. Architektura systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym (ERM⁴)

System zarządzania ryzykiem korporacyjnym (ERM) zapewnia całościowe i spójne zasady zarządzania ryzykiem powiązane między sobą metodycznie i informacyjnie. Zasady opisane zostały w *Strategii Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w Grupie TAURON* oraz powiązanych do niej polityk dla kluczowych kategorii ryzyka.

Poniższy rysunek przedstawia system ERM.

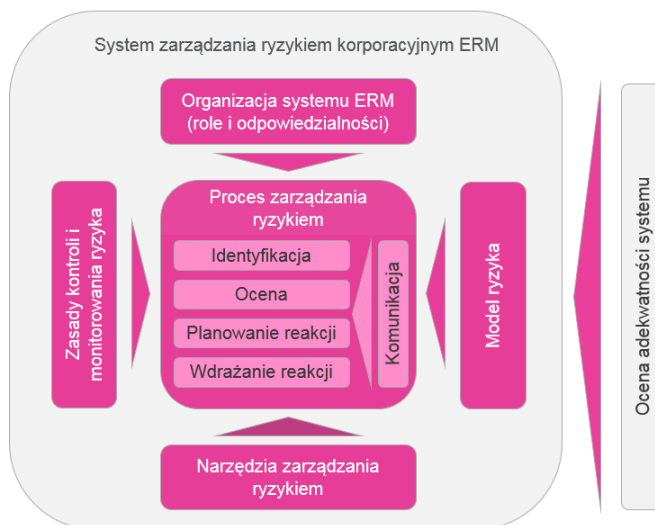
Centrum systemu stanowi proces zarządzania ryzykiem, który szczegółowo opisany został w punkcie 3.3. Architektura systemu ERM obejmuje ponadto elementy, które mają zapewnić skuteczne funkcjonowanie procesu, w tym:

- 1) narzędzia zarządzania ryzykiem,
- 2) model ryzyka,
- 3) zasady kontroli i monitorowania,
- 4) organizację systemu ERM.

⁴ ang. Enterprise Risk Managment

Poniższy rysunek przedstawia architekturę systemu ERM.

Rysunek nr 47. Architektura systemu ERM

Narzędzia zarządzania ryzykiem obejmują elementy pozwalające na skuteczne realizowanie poszczególnych etapów procesu, takie jak kwestionariusz identyfikacji ryzyk, kartę ryzyka, rejestr ryzyka, model ryzyk, mapę ryzyka, tolerancję na ryzyko.

W ramach **organizacji systemu ERM** zdefiniowano role i odpowiedzialności uczestników procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON. W procesie uczestniczą w szczególności: Rada Nadzorcza TAURON, Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON, Zarząd TAURON, Komitet Ryzyka, Dyrektor Wykonawczy ds. Ryzyka w TAURON, Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu Wewnętrznego w TAURON, Zarządy spółek zależnych, Właściciele Ryzyk, Koordynatorzy Zarządzania Ryzykiem oraz Wykonawcy reakcji na ryzyko.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę organizacyjną i dokumentację procesu zarządzania ryzykiem.

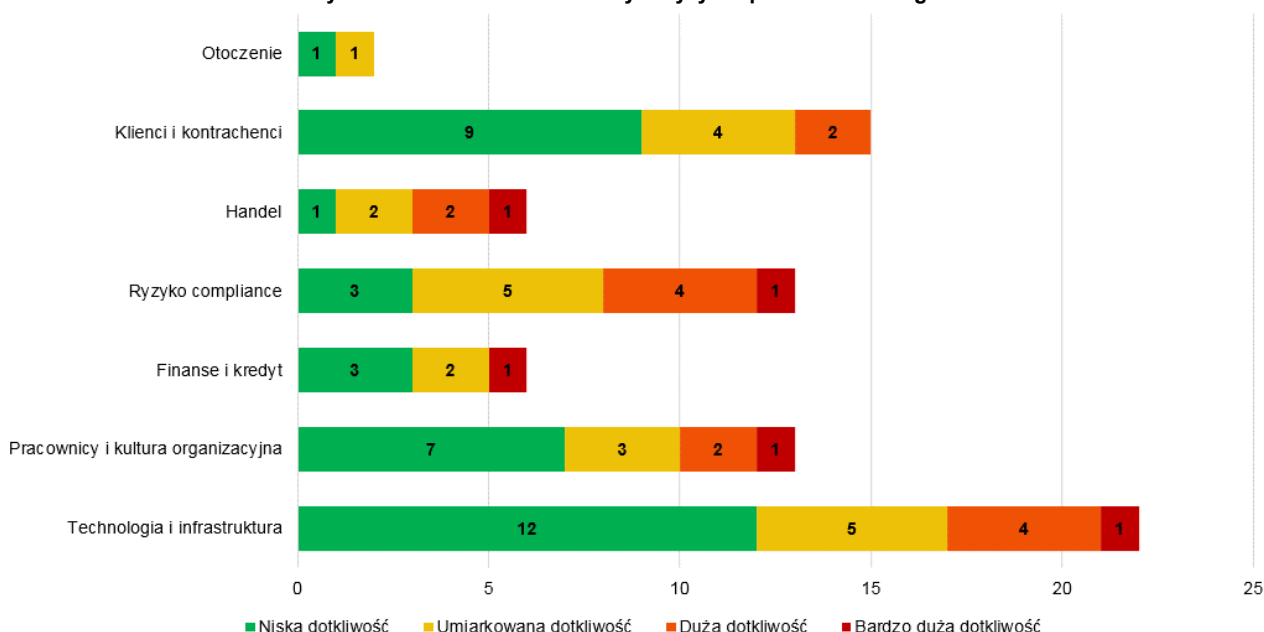
Rysunek nr 48. Struktura organizacyjna i dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem

Rada Nadzorcza						
Komitet Audytu						
Zarząd						
Kierownictwo	Komitet Ryzyka					Audyt Wewnętrzny
	Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem Handlowym		Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem Finansowym i Kredytowym			
Regulamin organizacyjny	Strategia zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie TAURON					Regulamin audytu wewnętrznego
	Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem w projektach w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON	
	Zespół Ryzyka Rynkowego	Zespół Ryzyka Korporacyjnego		Zespół Ryzyka Kredytowego	Dyrektor Wykonawczy ds. Finansów	
	Dyrektor Wykonawczy ds. Ryzyka					
	Raportowanie do Rady Nadzorczej, Zarządu TAURON, Członków Komitetu Ryzyka					
						Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu Wewnętrznego
						Raportowanie do Prezesa Zarządu

Model ryzyka określa spójną w Grupie Kapitałowej TAURON klasyfikację ryzyka, umożliwiając jednolite i kompleksowe ujęcie ryzyka w przekroju Grupy Kapitałowej TAURON. Każde zidentyfikowane ryzyko przyporządkowywane jest do określonych kategorii i podkategorii.

Poniższy rysunek przedstawia liczbę kluczowych ryzyk w podziale na kategorie.

Rysunek nr 49. Liczba kluczowych ryzyk w podziale na kategorie

W ramach realizacji **zasad kontroli i monitorowania ryzyka** Zarząd TAURON zatwierdza tolerancję na ryzyko, biorąc pod uwagę specyfikę i zakres działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Wartość tolerancji określana jest wartościowo, a zasady pomiaru poszczególnych ryzyk w organizacji zapewniają spójność pomiaru ryzyka ze stosowaną definicją tolerancji. Tolerancja na ryzyko stanowi podstawę do alokacji jej wysokości na Limity globalne dedykowane do pojedynczego lub wielu ryzyk specyficznych, a następnie w obrębie zarządzania ryzykiem specyficznym, mogą być alokowane na limity operacyjne. Uzupełniające narzędzie służące do monitorowania ryzyka i jego kontroli stanowi system Kluczowych Wskaźników Ryzyka - KRI oraz Wskaźników Wczesnego Ostrzegania - EWI.

- EWI.

3.4.1. Zarządzanie ryzykiem handlowym

Zarządzanie ryzykiem handlowym w Grupie Kapitałowej TAURON rozumiane jest jako ograniczenie nieplanowanej zmienności wyniku operacyjnego Grupy Kapitałowej TAURON wynikającej z fluktuacji cen rynków towarowych oraz odchyleń wolumenu w poszczególnych obszarach działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON. Ryzyko handlowe, z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności, stanowi jedno z kluczowych ryzyk w Grupie Kapitałowej TAURON. W skład Grupy Kapitałowej TAURON wchodzi spółki zarówno z Obszaru Wydobywania, Obszaru Wytwarzania, jak również Obszaru Sprzedaży. W związku z występowaniem przeciwstawnych pozycji w tych Obszarach ryzyko w pewnym stopniu naturalnie się dywersyfikuje, z uwagi jednak na niepełne zbilansowanie tych Obszarów, jak również odmienny charakter ekspozycji Grupa Kapitałowa TAURON wykazuje wrażliwość na zmienność cen energii elektrycznej, gazu oraz produktów powiązanych.

W celu efektywnego zarządzania tą grupą ryzyk stworzono system zarządzania ryzykiem handlowym powiązany organizacyjnie i informacyjnie z funkcjonującą na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON strategią zabezpieczenia pozycji handlowej. W szczególności funkcjonująca *Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON* wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie Kapitałowej TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko Value at Risk określająca maksymalną dopuszczalną zmianę wartości pozycji w zadanym horyzoncie czasowym i na określonym poziomie prawdopodobieństwa. Value at Risk stanowi dynamiczną miarę ryzyka, które w odróżnieniu od miar statycznych charakteryzuje się własnością wyprzedzającą, pozwalającą na określanie możliwych negatywnych skutków jeszcze przed ich faktycznym wystąpieniem. Obszar ryzyka, mając jednak świadomość pewnych ograniczeń tego typu miar statystycznych, korzysta również z szeregu uzupełniających miar ryzyka służących zapewnieniu bezpiecznego funkcjonowania obszarów handlowych.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem handlowym przewiduje ścisły podział kompetencji, w ramach którego zarządzanie ryzykiem jest zdecentralizowane, przy czym sterowanie i kontrola ryzyka odbywa się centralnie z poziomu TAURON. W szczególności elementem struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem handlowym jest podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON na Front, Middle oraz Back Office. Taki podział zadań ma na celu zapewnienie niezależności funkcji operacyjnych realizowanych przez Front Office od funkcji kontroli ryzyka realizowanego przez Obszar Ryzyka oraz zapewnia odpowiedni poziom elastyczności operacyjnej. Na potrzeby procesu

zarządzania ryzykiem zakłada się takie umiejscowienie odpowiedzialności, aby zapewnić optymalne podejście do danego typu zagrożenia, wykorzystując w szczególności efekt skali oraz efekt synergii. Takie podejście zapewnia efektywność prowadzonych procesów handlowych oraz właściwy nadzór nad jednym z głównych procesów biznesowych prowadzonych w ramach Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 50. Podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON

3.4.2. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Grupa Kapitałowa TAURON zarządza ryzykiem finansowym, rozumianym jako ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej, w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON*, będącą zbiorem zasad i standardów zgodnych z najlepszymi praktykami w tym zakresie. Głównym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. Wskazana polityka określa również zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym rodzaje zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz ujęcie księgowe instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF). Zgodnie z przedmiotową polityką Grupa Kapitałowa TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.

W obrębie ryzyk finansowych Grupa Kapitałowa TAURON identyfikuje również ryzyko płynności, które przejawia się możliwością utraty lub ograniczenia zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto z działalności operacyjnej. Sytuacja płynnościowa Grupy Kapitałowej TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyień od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności. Wdrożona *Polityka Zarządzania Płynnością Finansową Grupy TAURON* określa zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy Kapitałowej TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.

Ryzyko związane z finansowaniem jest identyfikowane na trzech poziomach:

- 1) ryzyko niepozyskania nowego finansowania, rozumiane jako brak możliwości pozyskania nowego finansowania, co skutkowałoby wstrzymaniem procesu inwestycyjnego bądź brakiem możliwości zrefinansowania obecnego długu,
- 2) ryzyko wzrostu kosztów rozumiane jako wzrost marży finansowania,
- 3) ryzyko wypowiedzenia finansowania w przypadku złamania kowenantów i konieczności spłaty bieżącego finansowania.

W ramach minimalizacji ryzyka związanego z finansowaniem Spółka prowadzi politykę pozyskiwania finansowania z wyprzedzeniem wynoszącym co najmniej 24 miesiące w stosunku do planowanej daty jego wykorzystania. Oznacza to posiadanie przez TAURON podpisanych programów gwarantowanego finansowania bądź też zabezpieczenie tego finansowania poprzez zgromadzenie środków na rachunkach TAURON. Taka polityka ma na celu przede wszystkim zapewnienie większego komfortu w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie ryzyka zaciągnięcia

nowych zobowiązań w niekorzystnych warunkach rynkowych. Jednocześnie Spółka dywersyfikuje źródła finansowania prowadząc aktywne działania w zakresie pozyskiwania różnych instrumentów dłużnych, również poza rynkiem polskim.

3.4.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako możliwość poniesienia straty z tytułu braku wywiązania się partnerów handlowych ze zobowiązań kontraktowych. Działalność handlowa Grupy Kapitałowej TAURON jest narażona na ryzyko kredytowe, kontrahenci zostają ocenieni przez perspektywę ich wiarygodności kredytowej. Generalną zasadą jest, że kontrahent przed zawarciem kontraktu poddany jest badaniu kondycji finansowej i otrzymuje limit kredytowy, stanowiący ograniczenie maksymalnej ekspozycji z tytułu zaangażowania handlowego.

Grupa Kapitałowa TAURON posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się centralnie z poziomu Spółki. Funkcjonująca „*Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON*” określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON, mających doprowadzić do skutecznego minimalizowania wpływu ryzyka kredytowego na realizację celów Grupy Kapitałowej TAURON. Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w rezultacie sterowania poziomem ekspozycji kredytowej generowanej w momencie zawarcia kontraktu z kontrahentami przez poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON. Ekspozycja kredytowa rozumiana jest jako kwota, jaka może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości zabezpieczeń wniesionych przez kontrahenta). Ekspozycję kredytową wylicza się na aktualny dzień i dzieli się ją na ekspozycję z tytułu płatności i ekspozycję zastąpienia.

Poniższy rysunek przedstawia składowe ekspozycji kredytowej.

Rysunek nr 51. Składowe ekspozycji kredytowej

Wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa TAURON monitorowana jest z wykorzystaniem metody Value at Risk z zastosowaniem modelu Credit Risk Plus. Jest to metoda analityczna, która poprzez symulację Monte Carlo oblicza wartość narażoną na ryzyko na podstawie rozkładu prawdopodobieństwa straty całkowitej wyznaczonej w oparciu o ekspozycję kredytową i kondycję finansową klientów.

3.4.4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako możliwość poniesienia straty wskutek nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące także ryzyko prawne, ryzyko reputacji oraz ryzyko braku zgodności. Ryzyko operacyjne, z uwagi na specyficzny charakter zagrożeń oraz możliwości zarządzania nim, stanowi odrębną grupę ryzyka występującego w działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Przedmiotowe ryzyko jest zjawiskiem złożonym, występuje w każdym procesie i rodzaju działalności, jest wielowymiarowe i dotyczy różnego rodzaju działań i operacji. Wielkość ryzyka operacyjnego jest powiązana z wielkością i złożonością struktury organizacyjnej, liczbą i złożonością systemów IT oraz z liczbą prowadzonych procesów biznesowych. Ryzyko operacyjne charakteryzuje się brakiem możliwości całkowitej eliminacji jego źródeł, a analiza jego czynników i parametrów (m. in. częstości i dotkliwości), a także ich ocena wymaga stosowania złożonych metod analizy i pomiaru.

W Grupie Kapitałowej TAURON określono zbiór zasad działania i reguł postępowania mających na celu minimalizację skutków ryzyka wynikających z ryzyka operacyjnego. Zasady te obejmują wszystkie elementy łańcucha wartości Grupy Kapitałowej TAURON, a w procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą wszyscy pracownicy Grupy Kapitałowej TAURON. Każda jednostka w strukturze organizacyjnej podejmująca ryzyko operacyjne odpowiada za aktywne zarządzanie swoim ryzykiem operacyjnym w ramach realizowanej działalności.

Celem skutecznej realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa Kapitałowa TAURON stosuje narzędzia, w tym m.in. profil ryzyka operacyjnego, bazę zdarzeń operacyjnych, limit globalny na ryzyko operacyjne i powiązany system limitów operacyjnych, w tym również system wczesnego ostrzegania.

Poniższy rysunek przedstawia narzędzia systemu zarządzania ryzykiem.

Rysunek nr 52. Narzędzia systemu zarządzania ryzykiem

Globalny limit na ryzyko operacyjne jest podstawowym narzędziem kontroli ryzyka operacyjnego i stanowi alokację tolerancji na ryzyko przyjętej w Grupie Kapitałowej TAURON. Limit globalny na ryzyko operacyjne może być w dalszej kolejności alokowany na poszczególne obszary działalności Grupy Kapitałowej TAURON, podkategorie ryzyka operacyjnego, jak również na poszczególne ryzyka operacyjne.

Profil ryzyka operacyjnego ma na celu identyfikację obszarów, procesów lub działań nadmiernie ekspozycyjnych na zagrożenia wynikające z poszczególnych czynników ryzyka operacyjnego. Profil ryzyka operacyjnego wyraża się w szczególności w wymiarze strukturalnym obejmującym rodzaje zdarzeń operacyjnych, strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej TAURON i procesy, w wymiarze skali obejmującym oszacowane potencjalne straty uwzględniające w szczególności historyczne wartości strat rzeczywistych, jak również narzędzia wykorzystywane w celu mitygacji zagrożeń. Na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego i określenia Profilu ryzyka operacyjnego, poszczególne rodzaje ryzyka operacyjnego dzielone są (ze względu na charakter ich występowania) na ryzyka ciągłe oraz jednorazowe.

System wczesnego ostrzegania definiowany jest w celu monitorowania poziomu ryzyka operacyjnego dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Z zestawu Kluczowych Wskaźników Ryzyka - KRI, wyodrębniane są Wskaźniki Wczesnego Ostrzegania - EWI, jako te, które podlegają stałej kontroli pod kątem wyznaczonych dla nich progów ostrożnościowych tj. progu akceptacji, mitygacji i eskalacji.

Baza zdarzeń operacyjnych tworzona jest na potrzeby identyfikacji nowych czynników ryzyka oraz równolegle celem określenia profilu ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON. Pozwala ona na ewidencję przypadków charakteryzujących się potencjalną bądź rzeczywistą stratą dla organizacji. Celem prowadzenia bazy zdarzeń operacyjnych jest określenie częstotliwości oraz dotkliwości poszczególnych czynników ryzyka operacyjnego oraz obszarów i procesów, w których występują.

3.4.5. Zarządzanie ryzykiem w projektach

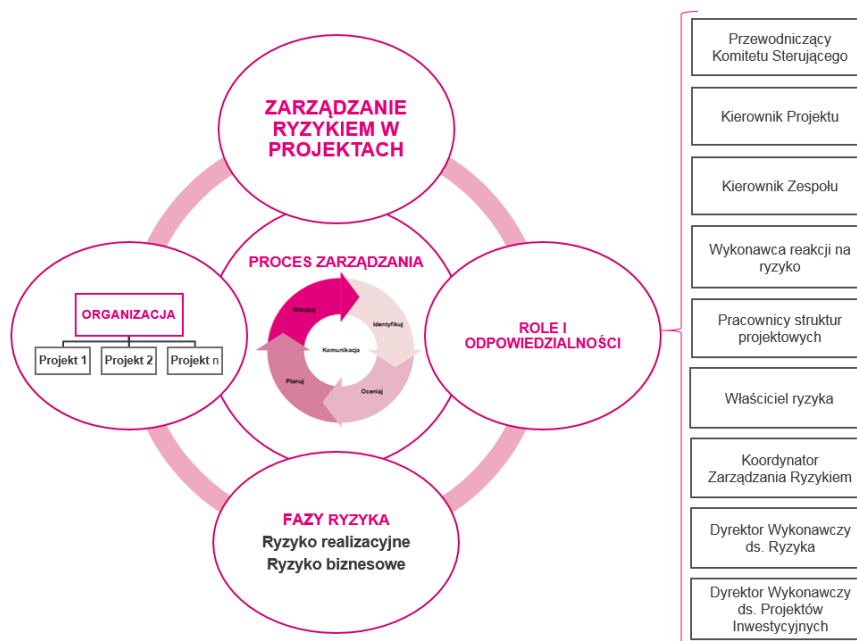
Zarządzanie ryzykiem w projektach wspiera realizację celów strategicznych Grupy Kapitałowej TAURON dzięki systematycznemu stosowaniu zapisów obowiązującej *Polityki Zarządzania Ryzykiem w Projektach w Grupie TAURON*. Regulacja ta określa podstawowe zasady zarządzania ryzykiem w projektach, zapewniając spójność w ich stosowaniu, kompletność podejścia oraz jednoznaczność rozumienia. Celem podejmowanych działań jest osiągnięcie wymaganego prawdopodobieństwa realizacji projektu przy zachowaniu określonego harmonogramu, budżetu i jakości otrzymanych produktów. Celem nadrzędnym jest uzyskanie oczekiwanych korzyści wynikających z realizacji projektu.

Zarządzaniem ryzykiem w projektach odnosi się do wszelkiego rodzaju ryzyka wiążącego się z planowaniem i realizacją projektów, a każda powołana struktura projektowa podejmująca ryzyko odpowiada za aktywne zarządzanie tym ryzykiem w ramach realizowanego projektu.

Ponadto, w celu zapewnienia skutecznego zarządzania ryzykiem w projektach w Grupie Kapitałowej TAURON wprowadzono do tego obszaru wymogi kompleksowego systemu ERM.

Poniższy rysunek przedstawia model zarządzania ryzykiem w projektach.

Rysunek nr 53. Model zarządzania ryzykiem w projektach

3.5. Opis najistotniejszych ryzyk związanych z funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON

Poniższa tabela przedstawia najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 10. Najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
Finanse i kredyt				
1.	Ryzyko czynników rynkowych	Ryzyko związane z niekorzystnym wpływem stóp procentowych i kursów walutowych na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.	↓	- Bieżący monitoring wielkości ekspozycji narażonej na ryzyko w celu minimalizacji negatywnych skutków zmian czynników rynkowych. - Transfer ryzyka poprzez wykorzystanie instrumentów pochodnych.
2.	Ryzyko płynności / finansowania	Ryzyko związane ze sposobem finansowania działalności, wynikające ze struktury kapitału w przedsiębiorstwie.	→	- Dywersyfikacja źródeł finansowania wraz z aranżowaniem gwarantowanych programów finansowania i zapewnieniem alternatywnych źródeł finansowania. - Realizacja polityki centralnego finansowania. - Analiza rynku oraz dostępności źródeł finansowania. - Monitorowanie harmonogramów i terminu ogłoszenia programu finansowania.
3.	Ryzyko kredytowe	Ryzyko związane z możliwością występowania należności przeterminowanych lub zawarcia kontraktu z kontrahentem, który może okazać się niewypłacalny.	→	- Regularne monitorowanie sytuacji finansowej kontrahentów. - Cykliczne scoringi klientów, ocena kredytowa każdego klienta przed złożeniem oferty / zawarciem kontraktu. - Stosowanie zabezpieczeń w umowach handlowych.
Handel				
4.	Ryzyko cen towarów	Ryzyko związane z niekorzystną zmianą cen na rynku energii i rynkach produktów powiązanych powodującą negatywny wpływ na wynik finansowy Grupy.	↗	- Monitorowanie i aktualizowanie strategii hedgingu. - Bieżący monitoring wielkości ekspozycji narażonej na ryzyko w celu minimalizacji negatywnych skutków zmian czynników rynkowych. - Limitowanie pozycji handlowych w ramach mandatów ryzyka.
Pracownicy i kultura organizacyjna				
5.	Ryzyko pracownicze	Ryzyko związane z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa,	→	Podejmowanie działań zmierzających do wypracowania modelu wzmacniającego motywację pracowników.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
		zasad, procedur i regulacji wewnętrznych obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON. Ryzyko obejmuje również kwestie błędów lub braku staranności pracowników ale również możliwość sporów zbiorowych i roszczeń pracowników oraz utratą wyspecjalizowanej kadry której kompetencje trudno zastąpić.		- Rozwój kompetencji poprzez szkolenia pracowników. - Stosowanie obowiązujących instrukcji i regulacji wewnętrznych.
Klienci i kontrahenci				
6.	Ryzyko obsługi klienta	Ryzyko związane z niewywiązywania się ze standardów obsługi klienta.	↘	- Monitorowanie i analiza wskaźników zadowolenia klienta zewnętrznego oraz wskaźników dotyczących reklamacji, - Podejmowanie działań dodatkowych np. w obszarze regulacji wewnętrznych określających standardy postępowań jako wynik analizy wskaźników. - Rozwój kompetencji i umiejętności opiekunów klienta kluczowego. - Ciągłe podnoszenie standardów obsługi klienta.
7.	Ryzyko realizacji umów przez podwykonawców	Ryzyko związane z nienależytym wywiązywaniem się podwykonawców ze zleconych prac, odstąpieniem od realizacji umowy i związanymi z tym opóźnieniami, zmianami budżetu, zakresu.	→	- Zawieranie umów z podwykonawcami zgodnych ze standardami Grupy Kapitałowej TAURON. - Analiza realizacji przedmiotu umowy, badanie jakości usług wykonywanych przez podwykonawców. - Ocena kondycji finansowej i wiarygodności podwykonawców.
8.	Ryzyko wolumenu	Niekorzystne zmiany lub wypowiedanie umów handlowych przez klientów prowadzące do spadku przychodów z prowadzonej działalności.	→	- Prowadzenie działań marketingowych, pozyskiwanie nowych klientów. - Prowadzenie działań skupionych na utrzymanie posiadanych klientów i odzyskanie utraconych. - Bieżąca aktualizacja produktowa, wprowadzenie do sprzedaży produktów typu multipakiet.
Ryzyko compliance				
9.	Ryzyko oszustw wewnętrznych	Przywłaszczenie lub czasowe wykorzystywanie elementów majątkowych spółki, dewastacja mienia Grupy Kapitałowej TAURON, wykorzystywanie pozycji służbowej do uzyskiwania różnego rodzaju korzyści osobistych poprzez wymuszanie określonych zachowań klientów w trakcie realizowania czynności służbowych.	→	- Ścisłe stosowanie procedur wewnętrznych mających na celu zabezpieczenie przed nadużyciami (procedury bezpieczeństwa, przeglądy uprawnień). - Prowadzenie działań o charakterze compliance. - Propagowanie najlepszych praktyk, doskonalenie procedur, szkolenia. - Egzekwowanie i propagowanie zapisów obowiązującego <i>Kodeksu Etyki Biznesowej Grupy TAURON</i>.
10.	Ryzyko oszustw zewnętrznych	Działania osób trzecich mające na celu m.in. kradzież, rabunek, włamanie fizyczne, włamanie komputerowe, kradzież informacji, fałszerstwo.	→	- Monitorowanie potencjalnych i rzeczywistych incydentów związanych z bezpieczeństwem. - Ochrona antywirusowa na stacjach roboczych. - Ochrona fizyczna obiektów. - Przeprowadzanie testów bezpieczeństwa.
11.	Ryzyko koncesji	Brak możliwości prowadzenia działalności w wyniku przedłużającego się procesu uzyskania koncesji lub otrzymania zmian posiadanych koncesji. Niekorzystne zmiany prawne regulujące prowadzenie działalności koncesjonowanej.	→	- Bieżąca kontrola prawidłowej realizacji obowiązków koncesyjnych. - Monitorowanie zmian w aktach prawnych pod kątem obowiązków koncesyjnych. - Wsparcie prawne procesu związanego z przedłużeniem koncesji.
12.	Ryzyko nieprzestrzegania przepisów prawa	Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, błędną interpretacją nowych przepisów i regulacji, wymogami nakładanymi przez URE / UOKiK / KNF / GIODO itp.	→	- Stały monitoring otoczenia prawnego i zmian przepisów prawa. - Wdrażanie wymaganych zmian do regulacji wewnętrznych. - Powolywanie grup roboczych mających na celu przygotowanie i wdrożenie wymaganych zmian wynikających z otoczenia prawnego. - Stała współpraca z organami nadzorującymi rynek energii i rynek kapitałowy. - Szkolenia pracowników dotyczące wprowadzanych zmian.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
Otoczenie				
13.	Ryzyko reputacji	Aktualny i przyszły wpływ na dochody i kapitał firmy wynikający z negatywnej oceny opinii publicznej.	→	- Stąły monitoring zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych Spółki. - Monitoring mediów, budowa kontaktów i relacji z mediami w ramach Grupy Kapitałowej TAURON. - Przygotowanie procedur komunikowania Spółki z otoczeniem zewnętrznym i wewnętrznym.
14.	Ryzyko konkurencji	Niekorzystny wpływ działań konkurencji na klientów i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON.	↗	- Uruchomienie linii produktów dedykowanych dla klientów. - Uruchomienie sprzedaży produktów dodatkowych dla obecnie zlojalizowanych klientów. - Wprowadzenie możliwości łączenia produktów TAURON w multioferty.
15.	Ryzyko regulacyjne	Niekorzystny wpływ legislacji na poziomie krajowym oraz europejskim, wynikający z konieczności uchwalenia lub dostosowania się do regulacji prawnych i poniesienia niezbędnych kosztów finansowych celem ich spełnienia.	↗	- Stąły monitoring otoczenia prawnego i zmian przepisów prawa. - Analiza projektów aktów prawnych oraz planowanie niezbędnych działań dostosowawczych. - Wdrażanie wymaganych zmian do regulacji wewnętrznych.
Technologia i infrastruktura				
16.	Ryzyko środowiskowe	Potencjalny negatywny wpływ działalności na środowisko oraz dostosowanie i spełnienie środowiskowych wymagań prawa krajowego i wspólnotowego.	→	- Bieżący nadzór nad dotrzymaniem warunków decyzji środowiskowych. - Utrzymywanie wymaganego poziomu sprawności urządzeń redukujących zanieczyszczenia. - Przeprowadzanie częstej oceny zgodności działań z wymaganiami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. - Realizacja inwestycji z zakresu ochrony środowiska w celu minimalizacji skutków niekorzystnych oddziaływań prowadzonej działalności wydobywczej i przeróbczej.
17.	Ryzyko pogodowe	Wpływ czynników atmosferycznych na funkcjonowanie przedsiębiorstwa zarówno w aspektach technologicznych, jak i handlowych.	→	- Modernizacja budowli wodnych mająca na celu optymalizację sposobu wykorzystania zasobów wodnych. - Przygotowanie planów remontowych, przeglądów i na czynności serwisowe z elastycznymi zapisami dotyczącymi terminów wykonania prac. - Stąły monitoring wietrzności i oblodzenia łopat wiatraków. - Stąły nadzór techniczny nad pracą poszczególnych wiatraków prowadzony przez firmy eksploatujące farmy. - Monitoring i analiza nowych rozwiązań technologicznych ograniczających wpływ niekorzystnych warunków pogodowych na wielkość produkowanej energii elektrycznej.
18.	Ryzyko awarii majątku	Wpływ awarii maszyn i urządzeń, remontów, modernizacji, utrzymania i zarządzania majątkiem produkcyjnym oraz nieprodukcyjnym na cele firmy.	→	- Optymalizacja nakładów inwestycyjnych na odtworzenie majątku, czynne monitorowanie stanu maszyn, urządzeń i instalacji. - Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kultury pracy pracowników poprzez organizowanie kursów i szkoleń. - Reagowanie na sytuację awaryjną poprzez obsługę techniczną oraz automatykę zabezpieczającą. - Ubezpieczenie majątku od zdarzeń losowych (z wyłączeniem dołu). - Wprowadzenie narzędzi informatycznych w obszarze doskonalenia monitoringu i zarządzania wskaźnikami awaryjności.
19.	Ryzyko IT	Ryzyka związane z bezpieczeństwem infrastruktury informatycznej, awariami infrastruktury IT.	↗	- Opracowanie i utrzymywanie planów zapewnienia ciągłości IT. - Okresowa identyfikacja i kategoryzacja zasobów IT w oparciu o cele dotyczące przywracania usług. - Stosowanie rozwiązań IT o odpowiednich parametrach technicznych, zapewniający akceptowalny poziom niezawodności i sprawności działania (w tym również urządzenia UPS, modem GSM, telefony komórkowe). - Planowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu ciągłości IT. - Przechowywanie i ochrona zapasowych danych.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
20.	Ryzyko bezpieczeństwa	Ryzyko związane z naruszeniem integralności maszyn/urządzeń oraz bezpieczeństwem informacji obejmującym jej niewłaściwe przetwarzanie i nieuprawnione ujawnianie.	→	• Monitorowanie realizacji opracowanych planów ochrony obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. • Utrzymywanie i aktualizacja procedur/planów awaryjnych. • Nadzór nad przestrzeganiem obowiązujących zasad ochrony informacji. • Regularne szkolenia pracowników w zakresie obowiązujących procedur bezpieczeństwa.
21.	Ryzyko geologiczne	Wpływ czynników geologicznych na działalność wydobywczą.	→	• Wykonywanie otworów kontrolnych dla lepszego rozpoznania zalegania pokładów węgla. • Kontynuowanie działań profilaktycznych w zagrożonych rejonach dla poprawy warunków geologiczno-górnictwowych i ochrony przed zagrożeniami naturalnymi (w tym m.in. strzelanie wyprzedzające mające na celu rozprężenie górotworu).

4. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO - MAJĄTKOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

4.1. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniższa tabela przedstawia roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów.

Tabela nr 11. Roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów w latach 2016 – 2014

Sprawozdanie z całkowitych dochodów sporządzone według MSSF (tys. zł)	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
Działalność kontynuowana				
Przychody ze sprzedaży	7 995 328	9 062 246	8 689 799	88%
Koszt własny sprzedanych towarów, materiałów i usług	7 837 567	9 073 869	8 526 855	86%
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	157 761	(11 623)	162 944	-
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(91 670)	4 969	1 359	-
Koszty sprzedaży	19 326	21 372	25 286	90%
Koszty ogólnego zarządu	81 368	96 341	80 365	84%
Zysk (strata) operacyjny	(34 603)	(124 367)	58 652	28%
<i>Marża zysku operacyjnego (%)</i>	<i>(0,4)%</i>	<i>(1,4)%</i>	<i>0,7%</i>	<i>32%</i>
Przychody finansowe	1 989 049	1 960 061	1 511 327	101%
Aktualizacja wartości udziałów i akcji	(1 610 396)	(4 931 147)	-	33%
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(136 237)	1 714	397 452	-
Zysk (strata) brutto	(149 134)	(3 450 794)	1 172 527	4%
<i>Marża zysku brutto (%)</i>	<i>(1,9)%</i>	<i>(38,1)%</i>	<i>13,5%</i>	<i>5%</i>
Podatek dochodowy	17 119	3 114	26 084	550%
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(166 253)	(3 453 908)	1 146 443	5%
<i>Marża zysku netto (%)</i>	<i>(2,1)%</i>	<i>(38,1)%</i>	<i>13,2%</i>	<i>5%</i>
Pozostałe całkowite dochody	104 024	69 720	(17 054)	149%
Całkowite dochody	(62 229)	(3 384 188)	1 129 389	2%
EBITDA	(27 078)	(115 856)	78 146	23%
<i>Marża EBITDA (%)</i>	<i>(0,3)%</i>	<i>(1,3)%</i>	<i>0,9%</i>	<i>26%</i>

W 2016 r., w porównaniu do 2015 r., niższe były zarówno przychody ze sprzedaży, jak i koszty działalności Spółki, co związane jest przede wszystkim z niższym poziomem obrotu energią elektryczną (wolumen sprzedaży i zakupu energii zmniejszył się o ok. 7,6 TWh r/r). Pomimo niższych kosztów, Spółka odnotowała ujemny poziom zysku operacyjnego, głównie z uwagi na utworzenie w 2016 r. rezerwy na ryzyka podatkowe w związku z trwającym postępowaniem kontrolnym oraz ujęciem zobowiązania w efekcie zadeklarowania się przez Spółkę do wpłaty na fundusz założycielski Polskiej Fundacji Narodowej. Ujemny wynik operacyjny 2015 r. jest efektem utworzonej rezerwy na umowy rodzące obciążenia wynikające ze wspólnego przedsięwzięcia EC Stalowa Wola.

W 2016 r. kontynuowany był proces centralizacji funkcji i przejmowania kompetencji od spółek Grupy Kapitałowej TAURON, mający na celu poprawę efektywności w Grupie Kapitałowej TAURON. Wdrożony również został nowy Model Biznesowy, określający założenia funkcjonowania Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON oraz podział zadań i odpowiedzialności pomiędzy zdefiniowane jednostki: Centrum Korporacyjne (działalność holdingowa), Obszary Biznesowe (w tym działalność handlowa TAURON) oraz Centra Usług Wspólnych.

W 2016 r., podobnie jak w 2015 r., w kosztach finansowych zostały ujęte odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych, co wpłynęło na ujemny poziom zysku brutto i netto Spółki.

Przychody

Poniższa tabela przedstawia przychody ze sprzedaży Spółki latach 2016 - 2014.

Tabela nr 12. Przychody ze sprzedaży Spółki

Wyszczególnienie (tys. zł)	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
Przychody ze sprzedaży	7 995 328	9 062 246	8 689 799	88%
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	7 899 621	8 963 672	8 564 045	88%
w tym: Sprzedaż energii elektrycznej (bez wyłączenia akcyzy)	7 255 819	8 558 477	7 925 020	85%
Przychody ze sprzedaży usług	95 707	98 574	125 754	97%
w tym: Sprzedaż usług handlowych	54 517	56 703	57 641	96%
Przychody z pozostałej działalności operacyjnej	1 041	7 103	2 821	15%
Przychody z działalności finansowej	2 014 974	1 983 903	1 511 327	102%

Spadek przychodów ze sprzedaży w 2016 r. w porównaniu do 2015 r. wiąże się głównie z niższym wolumenem sprzedaży energii elektrycznej. W 2016 r. Spółka kontynuowała działalność jako pośrednik w transakcjach zakupu węgla dla spółek Segmentu Wytwarzanie (w okresie porównawczym również w zakresie zakupu biomasy). Spółka kupuje surowce od spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz od jednostek spoza Grupy Kapitałowej TAURON, natomiast cała sprzedaż następuje do spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Spółka rozpoznaje przychód wyłącznie z tytułu usługi pośrednictwa tj. organizacji dostaw.

Wzrost przychodów z działalności finansowej uzyskanych w 2016 r. w porównaniu do 2015 r., jest wynikiem wyższych odsetek od obligacji i pożyczek.

Ze względu na prowadzoną działalność holdingową, Spółka wykazuje istotne przychody finansowe z tytułu dywidend. W 2016 r. Spółka rozpoznała przychód z tytułu dywidendy w wysokości 1 485,2 mln zł, a w 2015 r. przychód z tytułu dywidendy wynosił 1 510,6 mln zł.

Poniższa tabela przedstawia przychody ze sprzedaży Spółki w latach 2016 - 2014 w podziale na produkty.

Tabela nr 13. Przychody ze sprzedaży Spółki w podziale na produkty

Wyszczególnienie (tys. zł)	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
Energia elektryczna	7 255 819	8 558 477	7 925 020	85%
Gaz	236 215	119 774	76 970	197%
Prawa majątkowe pochodzenia energii	36 137	186 358	378 235	19%
Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	363 500	94 031	183 451	387%
Pozostałe	7 950	5 032	369	158%
Razem przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	7 899 621	8 963 672	8 564 045	88%
Usługi handlowe	54 517	56 703	57 641	96%
Pozostałe	41 190	41 871	68 113	98%
Razem przychody ze sprzedaży usług	95 707	98 574	125 754	97%
Razem przychody ze sprzedaży	7 995 328	9 062 246	8 689 799	88%

Spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej w 2016 r. wynika z niższego wolumenu obrotu energią elektryczną (sprzedaż hurtowa) o ok. 7,6 TWh (15%), w porównaniu do 2015 r., w efekcie m.in. zmniejszonej płynności produktów terminowych oraz mniejszego zapotrzebowania ze strony spółek sprzedażowych Grupy Kapitałowej TAURON. Z kolei wyższe były przychody ze sprzedaży gazu (z uwagi na zwiększenie wolumenu w efekcie pozyskania nowych klientów przez spółki sprzedażowe Grupy Kapitałowej TAURON).

Poziom przychodów ze sprzedaży praw majątkowych pochodzenia energii w 2016 r. był niższy niż latach poprzednich, co spowodowane jest przede wszystkim znacznym spadkiem ceny praw majątkowych (nadpodaż na rynku, zwłaszcza PMOZE) i występowaniem w poprzednich latach dodatkowych transakcji pod zabezpieczenie spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych obejmują sprzedaż do spółek Grupy Kapitałowej TAURON na cele umorzenia uprawnień (w związku z wypełnieniem obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych) – w 2016 r. sprzedaż do spółek zależnych wyniosła 363 mln zł (w 2015 r.: 91,6 mln zł) oraz zysk na zapasach uprawnień do emisji zanieczyszczeń nabywanych z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych. W 2016 r. łączny zysk z tytułu obrotu zapasami praw do emisji gazów cieplarnianych wyniósł ok. 0,5 mln zł, podczas gdy w 2015 r. ok. 2,5 mln zł.

Spółka kontynuowała działalność pośrednictwa w transakcjach zakupu węgla dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. W roku zakończonym 31 grudnia 2016 r. wartość surowców zakupionych i równocześnie odsprzedanych w wyniku powyższych transakcji wynosiła ok. 1 418,6 mln zł, natomiast Spółka z tytułu usługi pośrednictwa rozpoznała przychód w wysokości ok. 31,9 mln zł, co stanowi większą część przychodów z usług handlowych.

Działalność Spółki w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w latach zakończonych 31 grudnia 2016 r. i 31 grudnia 2015 r. wynosiła odpowiednio 190,8 mln zł i 400,7 mln zł.

Koszty

Poniższa tabela przedstawia wielkość i strukturę kosztów poniesionych przez Spółkę w latach 2016 - 2014.

Tabela nr 14. Wielkość i struktura kosztów

Wyszczególnienie (tys. zł)	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
Koszty ogółem	10 160 477	14 504 046	9 031 420	70%
Koszt sprzedanych towarów, materiałów i usług	7 837 567	9 073 869	8 526 855	86%
Koszty sprzedaży i ogólnego zarządu	100 694	117 713	105 651	86%
Koszty pozostałej działalności operacyjnej	92 711	2 134	1 462	4 344%
Koszty działalności finansowej	2 129 505	5 310 330	397 452	40%

W 2016 r. łączne koszty działalności Spółki stanowiły 70% poziomu kosztów z 2015 r., głównie w wyniku ujęcia w kosztach finansowych w obydwu latach odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych oraz w 2016 r. wyniku na sprzedaży udziałów w spółce Nowe Brzeszcze GT.

Koszt sprzedanych towarów, materiałów i usług w 2016 r. jest niższy o ok. 14% w porównaniu do 2015 r., na co największy wpływ miały niższe koszty zakupu energii elektrycznej, wynikające z niższego wolumenu zakupu energii elektrycznej.

W 2016 r., w stosunku do 2015 r., niższe o ok. 14% były koszty sprzedaży i ogólnego zarządu. Spadek dotyczył głównie kosztów wynagrodzeń i świadczeń oraz zewnętrznych usług konsultingowych.

W kosztach pozostałej działalności operacyjnej ujęte są głównie składki na rzecz organizacji zewnętrznych oraz darowizny.

W kosztach finansowych ujęte są wyniki aktualizacji wartości udziałów i akcji, związane z dokonaniem i rozwiązaniem, w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości, odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych:

- 1) wynik przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2016 r. testów na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości akcji i udziałów spółek zależnych w wysokości 1 440,3 mln zł oraz na odwrócenie odpisu w wysokości 443,3 mln zł,
- 2) wynik przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 r. testów na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości akcji i udziałów spółek zależnych w wysokości 415,4 mln zł.

Wzrost pozostałych kosztów finansowych w 2016 r., w porównaniu do 2015 r., wynika głównie z nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi w wysokości 29,7 mln zł, w związku z wyceną pożyczki w EUR oraz ujęcia straty na sprzedaży udziałów w jednostce zależnej Nowe Brzeszcze GT o wartości 88,3 mln zł.

Sytuacja majątkowa i finansowa Spółki

Poniższa tabela przedstawia roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej Spółki.

Tabela nr 15. Roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej (istotne pozycje)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone według MSSF (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2015 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2014 r.	Dynamika (2016/2015)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	25 855 329	24 866 370	26 617 011	104%
Udziały i akcje	14 870 418	15 933 194	20 809 799	93%
Obligacje	9 615 917	7 451 601	5 522 725	129%
Pożyczki udzielone	1 292 800	1 417 165	198 331	91%
Aktywa obrotowe	1 817 047	1 607 786	3 723 519	113%
Zapasy	284 799	249 492	177 272	114%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	961 242	623 209	982 582	154%
Obligacje	242 465	215 040	1 276 001	113%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	198 090	168 255	1 228 880	118%
SUMA AKTYWÓW	27 672 376	26 474 156	30 340 530	105%
PASYWA				
Kapitał własny	16 530 268	16 592 497	20 239 567	100%
Zobowiązania długoterminowe	8 969 976	5 069 118	7 511 096	177%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 754 047	4 876 546	7 405 005	180%
Zobowiązania krótkoterminowe	2 172 132	4 812 541	2 589 867	45%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	1 433 929	4 057 048	1 803 255	35%
Zobowiązania wobec dostawców i pozostałe	585 396	517 220	631 125	113%
Instrumenty pochodne	560	96 942	102 615	1%
SUMA PASYWÓW	27 672 376	26 474 156	30 340 530	105%

Udziały i akcje - w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości udziałów i akcji w spółkach zależnych dokonano odpisów aktualizujących wartość akcji w TAURON Wytwarzanie w kwocie 1 156,1 mln zł, udziałów w TAURON EKOENERGIA w kwocie 939,8 mln zł oraz rozwiązano odpisy aktualizujące wartość udziałów w TAURON Ciepło w kwocie 443,3 mln zł, co zostało opisane szerzej w nocie 20 Sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r. W ciągu roku miało również miejsce podwyższenie kapitału w TAURON Wydobywie na kwotę 340 mln zł oraz podwyższenie kapitału spółki Nowe Brzeszcze GT poprzez objęcie nowych udziałów o łączną kwotę 182,9 mln zł. Równocześnie we wrześniu 2016 r. podpisano umowę sprzedaży udziałów spółki Nowe Brzeszcze GT, na które TAURON rozpoznał stratę w wysokości 88,3 mln zł.

Obligacje - pozycja obejmuje zakupione przez Spółkę obligacje wyemitowane przez spółki zależne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień 31 grudnia 2015 r. kapitał własny wynosił odpowiednio 60% i 63% wartości pasywów ogółem.

Zobowiązania Spółki z tytułu otrzymanych pożyczek i kredytów oraz obligacji na dzień 31 grudnia 2016 r. dotyczyły obligacji wyemitowanych w ramach programu emisji obligacji w wysokości 6 942,1 mln zł, pożyczek od jednostek powiązanych zaciągniętych w ramach *Umowy o świadczenie usługi cash pool* w wysokości 1 245,5 mln zł, kredytów otrzymanych z EBI w wysokości 1 190,5 mln zł (wraz z odsetkami), pożyczki od spółki zależnej w wysokości 30,3 mln zł oraz kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 15,1 mln zł zaciągniętego w celu finansowania depozytów zabezpieczających, transakcji na produkty commodities oraz transakcji na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzonych według MSSF.

Tabela nr 16. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje)

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone według MSSF (tys. zł)	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/ (strata) brutto	(149 134)	(3 450 794)	1 172 527	4%
Korekty	(83 753)	3 608 403	(1 168 064)	-
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(232 887)	157 609	4 463	-
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Nabycie udziałów i akcji	(543 603)	(53 377)	(98 625)	1 018%
Nabycie obligacji	(2 770 000)	(4 155 000)	(3 745 520)	67%
Wykup obligacji	540 000	2 267 266	2 004 067	24%
Splata udzielonych pożyczek	142 024	14 500	11 700	979%
Udzielenie pożyczek	(23 575)	(168 124)	(18 050)	14%
Dywidendy otrzymane	1 485 152	1 510 624	1 076 835	98%
Odsetki otrzymane	474 126	267 464	310 066	177%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(619 543)	(318 640)	(438 236)	194%
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Emisja dłużnych papierów wartościowych	4 284 607	310 000	2 950 000	1 382%
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(3 300 000)	(450 000)	(1 148 200)	733%
Zaciągnięcie kredytów / pożyczek	0	322 358	693 273	0%
Splata kredytów/ pożyczek	(132 818)	(132 818)	(132 818)	100%
Dywidendy wypłacone	0	(262 882)	(332 984)	0%
Odsetki zapłacone	(351 147)	(344 332)	(314 904)	102%
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	486 164	(587 079)	1 701 129	-
Zwiększenie / (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(366 266)	(748 110)	1 267 356	49%
Różnice kursowe netto	1 179	1 147	(186)	103%
Środki pieniężne na początek okresu	(679 175)	68 935	(1 198 421)	-
Środki pieniężne na koniec okresu	(1 045 441)	(679 175)	68 935	154%

Stan środków pieniężnych uzyskany z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej Spółki za 2016 r., po uwzględnieniu stanu środków pieniężnych na początek okresu, wyniósł (1 045,4) mln zł. Poziom środków pieniężnych na koniec okresu jest wynikiem korekty środków pieniężnych, jaką stanowią salda pożyczek udzielonych i zaciągniętych realizowanych w ramach transakcji cash pooling, ze względu na fakt, iż nie stanowią przepływów z działalności inwestycyjnej lub finansowej, służą głównie do zarządzania bieżącą płynnością finansową.

4.2. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Zarząd Spółki nie publikował prognoz wyników TAURON na 2015 r. Decyzja ta wynikała z dużej zmienności rynku i znacznej ilości zmiennych wpływających na jego przewidywalność.

4.3. Podstawowe wskaźniki finansowe i niefinansowe

Wskaźniki finansowe

Poniższa tabela przedstawia podstawowe wskaźniki finansowe Spółki.

Tabela nr 17. Podstawowe wskaźniki finansowe Spółki

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2015	2014	Dynamika (2016/2015)
1.	Rentowość brutto (wynik brutto / przychody ze sprzedaży)	(1,9)%	(38,1)%	13,5%	4,9%
2.	Rentowość netto (wynik netto / przychody ze sprzedaży)	(2,1)%	(38,1)%	13,2%	5,5%
3.	Rentowność kapitałów własnych (wynik brutto / kapitały własne)	(0,9)%	(20,8)%	5,8%	4,3%
4.	Rentowność aktywów (wynik netto / suma aktywów)	(0,6)%	(13,0)%	3,8%	4,6%
5.	EBIT (tys. zł) (wynik z działalności operacyjnej)	(34 603)	(124 367)	58 652	27,8%
6.	Marża EBIT (EBIT / przychody ze sprzedaży)	(0,4)%	(1,4)%	0,7%	31,5%
7.	EBITDA (tys. zł) (wynik z działalności operacyjnej przed amortyzacją)	(27 078)	(115 856)	78 146	23,4%
8.	Marża EBITDA (EBITDA / przychody ze sprzedaży)	(0,3)%	(1,3)%	0,9%	26,5%
9.	Wskaźnik płynności bieżącej (aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe)	0,84	0,33	1,44	250,4%

Na ujemną wartość EBIT w 2016 r. wpłynęły: ujęte zobowiązanie Spółki w związku z deklaracją wpłaty na fundusz założycielski Polskiej Fundacji Narodowej oraz utworzona rezerwa na ryzyko podatkowe w związku z trwającym postępowaniem kontrolnym. Na ujemną wartość EBIT za 2015 r. wpływ miały głównie utworzone rezerwy na umowy rodzące obciążenia wynikające ze wspólnego przedsięwzięcia EC Stalowa Wola w wysokości 182,9 mln zł.

Na ujemną wartość wyniku finansowego brutto oraz netto w 2016 r. złożyły się utworzone i rozwiązane odpisy wartości udziałów i akcji w spółkach zależnych na kwotę 1 412,4 mln zł oraz wynik na sprzedaży udziałów spółki Nowe Brzeszcze GT w kwocie 88,3 mln zł. Natomiast na ujemną wartość wyniku finansowego brutto oraz netto w 2015 r. miał wpływ utworzony odpis aktualizujący wartość udziałów i akcji spółek zależnych w wyniku przeprowadzonych testów na łączną kwotę 4 931,1 mln zł.

Poziom wyniku operacyjnego jest charakterystyczny dla spółki prowadzącej działalność związaną z zarządzaniem holdingiem (koszty związane z zarządzaniem Grupą Kapitałową TAURON ujęte są w działalności operacyjnej, natomiast przychody uzyskiwane z dywidend są odnoszone do działalności finansowej).

Zdolność Spółki do regulowania zobowiązań w 2016 r. nie była zagrożona.

Wskaźniki niefinansowe

Wskaźniki niefinansowe w Spółce są ściśle związane ze specyfiką działalności, posiadanymi zasobami oraz przyjętą Strategią, w tym:

- 1) metodami zarządzania zasobami ludzkimi,
- 2) centralizacją funkcji zarządczych w Grupie Kapitałowej TAURON, ograniczaniem działalności niepodstawowej,
- 3) oceną możliwości inwestycyjnych,
- 4) rozwojem struktur organizacyjnych i procedur zarządzania.

4.4. Wpływy z emisji papierów wartościowych

W 2016 r. TAURON przeprowadzał emisje obligacji w ramach dotychczas zawartych programów (tj. programu emisji obligacji długoterminowych zawartego z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) oraz programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 r. zawartego z konsorcjum banków), a także w ramach pozyskanego nowego finansowania z EBI, o którym mowa poniżej.

Emisja obligacji i ich objęcie przez EBI

W dniu 14 grudnia 2016 r. pomiędzy TAURON a EBI zostały podpisane następujące umowy:

- a) umowa projektowa („Umowa Projektowa”), określająca szczegółowe wymogi dotyczące finansowanego zadania inwestycyjnego,
- b) umowa subskrypcyjna („Umowa Subskrypcyjna”), stanowiąca podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych („Obligacje”) o wartości 190 000 tys. EUR. Środki z emisji Obligacji zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków TAURON Dystrybucja związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej w latach 2016-2020.

Wyemitowane Obligacje stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela, które zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, uruchomionego przez EBI wspólnie z KE w celu realizacji tzw. planu Junckera. Zgodnie z Umową Subskrypcyjną Obligacje zostały wyemitowane w ramach jednej serii w dniu 16 grudnia 2016 r. Termin wykupu przypada 18 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwszy okres finansowania na 8 lat („I Okres Finansowania”), w którym nie będzie możliwy wcześniejszy wykup Obligacji przez TAURON oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż Obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w Umowie). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 10-letnim okresie finansowania („II Okres Finansowania”) będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej (Euribor 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia płatności odsetek od Obligacji, maksymalnie do dnia wykupu Obligacji lub do piątego dnia od dnia podjęcia decyzji o wypłacie dywidendy. Podporządkowany charakter Obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji TAURON, zobowiązania wynikające z Obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy TAURON. Emisja Obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową TAURON, ponieważ Obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania TAURON. Ponadto 50% kwoty Obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową TAURON. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

W ramach programu emisji obligacji o którym mowa powyżej, w dniu 16 grudnia 2016 r. TAURON wyemitował obligacje na łączną kwotę 190 000 tys. EUR.

Emisja obligacji i ich objęcie przez BGK

W ramach programu emisji obligacji długoterminowych, zawartego w dniu 31 lipca 2013 r. wraz z późniejszymi aneksami pomiędzy TAURON a BGK, TAURON wyemitował w 2016 r. obligacje na łączną kwotę 490 000 tys. zł, według poniższej specyfikacji:

- 1) w dniu 8 stycznia 2016 r. emisja trzech serii obligacji o łącznej wartości nominalnej 210 000 tys. zł z terminem wykupu w latach 2023-2025,
- 2) w dniu 9 grudnia 2016 r. emisja czterech serii obligacji o łącznej wartości nominalnej 280 000 tys. zł z terminem wykupu w latach 2026-2029.

Emisja obligacji i ich objęcie przez banki komercyjne

W ramach programu emisji obligacji, zawartego w dniu 24 listopada 2015 r. pomiędzy TAURON a konsorcjum banków, TAURON wyemitował w 2016 r. obligacje na łączną kwotę 2 950 000 tys. zł, według poniższej specyfikacji:

- 1) w dniu 29 lutego 2016 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 tys. zł z terminem wykupu w dniu 29 grudnia 2020 r.,
- 2) w dniu 25 marca 2016 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 100 000 tys. zł z terminem wykupu w dniu 25 marca 2020 r.,
- 3) w dniu 30 marca 2016 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 300 000 tys. zł - obligacje wykupione w dniu 30 września 2016 r.,
- 4) w dniu 9 grudnia 2016 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 300 000 tys. zł z terminem wykupu w dniu 9 grudnia 2020 r.

Celem emisji obligacji było finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy Kapitałowej TAURON, z wyjątkiem obligacji wyemitowanych w dniu 29 lutego 2016 r., których celem było pozyskanie środków na nabycie w celu umorzenia 22 500 sztuk obligacji transzy C wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 r., których termin wykupu przypadał na dzień 12 grudnia 2016 r. Informacja o powyższym zdarzeniu została przedstawiona szczegółowo w pkt 2.7. niniejszego sprawozdania.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 18. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Wartość wyemitowanych obligacji (tys.)	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Termin wykupu ostatniej serii	Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
1.	1 750 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	04.11.2019	1 750 000 PLN
2.	1 700 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	20.12.2029	1 700 000 PLN
3.	2 650 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	29.12.2020	2 650 000 PLN
4.	190 000 EUR	Oprocentowanie stałe	16.12.2034	190 000 EUR

4.5. Instrumenty finansowe

4.5.1. Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej

W ramach zarządzania ryzykiem finansowym TAURON w 2016 r. zabezpieczał ryzyko zmienności przepływów pieniężnych wynikające z posiadanego zadłużenia opartego o stopę referencyjną WIBOR. Ponadto w 2016 r. TAURON zabezpieczał ekspozycję walutową powstałą w toku działalności handlowej (przede wszystkim z tytułu zakupu uprawnień do emisji CO₂), zawierając kontrakty terminowe typu forward. Celem tych transakcji było zabezpieczenie przed zmiennością przepływów pieniężnych wynikających z wahań kursu walutowego.

Poniższa tabela przedstawia aktywne terminowe transakcje pochodne według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. (ze względu na przyjęty scentralizowany model zarządzania ryzykiem finansowym dotyczy wyłącznie TAURON).

Tabela nr 19. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Rodzaj zawartych transakcji	Łączny nominalny danego rodzaju transakcji (tys.)	Waluta			Termin zapadalności transakcji danego rodzaju		Wycena transakcji danego rodzaju na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
			PLN	EUR	inna	do roku	powyżej roku	
1.	IRS	2 100 000	X				X	36 640
2.	Forward	46 497		X		X		3 189
		477		X			X	50

W zakresie zabezpieczenia ryzyka wynikającego ze zmienności cen oraz ryzyka kredytowego TAURON nie stosował instrumentów finansowych.

Natomiast w ramach zarządzania ryzykiem utraty płynności stosuje się instrumenty dłużne, o których mowa w pkt 4.7.

4.5.2. Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym

Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej TAURON zostały opisane w pkt 3.4.2. niniejszego sprawozdania.

4.6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa

Sytuacja finansowa Spółki jest stabilna i nie wystąpiły żadne negatywne zdarzenia powodujące zagrożenie kontynuacji jej działalności ani też istotnego pogorszenia sytuacji finansowej. Ujęta w kosztach finansowych aktualizacja wartości udziałów i akcji jest wynikiem przeprowadzonych testów na utratę wartości w spółkach TAURON Wytwarzanie oraz TAURON Ciepło i nie stanowi zagrożenia kontynuacji działalności Spółki.

Szczegółowy opis dotyczący sytuacji finansowej TAURON rozumianej jako zapewnienie środków finansowych na działalność zarówno operacyjną, jak i inwestycyjną został zawarty w pkt 4.1. niniejszego sprawozdania.

4.7. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

TAURON posiada scentralizowany obszar zarządzania finansami dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie finansami całej Grupy Kapitałowej TAURON. Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie są: wdrożony centralny model finansowania oraz *Polityka zarządzania płynnością finansową Grupy TAURON* wraz z funkcjonującym w Grupie Kapitałowej TAURON cash poolingiem. Dodatkowo system zarządzania finansami jest wspomagany centralną *Polityką zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON* oraz centralną *Polityką*

ubezpieczeniową Grupy TAURON, w których TAURON pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Zgodnie z przyjętym centralnym modelem finansowania, TAURON jest odpowiedzialny za pozyskiwanie finansowania dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Środki pozyskane zarówno wewnętrznie (ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON generujących nadwyżki finansowe), jak również zewnętrznie (z rynku finansowego), transferowane są następnie do spółek z Grupy Kapitałowej TAURON zgłaszających zapotrzebowanie na finansowanie (w tym celu, oprócz cash pooling, wdrożony został program emisji obligacji wewnątrzgrupowych).

Przyjęta forma pozyskiwania źródeł finansowania umożliwia przede wszystkim obniżenie kosztu kapitału, zwiększa możliwości otrzymania finansowania, redukuje ilość i formy zabezpieczeń ustanowionych na majątku Grupy Kapitałowej TAURON oraz kowenantów wymaganych przez instytucje finansowe, a także wpływa na zmniejszenie kosztów administracyjnych. Centralny model finansowania umożliwia również pozyskiwanie źródeł finansowania niedostępnych dla pojedynczych spółek, takich jak np. emisja euroobligacji.

Drugim istotnym elementem wpływającym na efektywność zarządzania finansami jest polityka zarządzania płynnością finansową. Poprzez wdrożenie odpowiednich standardów prognozowania możliwe staje się ustalenie precyzyjnej pozycji płynnościowej pozwalającej na optymalizację doboru momentu pozyskania finansowania oraz terminu zapadalności i rodzajów instrumentów lokacyjnych, a także odpowiedniego poziomu rezerwy płynnościowej. Powyższe wpływa zarówno na zmniejszenie kosztów, jak i zwiększenie bezpieczeństwa. Bieżące zarządzanie płynnością jest wspomagane przez wdrożony mechanizm cash pooling. Jego zasadniczym celem jest zapewnienie bieżącej płynności finansowej w Grupie Kapitałowej TAURON przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów zewnętrznego finansowania krótkoterminowego i maksymalizowaniu przychodów finansowych z tytułu inwestowania nadwyżek pieniężnych. Dzięki funkcjonowaniu struktury cash pooling spółki Grupy Kapitałowej TAURON, posiadające krótkotrwale niedobory środków, mogą korzystać ze środków spółek wykazujących nadwyżki finansowe, bez konieczności pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Ponadto TAURON wdrożył jednolity program gwarancji bankowych. W ramach umów zawartych przez TAURON z bankami istnieje możliwość wystawiania gwarancji na zabezpieczenie zobowiązań spółek z Grupy Kapitałowej TAURON w ramach scentralizowanego limitu. Powyższe działanie ograniczyło koszt pozyskiwanych gwarancji, uniezależniło ich pozyskanie od kondycji poszczególnych spółek oraz ograniczyło łączną ilość czynności niezbędnych do pozyskania gwarancji.

W 2016 r. TAURON posiadał pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

4.8. Zasady sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez TAURON w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez TAURON.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione w nocy 9 Sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r.

4.9. Informacja o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 15 czerwca 2016 r. TAURON zawarł z Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa umowę na przeprowadzenie badania:

- 1) sprawozdania finansowego Spółki za 2016 r. sporządzonego zgodnie z wymogami MSSF,
- 2) sprawozdań finansowych wybranych spółek z Grupy Kapitałowej TAURON za 2016 r. sporządzonych zgodnie z MSSF,
- 3) skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2016 r. sporządzonego zgodnie z MSSF.

Umowa obejmuje również przeprowadzenie przeglądu okresowego półrocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON sporządzonych według wymogów MSSF za okres kończący się w dniu 30 czerwca 2016 r.

Poniższa tabela przedstawia wysokość wynagrodzenia biegłych rewidentów za usługi świadczone na rzecz TAURON.

Tabela nr 20. Wysokość wynagrodzenia biegłych rewidentów za usługi świadczone na rzecz TAURON

Lp.	Rodzaj usługi	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r. (tys. zł)	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r. (tys. zł)
1.	Obowiązkowe badanie	105	105
2.	Inne usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdań finansowych	45	63
3.	Usługi doradztwa podatkowego	0	0
4.	Pozostałe usługi (w tym szkolenia)	158	465
Suma		308	633

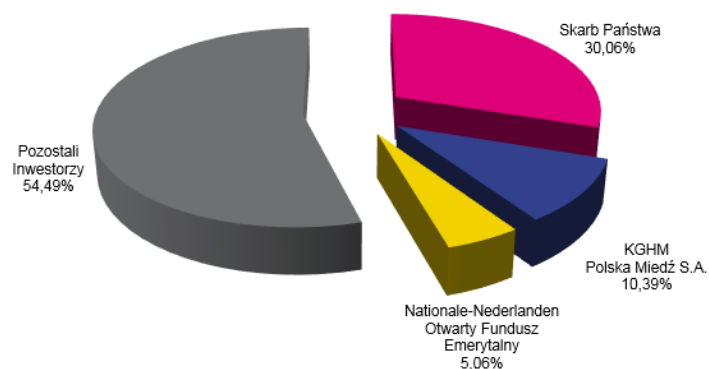
5. AKCJE I AKCJONARIAT

5.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Spółki, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 8 762 746 970 zł i dzielił się na 1 752 549 394 akcje o wartości nominalnej 5 zł każda, w tym 1 589 438 762 akcje zwykłe na okaziciela serii AA oraz 163 110 632 akcje zwykłe imienne serii BB.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę akcjonariatu według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 54. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

5.2. Polityka dywidendowa

W ramach przyjętej Strategii Spółka przyjęła politykę dywidendową. TAURON w perspektywie długoterminowej planuje wypłatę dywidendy w wysokości minimum 40% skonsolidowanego zysku netto. Intencją Spółki jest zapewnienie stopy dywidendy na poziomie konkurencyjnym w stosunku do długoterminowych instrumentów dłużnych emitowanych na rynku polskim przez spółki z ratingiem inwestycyjnym. Na ostateczną rekomendację dotyczącą dywidendy wpływ będą miały dodatkowe czynniki, w tym w szczególności:

- 1) Sytuacja płynnościowa Grupy Kapitałowej TAURON,
- 2) Sytuacja rynkowa,
- 3) Realizacja polityki inwestycyjnej,
- 4) Koszt oraz możliwości pozyskania finansowania,
- 5) Wymogi prawa oraz zapisy umów finansowych, w szczególności dotyczące nie przekraczania określonego poziomu wskaźnika zadłużenia,
- 6) Zapewnienie ratingu na poziomie inwestycyjnym.

Prognozy będące podstawą Strategii wskazują, że pierwszym rokiem, w którym możliwa będzie wypłata dywidendy, będzie 2020 r.

Poniższa tabela przedstawia wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010-2014.

Tabela nr 21. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010-2014

Dywidenda wypłacona za lata 2010-2014						
Lp.	Rok obrotowy, za który wypłacono dywidendę	Kwota wypłaconej dywidendy (zł)	% zysku netto	Wartość wypłaconej dywidendy na jedną akcję (zł)	Dzień dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy
1.	2010	262 882 409,10	31%	0,15	30.06.2011	20.07.2011
2.	2011	543 290 312,14	44%	0,31	02.07.2012	20.07.2012
3.	2012	350 509 878,80	24%	0,20	03.06.2013	18.06.2013
4.	2013	332 984 384,86	25%	0,19	14.08.2014	04.09.2014
5.	2014	262 882 409,10	23%	0,15	22.07.2015	12.08.2015

5.3. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie posiadali akcji TAURON, jak również nie posiadali akcji lub udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką.

5.4. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Zarząd nie posiada informacji o istnieniu umów (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

5.5. Nabycie akcji własnych

W 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie posiadała akcji własnych.

5.6. Programy akcji pracowniczych

W 2016 r. w Spółce nie funkcjonowały programy akcji pracowniczych.

5.7. Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW)

Akcje TAURON są notowane na Rynku Głównym GPW od dnia 30 czerwca 2010 r. W 2016 r. kurs akcji TAURON kształtował się w przedziale od 2,38 zł do 3,17 zł (według cen zamknięcia). Kurs akcji podczas ostatniej sesji w 2015 r. osiągnął poziom 2,88 zł. Rok później cena wyniosła 2,85 zł. Stopa zwrotu⁵ z inwestycji w akcje TAURON w 2016 r. wyniosła -1%, podczas gdy indeks WIG20 wzrósł w tym okresie o prawie 5%, a indeks WIG-Energia spadł blisko 13%. Jedną z głównych przyczyn utrzymywania się trendu bocznego na giełdzie były gorsze od prognoz wyniki polskiej gospodarki, odpływ inwestorów zagranicznych oraz niepewność co do wpływu zmian w systemie emerytalnym na rynek kapitałowy.

Należy podkreślić, że w 2016 r. również notowaniom największych europejskich grup energetycznych nie udało się wybić z długoletniego trendu spadkowego.

Z kolei głównymi przyczynami generalnego obniżenia wycen krajowych spółek energetycznych w 2016 r. były: niepewność regulacyjna dotycząca przyszłego systemu wsparcia odnawialnych źródeł energii, odpisy związane z utratą wartości aktywów w segmencie wytwarzania energii elektrycznej oraz ryzyka związane z zaangażowaniem firm energetycznych w projekty w sektorze wydobywania węgla kamiennego lub dotyczące budowy mocy wytwórczych opartych o węgiel kamienny.

Wsparciem dla notowań akcji TAURON w 2016 r. były podjęte działania zmierzające do zagwarantowania stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON w nadchodzących latach. Do najważniejszych z nich należało: opracowanie nowej strategii, wdrożenie kolejnego Programu Poprawy Efektywności na lata 2016-2018, podwyższenie maksymalnego poziomu kowenantu dług netto/EBITDA z 3,0x do 3,5x oraz emisja obligacji hybrydowych.

Zdaniem ekspertów większość ryzyk związanych z sektorem energetycznym zostało już uwzględnione w cenach akcji, co może stwarzać okazję do selektywnych zakupów w 2017 r. Wśród najważniejszych szans dla sektora analitycy i eksperci branży wymieniają: wdrożenie mechanizmu rynku mocy, systematyczną redukcję kosztów i odbicie cen węgla kamiennego, które przełoży się na poprawę wyników finansowych kopalni węgla kamiennego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. akcje TAURON wchodziły w skład następujących indeksów giełdowych:

1. **WIG** - indeks obejmujący wszystkie spółki notowane na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG: 1,07%.
2. **WIG-Poland** - indeks narodowy, w którego skład wchodzi wyłącznie akcje krajowych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG-Poland: 1,11%.
3. **WIG20** - indeks obliczany na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z Rynku Głównego GPW. Udział TAURON w indeksie WIG20: 1,68%.
4. **WIG30** - indeks obejmujący 30 największych i najbardziej płynnych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW. Udział TAURON w indeksie WIG30: 1,56%.

⁵ Stopa zwrotu liczona z uwzględnieniem dochodu inwestora z tytułu dywidendy i przy założeniu, że osiągnął dochód dodatkowy jest reinwestowany. Metodologia zgodna z Biuletynem Statystycznym GPW.

5. **WIG-Energia** - indeks sektorowy, w którego skład wchodzi spółki uczestniczące w indeksie WIG i jednocześnie zakwalifikowane do sektora energetyki. Udział TAURON w indeksie WIG-Energia: 17,06%.
6. **Respect Index** - indeks grupuje w swoim portfelu spółki działające zgodnie z najwyższymi standardami społecznej odpowiedzialności biznesu. Udział TAURON w Respect Index: 2,94%.
7. **MSCI Emerging Markets Europe 10/40 Index** - indeks obejmujący kluczowe spółki notowane na giełdach na rynkach wschodzących. Udział TAURON w indeksie MSCI Emerging Markets Europe 10/40 Index: 0,25%.
8. **MSCI Poland Index** - indeks obejmujący ponad 20 kluczowych spółek notowanych na GPW. Udział TAURON w indeksie MSCI Poland Index: 1,59%.

Poniższa tabela przedstawia kluczowe dane dotyczące akcji Spółki w latach 2011-2016.

Tabela nr 22. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011-2016

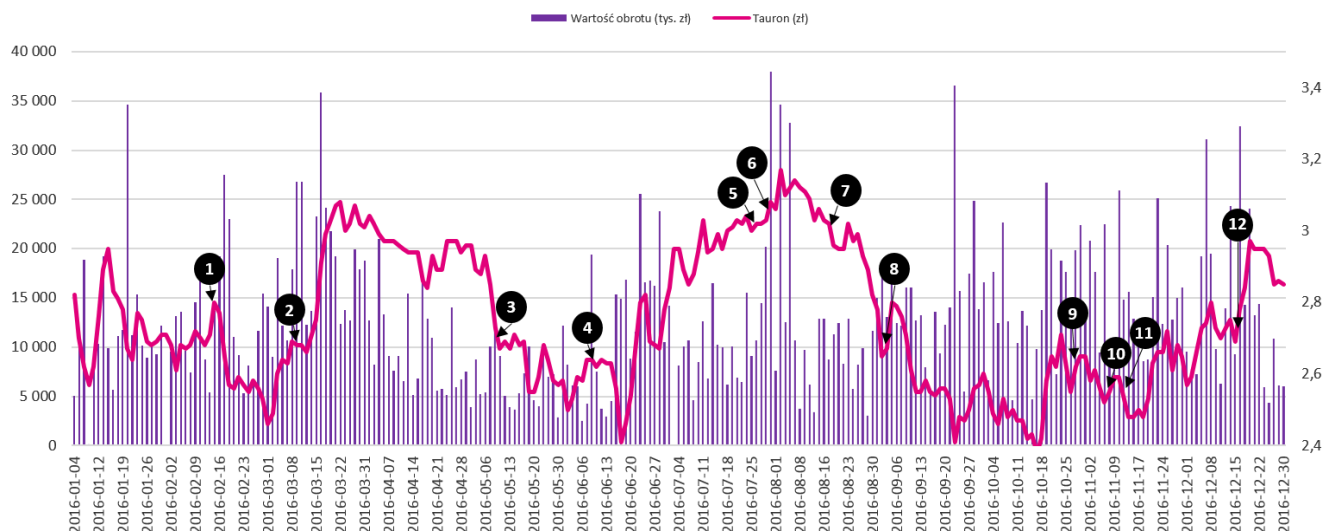
Lp.		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Kurs maksymalny (zł)	6,81	5,61	5,39	5,69	5,29	3,19
2.	Kurs minimalny (zł)	4,65	4,08	3,85	4,04	2,37	2,31
3.	Kurs ostatni (zł)	5,35	4,75	4,37	5,05	2,88	2,85
4.	Kapitalizacja na koniec okresu (mln zł)	9 376	8 325	7 659	8 850	5 047	4 995
5.	Kapitalizacja na koniec okresu (%)	2,10	1,59	1,29	1,50	0,98	0,90
6.	Wartość księgowa (mln zł)	15 922,47	16 839,41	17 675,34	18 106,79	18 837,00	16 348,99
7.	C/Z	8,10	5,50	5,50	7,80	4,2	x
8.	C/WK	0,59	0,49	0,43	0,49	0,27	0,31
9.	Stopa zwrotu od początku roku* (%)	-16,73	-5,03	-3,64	+20,07	-40,78	-1,04
10.	Stopa dywidendy (%)	2,8	6,5	4,6	3,8	5,2	---
11.	Wartość obrotów (mln zł)	5 574,82	3 198,94	3 103,56	3 134,81	3 062,52	3 199,02
12.	Udział w obrotach (%)	2,21	1,70	1,41	1,53	1,50	1,69
13.	Średni wolumen na sesję	3 721 539	2 667 725	2 793 020	2 489 329	3 190 195	4 662 087
14.	Średnia liczba transakcji na sesję	1 373	960	1 022	1 106	1 431	1 465

Źródło: Biuletyn Statystyczny GPW

*Stopa zwrotu liczona z uwzględnieniem dochodu inwestora z tytułu dywidendy i przy założeniu, że osiągnięty dochód dodatkowy jest reinwestowany. Metodologia zgodna z Biuletynem Statystycznym GPW

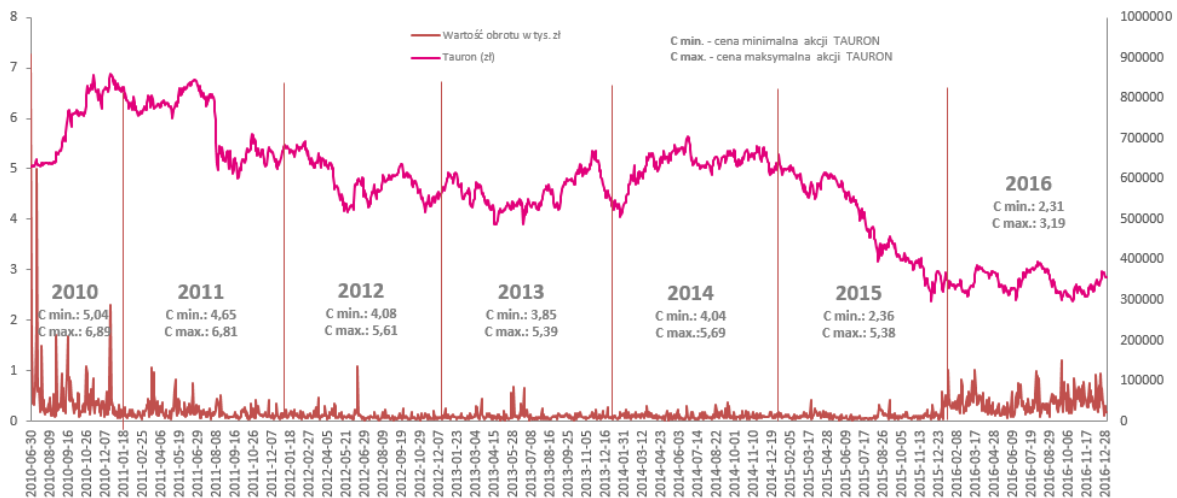
Poniższe wykresy przedstawiają historyczne kształtowanie się kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów, w tym na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia.

Rysunek nr 55. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów w 2016 r.

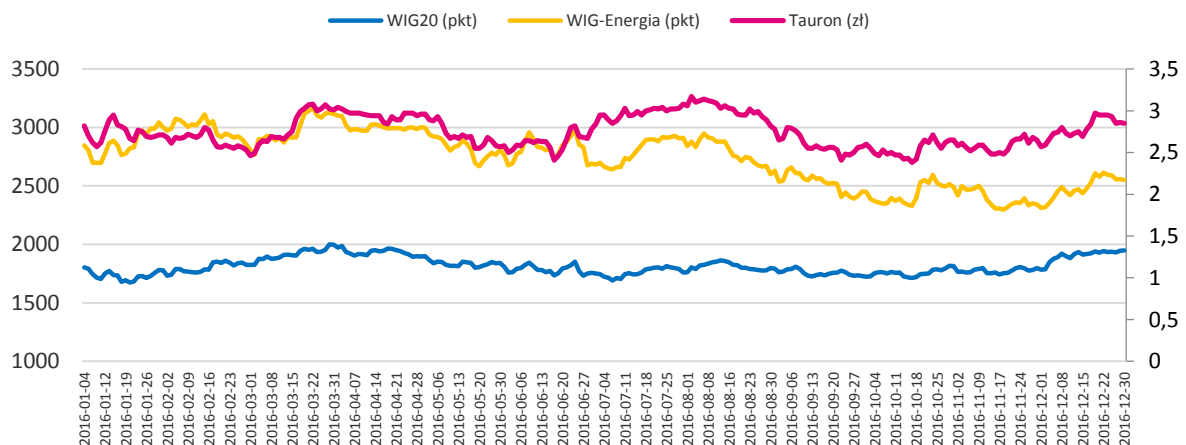

	Data	Wydarzenie
1	15.02.2016	• Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych za 2015 r. odpisu aktualizującego wartość jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie
2	09.03.2016	• Publikacja skonsolidowanego raportu rocznego za 2015 r. • Przyjęcie Programu poprawy efektywności działalności w Grupie TAURON na lata 2016-2018
3	11.05.2016	• Publikacja raportu okresowego za I kwartał 2016 r.
4	08.06.2016	• Zwyczajne Walne Zgromadzenie TAURON
5	26.07.2016	• Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych za I półrocze 2016 r. odpisu z tytułu utraty wartości jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie
6	29.07.2016	• Publikacja szacunkowych skonsolidowanych danych finansowych za I półrocze 2016 r.
7	17.08.2016	• Publikacja raportu okresowego za I półrocze 2016 r.
8	02.09.2016	• Przyjęcie Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025 • Przyjęcie polityki dywidendowej na lata 2016-2025
9	28.10.2016	• Publikacja szacunkowych wyników Grupy Kapitałowej TAURON za III kwartał 2016 r.
10	09.11.2016	• Publikacja raportu okresowego za III kwartał 2016 r.
11	14.11.2016	• Potwierdzenie ratingów i zmiana perspektywy długoterminowej z negatywnej na stabilną dla TAURON przez agencję Fitch
12	15.12.2016	• Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie TAURON

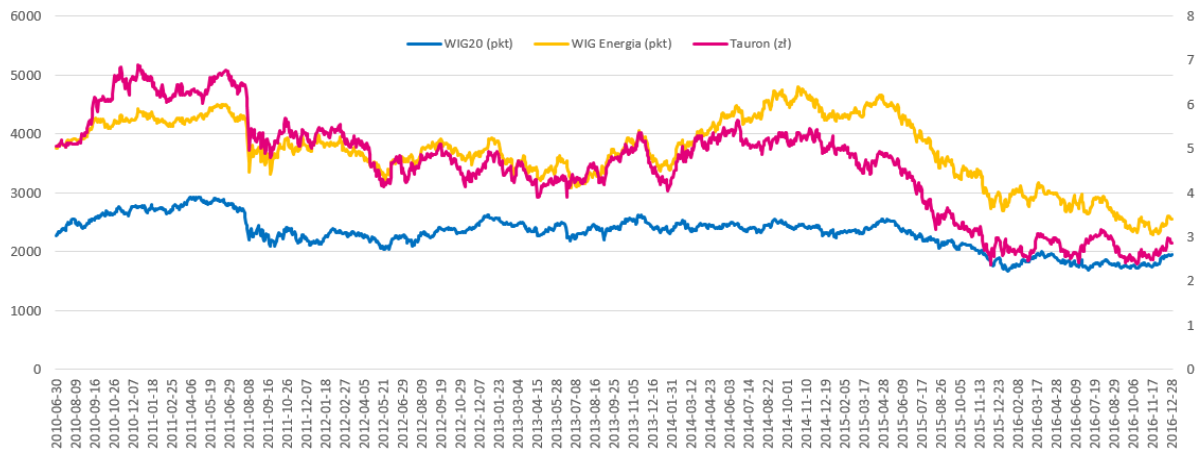
Rysunek nr 56. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2016 r.

Rysunek nr 57. Wykres kursu akcji TAURON na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia w 2016 r.

Rysunek nr 58. Kurs akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2016 r.

Rekomendacje dla akcji TAURON Polska Energia S.A.

W 2016 r. analitycy domów maklerskich i banków inwestycyjnych wydali łącznie 24 rekomendacje dla akcji TAURON, w tym:

- 1) osiem rekomendacji „kupuj”,
- 2) osiem rekomendacji „trzymaj”,
- 3) osiem rekomendacji „sprzedaj”.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wszystkich rekomendacji wydanych w 2016 r.

Tabela nr 23. Rekomendacje wydane w 2016 r.

Lp.	Data wydania rekomendacji	Rekomendacja/cena docelowa	Instytucja rekomendująca
1.	27.01.2016	Sprzedaj / 2,50 zł	UBS
2.	01.02.2016	Trzymaj / 2,71 zł	Wood&Co
3.	08.02.2016	Sprzedaj / 2,00 zł	Ipopema
4.	11.03.2016	Kupuj / 3,30 zł	Societe Generale
5.	05.04.2016	Kupuj / 3,80 zł	Raiffeisen Centrobank
6.	13.04.2016	Trzymaj / 3,00 zł	Deutsche Bank
7.	20.04.2016	Sprzedaj / 2,70 zł	Trigon
8.	09.05.2016	Sprzedaj / 2,70 zł	DM PKO BP
9.	19.05.2016	Sprzedaj / 2,38 zł	Haitong Bank
10.	24.05.2016	Kupuj / 2,84 zł	DM BZ WBK
11.	25.05.2016	Trzymaj / 2,79 zł	DM PKO BP
12.	20.06.2016	Kupuj / 3,20 zł	J.P. Morgan
13.	29.06.2016	Trzymaj / 2,70 zł	Citi
14.	9.08.2016	Sprzedaj / 2,81 zł	DM BZ WBK
15.	19.08.2016	Kupuj / 3,70 zł	Societe Generale
16.	04.10.2016	Kupuj / 3,03 zł	DM mBank
17.	10.10.2016	Sprzedaj / 2,00 zł	Citi
18.	21.11.2016	Kupuj / 3,40 zł	Societe Generale
19.	22.11.2016	Trzymaj / 2,70 zł	Deutsche Bank
20.	22.11.2016	Sprzedaj / 2,31 zł	DM BZ WBK
21.	04.12.2016	Trzymaj / 2,50 zł	DM BOŚ

Lp.	Data wydania rekomendacji	Rekomendacja/cena docelowa	Instytucja rekomendująca
22.	06.12.2016	Kupuj / 3,03 zł	DM mBank
23.	19.12.2016	Trzymaj / 2,58 zł	Haitong Bank
24.	20.12.2016	Trzymaj / 2,89 zł	DM PKO BP

5.8. Relacje inwestorskie

Rzetelna i regularna komunikacja z inwestorami to jeden z priorytetów TAURON. Jest ona prowadzona zarówno w formie działań wymaganych przepisami prawa (np. w formie raportów bieżących i okresowych), jak również poprzez liczne dodatkowe narzędzia kierowane bezpośrednio do inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Spółka sama organizuje, a także uczestniczy w organizowanych przez podmioty funkcjonujące na rynku kapitałowym konferencjach inwestorskich i roadshows w Polsce i za granicą. Podczas spotkań z inwestorami prezentowana jest strategia, realizowane projekty inwestycyjne, sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej TAURON oraz informacje dotyczące aktualnej kondycji i perspektyw dla sektora energetycznego.

W związku z publikacją raportów okresowych spółka organizowała konferencje dla analityków, podczas których członkowie Zarządu omawiali wyniki finansowe oraz prezentowali najważniejsze wydarzenia w raportowanych okresach. Konferencje były transmitowane za pośrednictwem internetu w języku polskim i angielskim. Zapewniono również możliwość ich odsłuchania przez telefon. Dzięki temu wszyscy inwestorzy zainteresowani Grupą Kapitałową TAURON mogli bezpośrednio śledzić te wydarzenia i otrzymać informacje w tym samym czasie. Osobne spotkania poświęcone omówieniu wyników finansowych są regularnie organizowane również dla przedstawicieli kluczowych mediów, tak by informacja o kondycji Grupy Kapitałowej TAURON mogła dotrzeć do wszystkich inwestorów za pośrednictwem różnych kanałów.

Obok spotkań towarzyszących publikacji raportów okresowych, w 2016 r. członkowie Zarządu oraz przedstawiciele Zespołu Relacji Inwestorskich, wzięli udział w 12 konferencjach i roadshows, podczas których odbyło się ponad 100 spotkań z zarządzającymi i analitykami. Przedstawiciele TAURON spotykali się z inwestorami instytucjonalnymi nie tylko w Polsce, ale także w USA, Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemczech i Czechach.

W związku z rosnącym znaczeniem kanałów internetowych i mediów społecznościowych duży nacisk położono na techniczne aspekty komunikacji z inwestorami - wykorzystywane są dodatkowe kanały komunikacji, takie jak np. dedykowana aplikacja na urządzenia mobilne. Na portalu YouTube zamieszczane są relacje z ważnych dla inwestorów wydarzeń: konferencji wynikowych, obrad WZ, Dni Inwestora oraz komentarze Prezesa Zarządu do wyników. Z kolei na portalu Facebook publikowane są zapowiedzi istotnych wydarzeń wraz z linkami do stron, na których można śledzić transmisje lub wziąć udział w czacie inwestorskim. W połowie 2016 r. spółka zdecydowała się na poszerzenie swoich kanałów komunikacji i uruchomiła profil korporacyjny na portalu społecznościowym Twitter, gdzie pojawiają się również wpisy z obszaru relacji inwestorskich.

Mając świadomość, jak istotnym źródłem informacji dla inwestorów jest strona internetowa, a w szczególności zakładka *Relacje Inwestorskie*, Spółka dba o jej zawartość i aktualność zamieszczanych tam treści. Sekcja *Relacje Inwestorskie* zawiera wiele przydatnych informacji o bieżących wydarzeniach, wynikach finansowych, czy WZ. Zamieszczone są w niej również prezentacje i relacje wideo z konferencji podsumowujących wyniki finansowe.

W 2016 r. spółka uczestniczyła w wydarzeniach skierowanych do inwestorów indywidualnych. Była m.in. partnerem konferencji „WallStreet” w Karpaczu oraz zimowych i letnich zawodów sportowych rynku kapitałowego „Capital Market Games”. W ramach regularnej komunikacji z tą liczną grupą inwestorów, w 2016 r. odbyły się 4 czaty z przedstawicielem Zarządu, w których każdorazowo brało udział ok. 100 inwestorów. Aktywność w kontaktach z inwestorami indywidualnymi zaowocowała przystąpieniem do programu Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych „10 na 10 - spółka przyjazna inwestorom” oraz otrzymaniem w 2014 r. wyróżnienia „Heros Rynku Kapitałowego”.

Aktywność w obszarze relacji inwestorskich jest doceniana przez uczestników rynku kapitałowego i inwestorów. W 2016 r. do spółki trafiły kolejne nagrody za wysoką jakość relacji inwestorskich. W marcu 2016 r., w ramach największego w Polsce badania relacji inwestorskich organizowanego przez Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet” i Izbę Domów Maklerskich, uczestnicy ankiety internetowej, po raz drugi z rzędu, przyznali TAURON pierwsze miejsce pod względem jakości relacji inwestorskich wśród spółek z indeksu WIG30. W maju 2016 r., w trakcie uroczystej Gali „Podsumowanie Roku Giełdowego 2015”, TAURON otrzymał nagrodę GPW na rynku Catalyst za największą wartość debiutu w 2015 r. w związku z wprowadzeniem do alternatywnego systemu obrotu 17 500 obligacji o łącznej wartości nominalnej 1,75 mld zł. W październiku 2016 r. TAURON po raz trzeci otrzymał nagrodę główną w konkursie „The Best Annual Report”, przyznawaną przez Instytut Rachunkowości i Podatków, i tym samym dołączył do grona „The Best of The Best”, skupiającego spółki stosujące najwyższe standardy raportowania. Podobnie jak w 2015 r., kapituła konkursu wyróżniła ponadto wersję internetową raportu rocznego.

Od 2013 r. TAURON wchodzi w skład RESPECT Index, a w grudniu 2016 r., po raz czwarty z rzędu, Spółka znalazła się wśród podmiotów giełdowych przestrzegających zasad zrównoważonego rozwoju.

Poniższa tabela przedstawia kalendarium prezentujące wydarzenia oraz działania w ramach relacji inwestorskich jakie miały miejsce w 2016 r.

Tabela nr 24. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2016 r.

Lp.	Data	Wydarzenie
1.	09.03.2016	Publikacja jednostkowego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2015 r.
2.	10.03.2016	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za 2015 r., Warszawa
3.	10.03.2016	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
4.	16.03.2016	Udział w konferencji DM PKO BP CEE Capital Markets Conference, Londyn
5.	23.03.2016	Spotkanie z zarządzającymi związane z publikacją wyników finansowych za 2015 r., Societe Generale, Warszawa
6.	11-13.04.2016	Udział w konferencji Raiffeisen Institutional Investors Conference, Zürs (Austria)
7.	11.05.2016	Publikacja raportu okresowego za I kwartał 2016 r.
8.	12.05.2016	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I kwartał 2016 r., Warszawa
9.	12.05.2016	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
10.	16.05.2016	Udział w konferencji IPOPEMY i GPW, Poland Capital Markets Day, Nowy Jork
11.	03-05.06.2016	Udział w XX konferencji WallStreet dla inwestorów indywidualnych, Karpacz
12.	09.06.2016	Spotkanie z zarządzającymi związane z publikacją wyników finansowych za I kwartał 2016 r., Haitong Bank, Warszawa
13.	08.06.2016	Zwyczajne WZ TAURON
14.	17.08.2016	Publikacja raportu okresowego za I półrocze 2016 r.
15.	18.08.2016	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I półrocze 2016 r., Warszawa
16.	20.08.2016	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
17.	05.09.2016	Prezentacja Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025 - spotkanie Zarządu z mediami, analitykami i zarządzającymi, GPW, Warszawa
18.	12-13.09.2016	Udział w konferencji Pekao Investment Banking S.A. 13th Annual Emerging Europe Investment Conference, Warszawa
19.	21.09.2016	Roadshow z DM PKO BP, Frankfurt
20.	27-28.09.2016	Udział w konferencji DM PKO BP Górnictwo i Energetyka 2016, Wrocław
21.	03.10.2016	Udział w konferencji DM BZ WBK Energy & Mining, Warszawa
22.	12-13.10.2016	Udział w konferencji Erste Investor Conference Stegersbach 2016, Stegersbach (Austria)
23.	09.11.2016	Publikacja raportu okresowego za III 2016 r.
24.	10.11.2016	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za III kwartał 2016 r., Warszawa
25.	16.11.2016	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
26.	30.11-02.12.2016	Udział w konferencji WOOD's Winter in Prague – Emerging Europe Conference, Praga
27.	15.12.2016	Nadzwyczajne WZ TAURON

6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Działając zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4) *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim* (Dz. U. Nr 33, poz. 259, z późniejszymi zmianami), jak również *Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW 2016* (Dobre Praktyki 2016), Zarząd Spółki przedstawia oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w 2016 r.

6.1. Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego

W 2016 r. Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016*, uchwalonym przez Radę Nadzorczą GPW uchwałą nr 27/1414/2015 z dnia 13 października 2015 r., które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Tekst zbioru Dobrych Praktyk 2016, którym podlega Spółka jest opublikowany na stronie internetowej GPW pod adresem: <http://www.corp-gov.gpw.pl>.

W związku z wejściem w życie ww. zbioru Dobrych Praktyk 2016, Zarząd Spółki przyjął do stosowania rekomendacje i zasady określone w tym dokumencie, za wyjątkiem zasad określonych w: IV.Z.2, VI.Z.1, VI.Z.2.

Równocześnie Zarząd uznał, iż następujące rekomendacje i zasady Dobrych Praktyk 2016 nie dotyczą Spółki: I.Z.1.10, III.Z.6, IV.R.2.

Na podstawie § 29 ust. 3 *Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.*, w dniu 1 lutego 2016 r. Spółka za pośrednictwem systemu Elektronicznej Bazy Informacji – EBI, przekazała raport dotyczący niestosowania szczegółowych zasad zawartych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016*. Równocześnie Spółka zamieściła na swojej stronie internetowej informację na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016*.

Ponadto Zarząd Spółki przyjmując zasady szczegółowe Dobrych Praktyk 2016, oznaczone jako: I.Z.1.3, I.Z.1.15, I.Z.1.16, II.Z.1, II.Z.6, II.Z.10.1, II.Z.10.2, II.Z.10.3, II.Z.10.4, V.Z.5, V.Z.6, VI.Z.4., wskazał sposób ich stosowania. Szczegółowy opis sposobu stosowania powyższych zasad został zawarty w *Informacji na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w zbiorze Dobre Praktyki 2016*, stanowiącej załącznik do ww. raportu o niestosowaniu zasad szczegółowych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016* oraz zamieszczonej na stronie internetowej Spółki.

6.2. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono

W 2016 r. Spółka nie stosowała następujących szczegółowych zasad zawartych w Dobrych Praktykach 2016:

- 1) IV.Z.2. dotyczącej zapewnienia powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym, z uwagi na brak stosownych postanowień Statutu umożliwiających ww. transmisję. Aby umożliwić stosowanie przedmiotowej zasady Zarząd Spółki wystąpił z wnioskiem do Zwyczajnego WZ Spółki o uchwalenie stosownej zmiany Statutu, umożliwiającej zapewnienie powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym. Jednak Zwyczajne WZ Spółki obradujące w dniu 8 czerwca 2016 r. nie uchwaliło zmiany Statutu zaproponowanej przez Zarząd Spółki w tym zakresie,
- 2) VI.Z.1. dotyczącej takiego skonstruowania programów motywacyjnych, by m.in. uzależniać poziom wynagrodzenia członków Zarządu Spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej Spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa. Zasada ta nie była stosowana z uwagi na obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu i jej kluczowych menedżerów, który przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych,
- 3) VI.Z.2. stanowiącej, aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić min. 2 lata. Zasada ta nie była stosowana, z uwagi na obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania Członków Zarządu Spółki i jej kluczowych menedżerów, który nie przewiduje powiązania wynagrodzeń z instrumentami powiązanymi z akcjami Spółki.

Z uwagi na brak w Spółce jednego dokumentu opisującego stosowaną politykę różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów, o którym mowa w zasadzie oznaczonej jako I.Z.1.15. Dobrych Praktyk 2016, w opublikowanym w dniu 1 lutego 2016 r. raporcie dotyczącym niestosowania szczegółowych zasad zawartych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016*, Spółka wskazała sposób jej stosowania. Zasady zarządzania różnorodnością zostały wprowadzone do stosowania wieloma dokumentami, stanowiącymi wewnętrzne regulacje prawne, w tym m.in. *Kodeksem Etyki*

Biznesowej Grupy TAURON. Spółka planuje opracować i wprowadzić do stosowania politykę różnorodności w ramach jednego formalnego dokumentu.

Przyjmując do stosowania Dobre Praktyki 2016, równocześnie Zarząd Spółki wskazał, iż następujące zasady nie dotyczą Spółki:

- 1) I.Z.1.10. dotycząca zamieszczania na stronie internetowej Spółki prognoz finansowych - jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowanych w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji, z uwagi na nie publikowanie prognoz finansowych,
- 2) III.Z.6. stanowiąca, iż w przypadku, gdy w Spółce nie wyodrębniono organizacyjnie funkcji audytu wewnętrznego, komitet audytu (lub rada nadzorcza, jeżeli pełni funkcję komitetu audytu) co roku dokonuje oceny, czy istnieje potrzeba dokonania takiego wydzielenia, z uwagi na posiadanie przez Spółkę w strukturze organizacyjnej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej ds. Audytu Wewnętrznego.

Informacja dotycząca nie stosowania rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach 2016

W 2016 r. Spółka nie stosowała jedynie rekomendacji zawartej w Dobrych Praktykach 2016 oznaczonej jako IV.R.2. dotyczącej umożliwienia akcjonariuszom udziału w WZ, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, z uwagi na brak takiego oczekiwania ze strony akcjonariuszy. Wyrazem tego jest nie podjęcie przez WZ Spółki w dniu 16 maja 2013 r. uchwały w sprawie zmiany Statutu Spółki, która miała na celu umożliwienie akcjonariuszom branie udziału w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jak również nie uchwalenie przez Zwyczajne WZ Spółki obradujące w dniu 8 czerwca 2016 r. zmian do Statutu Spółki, umożliwiających zapewnienie powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym.

Pozostałe rekomendacje zawarte w Dobrych Praktykach 2016 były przez Spółkę stosowane.

6.3. Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych realizowany jest poprzez:

Nadzór nad stosowaniem jednolitych zasad rachunkowości przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych dla celów sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

W celu zapewnienia jednolitych zasad rachunkowości, w oparciu o MSSF zatwierdzone przez UE, w Grupie Kapitałowej TAURON została opracowana i wdrożona *Polityka Rachunkowości Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.* (Polityka rachunkowości). Dokument ten jest odpowiednio aktualizowany w przypadku wystąpienia zmian w regulacjach. Zasady zawarte w Polityce rachunkowości mają zastosowanie do jednostkowych sprawozdań finansowych TAURON i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON. Spółki Grupy Kapitałowej TAURON są zobowiązane do stosowania Polityki rachunkowości przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych, które są podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON. Pakiety sprawozdawcze są weryfikowane przez Zespół Konsolidacji i Sprawozdawczości w jednostce dominującej oraz przez niezależnego biegłego rewidenta w trakcie przeprowadzania badania lub przeglądu skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Procedury autoryzacji i opiniowania sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON

W Spółce wdrożone zostały procedury autoryzacji sprawozdań finansowych. Kwartalne, półroczne oraz roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON przed publikacją są zatwierdzane przez Zarząd Spółki. Roczne sprawozdania finansowe TAURON oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON są dodatkowo przed publikacją przedstawiane do oceny Radzie Nadzorczej Spółki. Nadzór nad przygotowywaniem sprawozdań finansowych pełni Wiceprezes Zarządu ds. Finansów Spółki, natomiast za sporządzenie pakietów sprawozdawczych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON, odpowiedzialność ponoszą Zarządy spółek objętych konsolidacją.

W strukturach Rady Nadzorczej Spółki funkcjonuje Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A., którego skład, kompetencje i opis działania zawarto w pkt 6.11.3. niniejszego sprawozdania.

Systemy informatyczne oraz procesy finansowo-księgowe

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą księgi rachunkowe stanowiące podstawę przygotowania sprawozdań finansowych w komputerowych systemach finansowo-księgowych klasy ERP. Przygotowanie skonsolidowanego

sprawozdania finansowego następuje przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego dla celów konsolidacji sprawozdań finansowych.

W spółkach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują rozwiązania informatyczne i organizacyjne zabezpieczające kontrolę dostępu do systemu finansowo-księgowego oraz zapewniające należytą ochronę i archiwizację ksiąg rachunkowych. Dostęp do systemów informatycznych ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami dla upoważnionych pracowników.

W związku integracją funkcji rachunkowości i przeniesieniem obsługi finansowo-księgowej istotnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON do CUW R, nastąpił proces stopniowego ujednolicania procesów finansowo-księgowych w Grupie Kapitałowej TAURON. Spółki dostosowały własne procedury do przebiegu procesów finansowo-księgowych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych segmentów.

Nowy Model Biznesowy wyraźnie podzielił odpowiedzialność w zakresie procesów finansowo-księgowych pomiędzy Spółką (wskazaną jako Centrum Korporacyjne) oraz podmiotami zależnymi i CUW R, wskazując, iż właścicielem procesów związanych z rachunkowością i sprawozdawczością Grupy Kapitałowej TAURON jest Centrum Korporacyjne. W zakresie zadań Centrum Korporacyjnego wskazano strategiczne funkcje związane z opracowaniem modelu funkcjonowania oraz standardów Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie rachunkowości oraz nadzorowaniem realizacji standardów w obszarze rachunkowości w spółkach zależnych oraz CUW R. Ponadto wskazano, iż Spółka jako Centrum Korporacyjne jest odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON. Wyraźny podział odpowiedzialności oraz istotny nacisk na pełnienie przez Centrum Korporacyjne funkcji nadzorczych w stosunku do CUW R oraz podmiotów zależnych ma na celu m.in. usprawnienie procesu przygotowania sprawozdań finansowych.

Audyt wewnętrzny

W Spółce funkcjonuje Zespół Audytu Wewnętrznego, którego celem jest planowanie i realizacja zadań audytowych m.in. o charakterze doradczym, a także wykonywanie zleconych kontroli doraźnych. Sposoby i zasady jego realizowania określa *Regulamin Audytu Wewnętrznego w Grupie TAURON* oraz zasady współpracy obowiązujące w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Realizując funkcję audytu wewnętrznego Spółka kieruje się Kodeksem Etyki Biznesowej Grupy TAURON i Międzynarodowymi Standardami Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego.

Poddawanie sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON badaniu i przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta

Roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON podlegają badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta. Półroczne sprawozdania finansowe Spółki oraz półroczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON podlegają przeglądowi przez biegłego rewidenta. W 2016 r. Spółka wybrała podmiot uprawniony do badania i przeglądu sprawozdań finansowych istotnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych została zawarta na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych za rok 2016.

Reguła dotycząca zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej TAURON

Uchwałą Rady Nadzorczej Spółki nr 343/II/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 r. przyjęto zasadę zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej TAURON przynajmniej raz na 5 lat obrotowych. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON może ponownie wykonać te czynności po upływie 2 lat obrotowych.

6.4. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji Spółki.

Tabela nr 25. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Lp.	Akcjonariusze	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
1.	Skarb Państwa	526 848 384*	30,06%	526 848 384	30,06%
2.	KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566**	10,39%	182 110 566	10,39%
3.	Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929***	5,06%	88 742 929	5,06%

*zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 28 lutego 2013 r.

**zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 23 marca 2011 r.

***zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 28 grudnia 2011 r.

Od dnia przekazania poprzedniego raportu okresowego tj. od dnia 9 listopada 2016 r. do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka nie otrzymała zawiadomień od akcjonariuszy o wystąpieniu zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji TAURON.

Podczas Zwyczajnego WZ zwołanego na dzień 8 czerwca 2016 r. oraz Nadzwyczajnego WZ zwołanego na dzień 15 grudnia 2016 r., obecni byli następujący akcjonariusze posiadający co najmniej 5% liczby głosów na tych WZ:

1. Skarb Państwa,
2. KGHM Polska Miedź S.A.,
3. Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (uprzednio ING Otwarty Fundusz Emerytalny).

6.5. Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne

W roku obrotowym 2016 Spółka nie emitowała papierów wartościowych, które dawałyby specjalne uprawnienia kontrolne wobec Spółki.

6.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Ograniczenia dotyczące wykonywania prawa głosu zostały zawarte w § 10 Statutu Spółki, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Powyższe ograniczenia co do wykonywania prawa głosu zostały sformułowane w następujący sposób:

1. Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZ więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
2. Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa w pkt 1 powyżej, nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.
3. Głosy należące do akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności w rozumieniu § 10 Statutu (Zgrupowanie Akcjonariuszy) kumuluje się; w przypadku, gdy skumulowana liczba głosów przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, podlega ona redukcji. Zasady kumulacji i redukcji głosów zostały określone w pkt 6 i 7 poniżej.
4. Akcjonariuszem w rozumieniu § 10 Statutu Spółki jest każda osoba, w tym jej podmiot dominujący i zależny, której przysługuje bezpośrednio lub pośrednio prawo głosu na WZ na podstawie dowolnego tytułu prawnego; dotyczy to także osoby, która nie posiada akcji Spółki, a w szczególności użytkownika, zastawnika, osoby uprawnionej z kwitu depozytowego w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*, a także osoby uprawnionej do udziału w WZ mimo zbycia posiadanych akcji po dniu ustalenia prawa do uczestnictwa w WZ.
5. Przez podmiot dominujący oraz podmiot zależny na potrzeby § 10 Statutu Spółki rozumie się odpowiednio osobę:
 - 1) mającą status przedsiębiorcy dominującego, przedsiębiorcy zależnego albo jednocześnie status przedsiębiorcy dominującego i zależnego w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, lub
 - 2) mającą status jednostki dominującej, jednostki dominującej wyższego szczebla, jednostki zależnej, jednostki zależnej niższego szczebla, jednostki współzależnej albo mającą jednocześnie status jednostki dominującej (w tym dominującej wyższego szczebla) i zależnej (w tym zależnej niższego szczebla i współzależnej) w rozumieniu *Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, lub
 - 3) która wywiera (podmiot dominujący) lub, na którą jest wywierany (podmiot zależny) decydujący wpływ w rozumieniu *Ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców*, lub
 - 4) której głosy wynikające z posiadanych bezpośrednio lub pośrednio akcji Spółki podlegają kumulacji z głosami innej osoby lub innych osób na zasadach określonych w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych* w związku z posiadaniem, zbywaniem lub nabywaniem znacznych pakietów akcji Spółki.
6. Kumulacja głosów polega na zsumowaniu liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy.

7. Redukcja głosów polega na pomniejszeniu ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy do progu 10% ogółu głosów w Spółce. Redukcja głosów jest dokonywana według następujących zasad:
- 1) liczba głosów akcjonariusza, który dysponuje największą liczbą głosów w Spółce spośród wszystkich akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy, ulega pomniejszeniu o liczbę głosów równą nadwyżce ponad 10% ogółu głosów w Spółce przysługujących łącznie wszystkim akcjonariuszom wchodzącym w skład ZA,
 - 2) jeżeli mimo redukcji, o której mowa powyżej, łączna liczba głosów przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, dokonuje się dalszej redukcji głosów należących do pozostałych akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy. Dalsza redukcja głosów poszczególnych akcjonariuszy następuje w kolejności ustalonej na podstawie liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy (od największej do najmniejszej). Dalsza redukcja jest dokonywana aż do osiągnięcia stanu, w którym łączna liczba głosów, którymi dysponują akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy nie będzie przekraczać 10% ogółu głosów w Spółce,
 - 3) w każdym przypadku akcjonariusz, któremu ograniczono wykonywanie prawa głosu, zachowuje prawo wykonywania co najmniej jednego głosu,
 - 4) ograniczenie wykonywania prawa głosu dotyczy także akcjonariusza nieobecnego na WZ.
8. Każdy akcjonariusz, który zamierza wziąć udział w WZ, bezpośrednio lub przez pełnomocnika, ma obowiązek, bez odrębnego wezwania, o którym mowa w pkt 9 poniżej, zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącego WZ o tym, że dysponuje bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
9. Niezależnie od postanowienia pkt 8 powyżej, w celu ustalenia podstawy do kumulacji i redukcji głosów, akcjonariusz Spółki, Zarząd, Rada Nadzorcza oraz poszczególni członkowie tych organów mogą żądać, aby akcjonariusz Spółki udzielił informacji czy jest osobą mającą status podmiotu dominującego lub zależnego wobec innego akcjonariusza w rozumieniu § 10 Statutu Spółki. Uprawnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym obejmuje także prawo żądania ujawnienia liczby głosów, którymi akcjonariusz Spółki dysponuje samodzielnie lub łącznie z innymi akcjonariuszami Spółki.
10. Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty obowiązek informacyjny, o którym mowa w pkt 8 i 9 powyżej, do chwili usunięcia uchybienia obowiązkowi informacyjnemu, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji; wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne.

6.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

W Spółce na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie występują ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki.

6.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień

6.8.1. Zarząd

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Zarządu

Zarząd Spółki składa się z jednej do sześciu osób, w tym Prezesa i Wiceprezesów. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem I kadencji, która trwała 2 lata.

Członków Zarządu lub cały Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza, powierzając funkcje Prezesa i Wiceprezesów. Każdy z członków Zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach przez Radę Nadzorczą lub WZ.

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki, nie zastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu.

Zgodnie ze Statutem uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności Spółki, a w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli:

Tabela nr 26. Kompetencje Zarządu

Sprawy wymagające uchwały Zarządu	
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	
	1. regulamin Zarządu, 2. regulamin organizacyjny przedsiębiorstwa Spółki, 3. tworzenie i likwidacja oddziałów, 4. powołanie prokurenta, 5. zaciąganie kredytów i pożyczek, 6. przyjęcie rocznych planów rzeczowo - finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej oraz Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej, 7. zaciąganie zobowiązań warunkowych w rozumieniu <i>Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości</i>, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji, poręczeń oraz wystawiania weksli, z zastrzeżeniem § 20 ust. 2 pkt 4 i 5 Statutu Spółki, 8. udzielanie darowizn, umorzenie odsetek lub zwolnienie z długu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 2 pkt 1 i 2 Statutu Spółki, 9. nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki, 10. nabycie składników aktywów trwałych z wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 tys. EUR w zł, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 2 Statutu Spółki, 11. rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym, o wartości równej lub przekraczającej 10 tys. EUR w złotych, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 3 Statutu Spółki, 12. określenie wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały, w sprawach należących do kompetencji WZ lub ZW tych spółek, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 3 pkt 9 Statutu Spółki, 13. zasady prowadzenia działalności sponsoringowej, 14. przyjęcie rocznego planu działalności sponsoringowej, 15. sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej albo do WZ.

6.8.2. Rada Nadzorcza

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dziewięciu osób powoływanych na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem pierwszej kadencji, która trwała 1 rok. Zgodnie ze Statutem Spółki członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez WZ, z zastrzeżeniem, iż:

- 1) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, w liczbie równej połowie maksymalnej liczby składu Rady Nadzorczej określonej w Statucie (w razie, gdyby liczba ta okazała się niecałkowita ulega ona zaokrągleniu do liczby całkowitej w dół np. 4,5 ulega zaokrągleniu do 4) powiększonej o 1 z zastrzeżeniem, że Skarb Państwa:
 - a) jest zobowiązany głosować na WZ w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej odpowiadającej maksymalnej liczbie członków Rady Nadzorczej określonej w Statucie w razie zgłoszenia takiego wniosku do Zarządu przez akcjonariusza lub akcjonariuszy posiadających liczbę akcji uprawniającą do wykonywania co najmniej 5% ogółu głosów w Spółce,
 - b) jest wyłączony od prawa głosowania na WZ w sprawie powołania i odwołania pozostałych członków Rady Nadzorczej, w tym niezależnych członków Rady Nadzorczej; nie dotyczy to jednak przypadku, gdy Rada Nadzorcza nie może działać z powodu składu mniejszego od wymaganego Statutem, a obecni na WZ akcjonariusze inni niż Skarb Państwa nie dokonają uzupełnienia składu Rady Nadzorczej zgodnie z podziałem miejsc w Radzie Nadzorczej, opisanym w niniejszym rozdziale;
- 2) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania poniżej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej.
- 3) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej przez Skarb Państwa w trybie określonym w pkt 1) lub pkt 2) powyżej, następuje w drodze oświadczenia składanego Spółce.

Co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności (niezależni członkowie Rady Nadzorczej). Określenie „niezależny członek rady nadzorczej” oznacza niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących

członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/ WE) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Niezależni członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek niezależności. W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek niezależności, członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka informuje akcjonariuszy o aktualnej liczbie niezależnych członków Rady Nadzorczej.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Zgodnie ze Statutem Spółki do zadań i kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 27. Kompetencje Rady Nadzorczej

Sprawy wymagające uchwały Rady Nadzorczej	
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	
Kompetencje opiniodawcze	
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami, jak i ze stanem faktycznym. Dotyczy to także skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, o ile jest ono sporządzane, - ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku lub pokrycia straty, - składanie WZ pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt 1 i 2, - sporządzanie raz w roku i przedstawianie Walnemu Zgromadzeniu: - oceny sytuacji spółki, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego, obejmującej wszystkie istotne mechanizmy kontrolne, w tym zwłaszcza dotyczące raportowania finansowego i działalności operacyjnej, - sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej, obejmującego co najmniej informacje na temat: - składu Rady Nadzorczej i jej Komitetów, - spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności, - liczby posiedzeń Rady Nadzorczej i jej Komitetów, - dokonanej samooceny pracy Rady Nadzorczej, - oceny sposobu wypełniania przez Spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych, - oceny racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze, albo informację o braku takiej polityki, - sporządzanie, wraz ze sprawozdaniem z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego Spółki, opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki dokonanego w danym roku obrotowym w innych podmiotach prawa handlowego, - opiniowanie Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej, - opiniowanie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej, - opiniowanie rocznego planu prowadzenia działalności sponsoringowej oraz rocznego raportu z jego realizacji,	
Kompetencje stanowiące	
- wybór biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, - określanie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznego planu rzeczowo-finansowego Spółki i Grupy Kapitałowej, - przyjmowanie jednolitego tekstu Statutu Spółki, przygotowanego przez Zarząd Spółki, - zatwierdzanie regulaminu Zarządu, - zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki, - nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w złotych, za wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej, - nabycie składników aktywów trwałych, za wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału, w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, obligacji emitowanych przez Spółki Grupy Kapitałowej oraz innych składników aktywów trwałych nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, - rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, za wyjątkiem nieruchomości,	

Sprawy wymagające uchwały Rady Nadzorczej

- użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, a także innych składników aktywów trwałych, które w wyniku rozporządzania zostaną zbyte lub obciążone na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
9. zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł,
 10. wystawianie weksli o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł,
 11. wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy,
 12. objęcie albo nabycie akcji lub udziałów w innych niż Spółki Grupy Kapitałowej spółkach, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, z wyjątkiem sytuacji, gdy objęcie akcji lub udziałów tych spółek następuje za wiarytelności Spółki w ramach postępowań ugodowych lub upadłościowych,
 13. zbycie akcji lub udziałów, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, z określeniem warunków i trybu ich zbywania, za wyjątkiem:
 - a) zbywania akcji będących w obrocie na rynku regulowanym,
 - b) zbywania akcji lub udziałów, które Spółka posiada w ilości nie przekraczającej 10% udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek,
 - c) zbywania akcji lub udziałów na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
 14. zawarcie istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w Spółce lub podmiotem powiązanym, z zastrzeżeniem, iż obowiązki powyższemu nie podlegają transakcje typowe i zawierane na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez Spółkę z podmiotami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej TAURON,
 15. udzielanie zgody na tworzenie oddziałów Spółki za granicą,
 16. określanie sposobu wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada ponad 50% akcji lub udziałów, w następujących sprawach:
 - a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jeżeli ich wartość przekracza równowartość kwoty 5 000 tys. EUR w zł,
 - b) rozwiązania i likwidacji spółki.

Kompetencje Rady Nadzorczej Spółki dotyczące Zarządu

1. powoływanie i odwoływanie Członków Zarządu,
2. ustalanie zasad wynagradzania i wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 1 pkt 1 Statutu Spółki,
3. zawieszanie w czynnościach Członków Zarządu, z ważnych powodów,
4. delegowanie Członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności i ustalanie im wynagrodzenia z zastrzeżeniem, iż łączne wynagrodzenie pobierane przez oddelegowanego jako Członka Rady Nadzorczej oraz z tytułu oddelegowania do czasowego sprawowania czynności Członka Zarządu, nie może przekroczyć wynagrodzenia ustalonego dla Członka Zarządu, w miejsce którego Członek Rady Nadzorczej został oddelegowany,
5. przeprowadzanie postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko Członka Zarządu,
6. przeprowadzanie konkursu celem wyłonienia osoby, z którą zostanie zawarta umowa o sprawowanie zarządu w Spółce i zawieranie umowy o sprawowanie zarządu w Spółce,
7. udzielanie zgody Członkom Zarządu na zajmowanie stanowisk w organach innych spółek.

Pozostałe kompetencje Rady Nadzorczej Spółki

1. sporządzanie sprawozdań z nadzoru realizacji przez Zarząd inwestycji, w tym zakupu aktywów trwałych, a w szczególności opiniowanie prawidłowości i efektywności wydatkowania środków pieniężnych z tym związanych,
2. uchwalanie regulaminu szczegółowo określającego tryb działania Rady Nadzorczej.

6.9. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki dokonywane są zgodnie z postanowieniami Ksh, w szczególności: zmiana Statutu Spółki następuje w drodze uchwały WZ powziętej większością trzech czwartych głosów, a następnie wymaga wydania przez właściwy sąd postanowienia o wpisie zmiany do rejestru przedsiębiorców. Tekst jednolity Statutu Spółki, obejmujący zmiany uchwalone przez WZ, przyjmuje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Zgodnie ze Statutem Spółki, istotna zmiana przedmiotu działalności Spółki wymaga dwóch trzecich głosów w obecności osób reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

Zwyczajne WZ w dniu 8 czerwca 2016 r. podjęło uchwałę w sprawie zmiany Statutu Spółki, o czym poinformowano w rozdziale 2.7. niniejszego sprawozdania.

6.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Sposób funkcjonowania WZ Spółki oraz jego uprawnienia zawarte są w Statucie Spółki oraz w *Regulaminie Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.auron.pl/>.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia

WZ zwoływane jest przez ogłoszenie na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne. W przypadku, gdy WZ jest zwoływane przez podmiot lub organ inny niż Zarząd na podstawie przepisów Ksh, a zwołanie WZ wymaga współpracy ze strony Zarządu, Zarząd ma obowiązek dokonać wszelkich czynności określonych prawem w celu zwołania, organizacji i przeprowadzenia WZ, które odbywają się w siedzibie Spółki albo w Warszawie.

WZ otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności do otwarcia WZ upoważnieni są w kolejności: Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, Prezes Zarządu, osoba wyznaczona przez Zarząd albo akcjonariusz, który zarejestrował na WZ akcje uprawniające do wykonywania największej liczby głosów. Następnie, spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ wybiera się Przewodniczącego Zgromadzenia.

WZ podejmuje uchwały bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji, o ile przepisy Ksh oraz postanowienia Statutu Spółki nie stanowią inaczej. WZ może zarządzić przerwę w obradach większością dwóch trzecich głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż 30 dni.

Przerwa w obradach WZ może mieć miejsce jedynie w szczególnych sytuacjach każdorazowo wskazanych w uzasadnieniu uchwały, sporządzanym w oparciu o powody przedstawione przez akcjonariusza wnioskującego o zarządzanie przerwą.

Uchwała WZ w sprawie zarządzania przerwą wskazuje wyraźnie termin wznowienia obrad, przy czym termin ten nie może stanowić bariery dla wzięcia udziału we wznowionych obradach przez większość akcjonariuszy, w tym akcjonariuszy mniejszościowych.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem Spółki uchwały WZ wymagają sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 28. Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Sprawy wymagające uchwały Walnego Zgromadzenia
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za ubiegły rok obrotowy oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON, - udzielenie absolutorium Członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, - podział zysku lub pokrycie straty, - powołanie i odwołanie Członków Rady Nadzorczej, - zawieszanie Członków Zarządu w czynnościach, - ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem § 29 ust. 4 Statutu Spółki, - zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, - zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób. Zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, - podwyższanie i obniżenie kapitału zakładowego Spółki, - emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i papierów wartościowych imiennych lub na okaziciela uprawniających ich posiadacza do zapisu lub objęcia akcji, - nabycie akcji własnych w przypadku, gdy wymagają tego przepisy Ksh, - przymusowy wykup akcji stosownie do postanowień art. 418 Ksh, - tworzenie, użycie i likwidacja kapitałów rezerwowych, - użycie kapitału zapasowego, - postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, - połączenie, przekształcenie oraz podział Spółki, - umorzenia akcji, - zmiana Statutu i zmiana przedmiotu działalności Spółki, - rozwiązanie i likwidacja Spółki.

Zgodnie z przepisami Ksh decyzja o emisji i wykupie akcji należy do kompetencji WZ.

Opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Poniższa tabela przedstawia opis praw akcjonariuszy Spółki związanych z WZ zgodnie ze Statutem Spółki, Ksh, i Regulaminem Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.

Tabela nr 29. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem

Lp.	Prawa akcjonariuszy	Opis praw akcjonariuszy
1.	Zwołanie WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego, mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego WZ. Żądanie to powinno zawierać zwięzłe uzasadnienie. Może ono zostać złożone Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej, na adres e-mailowy Spółki, wskazany przez Spółkę na stronie internetowej w zakładce „Relacje inwestorskie”. Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne WZ i wyznaczyć przewodniczącego tego WZ.
2.	Umieszczenie spraw w porządku obrad WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego WZ. Żądanie, zawierające uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, powinno być złożone Zarządowi nie później niż na 21 dni przed wyznaczonym terminem WZ w postaci elektronicznej na adres e-mailowy Spółki, bądź w formie pisemnej na adres Spółki.
3.	Zapoznanie się z listą akcjonariuszy	Akcjonariusze mogą zapoznać się z listą akcjonariuszy w siedzibie Zarządu Spółki przez 3 dni powszednie bezpośrednio poprzedzające odbycie WZ. Akcjonariusze mogą również żądać przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.
4.	Uczestnictwo w WZ	Prawo uczestniczenia w WZ mają tylko osoby będące akcjonariuszami na szesnaście dni przed datą WZ (dzień rejestracji w WZ). W celu uczestniczenia w WZ akcjonariusze powinni zgłosić firmie inwestycyjnej prowadzącej ich rachunek papierów wartościowych żądanie wystawienia imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w WZ. Żądanie to powinno być zgłoszone nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu WZ oraz nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa w WZ.
5.	Reprezentowanie akcjonariusza przez pełnomocnika	Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Współuprawnieni z akcji mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu jedynie poprzez wspólnego przedstawiciela (pełnomocnika). Pełnomocnik może reprezentować więcej niż jednego akcjonariusza i głosować odmiennie z akcji każdego akcjonariusza.
6.	Wybór Przewodniczącego WZ	Akcjonariusze wybierają przewodniczącego spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ. Każdy z uczestników WZ ma prawo zgłosić jedną kandydaturę. Wyboru Przewodniczącego dokonuje się w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów. W przypadku, gdy zgłoszono tylko jednego kandydata, wybór może odbyć się przez aklamację.
7.	Wybór Komisji Skrutacyjnej	Każdy akcjonariusz może zgłosić nie więcej niż trzech kandydatów na członka Komisji Skrutacyjnej, wybieranej przez WZ, oraz głosować maksymalnie na trzech kandydatów.
8.	Zgłoszenie projektu uchwały	Do czasu zamknięcia dyskusji nad danym punktem porządku obrad WZ akcjonariusze mają prawo do wniesienia propozycji zmian do treści projektu uchwały proponowanego do przyjęcia przez WZ w ramach danego punktu porządku obrad lub do zgłoszenia własnego projektu takiej uchwały. Propozycje zmian lub projekty uchwał wraz z uzasadnieniem można składać pisemnie na ręce Przewodniczącego albo ustnie do protokołu obrad.
9.	Zgłoszenie sprzeciwu	Akcjonariusze, którzy głosowali przeciwko uchwale, a po jej podjęciu przez WZ chcą zgłosić swój sprzeciw, powinni bezpośrednio po ogłoszeniu wyników głosowania wyrazić sprzeciw i zażądać jego zaprotokołowania przed przystąpieniem do następnego punktu porządku obrad. W razie późniejszego zgłoszenia sprzeciwu, jednak nie później niż do zamknięcia obrad WZ, akcjonariusze powinni wskazać, przeciwko której uchwale podjętej przez WZ zgłaszają sprzeciw. Akcjonariusze zgłaszający swój sprzeciw przeciwko uchwale WZ mogą zgłosić do protokołu obrad jego zwięzłe uzasadnienie.

6.11. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów

6.11.1. Zarząd

Obecna, IV kadencja Zarządu, rozpoczęła swój bieg w dniu 17 marca 2014 r., tj. w dniu odwołania przez Radę Nadzorczą wszystkich członków Zarządu III kadencji oraz powołania Zarządu Spółki IV wspólnej kadencji. Zgodnie ze Statutem Spółki kadencja wspólna wynosi 3 lata.

Skład osobowy Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Filip Grzegorczyk - Prezes Zarządu,
2. Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Majątkiem i Rozwoju,
3. Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Korporacyjnego,
4. Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu ds. Klienta i Handlu.

Zmiany w składzie osobowym Zarządu w 2016 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Zarządu wchodził następujący członkowie: Remigiusz Nowakowski (Prezes Zarządu), Jarosław Broda (Wiceprezes Zarządu), Anna Striżyk (Wiceprezes Zarządu), Kamil Kamiński (Wiceprezes Zarządu) oraz Piotr Zawistowski (Wiceprezes Zarządu).

W dniu 8 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Annę Striżyk - Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

Z dniem 29 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu Marka Wadowskiego - powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno - Finansowych.

W dniu 14 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Remigiusza Nowakowskiego - Prezesa Zarządu.

Z dniem 15 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu Filipa Grzegorczyka powierzając mu stanowisko Prezesa Zarządu.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Zarządu.

Doświadczenie i kompetencje członków Zarządu

Filip Grzegorczyk - Prezes Zarządu

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie doktoryzował się z prawa Unii Europejskiej, a następnie uzyskał habilitację z prawa gospodarczego.

Ukończył również program Summer Advanced Course in European Law University of London, King's College, Centre of European Law; program International Business and Trade Summer School Catholic University of America – Columbus School of Law oraz École de droit français Université d'Orléans. Profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, gdzie wykłada na Wydziałach Zarządzania oraz Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych.

Posiada doświadczenie zawodowe w branży energetyczno-paliwowej. W latach 2011-2013 był związany z Kompanią Węglową, jako pełnomocnik zarządu ds. rozwoju energetyki. W latach 2007-2008 był członkiem Zarządu TAURON. Od listopada 2015 r. piastował funkcję Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa. Biegle włada językiem angielskim i francuskim.

Funkcję Prezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 15 listopada 2016 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących obszarów działalności: strategii i regulacji, relacji z otoczeniem, prawnego i audytu wewnętrznego. Ponadto nadzoruje funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem, zgodności i bezpieczeństwa oraz kształtowania polityki rozwoju zasobów ludzkich.

Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, posiada dyplom ukończenia studiów podyplomowych w dziedzinie zarządzania projektami w Akademii Leona Koźmińskiego.

Posiada doświadczenie w obszarze konsolidacji i funkcjonowania sektora elektroenergetycznego, prywatyzacji państwowych grup energetycznych, tworzenia procesów związanych z restrukturyzacją i budowaniem strategii oraz projektów rozwojowych podmiotów energetycznych.

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i menedżerskie. Doświadczenie zawodowe zdobywał pracując w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz w TAURON i GDF Suez Energia Polska. Ostatnio związany z GDF Suez Energia Polska – Katowice i z GDF Suez (Branch Energy Europe), gdzie był odpowiedzialny za analizy rynku oraz

opracowanie strategii rozwoju spółki, zarządzanie regulacyjne i projekty M&A. Brał także udział w budowie strategii rozwoju działalności w obszarze sprzedaży i marketingu w Europie. Od połowy 2015 r. odpowiadał za przygotowanie strategii komercyjnej oraz kontraktu różnicowego przy projekcie nuklearnym w Wielkiej Brytanii.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących obszarów działalności: zarządzania majątkiem, badań i innowacji, projektów inwestycyjnych, analiz i oceny projektów oraz BHP.

Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uzyskał tytuł Executive MBA (Stockholm University School of Business / Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) oraz Post-MBA Diploma in Strategic Financial Management (Rotterdam School of Management, Erasmus University/GFKM).

Posiada doświadczenie w obszarze budowania wartości firm, fuzji i przejęć oraz integracji biznesowej operacjonalizacji strategii, jak również w zarządzaniu kompleksowymi projektami w sektorze publicznym oraz prywatnym. Brał udział w złożonych procesach przekształceniowych i restrukturyzacyjnych przedsiębiorstw w sektorze energetyczno-paliwowym oraz logistyki transportu.

Doświadczenie zawodowe zdobywał pełniąc funkcję Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menedżerskie. Od początku 2014 r. był związany z Grupą Kapitałową Węglukoks, gdzie w ramach Węglukoks Energia uczestniczył w konsolidacji aktywów energetyczno-ciepłowniczych Kompani Węglowej i Węglukoksu. W tym czasie przewodził pracom Komitetu Zarządzania. Wcześniejsze doświadczenia zawodowe obejmują m.in. pracę w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Rafinerskiego w Płocku czy Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Kierował również działaniami Jonn Menzies PLC w Polsce. Przez wiele lat współpracował z Grupą Lotos, wspierając rozwój segmentu paliwa lotniczego, czego efektem był proces joint venture z Air BP Ltd. i powołanie Lotos Air BP.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących obszarów działalności: korporacji i wsparcia, zasobów ludzkich, zakupów i administracji, bezpieczeństwa oraz zgodności.

Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Ukończył także studia podyplomowe École Supérieure de Commerce Toulouse, gdzie uzyskał dyplom Mastère Spécialisé en Banque et Ingénierie Financière oraz studia Executive MBA na Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Posiada doświadczenie w obszarze zarządzania procesami finansowymi, controllingowymi i księgowymi w przemyśle (energetyka, górnictwo, hutnictwo), jak również z zakresu finansowania inwestycji oraz międzynarodowych transakcji handlowych. Brał udział w realizacji projektów due diligence i wyceny licznych spółek (metodami dochodową, majątkową i porównawczą).

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, górniczego i hutniczego, pełniąc funkcje Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menedżerskie. Doświadczenia zawodowe zdobywał pracując w firmie BRE Corporate Finance S.A., Hucie Cynku Miasteczko Śląskie S.A. oraz w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. Od 2008 r. pełniąc funkcję Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za pion finansowy w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej, odpowiadał m.in. za strukturyzowanie transakcji handlowych, wdrażanie polityki zabezpieczenia ryzyka walutowego, obniżanie kosztów finansowych, zarządzanie płynnością, pozyskaniem finansowania od konsorcjum bankowego w postaci programu emisji obligacji. Uczestniczył również w procesie debiutu giełdowego Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (wprowadzenie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, modyfikacja systemu informacji zarządczej, przygotowanie prospektu emisyjnego, rozmowy z inwestorami). Pełnił funkcję Prezesa Zarządu w Towarzystwie Finansowym Silesia, gdzie uczestniczył w programie emisji obligacji Kompanii Węglowej oraz zajmował się pozyskaniem finansowania dłużnego od konsorcjum banków.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 29 stycznia 2016 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących obszarów działalności: finansów, controllingu, rachunkowości i podatków, ryzyka oraz IT.

Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, gdzie ukończył studia magisterskie z Zarządzania Przedsiębiorstwem. Ukończył także studia podyplomowe z Zarządzania Sprzedażą w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Jest Maklerem Giełd Towarowych.

Posiada doświadczenie w obszarze obrotu energią elektryczną, gazem i produktami powiązanych w kraju i zagranicą, zarządzania ryzykiem handlowym, zarządzania portfelem w zakresie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej, praw majątkowych, uprawnień do emisji CO₂ oraz paliw. Brał aktywny udział w pracach związanych z rozdzieleniem działalności związanej z obrotem energią od jej dystrybucji, a w szczególności w tworzeniu spółki EnergiaPro Gigawat (obecnie część TAURON Sprzedaż).

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i menedżerskie. Doświadczenia zawodowe zdobywał pracując w Zakładzie Energetycznym Legnica, EnergiaPro Koncern Energetyczny (obecnie część TAURON Dystrybucja), EnergiaPro Gigawat oraz w TAURON, gdzie od 2008 r. pełnił funkcję dyrektora Departamentu Zarządzania Portfelem i uczestniczył w wielu kluczowych projektach, kierując m.in. pracami związanymi z opracowaniem modelu biznesowego Grupy Kapitałowej TAURON czy też integracją ze spółkami Grupy GZE (Vattenfall) w obszarze handlu. Od maja 2014 r. pełnił funkcję Prezesa Zarządu TAURON Obsługa Klienta.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących obszarów działalności: klienta, analiz i planowania, handlu paliwami, zarządzania portfelem, obrotu, rozliczeń oraz sprawozdawczości handlowej.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Zarządu został opublikowany na stronie internetowej Spółki <http://www.auron.pl/>.

Opis działania

Zarząd Spółki działa na podstawie Ksh i innych przepisów prawa, postanowień Statutu Spółki oraz postanowień *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.auron.pl/>. Przy wykonywaniu swoich obowiązków członkowie Zarządu kierują się zasadami zawartymi w Dobrych Praktykach.

Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie 2 członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Jeżeli Zarząd jest jednoosobowy, do składania oświadczeń w imieniu Spółki uprawniony jest jeden członek Zarządu albo prokurent.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu. Posiedzenia Zarządu zwoływane są również na wniosek większości Wiceprezesów Zarządu, jak również Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia odbywają się w siedzibie Spółki, w terminie ustalonym przez zwołującego posiedzenie. W uzasadnionych przypadkach posiedzenia Zarządu mogą odbywać się poza siedzibą Spółki. Posiedzeniom Zarządu przewodniczy Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu.

Zarząd głosuje w sposób jawny. Wynik głosowania odnotowywany jest w protokole posiedzenia. Prezes Zarządu zarządza głosowanie tajne na wniosek któregośkolwiek z Wiceprezesów Zarządu.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów w obecności 3/5 składu członków Zarządu. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Głosowanie w powyższych trybach zarządza Prezes Zarządu lub wskazany przez niego Wiceprezes Zarządu, określając termin końcowy dla oddania głosu przez członków Zarządu. Dopuszczalne jest złożenie zdania odrębnego. Odnotowywane jest ono w protokole wraz z uzasadnieniem. Decyzje Zarządu, będące postanowieniami w sprawach bieżących, nie wymagających podjęcia uchwały, są odnotowywane wyłącznie w protokole.

W sytuacji, gdy Wiceprezesów Zarządu jest mniej niż przewidzianych Pionów, Wiceprezesi Zarządu mogą łączyć pełnienie obowiązków w zakresie dwóch Pionów, bądź dokonać innego podziału kompetencji, niesprzecznego z przyporządkowaniem kompetencji dokonany przez Radę Nadzorczą.

Do zakresu działania Prezesa Zarządu należą kompetencje w zakresie obszarów działania jednostek organizacyjnych należących do Pionu Prezesa Zarządu, odpowiednio do schematu struktury organizacyjnej Spółki.

Do zakresu działania Wiceprezesów Zarządu należą kompetencje w zakresie obszarów działania jednostek organizacyjnych należących do Pionów Wiceprezesów Zarządu, odpowiednio do schematu struktury organizacyjnej Spółki.

Struktura pionów podległych poszczególnym członkom Zarządu określona jest w schemacie struktury organizacyjnej Spółki, omówionym w pkt 1.6.2. niniejszego sprawozdania.

6.11.2. Rada Nadzorcza

Obecna, IV kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się w dniu 15 maja 2014 r., tj. w dniu odbycia Zwyczajnego WZ Spółki zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej III kadencji, tj. za rok obrotowy 2013. Zgodnie ze Statutem Spółki jest to kadencja wspólna i wynosi 3 lata.

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Rady Nadzorczej,
2. Anna Mańk - Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej,
3. Jacek Szyke - Sekretarz Rady Nadzorczej,
4. Stanisław Bortkiewicz - Członek Rady Nadzorczej,
5. Leszek Koziorowski - Członek Rady Nadzorczej,
6. Jan Płudowski - Członek Rady Nadzorczej,
7. Jacek Rawecki - Członek Rady Nadzorczej,
8. Stefan Świątkowski - Członek Rady Nadzorczej,
9. Agnieszka Woźniak - Członek Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej w 2016 r.

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Rady Nadzorczej wchodziły następujące osoby: Beata Chłodzińska (Przewodnicząca Rady Nadzorczej), Anna Mańk (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej), Jacek Szyke (Sekretarz Rady Nadzorczej), Anna Biesialska (Członek Rady Nadzorczej), Michał Czarnik (Członek Rady Nadzorczej), Maciej Koński (Członek Rady Nadzorczej), Leszek Koziorowski (Członek Rady Nadzorczej), Wojciech Myślecki (Członek Rady Nadzorczej) oraz Renata Wiernik-Gizicka (Członek Rady Nadzorczej).

W dniu 6 czerwca 2016 r. Spółka otrzymała od następujących członków Rady Nadzorczej oświadczenia o rezygnacji z pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A., którzy w ww. oświadczeniach podali, iż rezygnacja nastąpiła z powodów osobistych:

- 1) Maciej Koński,
- 2) Renata Wiernik-Gizicka.

W dniu 8 czerwca 2016 r. Zwyczajne WZ Spółki, działając na podstawie § 22 ust. 1 Statutu Spółki, podjęło uchwały o powołaniu do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. IV wspólnej kadencji następujących nowych członków:

- 1) Jacek Rawecki,
- 2) Stefan Świątkowski.

W dniu 14 listopada 2016 r. Spółka otrzymała od Wojciecha Myśleckiego oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (nie podano przyczyn złożonej rezygnacji).

W dniu 16 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, powołał do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Agnieszkę Woźniak.

Z dniem 30 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki:

- odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. następujących członków:
 - 1) Michała Czarnika,
 - 2) Annę Biesiańską,
- powołał do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. następujących członków:
 - 1) Jana Płudowskiego,
 - 2) Stanisława Bortkiewicza.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Doświadczenie i kompetencje członków Rady Nadzorczej

Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Posiada uprawnienia radcy prawnego.

Posiada doświadczenie zawodowe związane z nadzorowaniem działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa. Zawodowo związana z Ministerstwem Energii, obecnie koordynuje pracami Zespołu Radców Prawnych w Biurze Prawnym. Reprezentowała Skarb Państwa w radach nadzorczych spółek nadzorowanych przez resort.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 12 sierpnia 2015 r. Obecnie pełni funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Przewodniczącej Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń, a także jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Anna Mańk - Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Podyplomowych Studiów Prawa Finansowego i Gospodarczego na Uniwersytecie Łódzkim.

Posiada doświadczenie zawodowe z zakresu nadzoru i przekształceń własnościowych w Ministerstwie Skarbu Państwa. Zawodowo związana z Ministerstwem Skarbu Państwa, zajmując wysokie stanowiska kierownicze, obecnie na stanowisku Dyrektora Generalnego Ministerstwa Skarbu Państwa w likwidacji pełniąc funkcję likwidatora. Reprezentowała Skarb Państwa w radach nadzorczych spółek nadzorowanych przez resort, również notowanych na GPW.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 2 grudnia 2015 r. Obecnie pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej, a także jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Jacek Szyke - Sekretarz Rady Nadzorczej

Absolwent ekonomii na Uniwersytecie w Łodzi oraz Wydziału Elektrycznego Politechniki w Poznaniu, gdzie uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych.

Posiada bogate doświadczenie zawodowe związane z energetyką, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej pracując w kraju i za granicą. Zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i kierownicze pracował m.in. w ZE Kalisz, EC Łódź, ZE Płock oraz EC Siekierki. Honorowy Prezes Izby Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii. Konsultant i doradca w sprawach energetycznych. Autor wniosków racjonalizatorskich, wzorów użytkowych oraz wielu publikacji i książek o energetyce i elektroenergetyce.

Został powołany w skład Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 14 września 2010 r. Obecnie pełni funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej, Przewodniczącego Komitetu Strategii Rady Nadzorczej oraz jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Stanisław Bortkiewicz - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Akademii Medycznej w Gdańsku, lekarz medycyny, menadżer, przedsiębiorca i doradca biznesowy z wieloletnim doświadczeniem.

Posiada bogate doświadczenie z zakresu zarządzania dużymi firmami produkcyjnymi i usługowymi oraz w działalności konsultingowej, szkoleniowej i restrukturyzacyjnej. Wielokrotnie pełnił funkcję prezesa zarządu dużych spółek, w tym m.in.: Pracowniczej Spółki Ursus S.A., ZPC Ursus S.A., MPWiK S.A. w Warszawie oraz Dyrektora ds. Strategii i Rozwoju w BOT Górnictwo i Energetyka S.A., a następnie w PZU S.A. Od 1990 r. prowadzi własną działalność i jest udziałowcem podmiotów gospodarczych, handlowych, produkcyjnych, usługowych. Prowadził również działalność konsultingową, świadcząc usługi doradcze na rzecz wielu dużych firm. W ramach swojej działalności zawodowej przeprowadził liczne projekty w zakresie restrukturyzacji organizacyjnej i finansowej przedsiębiorstw. Od lutego 2016 r. pełni funkcję Dyrektora Biura Spraw Korporacyjnych w Telewizji Polskiej S.A.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 30 grudnia 2016 r. Obecnie jest Przewodniczącym Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Leszek Koziarowski - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, radca prawny w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie.

Posiada bogate doświadczenie w zakresie prawa papierów wartościowych, które zdobywał jako radca w Komisji Papierów Wartościowych, arbiter Sądu Giełdowego przy GPW i Sądu Arbitrażowego przy Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” oraz sędzia Sądu Giełdowego. Obecnie jest komplementariuszem w kancelarii prawnej, gdzie zajmuje się doradztwem prawnym w zakresie prawa rynku kapitałowego i przygotowania spółek do wejścia na giełdę. Autor licznych publikacji z zakresu prawa rynku kapitałowego, wielokrotnie rekomendowany jako najlepszy doradca prawny w Polsce w powyższym zakresie. Był członkiem licznych rad nadzorczych.

Został powołany w skład Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 14 września 2010 r. i pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej w okresie do 15 maja 2014 r., tj. do dnia zakończenia III wspólnej kadencji Rady Nadzorczej. W ww. okresie pełnił funkcję sekretarza Rady Nadzorczej oraz członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej. Ponownie został powołany do składu Rady Nadzorczej z dniem 1 września 2014 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Jacek Rawecki - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego. W trakcie przygotowywania pracy doktorskiej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz studiów menedżerskich Master of Business Administration na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu.

Od 2006 roku pełni funkcje zarządcze. Obecnie jest Pierwszym Wiceprezesem Zarządu KGHM ds. Zarządzania Łańcuchem Dostaw. Poprzednio był m.in. prezesem Zarządu Katowickiego Węgla sp. z o.o. w Katowicach, dyrektorem oddziału terenowego Agencji Mienia Wojskowego we Wrocławiu oraz dyrektorem ds. marketingu i rozwoju PUH Brajt we Wrocławiu. Był Prezesem Zarządu KGHM Metraco S.A. w Legnicy, a następnie członkiem zarządu Przedsiębiorstwa Budowlanego ARS sp. z o.o. Posiada doświadczenie z zakresu nadzoru właścicielskiego - był członkiem Rady Nadzorczej Grupy Energetycznej Katowice sp. z o.o. oraz sekretarzem Rady Nadzorczej EnergiaPro Gigawat sp. z o.o.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. w dniu 8 czerwca 2016 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Stefan Świątkowski - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Politechniki Łódzkiej (magister matematyki), The University of Leeds w Wielkiej Brytanii (Master of Science - matematyka) oraz INSEAD we Francji (MBA).

Posiada wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu finansami, zarządzaniu ryzykiem oraz zarządzaniu strategicznym. Obecnie pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu ds. finansowych KGHM. Wcześniej pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu FM Banku/Polskiego Banku Przedsiębiorczości i PKO BP odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem. Był również Dyrektorem Finansowym w Europejskim Funduszu Leasingowym S.A. i Dyrektorem ALCO w Lukas Bank S.A. Pracował też w Banku Handlowym S.A. na różnych stanowiskach związanych z zarządzaniem ryzykiem i strategią oraz w McKinsey & Company Poland sp. z o.o. jako konsultant. Posiada doświadczenie z zakresu nadzoru nad spółkami prawa handlowego. Jest autorem artykułów na tematy gospodarcze oraz powieści o polskiej prywatyzacji.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem w dniu 8 czerwca 2016 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Jan Płudowski - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Ukończył studia podyplomowe na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, na Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach na kierunku zarządzanie finansami przedsiębiorstw oraz na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku marketing i zarządzanie w przedsiębiorstwie.

Zawodowo związany z energetyką, doświadczenie zawodowe zdobywał zajmując stanowiska na wszystkich szczeblach kariery zawodowej. Pracował m.in. na stanowiskach Głównego Energetyka Okręgu (PKP Śląska Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach), Dyrektora Zakładu Energetyki Kolejowej w Katowicach oraz Naczelnika Wydziału Gospodarki Energetycznej (PKP Dyrekcja Energetyki Kolejowej w Warszawie), Dyrektora Biura Przepływu Środków Pieniężnych („PKP Energetyka” sp. z o.o. w Warszawie). Obecnie zajmuje stanowisko Dyrektora Koordynatora Projektu w „PKP Energetyka” S.A. w Warszawie. W latach 2007-2008 pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej Spółki Energetycznej Jastrzębie S.A.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 30 grudnia 2016 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Agnieszka Woźniak - Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. Z wykształcenia prawnik.

Posiada wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu kadrami. Zajmowała się sprawami związanymi z kontrolami, sprawami organizacyjnymi urzędu, zamówieniami publicznymi, sprawami kadrowymi. Piastowała także funkcję Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Posiada doświadczenie związane z nadzorowaniem działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa. Obecnie zajmuje stanowisko Dyrektora Biura Ministra w Ministerstwie Energii.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 16 grudnia 2016 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Rady Nadzorczej został opublikowany na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Opis działania

Szczegółowy opis działania Rady Nadzorczej zawarty jest w Ksh, Statucie Spółki, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/> oraz w *Regulaminie Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach*.

Główną formą wykonywania przez Radę Nadzorczą nadzoru nad działalnością Spółki są posiedzenia Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegalnie. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej lub Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej przedstawiając szczegółowy porządek obrad:

- 1) zgodnie z przyjętymi przez Radę Nadzorczą ustaleniami,
- 2) z własnej inicjatywy,
- 3) na pisemny wniosek każdego z członków Rady Nadzorczej,
- 4) na pisemny wniosek Zarządu.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w siedzibie Spółki. W uzasadnionych przypadkach posiedzenie może zostać zwołane w innym miejscu.

Do zwołania posiedzenia wymagane jest pisemne zaproszenie wszystkich członków Rady Nadzorczej na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów Przewodniczący Rady Nadzorczej może skrócić ten termin do 2 dni, określając sposób przekazania zaproszenia. Zawiadomienia o posiedzeniu Rady Nadzorczej przekazywane są za pomocą faksu lub poczty elektronicznej. W zawiadomieniu o posiedzeniu Rady Nadzorczej Przewodniczący określa termin posiedzenia, miejsce obrad oraz szczegółowy projekt porządku obrad. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Rada Nadzorcza może odbywać posiedzenia bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są obecni i nikt nie wniesie sprzeciwu do faktu odbycia posiedzenia lub do porządku obrad.

Zmiana zaproponowanego porządku obrad może nastąpić, gdy na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wniesie sprzeciwu do porządku obrad. Sprawa nieuwzględniona w porządku obrad powinna być włączona do porządku obrad następnego posiedzenia.

Udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej jest obowiązkiem członka Rady Nadzorczej. Członek Rady Nadzorczej podaje przyczyny swojej nieobecności na piśmie. Usprawiedliwienie nieobecności członka Rady Nadzorczej wymaga uchwały Rady Nadzorczej. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą uczestniczyć członkowie Zarządu Spółki, o ile Rada Nadzorcza nie wyrazi sprzeciwu. Udział członków Zarządu w posiedzeniach Rady Nadzorczej jest obowiązkowy, jeżeli zostali zaproszeni przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej. W posiedzeniach mogą uczestniczyć także inne osoby, jeżeli zostaną one zaproszone w powyższy sposób.

Rada Nadzorcza może zasięgać opinii radców prawnych świadczących stałą pomoc prawną na rzecz Spółki oraz, w uzasadnionych przypadkach, powoływać i zapraszać na posiedzenia Rady Nadzorczej odpowiednich ekspertów w celu zasięgnięcia opinii i podjęcia właściwej decyzji. W przypadkach, o których mowa powyżej, Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o zleceniu pracy wybranemu ekspertowi (firmie audytorskiej, konsultingowej, kancelarii prawnej) zobowiązując Zarząd Spółki do zawarcia odpowiedniej umowy.

Posiedzenia Rady Nadzorczej prowadzi Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów, za zgodą większości członków Rady Nadzorczej obecnych na posiedzeniu, prowadzący posiedzenie ma obowiązek poddać pod głosowanie wniosek o przerwanie obrad i ustalić termin wznowienia obrad Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza podejmuje postanowienia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są głównie na posiedzeniach. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni we właściwy sposób określony w Regulaminie Rady Nadzorczej. Z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, w tym Ksh, oraz postanowień Statutu Spółki, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za” niż „przeciw” i „wstrzymujących się”. W sprawach nieobjętych porządkiem obrad uchwał podjąć nie można, chyba że obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wyrazi sprzeciwu. Nie dotyczy to uchwał w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu. Głosowanie nad uchwałami jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się:

- 1) na żądanie choćby jednego z członków Rady Nadzorczej,
- 2) w sprawach osobowych.

Rada Nadzorcza, zgodnie ze Statutem Spółki, może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Podjęcie uchwały w tym trybie wymaga uprzedniego powiadomienia wszystkich członków Rady Nadzorczej o treści projektu uchwały. Podejmowanie uchwał w tym trybie nie dotyczy wyboru Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady Nadzorczej, powołania lub zawieszenia w czynnościach członka Zarządu oraz odwołania tych osób, jak również innych spraw, których rozstrzygnięcie wymaga głosowania tajnego. Głosując nad uchwałą podejmowaną w powyższym trybie, członek Rady Nadzorczej wskazuje jak głosował, tj. „za”, „przeciw” lub „wstrzymał się”. Uchwałę z zaznaczeniem, że została podjęta w trybie pisemnym lub w trybie głosowania przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, podpisuje Przewodniczący Rady Nadzorczej. Podjęte w tym trybie uchwały zostają przedstawione na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej z podaniem wyniku głosowania.

Dopuszcza się możliwość uczestnictwa członków Rady Nadzorczej w posiedzeniu oraz głosowania nad podejmowanymi uchwałami w ramach tego posiedzenia przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. tele- lub wideokonferencji, z zastrzeżeniem, że w miejscu obrad wskazanym w zawiadomieniu o posiedzeniu, obecnych jest co najmniej połowa jej członków i istnieje techniczna możliwość zapewnienia bezpiecznego połączenia.

Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w posiedzeniach oraz wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście, a przy wykonywaniu swoich obowiązków zobowiązani są do dokładania należytej staranności. Członkowie Rady Nadzorczej obowiązani są do zachowania tajemnicy wiadomości związanych z działalnością Spółki, które powzięli w związku ze sprawowaniem mandatu lub przy innej sposobności. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegialnie.

Rada Nadzorcza może z ważnych powodów delegować poszczególnych członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych na czas oznaczony. Rada Nadzorcza może delegować swoich członków, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności. Delegowanie, o którym mowa powyżej, wymaga uzyskania zgody członka Rady Nadzorczej, który ma być delegowany.

Szczegółowy opis działalności Rady Nadzorczej w minionym roku obrotowym zawiera Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej, składane corocznie WZ, a następnie publikowane na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Rada Nadzorcza może powoływać spośród swoich członków stałe lub doraźne zespoły robocze, komitety dla wykonywania określonych czynności. Stałymi komitetami Rady Nadzorczej są:

- 1) Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Audytu),
- 2) Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Nominacji i Wynagrodzeń),
- 3) Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Strategii).

Skład, zadania oraz zasady funkcjonowania komitetów, o których mowa powyżej, określają ich regulaminy uchwalone przez Radę Nadzorczą.

6.11.3. Komitet Audytu

W związku z dokonywanymi w 2016 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Audytu.

Skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2016 r.

1. Beata Chłodzińska - Członek Komitetu Audytu,
2. Jacek Rawecki - Członek Komitetu Audytu,
3. Jacek Szyke - Członek Komitetu Audytu.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Audytu

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Komitetu Audytu wchodził następujący członek: Wojciech Myślecki (Przewodniczący), Beata Chłodzińska, Michał Czarnik i Jacek Szyke.

Rada Nadzorcza w dniu 8 stycznia 2016 r. powołała do składu Komitetu Audytu Annę Biesiańską.

W dniu 26 lipca 2016 r. Anna Biesiańska złożyła swą rezygnację z pełnienia funkcji członka Komitetu Audytu.

Rada Nadzorcza w dniu 26 lipca 2016 r. powołała do składu Komitetu Audytu Jacka Raweckiego.

W dniu 14 listopada 2016 r. Spółka otrzymała od Wojciecha Myśleckiego oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Tym samym ustało jego członkostwo w Komitecie Audytu.

Z dniem 30 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Michała Czarnika. Tym samym ustało jego członkostwo w Komitecie Audytu.

Rada Nadzorcza w dniu 30 stycznia 2017 r. powołała do składu Komitetu Audytu Stanisława Bortkiewicza i Jana Płudowskiego.

Skład Komitetu Audytu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Stanisław Bortkiewicz - Przewodniczący Komitetu Audytu,
2. Beata Chłodzińska - Członek Komitetu Audytu,
3. Jan Płudowski - Członek Komitetu Audytu,
4. Jacek Rawecki - Członek Komitetu Audytu,
5. Jacek Szyke - Członek Komitetu Audytu,

Zadania i kompetencje Komitetu Audytu

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Audytu według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 30. Kompetencje Komitetu Audytu

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Audytu
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, 2. monitorowanie rzetelności informacji finansowych przedstawianych przez Spółkę, 3. monitorowanie skuteczności istniejących w Spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego, 4. monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, 5. monitorowanie niezależności i obiektywizmu biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia przez nich usług innych niż rewizja finansowa, 6. rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Audytu w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

6.11.4. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń

W związku z dokonywanymi w 2016 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Skład Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
2. Leszek Koziorowski - Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
3. Agnieszka Woźniak - Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń wchodził następujący członek: Leszek Koziorowski (Przewodniczący), Anna Biesialska, Beata Chłodzińska i Renata Wiernik-Gizicka.

W dniu 6 czerwca 2016 r. Spółka otrzymała od członka Rady Nadzorczej Renaty Wiernik-Gizickiej oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Tym samym ustało jej członkostwo w Komitecie Nominacji i Wynagrodzeń.

Rada Nadzorcza w dniu 19 grudnia 2016 r. powołała do składu Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Agnieszkę Woźniak.

Z dniem 30 grudnia 2016 r. Minister Energii, działając na podstawie § 23 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Annę Biesiańską. Tym samym ustało jej członkostwo w Komitecie Nominacji i Wynagrodzeń.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 31. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń	
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	
1.	rekomendowanie Radzie Nadzorczej procedury przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych na stanowiska członków Zarządu Spółki,
2.	ocena kandydatur na członków Zarządu oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii w tym zakresie,
3.	rekomendowanie Radzie Nadzorczej formy oraz treści umów zawieranych z członkami Zarządu,
4.	rekomendowanie Radzie Nadzorczej systemu wynagradzania i premiowania członków Zarządu,
5.	rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności zawieszenia członka Zarządu z ważnych powodów,
6.	rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności delegowania członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności wraz z propozycją wynagrodzenia.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.auron.pl/>.

6.11.5. Komitet Strategii

W związku z dokonywanymi w 2016 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Strategii.

Skład Komitetu Strategii na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1.	Jacek Szyke	- Przewodniczący Komitetu Strategii,
2.	Beata Chłodzińska	- Członek Komitetu Strategii,
3.	Anna Mańk	- Członek Komitetu Strategii,
4.	Stefan Świątkowski	- Członek Komitetu Strategii.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Strategii

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Komitetu Strategii wchodził następujący członek: Jacek Szyke (Przewodniczący), Beata Chłodzińska, Anna Mańk, Maciej Koński i Wojciech Myślecki.

W dniu 6 czerwca 2016 r. Spółka otrzymała od członka Rady Nadzorczej Macieja Końskiego oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Tym samym ustało jego członkostwo w Komitecie Strategii.

Rada Nadzorcza w dniu 26 lipca 2016 r. powołała do składu Komitetu Strategii Stefana Świątkowskiego.

W dniu 14 listopada 2016 r. Spółka otrzymała od Wojciecha Myśleckiego oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. Tym samym ustało jego członkostwo w Komitecie Strategii.

Zadania i kompetencje Komitetu Strategii

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Strategii według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 32. Kompetencje Komitetu Strategii

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Strategii
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. ocena Strategii Spółki i Grupy Kapitałowej oraz przedstawianie wyników tej oceny Radzie Nadzorczej, 2. rekomendowanie Radzie Nadzorczej zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd strategicznych planów wieloletnich, 3. ocena wpływu planowanych i podejmowanych inwestycji strategicznych na kształt aktywów Spółki, 4. monitorowanie realizacji strategicznych zadań inwestycyjnych, 5. ocena działań dotyczących dysponowania istotnymi aktywami Spółki, 6. opiniowanie dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych Radzie Nadzorczej przez Zarząd.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Strategii w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

6.11.6. Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej

Szczegółowy opis działania Komitetów Rady Nadzorczej zawarty jest w Regulaminach poszczególnych Komitetów Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

Komitety Rady Nadzorczej są organami doradczymi i opiniotwórczymi działającymi kolegalnie w ramach struktury Rady Nadzorczej i pełnią funkcje pomocnicze oraz doradcze wobec Rady Nadzorczej. Zadania Komitetów Rady Nadzorczej są realizowane poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej wniosków, rekomendacji, opinii i sprawozdań dotyczących zakresu ich zadań, w formie podjętych uchwał. Komitety Rady Nadzorczej są niezależne od Zarządu Spółki. Zarząd nie może wydawać Komitetom Rady Nadzorczej wiążących poleceń dotyczących wykonywania ich zadań.

W skład Komitetów Rady Nadzorczej wchodzi od trzech do pięciu członków. Pracami poszczególnych Komitetów kieruje ich Przewodniczący.

Posiedzenia są zwoływane przez Przewodniczącego danego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej i odbywają się w miarę potrzeb. W przypadku Komitetu Audytu posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Do udziału w posiedzeniach Przewodniczący danego Komitetu może zaprosić członków Rady Nadzorczej niebędących członkami Komitetu, członków Zarządu i pracowników Spółki oraz inne osoby pracujące bądź też współpracujące ze Spółką. Przewodniczący danego Komitetu lub osoba przez niego wskazana przedkłada Radzie Nadzorczej wnioski, rekomendacje i sprawozdania.

Komitety Rady Nadzorczej podejmują uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa ich członków, a wszyscy członkowie zostali właściwie zaproszeni. Uchwały Komitetów Rady Nadzorczej są przyjmowane bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za” niż „przeciw” i „wstrzymujących się”. Komitety Rady Nadzorczej mogą podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Członkowie Komitetów Rady Nadzorczej mogą również brać udział w posiedzeniach Komitetów oraz głosować nad podejmowanymi uchwałami przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. telekonferencji lub wideokonferencji.

O przedkładanych Radzie Nadzorczej przez dany Komitet rekomendacjach i ocenach informowany jest Zarząd Spółki. Komitety Rady Nadzorczej co roku podają do wiadomości publicznej, za pośrednictwem Spółki, informacje o ich składzie, liczbie odbytych posiedzeń i uczestnictwie w posiedzeniach w ciągu roku oraz głównych działaniach. Dodatkowo Komitet Audytu potwierdza swoją pozytywną ocenę niezależności procesu rewizji finansowej i przedstawia krótki opis kroków podjętych w celu sformułowania takiego wniosku.

Zarząd Spółki zapewnia poszczególnym Komitetom możliwość korzystania z usług doradców zewnętrznych w zakresie niezbędnym do wypełniania obowiązków Komitetów.

6.12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów Spółki

Spółka stosuje politykę równego traktowania oraz dąży do zapewnienia różnorodności w zakresie płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego w odniesieniu do wszystkich pracowników, a w szczególności do organów Spółki i jej kluczowych menadżerów. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania TAURON nie posiadał polityki różnorodności sformułowanej w formie jednego dokumentu. Zasady zarządzania różnorodnością zostały wprowadzone do stosowania wieloma dokumentami, stanowiącymi wewnętrzne regulacje prawne, a w szczególności Kodeksem Etyki Biznesowej Grupy TAURON.

W odniesieniu do członków organów korporacyjnych Spółki, tj. Zarządu i Rady Nadzorczej, wyboru osób pełniących funkcje członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza, natomiast wyboru członków Rady Nadzorczej dokonuje Minister Energii w ramach przysługujących statutowych uprawnień oraz WZ TAURON. Informacje dotyczące kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego osób powoływanych do składu Zarządu i Rady Nadzorczej są publikowane w stosownych raportach bieżących oraz na stronie internetowej Spółki.

TAURON planuje opracować i wprowadzić do stosowania politykę różnorodności w ramach jednego formalnego dokumentu.

6.13. Polityka wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących

6.13.1. System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów

6.13.1.1. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu

W 2016 r. w Spółce obowiązywały zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki określone w *Polityce wynagrodzeń Członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska Energia S.A.* (Polityka wynagrodzeń), przyjętej przez Radę Nadzorczą Spółki uchwałą nr 15/III/2011 z dnia 24 lutego 2011 r. oraz zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu (Zasady kształtowania wynagrodzeń), określone w Uchwale Nadzwyczajnego WZ TAURON z dnia 15 grudnia 2016 r. i uszczegółowione przez Radę Nadzorczą Spółki Uchwałą nr 94/IV/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu TAURON Polska Energia S.A. Zasady kształtowania wynagrodzeń zostały uchwalone w wykonaniu przepisów *Ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami* (Dz.U. z 2016 r. poz. 1202).

Zarówno Polityka wynagrodzeń, jak i Zasady kształtowania wynagrodzeń, określają system wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z pozostającymi do realizacji zadaniami mającymi na celu wdrażanie przyjętej strategii Spółki, kierunków rozwoju i planów finansowych. Nadrzędnym celem stosowanego systemu wynagrodzeń jest zapewnienie motywacyjnego charakteru wynagradzania najwyższej kadry zarządzającej oraz stworzenie podstaw do ich rozwoju.

Cele obowiązujących systemów wynagrodzeń:

- 1) zapewnienie motywacyjnego i spójnego systemu wynagradzania,
- 2) powiązanie zasad wynagradzania z monitorowaniem wdrażania przyjętych planów strategicznych i realizowaniem planów finansowych,
- 3) kształtowanie wysokości wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z realizowaniem postawionych zadań,
- 4) wzrost wartości Spółki poprzez rozwój najwyższej kadry zarządzającej,
- 5) doskonalenie systemów wynagradzania przekładających się na realizowanie strategii Spółki i kierunków rozwoju.

Obowiązujące w Spółce systemy wynagradzania i premiowania członków Zarządu Spółki przewidują uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki oraz wzrostu wartości w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych. Przedmiotowe systemy nie przewidują powiązania wynagrodzeń z instrumentami powiązanymi z akcjami Spółki.

Model wynagradzania zawarty zarówno w Polityce wynagrodzeń, jak i w Zasadach kształtowania wynagrodzeń, zakłada dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia dla członków Zarządu. Zryczałtowane miesięczne wynagrodzenie podstawowe (wynagrodzenie stałe) oraz wynagrodzenie uzupełniające za dany rok obrotowy (wynagrodzenie zmienne) uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych.

W zakresie modelu wynagradzania najwyższej kadry zarządzającej przyjęto również wynagrodzenie składające się z części stałej i części zmiennej zależnej od spełnienia określonych kryteriów wynikowych.

Uwzględniając obowiązujące regulacje, wysokość wynagrodzenia dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, w przedziale określonym przez WZ Spółki.

Członkowie Zarządu Spółki nie są objęci programem premiowym opartym na kapitale Spółki, jak również nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

6.13.1.2. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów

Zasady wynagradzania oraz premiowania kluczowych menedżerów oraz innych pracowników zostały określone w *Regulaminie Wynagradzania Pracowników TAURON Polska Energia S.A.*, przyjętym do stosowania przez Zarząd Spółki.

Obowiązujący system wynagradzania i premiowania kluczowych menedżerów przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych. Zakłada on dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia, obejmujący wynagrodzenie zasadnicze miesięczne oraz zmienne o charakterze motywacyjnym oparte na realizacji wyznaczonych zadań, zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym.

Nadrzędnym założeniem obowiązującego systemu wynagradzania jest zapewnienie optymalnego i motywującego poziomu wynagrodzenia, uzależnionego od wartości i rodzaju pracy na danym stanowisku oraz jakości pracy i efektów osiągniętych przez pracowników.

Struktura wynagrodzenia składa się z następujących elementów:

- 1) części stałej - którą stanowi wynagrodzenie zasadnicze, ustalone zgodnie z obowiązującą w Spółce tabelą kategorii zaszeregowania i miesięcznych stawek osobistego zaszeregowania. Przyznany poziom wynagrodzenia zasadniczego odzwierciedla wartość i rodzaj pracy oraz jakość pracy pracownika, określoną przez ocenę poziomu kompetencji pracownika,
- 2) części zmiennej - która jest uzależniona od wyników pracy, określonych przez poziom realizacji celów i zadań w ramach systemu premiowania MBO,
- 3) świadczeń - które są określone w regulacjach wewnętrznych Spółki.

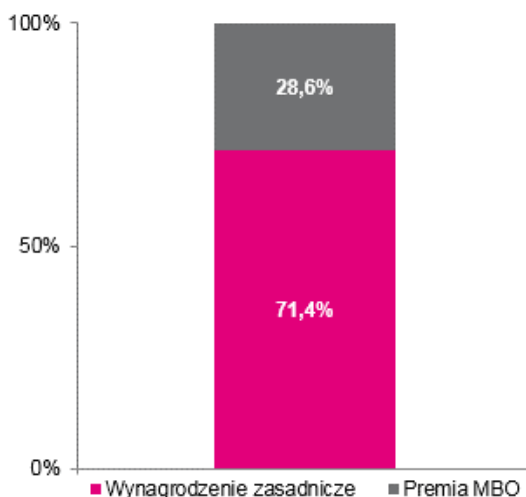
System premiowania oparty o rynkowe mechanizmy premiowania pozwala na kaskadowanie celów ustalonych przez Zarząd Spółki na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON oraz na poziomie Spółki, na konkretne, sparametryzowane zadania dla pracowników zatrudnionych na niższych szczeblach organizacji. Dzięki temu prowadzona w Spółce kultura zarządzania przez cele odzwierciedla specyfikę poszczególnych funkcji realizowanych w Spółce i umożliwia zastosowanie mechanizmów dialogu przełożonego z podwładnym podczas procesu wyznaczania i oceny realizacji celów, które przekładają się na efektywność całej organizacji. Jednocześnie narzędzie to umożliwia precyzyjne skorelowanie celów (KPI) ustalonych dla członków Zarządu z celami, które wyznaczane są na dany rok kluczowym menedżerom Spółki. Wstępna ocena realizacji celów następuje po zakończeniu pierwszego półrocza, natomiast po zakończeniu drugiego półrocza członkowie Zarządu dokonują końcowej oceny realizacji celów kluczowych menedżerów Spółki.

Ponadto w 2016 r. podjęto pracę nad budową systemu premiowego dla obszaru handlowego, którego celem jest motywowanie do osiągania wyższych przychodów dla Grupy Kapitałowej TAURON.

Pracownicy Spółki nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów.

Rysunek nr 59. Struktura wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów

6.13.1.3. Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, należnych lub wypłaconych przez Spółkę członkom Zarządu w 2016 r., wyniosła 6 125 tys. zł brutto.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2016 r. w podziale na składniki.

Tabela nr 33. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2016 r. w podziale na składniki

Lp.	Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2016 r.	Wynagrodzenie* (tys. zł)	Wynagrodzenie premiowe* (tys. zł)	Pozostałe korzyści* (tys. zł)	Razem (tys. zł)
1.	Jarosław Broda	01.01.2016 - 31.12.2016	900	197	122	1 219
2.	Filip Grzegorzczak**	15.11.2016 - 31.12.2016	98	0	0	98
3.	Kamil Kamiński	01.01.2016 - 31.12.2016	900	194	51	1 145
4.	Remigiusz Nowakowski	01.01.2016 - 14.11.2016	884	249	166	1 299
5.	Anna Strzyżuk	01.01.2016 - 08.01.2016	30	53	0	83
6.	Marek Wadowski	29.01.2016 - 31.12.2016	829	151	40	1 020
7.	Piotr Zawistowski	01.01.2016 - 31.12.2016	900	197	164	1 261
Razem			4 541	1 041	543	6 125

* bez narzutów

** umowa o świadczenie usług zarządzania

Członkowie Zarządu w 2016 r. nie otrzymywali wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

W stosunku do członków Zarządu wymienionych w powyższej tabeli, zastosowanie miała Polityka wynagrodzeń, za wyjątkiem Prezesa Zarządu, w stosunku do którego miały zastosowanie Zasady kształtowania wynagrodzeń.

Uwzględniając powyższe poniżej przedstawiono założenia do dwóch systemów wynagradzania:

1. Polityka wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska Energia S.A.

Polityka wynagrodzeń, przyjęta przez Radę Nadzorczą Spółki uchwałą nr 15/III/2011 z dnia 24 lutego 2011 r. obejmuje dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia, składający się z części stałej (miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego) oraz z części zmiennej zależnej od spełnienia określonych kryteriów wynikowych (realizacji stawianych do wykonania zadań). Zarówno wynagrodzenie zasadnicze miesięczne, jak również kryteria wynikowe, od spełnienia których uzależniona jest wysokość premii rocznej, określone są przez Radę Nadzorczą Spółki.

Rada Nadzorcza określa procentową wysokość premii rocznej dla każdego z następujących wskaźników:

- 1) skonsolidowana EBITDA z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
- 2) skonsolidowany zysk brutto z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
- 3) wskaźnik płynności bieżącej mierzony dla Grupy Kapitałowej TAURON z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
- 4) realizacja niefinansowych celów wskazanych na dany rok w zatwierdzonej Strategii.

Składniki premii rocznej o charakterze finansowym przyznawane są w oparciu o dane pochodzące ze zaudytowanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za I półrocze danego roku obrotowego oraz za dany rok obrotowy. Składnik premii rocznej o charakterze niefinansowym przysługuje w związku z osiągnięciem określonych celów w danym roku obrotowym na podstawie półrocznej i rocznej oceny ich wykonania dokonanej przez Radę Nadzorczą.

Dla umożliwienia korzystania przez członków Zarządu ze świadczeń przysługujących pracownikom Spółki, polityka wynagrodzeń została uzupełniona katalogiem świadczeń dodatkowych o charakterze: socjalno-bytowym, komunikacyjnym i ubezpieczeniowym.

Zgodnie z ww. Polityką wynagrodzeń z członkami Zarządu zawierana jest umowa o pracę.

2. Zasady kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu

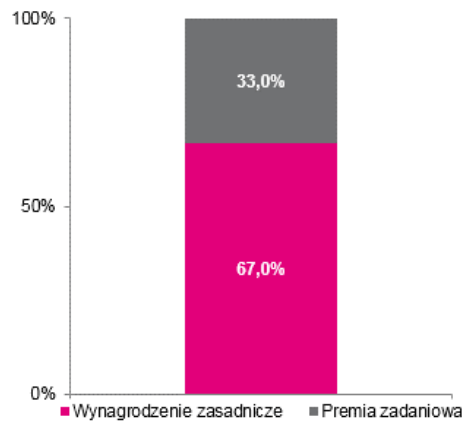
Zasady kształtowania wynagrodzeń, uchwalone uchwałą Nadzwyczajnego WZ TAURON z dnia 15 grudnia 2016 r. i uszczegółowione przez Radę Nadzorczą Spółki uchwałą z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu TAURON Polska Energia S.A., obejmują dwuczęściowy system określania wynagrodzenia, składający się z części stałej (miesięcznego wynagrodzenia podstawowego) i części zmiennej (wynagrodzenia uzupełniającego) stanowiącej element motywacyjny wynagrodzenia, uzależniony od realizacji wyznaczonych celów zarządczych w danym roku obrotowym. Zarówno miesięczne wynagrodzenie podstawowe, jak

również część zmienna, określane są przez Radę Nadzorczą Spółki na podstawie zasad i ogólnego katalogu celów zarządczych określonych przez WZ TAURON.

Zgodnie z ww. Zasadami kształtowania wynagrodzeń z członkiem Zarządu zawierana jest umowa o świadczenie usług zarządzania na czas pełnienia funkcji, z obowiązkiem świadczenia osobistego, bez względu na to, czy działa on w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wynagrodzeń członków Zarządu.

Rysunek nr 60. Struktura wynagrodzeń na stanowisku członka Zarządu

6.13.1.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie

Umowa o świadczenie usług zarządzania, zawarta z Prezesem Zarządu w razie rozwiązania albo wypowiedzenia przez Spółkę umowy z innych przyczyn niż określonych w tej umowie, przewiduje wypłacenie odprawy w wysokości trzykrotności części stałej wynagrodzenia, pod warunkiem pełnienia przez niego funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem tej umowy. Natomiast umowy o pracę zawarte z pozostałymi członkami Zarządu nie przewidują odpraw w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie.

W związku z dostępem członków Zarządu do informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby narazić Spółkę oraz spółki Grupy Kapitałowej TAURON na straty, ww. umowa o świadczenie usług zarządzania zawiera postanowienia o zakazie konkurencji obowiązujące po ustaniu pełnienia funkcji. Natomiast z pozostałymi członkami Zarządu zostały zawarte umowy o zakazie konkurencji. Na podstawie powyższych umów, osobom powstrzymującym się od prowadzenia działalności konkurencyjnej w oznaczonym okresie przysługuje odszkodowanie.

Członkowie Zarządu Spółki nie zajmowali stanowisk członków Zarządów spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

6.13.1.5. Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom

Członkowie Zarządu, za wyjątkiem Prezesa Zarządu zatrudnionego na podstawie umowy o świadczenie usług zarządzania, oraz pracownicy zatrudnieni na kluczowych stanowiskach w Spółce uprawnieni są do korzystania ze świadczeń i pozafinansowych składników wynagrodzenia oferowanych przez Spółkę.

W ramach świadczeń dodatkowych ww. pracownicy są uprawnieni m.in. do:

- 1) uczestnictwa w Pracowniczym Programie Emerytalnym prowadzonym przez pracodawcę (warunek pozostawania w stanie zatrudnienia w Spółce lub w jednej ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON przez okres co najmniej 1 roku),
- 2) korzystania z pakietu medycznego finansowanego ze środków Spółki,
- 3) korzystania z przydzielonego do wyłącznej dyspozycji samochodu służbowego,
- 4) korzystania z mieszkania służbowego w przypadku, gdy dyspozycyjność pracownika jest konieczna z uwagi na charakter pracy i zakres obowiązków.

Na podstawie umowy o świadczenie usług zarządzania udostępniane są urządzenia techniczne oraz zasoby stanowiące mienie Spółki, niezbędne do wykonywania funkcji, w tym prawo korzystania z przydzielonego do wyłącznej dyspozycji samochodu służbowego.

6.13.1.6. Informacja o zmianach w polityce wynagrodzeń w ciągu ostatniego roku obrotowego

W roku obrotowym 2016 Nadzwyczajne WZ TAURON, w wykonaniu ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o *zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*, uchwałą z dnia 15 grudnia 2016 r. wprowadziło do stosowania w Spółce nowe zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu. W związku z powyższym rozpoczęto prace mające na celu opracowanie nowej polityki wynagrodzeń, zgodnej z ww. uchwałą Nadzwyczajnego WZ TAURON oraz uchwałą Rady Nadzorczej Spółki z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu TAURON Polska Energia S.A.

Informacje dotyczące ww. zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu zostały zawarte w pkt 6.13.1.3. niniejszego sprawozdania.

6.13.1.7. Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa

Stosowany system wynagradzania członków Zarządu jest zgodny z przyjętą Polityką wynagrodzeń oraz Zasadami kształtowania wynagrodzeń. Zapewniony jest motywacyjny i spójny system, powiązany z monitorowaniem rocznych planów finansowych oraz przyjętej Strategii i kierunków rozwoju.

Forma, struktura i poziom wynagrodzeń odpowiadają warunkom rynkowym i są ukierunkowane na umożliwienie rekrutacji i utrzymanie osób spełniających kryteria wymagane do prowadzenia spółki w sposób uwzględniający interes akcjonariuszy (budowanie wartości Spółki dla akcjonariuszy), jak również zapobiegają powstawaniu konfliktów interesów członków Zarządu i akcjonariuszy. Równocześnie są one skonstruowane w sposób przejrzysty dla inwestorów tak, aby budować ich zaufanie do Spółki oraz zapewniają funkcję motywacyjną dla Zarządu.

Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia jest powiązana z określonymi z góry, wymiernymi kryteriami wynikowymi, które sprzyjają długoterminowej stabilności Spółki, a w ich skład wchodzi również kryteria o charakterze innym niż finansowy, związane z wytwarzaniem długoterminowej wartości Spółki.

Wskaźniki, od spełnienia których zależy uzyskanie oraz wysokość zmiennych składników wynagrodzenia, są określone zgodnie z zasadą SMART, a więc wykazują takie cechy jak: precyzyjność, mierzalność, możliwość osiągnięcia, istotność i określenie w czasie.

Obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu Spółki wspiera realizację celów strategicznych oraz uwzględnia uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej.

6.13.2. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej

W okresie do 15 grudnia 2016 r. obowiązywały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Spółki określone w Polityce wynagrodzeń oraz w Uchwale Zwyczajnego WZ TAURON nr 29 z dnia 6 maja 2011 r. w *sprawie ustalenia zasad i wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.* Natomiast od 15 grudnia 2016 r. obowiązuje system wynagradzania członków Rady Nadzorczej określony w Uchwale Nadzwyczajnego WZ TAURON nr 6 z dnia 15 grudnia 2016 r. w *sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej*, podjętej w wykonaniu przepisów *Ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202).

Zarówno wcześniejszy system wynagradzania członków Rady Nadzorczej obowiązujący do 15 grudnia 2016 r., jak i obowiązujący w dniu sporządzenia niniejszego sprawozdania, obejmuje jednoskładnikowe wynagrodzenie miesięczne, z przyjęciem zróżnicowania jego wysokości w zależności od pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej.

Zgodnie z ww. Uchwałą Nadzwyczajnego WZ z dnia 15 grudnia 2016 r. miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, ustalone zostało jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS oraz mnożnika:

- 1) dla przewodniczącego Rady Nadzorczej – 1,7
- 2) dla pozostałych członków Rady Nadzorczej – 1,5

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość formalnie zwołanych posiedzeń. Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z formalnie zwołanych posiedzeń z powodów nieusprawiedliwionych. O usprawiedliwieniu lub nie usprawiedliwieniu nieobecności członka Rady Nadzorczej na jej posiedzeniu decyduje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Wynagrodzenie obliczane jest proporcjonalnie do ilości dni pełnienia funkcji w przypadku, gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego.

Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady Nadzorczej powierzonych im funkcji, a w szczególności: koszty przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca odbycia posiedzenia Rady Nadzorczej lub posiedzenia Komitetu Rady Nadzorczej i z powrotem, koszty indywidualnego nadzoru oraz koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Wynagrodzenie osób nadzorujących

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2016 r.

Tabela nr 34. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2016 r.

Lp.	Imię i Nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2016 r.	Wynagrodzenia i nagrody (tys. zł)
1.	Anna Biesialska	01.01.2016 - 30.12.2016	106
2.	Stanisław Bortkiewicz	30.12.2016 - 31.12.2016	0
3.	Beata Chłodzińska	01.01.2016 - 31.12.2016	142
4.	Michał Czarnik	01.01.2016 - 30.12.2016	106
5.	Maciej Koński	01.01.2016 - 06.06.2016	47
6.	Leszek Kozirowski	01.01.2016 - 31.12.2016	107
7.	Anna Mańk	01.01.2016 - 31.12.2016	130
8.	Wojciech Myślecki	01.01.2016 - 14.11.2016	94
9.	Jan Płudowski	30.12.2016 - 31.12.2016	0
10.	Jacek Rawecki	08.06.2016 - 31.12.2016	59
11.	Jacek Szyke	01.01.2016 - 31.12.2016	118
12.	Stefan Świątkowski	08.06.2016 - 31.12.2016	60
13.	Renata Wiernik Gizicka	01.01.2016 - 06.06.2016	47
14.	Agnieszka Woźniak	16.12.2016 - 31.12.2016	3
Suma			1 019

6.13.3. Zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń podobnych dla byłych członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W Spółce nie występują zobowiązania wobec byłych członków Zarządu i Rady Nadzorczej wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze.

Równocześnie wskazuje się, iż z tytułu zobowiązań Spółki w stosunku do byłych członków Zarządu TAURON, w 2016 r. wypłacono łączną kwotę w wysokości 5 616 tys. zł z tytułu wypłaty premii za realizację KPI w 2015 r. (bez narzutów) oraz odszkodowań za powstrzymywanie się od prowadzenia działalności konkurencyjnej.

7. POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA

7.1. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

W okresie sprawozdawczym zarówno Spółka, jak i spółki zależne Grupy Kapitałowej TAURON nie prowadziły postępowań przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, których pojedyncza lub łączna wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki.

7.2. Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON

7.2.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły w roku obrotowym 2016 następujące umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON:

Odstąpienie od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa

W dniu 28 lipca 2016 r., w nawiązaniu do raportu bieżącego nr 61/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. o zawieszeniu projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa, spółki: TAURON, KGHM oraz TAURON Wytwarzanie podpisały porozumienie, na mocy którego zgodnie postanowiły odstąpić od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa i rozwiązać łączącą KGHM oraz TAURON Wytwarzanie Umowę Wspólników, co oznaczało wygaśnięcie wszelkich zobowiązań określonych w Umowie Wspólników oraz zakończenie wszelkich prac w niej przewidzianych, w szczególności określonych we wstępnym harmonogramie realizacji projektu, jak również w dalszych uzgodnieniach i porozumieniach.

KGHM oraz TAURON Wytwarzanie zgodnie postanowiły, iż przystąpią do likwidacji spółki Elektrowni Blachownia Nowa, która przeprowadzona zostanie zgodnie z postanowieniami jej umowy oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Strony będą współdziałać ze sobą oraz ze spółką, by zapewnić realizację porozumienia. Strony zgodnie postanowiły rozwiązać łączące je porozumienie z dnia 30 grudnia 2013 r., na mocy którego postanowiono o czasowym zawieszeniu realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa.

O powyższym zdarzeniu Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr 32/2016 z dnia 28 lipca 2016 r.

Porozumienie w sprawie warunków dalszej realizacji projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli”

W dniu 27 października 2016 r., w nawiązaniu do raportu bieżącego nr 9/2011 z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zawarcia umów znaczących w ramach Projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli” podpisane zostały warunkowe:

- 1) porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji Projektu pomiędzy TAURON, PGNiG i EC Stalowa Wola ("Porozumienie"),
- 2) aneks do Umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 11 marca 2011 r. ("Umowa Sprzedaży Energii") pomiędzy TAURON, PGNiG i EC Stalowa Wola,
- 3) aneks do Umowy na dostawę paliwa gazowego z dnia 11 marca 2011 r. ("Umowa Gazowa") pomiędzy PGNiG i EC Stalowa Wola.

Porozumienie

Wynegocjowane Porozumienie reguluje przede wszystkim warunki rozliczania kar umownych możliwych do naliczenia przez PGNiG na podstawie dotychczasowego brzmienia Umowy Gazowej oraz kwestie restrukturyzacji finansowej Projektu. Ponadto precyzuje kierunek zmian w podstawowych transakcjach handlowych EC Stalowa Wola, tj. w sposobie zakupu paliwa gazowego oraz sprzedaży wyprodukowanej energii elektrycznej, których wprowadzenie nastąpi na mocy aneksów do Umowy Gazowej i Umowy Sprzedaży Energii.

Porozumienie stanowi odzwierciedlenie woli sponsorów Projektu tj. TAURON i PGNiG, co do kontynuacji budowy bloku gazowo-parowego, wprowadzenia zmian w Umowie Gazowej i Umowie Sprzedaży Energii oraz zmiany formuły finansowania Projektu z project finance na corporate finance przy utrzymaniu zaangażowania instytucji finansujących.

Umowa Sprzedaży Energii i Umowa Gazowa

Warunkowe zmiany do Umowy Gazowej i Umowy Sprzedaży Energii przewidują w szczególności urynkowienie stosowanych w tych umowach formuł cenowych. Ponadto, w związku z opóźnieniem realizacji Projektu, aneks do Umowy Gazowej przewiduje zmianę w zakresie wysokości, terminów i metodologii naliczania kar umownych.

Warunki zawieszające

Porozumienie oraz aneksy do Umowy Gazowej i Umowy Sprzedaży Energii wchodzi w życie jednocześnie, w momencie dokonania zmiany obowiązujących obecnie umów o finansowanie Projektu albo spłaty ostatniej z instytucji finansujących obecnie EC Stalowa Wola (tj. EBI, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOiR), Bank Polska Kasa Opieki S.A. (Pekao)).

Umowa standstill

Jednocześnie TAURON, PGNiG, EBI, EBOiR, Pekao oraz EC Stalowa Wola zawarły umowę standstill, której celem jest zapewnienie, że instytucje finansujące obecnie EC Stalowa Wola powstrzymają się od postawienia kredytów udzielonych EC Stalowa Wola w stan natychmiastowej wymagalności oraz zaspokojenia swoich wierzytelności z ustanowionych zabezpieczeń.

Umowa standstill obowiązuje do dnia 31 marca 2017 r. Przed tą datą zakłada się wynegocjowanie i podpisanie nowej dokumentacji umożliwiającej restrukturyzację finansowania Projektu.

Warunkiem wejścia w życie umowy standstill było w szczególności dostarczenie instytucjom finansującym gwarancji bankowych do kwoty ok. 629 mln zł, w terminie do dnia 30 października 2016 r., z czego 50% udział wyznacza kwotę gwarancji bankowych, jakie powinien przedstawić każdy ze Sponsorów Projektu na rzecz instytucji finansujących (tj. około 314,5 mln zł).

Niezależnie od powyższego, EC Stalowa Wola ma prawo, do dnia 20 marca 2017 r., złożyć instytucjom finansującym zawiadomienie o dobrowolnej wcześniejszej spłacie kredytów. Podpisane dokumenty umożliwiają dokończenie inwestycji w terminie wstępnie szacowanym na 2019 r.

Informacje o powyższym zdarzeniu zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 36/2016 z 27 października 2016 r.

Podpisanie z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umów finansowania hybrydowego

W dniu 14 grudnia 2016 r. pomiędzy Spółką a EBI zostały podpisane następujące umowy:

- 1) umowa projektowa („Umowa Projektowa”), określająca szczegółowe wymogi dotyczące finansowanego zadania inwestycyjnego,
- 2) umowa subskrypcyjna („Umowa Subskrypcyjna”), stanowiąca podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych („Obligacje”) o wartości 190 mln Euro.

Środki, które zostaną pozyskane z emisji Obligacji, będą przeznaczone na pokrycie wydatków TAURON Dystrybucja związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej w latach 2016-2020.

Szczegółowe informacje dotyczące powyższego zdarzenia zostały zawarte w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.

Informacja o powyższym zdarzeniu została opublikowana w raporcie bieżącym nr 45/2016 z dnia 14 grudnia 2016 r.

Zawarcie umowy z Nowe Brzeszcze GT na sprzedaż węgla

W dniu 4 stycznia 2016 r. pomiędzy TAURON a Nowe Brzeszcze GT została zawarta umowa sprzedaży węgla do celów energetycznych, której przedmiotem był zakup węgla przez Spółkę na potrzeby jednostek wytwórczych TAURON Wytwarzanie i TAURON Ciepło. Umowa została zawarta na okres do dnia 31 grudnia 2016 r. W dniu 1 grudnia 2016 r. nastąpiło połączenie spółek TAURON Wydobywanie i Nowe Brzeszcze GT, zgodnie z którym TAURON Wydobywanie wstąpiło we wszystkie prawa i obowiązki Nowe Brzeszcze GT.

Zawarcie umowy z TGE na pełnienie funkcji animatora

W dniu 1 lutego 2016 r. TAURON zawarł z TGE umowę na pełnienie funkcji animatora w zakresie instrumentów na energię elektryczną na RTT. Celem współpracy jest zwiększenie płynności animowanych instrumentów oraz zintensyfikowanie współpracy pomiędzy TGE i TAURON.

Zadaniem animatora jest zapewnienie utrzymania płynności obrotu i zwiększenie liczby transakcji zawieranych na TGE na objętych umową produktach. Efektem takiego działania jest umożliwienie uczestnikom rynku realizacji zleceń kupna i sprzedaży po cenach rynkowych. Poprzez pełnienie funkcji animatora na TGE, TAURON uzyskuje preferencyjne stawki za opłaty transakcyjne, a dodatkowo, poprzez zwiększanie udziału transakcji, Spółka w ogólnym obrocie uzyskuje dodatkowe upusty do opłat transakcyjnych.

Równolegle prowadzono z Izłą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. (IRGIT) prace w celu wynegocjowania i podpisania porozumienia w sprawie wysokości opłat dla animatora rynku. Porozumienie to wprowadza obniżone stawki dla animatora, w okresie od dnia 1 lutego 2016 r. do dnia 31 stycznia 2017 r., tj. w okresie obowiązywania umowy o pełnienie funkcji animatora rynku na TGE.

Zawarcie aneksu do umowy na sprzedaż węgla do TAMEH POLSKA

Od dnia 1 lipca 2016 r. TAURON wznowił sprzedaż węgla do TAMEH POLSKA po okresie zawieszenia wykonywania umowy (od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r.), które to zawieszenie było wynikiem zmiany sytuacji rynkowej. Wznowienie dostaw węgla nastąpiło w wyniku zaoferowania przez TAURON korzystniejszych cen węgla niż możliwe do uzyskania na rynku przez TAMEH POLSKA i po podpisaniu stosownego aneksu do umowy.

Zawarcie z PSE umowy na sprzedaż energii elektrycznej na pokrywanie strat powstałych w sieci przesyłowej

W dniu 5 października 2016 r. TAURON zawarł z PSE umowę sprzedaży energii elektrycznej na pokrywanie strat powstałych w sieci przesyłowej w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. Zawarcie umowy nastąpiło w wyniku rozstrzygnięcia postępowania przetargowego, prowadzonego przez PSE.

W nawiązaniu do treści § 91 ust. 6 pkt 3 *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim*, Spółka niniejszym informuje, iż nie posiada wiedzy o innych zawartych umowach znaczących dla działalności Spółki, aniżeli ww., w tym umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami), umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji.

7.2.2. Transakcje z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe

Wszystkie transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w nocie 48 sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016.

7.2.3. Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek**Kredyty o charakterze obrotowym i pożyczki krótkoterminowe**

Zgodnie z przyjętym w Grupie Kapitałowej TAURON modelem finansowania, stroną kredytów i pożyczek krótkoterminowych zaciąganych u instytucji zewnętrznych może być wyłącznie TAURON.

W Grupie Kapitałowej TAURON funkcjonuje struktura cash poolingu rzeczywistego, realizowana na podstawie zawartej z PKO BP umowy o zarządzanie środkami pieniężnymi. Struktura cash poolingu oparta jest o limity dzienne udzielane poszczególnym uczestnikom przez zarządzającego usługą agenta tj. TAURON. W wyniku realizacji mechanizmu cash poolingu dokonywane są transfery środków pieniężnych pomiędzy rachunkami uczestników usługi a rachunkiem agenta. W ramach funkcjonowania cash poolingu TAURON korzysta w PKO BP z limitu over draft w kwocie 300 000 tys. zł w oparciu o zawartą z bankiem w grudniu 2014 r. Umowę kredytu w rachunku bieżącym, z terminem spłaty przypadającym na dzień 29 grudnia 2017 r. oraz limitu intraday w kwocie 500 000 tys. zł z terminem obowiązywania do dnia 17 grudnia 2017 r. (limit intraday jest limitem dziennym, który musi być w całości spłacony do końca każdego dnia, w którym był wykorzystywany).

Umowy kredytów obrotowych i pożyczek obowiązujące w 2016 r.:

- 1) zawarta z BGK umowa o kredyt w rachunku bieżącym do kwoty 25 000 tys. EUR z terminem spłaty do dnia 31 grudnia 2017 r. i przeznaczeniem na finansowanie transakcji zakupu/sprzedaży/wymiany uprawnień do emisji CO₂, obrotu energią elektryczną oraz gazem dokonywanych na europejskich giełdach,
- 2) zawarta z mBankiem umowa o kredyt w rachunku bieżącym w wysokości nieprzekraczającej 2 000 tys. USD, z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności, w szczególności na finansowanie depozytu zabezpieczającego oraz transakcji realizowanych na produktach commodities. Termin spłaty kredytu na podstawie aneksu z dnia 29 stycznia 2016 r. przypada na dzień 31 marca 2017 r.
- 3) zawarta z TAURON Sweden Energy AB (publ) (TAURON Sweden Energy) umowa pożyczki na kwotę 6 600 tys. EUR. Termin spłaty pożyczki na podstawie aneksu z dnia 29 lipca 2016 r. przypada na dzień 30 lipca 2017 r.

Wykorzystanie kredytów walutowych opisanych powyżej w pkt a) i b), ma na celu mitygację ryzyka kursowego związanego z zawieraniem transakcjami handlowymi.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów pożyczek i kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w TAURON w 2016 r.

Tabela nr 35. Zestawienie umów kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w TAURON na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Oprocentowanie	Kwota kredytu/pożyczki (tys.)	Okres finansowania	Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
1.	Kredyt w rachunku	LIBOR 1M + stała marża	2 000 USD	16.04.2015 - 30.03.2017	411 USD
2.	Kredyt w rachunku	EURIBOR 1M + stała marża	25 000 EUR	31.12.2015 - 31.12.2017	3 032 EUR
3.	Kredyt w rachunku	WIBOR O/N + stała marża	300 000 PLN	30.12.2014 - 29.12.2017	0 PLN
4.	Limit intraday	Brak	500 000 PLN	18.12.2014 - 17.12.2017	0 PLN
5.	Pożyczka	stała marża	6 600 EUR	30.07.2015 - 30.07.2017	6 600 EUR

Kredyty oraz pożyczki o charakterze inwestycyjnym

W 2016 r. Spółka nie zaciągnęła nowych oraz nie wypowiedziała żadnych dotychczasowych umów kredytów i pożyczek o charakterze inwestycyjnym.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 36. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Kwota kredytu/pożyczki (tys.)	Okres finansowania	Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
1.	Kredyt EBI	stała marża	210 000 PLN	30.01.2012 - 15.12.2021	105 000 PLN
2.	Kredyt EBI	stała marża	300 000 PLN	20.02.2012 - 15.12.2021	150 000 PLN
3.	Kredyt EBI	stała marża	450 000 PLN	16.07.2012 - 15.06.2024	306 818 PLN
4.	Kredyt EBI	stała marża	200 000 PLN	25.01.2013 - 15.09.2024	145 455 PLN
5.	Kredyt EBI	stała marża	250 000 PLN	22.02.2013 - 15.09.2024	181 818 PLN
6.	Kredyt EBI	stała marża	295 000 PLN	17.07.2015 - 15.03.2027	295 000 PLN
7.	Pożyczka od TAURON Sweden Energy	stała marża	166 572 EUR	03.12.2014 - 29.11.2029	166 572 EUR

7.2.4. Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje**Udzielone pożyczki**

W 2016 r. TAURON udzielił finansowania spółce współzależnej EC Stalowa Wola w postaci 5 pożyczek, które zostały przeznaczone na bieżącą działalność EC Stalowa Wola oraz spłatę rat kredytowych tej spółki.

W dniu 30 grudnia 2016 r. TAURON podpisał z EC Stalowa Wola aneks do umowy pożyczki z dnia 25 listopada 2015 r. do kwoty 2 600 tys. zł, zgodnie z którym spłata pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami nastąpi jednorazowo nie później niż do dnia 30 czerwca 2017 r.

Dnia 25 lutego 2016 r. Spółka zawarła z TAURON EKOENERGIA aneks do umowy pożyczki udzielonej w 2015 r. w kwocie 1 120 000 tys. zł wydłużający termin spłaty przedmiotowej pożyczki do dnia 27 lutego 2017 r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 37. Zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Kwota kredytu/pożyczki wynikająca z umowy (tys.)	Termin obowiązywania umowy	Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
1.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 1 M + stała marża	5 500 PLN	22.01.2016 - 30.06.2017	5 500 PLN

Lp.	Rodzaj umowy	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Kwota kredytu/pożyczki wynikająca z umowy (tys.)	Termin obowiązywania umowy	Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.)
2.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 1 M + stała marża	1 200 PLN	22.04.2016 - 30.06.2017	600 PLN
3.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 1 M + stała marża	3 100 PLN	27.05.2016 - 30.06.2017	3 100 PLN
4.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 1 M + stała marża	3 800 PLN	31.08.2016 - 30.06.2017	2 875 PLN
5.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 6M + stała marża	15 300 PLN	15.12.2016 - 31.12.2027	11 000 PLN
6.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 3M + stała marża	177 000 PLN	20.06.2012 - 31.12.2032	177 000 PLN
7.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 6M + stała marża	2 600 PLN	25.11.2015 - 30.06.2017	2 600 PLN
8.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 3M + stała marża	15 850 PLN	14.12.2015 - 31.12.2027	15 850 PLN
9.	Pożyczka TAURON EKOENERGIA	oprocentowanie stałe	1 120 000 PLN	27.02.2015 - 27.02.2017	1 120 000 PLN

Udzielone i otrzymane poręczenia i gwarancje

Obowiązujące w 2016 r. poręczenia i gwarancje wynikają z przyjętego modelu finansowania spółek Grupy Kapitałowej TAURON i zostały udzielone przez TAURON w związku z prowadzeniem działalności przez spółki zależne oraz jako zabezpieczenie spłaty pożyczek udzielanych m.in. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (WFOŚiGW).

Poniższa tabela przedstawia wyszczególnienie zabezpieczeń udzielonych przez TAURON obowiązujących według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 38. Zestawienie zabezpieczeń udzielonych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Beneficjent	Umowa / zabezpieczenie	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Kwota (tys.)	Data obowiązywania
1.	WFOŚiGW	Weksle wraz z deklaracją wekslową	TAURON Wytwarzanie	40 000 PLN	15.12.2022
2.	WFOŚiGW	Weksle wraz z deklaracją wekslową	TAURON Ciepło	30 000 PLN	15.12.2022
3.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	914 PLN	15.06.2021
4.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	513 PLN	31.07.2018
5.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	256 PLN	31.10.2018
6.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	128 PLN	31.10.2018
7.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	154 PLN	31.10.2018
8.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	94 PLN	15.01.2019
9.	Obligatariusze	Gwarancja korporacyjna	TAURON Sweden Energy	168 000 EUR	03.12.2029
10.	PSG	Umowa poręczenia	TAURON Sprzedaż	15 000 PLN	31.03.2017
11.	PSE	Umowa poręczenia	TAURON Wytwarzanie	5 000 PLN	04.08.2019
12.	Millennium Leasing	Umowa poręczenia	TAURON Wydobywanie	2 900 PLN	30.10.2017
13.	WFOŚiGW	Promesy udzielenia finansowania	TAURON Ciepło	178 300 PLN	31.12.2017

TAURON posiada następujące umowy dotyczące wystawiania gwarancji bankowych:

- 1) Umowa ramowa z dnia 8 czerwca 2015 r. o limit na gwarancje bankowe zawarta z BZ WBK z terminem obowiązywania do dnia 7 czerwca 2018 r. oraz limitem w kwocie 150 000 tys. zł do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne na rzecz IRGIT.
- 2) Umowa o limit na gwarancje bankowe z dnia 12 lipca 2016 r. zawarta z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce (CaixaBank) na podstawie której, został udzielony limit na okres 36 miesięcy, tj. do dnia 11 lipca 2019 r. Jednocześnie maksymalny okres obowiązywania gwarancji bankowych nie może przekraczać daty 11 lipca 2020 r. do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne w związku z prowadzoną działalnością.
- 3) Umowa o limit gwarancyjny zawarta w dniu 25 października 2016 r. z The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd. (BTM UFJ) Limit gwarancyjny do kwoty 314 486 tys. zł przeznaczony jest na gwarancje bankowe udzielane zgodnie z umową standstill z dnia 15 września 2016 r. zawartą pomiędzy TAURON, EC Stalowa Wola, PGNiG oraz bankami finansującymi EC Stalowa Wola z terminem ważności do dnia 14 kwietnia 2017 r.

Jednocześnie dnia 31 grudnia 2016 r. wygasła umowa ramowa z dnia 22 września 2011 r., z późniejszymi aneksami, o udzielenie gwarancji bankowych, zawarta z PKO BP w kwocie 100 000 tys. zł do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne w związku z prowadzoną działalnością.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów obowiązujących według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela nr 39. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (tys.)	Data uruchomienia	Data obowiązywania
1.	BZ WBK	TAURON	IRGIT	zapłaty	30 000 PLN	14.12.2016	17.01.2017
2.	BZ WBK	TAURON	IRGIT	zapłaty	40 000 PLN	11.08.2016	17.01.2017
3.	BZ WBK	TAURON	IRGIT	zapłaty	30 000 PLN	11.08.2016	17.01.2017
4.	BTM UFJ	TAURON	Bank Pekao	zapłaty	74 992 PLN	30.10.2016	14.04.2017
5.	BTM UFJ	TAURON	EBOR	zapłaty	83 494 PLN	30.10.2016	14.04.2017
6.	BTM UFJ	TAURON	EBI	zapłaty	156 000 PLN	30.10.2016	14.04.2017
7.	CaixaBank	TAURON	GAZ-SYSTEM	dobrego wykonania	3 664 PLN	01.12.2016	30.11.2017
8.	CaixaBank	KW Czatkowice	PGE	dobrego wykonania	147 PLN	09.09.2016	31.01.2018
9.	CaixaBank	TAURON Dystrybucja Serwis	Strabag Infrastruktura Południe	dobrego wykonania	116 PLN	09.09.2016	15.06.2019

Ponadto w dniu 31 grudnia 2016 r. wygasły cztery gwarancje wystawione w ramach limitu w PKO BP w latach poprzednich, tj.:

- 1) gwarancja TAURON Wydobywanie na rzecz Polskie Koleje Państwowe S.A. w wysokości 76 tys. zł,
- 2) gwarancja Kopalni Wapienia „Czatkowice” sp. z o.o. (KW Czatkowice) na rzecz CEZ Chorzów S.A. w wysokości 1 422 tys. zł,
- 3) gwarancja TAURON Dystrybucja na rzecz Miasto Jelenia Góra w wysokości 97 tys. zł,
- 4) gwarancja TAURON Dystrybucja Serwis na rzecz Dragados Oddział w Polsce S.A. w wysokości 96 tys. zł.

Jednocześnie w ramach limitu na gwarancje bankowe zawartego z BZ WBK w trakcie 2016 r. TAURON zlecał wystawienie gwarancji bankowych na rzecz IRGIT na zabezpieczenie transakcji przeprowadzanych na TGE, z terminem obowiązywania poniżej jednego roku.

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON, w celu zabezpieczenia realizowanych przez TAURON transakcji na TGE na rynkach energii elektrycznej i uczestniczenia w systemie zabezpieczenia płynności rozliczania transakcji w I kwartale obowiązywała umowa z dnia 14 października 2015 r., na mocy której TAURON Wytwarzanie udzielił TAURON polecenia na rzecz IRGIT z tytułu rozliczenia przyszłych transakcji do kwoty 123 000 tys. zł. Umowa obowiązywała do dnia 31 marca 2016 r.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 13 marca 2017 r.

Filip Grzegorzczak	- Prezes Zarządu	
--------------------	------------------	-------

Jarosław Broda	- Wiceprezes Zarządu	
----------------	----------------------	-------

Kamil Kamiński	- Wiceprezes Zarządu	
----------------	----------------------	-------

Marek Wadowski	- Wiceprezes Zarządu	
----------------	----------------------	-------

Piotr Zawistowski	- Wiceprezes Zarządu	
-------------------	----------------------	-------

Załącznik A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW

Poniżej zamieszczono słownik pojęć branżowych i wykaz skrótów najczęściej używanych w treści niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 40. Objasnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
1.	BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w Warszawie
2.	Biomasa Grupa TAURON	Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli
3.	BZ WBK	Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu
4.	B2B	B2B (ang. business-to-business) skrót oznaczający transakcje pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami gospodarczymi
5.	Cash pooling	Cash pooling funkcjonujący w Spółce - konsolidacja sald rachunków bankowych poprzez fizyczne przeksięgowanie środków pieniężnych z rachunków spółek Grupy Kapitałowej TAURON w banku w którym funkcjonuje cash pooling na rachunek pool leadera, którego funkcję pełni Spółka. Na koniec każdego dnia roboczego z rachunków bankowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, które wykazują saldo dodatnie przeksięgowywane są środki pieniężne na rachunek bankowy pool leadera. Na początku każdego dnia roboczego rachunki bankowe spółek Grupy Kapitałowej TAURON zasilane są z rachunku bankowego pool leadera kwotą zapotrzebowania, niezbędną do utrzymania płynności finansowej spółki Grupy Kapitałowej TAURON w danym dniu roboczym
6.	Certyfikaty kolorowe	Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w sposób podlegający wsparciu, tzw. kolorowe certyfikaty: 1) zielone - świadectwa pochodzenia energii elektrycznej z OZE, 2) fioletowe - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, 3) czerwone - świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji (świadectwa CHP - ang. Combined Heat and Power), 4) żółte - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1MW, 5) niebieskie - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej z biogazu rolniczego. Białe – świadectwa efektywności energetycznej (mechanizm stymulujący i wymuszający zachowania prooszczędnościowe).
7.	CSI	(ang. Customer Satisfaction Index) - wskaźnik wykorzystywany w marketingu do określenia poziomu satysfakcji klienta z produktów lub usług oferowanych przez firmę
8.	CSR	(ang. Corporate Social Responsibility) społeczna odpowiedzialność biznesu
9.	CUW	Centrum Usług Wspólnych, np. CUW R - usługi w obszarze rachunkowości
10.	DM	Dom Maklerski
11.	Dobre Praktyki 2016	Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r.
12.	EBI	Europejski Bank Inwestycyjny z siedzibą w Luksemburgu
13.	EBIT	(z ang. Earnings Before Interest and Taxes) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem
14.	EBITDA	(ang. Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem powiększony o amortyzację
15.	EC Stalowa Wola	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. z siedzibą w Stalowej Woli
16.	ElectroMobility Poland	ElectroMobility Poland S.A. z siedzibą w Warszawie
17.	Elektrownia Blachownia Nowa w likwidacji	Elektrownia Blachownia Nowa sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu
18.	ENEA	ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu
19.	ENERGA	ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku
20.	ERM	System zarządzania ryzykiem korporacyjnym
21.	EU ETS	(ang. European Union Emission Trading System) Europejski System Handlu Uprawnieniami do Emisji CO ₂

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
22.	EUA	(ang. European Union Allowances) - uprawnienie do wprowadzania do powietrza ekwiwalentu, w rozumieniu art. 2 pkt 4 <i>Ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji</i> , dwutlenku węgla (CO ₂), które służy do rozliczenia wielkości emisji w ramach systemu i którym można rozporządzać na zasadach określonych w <i>Ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych</i> (Dz. U. Nr 122, poz. 695)
23.	EUR	Euro - wspólna waluta europejska wprowadzona w niektórych krajach UE
24.	GAZ-SYSTEM	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie
25.	GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie
26.	GRI	(ang. Global Reporting Initiative) Światowa Inicjatywa Sprawozdawcza
27.	Grupa Kapitałowa TAURON/Grupa	Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.
28.	GUS	Główny Urząd Statystyczny
29.	GZE	Górnśląski Zakład Elektroenergetyczny
30.	IRGIT	Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie
31.	IRS	(z ang. Interest Rate Swap) kontrakt wymiany płatności odsetkowych, jeden z podstawowych instrumentów pochodnych, będący przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym
32.	KE	Komisja Europejska
33.	KGHM	KGHM Polska Miedź S.A. z siedzibą w Lubinie
34.	KIC InnoEnergy	Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC InnoEnergy z siedzibą w Krakowie
35.	Komitet Audytu	Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
36.	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
37.	Komitet Strategii	Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
38.	KPI	(ang. Key Performance Indicators) kluczowe wskaźniki efektywności, finansowe i niefinansowe wskaźniki stosowane jako mierniki w procesach pomiaru stopnia realizacji celów organizacji
39.	KSE	Krajowy System Elektroenergetyczny
40.	Ksh	Kodeks spółek handlowych
41.	KW Czatkowice	Kopalnia Wapienia „Czatkowice” sp. z o.o. z siedzibą w Krzeszowicach
42.	KZEE	Krajowe zużycie energii elektrycznej
43.	Model Biznesowy	Dokument o tytule <i>Model Biznesowy Grupy TAURON</i> , uchwalony przez Zarząd Spółki
44.	mBank	mBank S.A. z siedzibą w Warszawie
45.	Marselwind	Marselwind sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
46.	Mg	Megagram - milion gramów (1 000 000 g) tj. tona
47.	MSR	(ang. Market Stability Reserve) rezerwa stabilizacyjna na rynku uprawnień
48.	MSSF	Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
49.	NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie
50.	Nowe Brzeszcze GT	Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Brzeszczach, obecnie ZG Brzeszcze w TAURON Wydobycie
51.	Obszar Biznesowy	Wyodrębnionych przez Spółkę siedem obszarów podstawowej działalności Grupy Kapitałowej TAURON: Handel, Wydobycie, Wytwarzanie, OZE, Ciepło, Dystrybucja i Sprzedaż.
52.	OPEC	(ang. Organization of the Petroleum Exporting Countries) Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową z siedzibą w Wiedniu
53.	ORM	Operacyjna Rezerwa Mocy
54.	OSP	Operator Systemu Przesyłowego
55.	OTC (rynek OTC)	(ang. Over The Counter Market) europejski rynek pozagiełdowy

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
56.	OZE	Odnawialne Źródła Energii
57.	Program Poprawy Efektywności	Program Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018
58.	PEPKH w likwidacji	Polska Energia - Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie
59.	PGE	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Warszawie
60.	PGE EJ1	PGE EJ1 sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
61.	PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z siedzibą w Warszawie
62.	PKB	Produkt Krajowy Brutto
63.	PKO BP	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie
64.	PLN	Symbol walutowy złotego - zł
65.	PMEC	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w pozostałych źródłach kogeneracyjnych
66.	PMGM	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW
67.	PMMET	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy
68.	PMOZE	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie przed 1 marca 2009 r.
69.	PMOZE_A	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie po 1 marca 2009 r.
70.	PMOZE-BIO	Prawa majątkowe, które wynikają ze świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego od 1 lipca 2016 r.
71.	PSE	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z siedzibą w Konstancinie-Jeziorna
72.	PSG	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
73.	RB	Rynek Bilansujący
74.	RDN	Rynek Dnia Następnego
75.	RESPECT Index	Indeks giełdowy, w którym notowane są spółki giełdowe działające zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
76.	RTT	Rynek Terminowy Towarowy
77.	Segment, Segmenty działalności	Segmenty działalności Grupy Kapitałowej TAURON wykorzystywane w procesie raportowania statutowego. Wyniki działalności Grupy Kapitałowej TAURON przyporządkowano do następujących pięciu Segmentów Grupy Kapitałowej TAURON (nazwanych również w niniejszym sprawozdaniu Obszarami): Wydobycie, Wytwarzanie, Dystrybucja, Sprzedaż i Pozostałe.
78.	SPOT (rynek SPOT)	W odniesieniu do energii elektrycznej jest to miejsce zawierania transakcji handlowych dla energii elektrycznej, dla których okres dostawy przypada nie później niż 3 dni od daty zawarcia transakcji (najczęściej jest to jeden dzień przed datą dostawy). Funkcjonowanie rynku SPOT dla energii elektrycznej jest silnie powiązane z funkcjonowaniem RB prowadzonego przez OSP
79.	Spółka/TAURON	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
80.	Strategia	Dokument o tytule <i>Strategia Grupy TAURON na lata 2016 – 2025</i> , który zastąpił <i>Strategię Korporacyjną Grupy TAURON na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2023</i> , obowiązującą do dnia 1 września 2016 r.
81.	Strategia zrównoważonego rozwoju	Dokument o tytule <i>Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2016 - 2018 z perspektywą do roku 2020</i> , będący aktualizacją dokumentu <i>Strategii zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2012 - 2015 z perspektywą do 2020 r.</i>
82.	TAMEH Czech	TAMEH Czech s.r.o. z siedzibą w Ostrawie, Republika Czeska
83.	TAMEH HOLDING	TAMEH HOLDING sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej
84.	TAMEH POLSKA	TAMEH POLSKA sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
85.	TAURON/Spółka	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
86.	TAURON Ciepło	TAURON Ciepło sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
87.	TAURON Czech Energy	TAURON Czech Energy s.r.o. z siedzibą w Ostrawie, Republika Czeska
88.	TAURON Dystrybucja	TAURON Dystrybucja S.A. z siedzibą w Krakowie
89.	TAURON Dystrybucja Pomiary	TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie
90.	TAURON Dystrybucja Serwis	TAURON Dystrybucja Serwis S.A. z siedzibą we Wrocławiu
91.	TAURON EKOENERGIA	TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze
92.	TAURON Obsługa Klienta	TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu
93.	TAURON Serwis	TAURON Serwis sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
94.	TAURON Sprzedaż	TAURON Sprzedaż sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie
95.	TAURON Sprzedaż GZE	TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach
96.	TAURON Sweden Energy	TAURON Sweden Energy AB (publ) z siedzibą w Sztokholmie, Szwecja
97.	TAURON Wydobycie	TAURON Wydobycie S.A. z siedzibą w Jaworznie
98.	TAURON Wytwarzanie	TAURON Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Jaworznie
99.	TAURON Wytwarzanie Serwis	TAURON Wytwarzanie Serwis sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie
100.	TGE	Towarowa Giełda Energii S.A. z siedzibą w Warszawie
101.	UE	Unia Europejska
102.	UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
103.	USD	(ang. United States Dolar) - międzynarodowy skrót dolara amerykańskiego
104.	URE	Urząd Regulacji Energetyki
105.	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub w Krakowie
106.	WZ/ZW	Walne Zgromadzenie/Zgromadzenie Wspólników
107.	ZG	Zakład Górniczy
108.	ZW Katowice, ZW Tychy	Zakłady Wytwarzania w Katowicach i Tychach

Załącznik B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Poniżej zamieszczono spis tabel i rysunków występujących w niniejszym sprawozdaniu.

Spis tabel

Tabela nr 1. Informacje ogólne o TAURON	5
Tabela nr 2. Wykaz istotnych spółek zależnych objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział.....	6
Tabela nr 3. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2016 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział.....	7
Tabela nr 4. Szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON.	16
Tabela nr 5. Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy 2015 w podziale na segmenty działalności Spółki	40
Tabela nr 6. Ilość zakupionego węgla w 2016 r.	44
Tabela nr 7. Dostawy paliw zrealizowane przez TAURON do podmiotów Grupy Kapitałowej TAURON	44
Tabela nr 8. Roczne wielkości emisji NO _x , SO ₂ , pyłów i CO ₂ za 2016 r. . z energetycznego spalania paliw.....	67
Tabela nr 9. Wysokość szacowanych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2016 r.	68
Tabela nr 10. Najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON	79
Tabela nr 11. Roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów w latach 2016 – 2014	83
Tabela nr 12. Przychody ze sprzedaży Spółki	84
Tabela nr 13. Przychody ze sprzedaży Spółki w podziale na produkty	84
Tabela nr 14. Wielkość i struktura kosztów.....	85
Tabela nr 15. Roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej (istotne pozycje)	86
Tabela nr 16. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje)	87
Tabela nr 17. Podstawowe wskaźniki finansowe Spółki	88
Tabela nr 18. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2016 r.	90
Tabela nr 19. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.	90
Tabela nr 20. Wysokość wynagrodzenia biegłych rewidentów za usługi świadczone na rzecz TAURON	92
Tabela nr 21. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010-2014	93
Tabela nr 22. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011-2016	95
Tabela nr 23. Rekomendacje wydane w 2016 r.....	97
Tabela nr 24. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2016 r.....	99
Tabela nr 25. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji	102
Tabela nr 26. Kompetencje Zarządu	105
Tabela nr 27. Kompetencje Rady Nadzorczej	106
Tabela nr 28. Kompetencje Walnego Zgromadzenia.....	108
Tabela nr 29. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem	109
Tabela nr 30. Kompetencje Komitetu Audytu.....	118
Tabela nr 31. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń	119
Tabela nr 32. Kompetencje Komitetu Strategii	120
Tabela nr 33. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2016 r. w podziale na składniki	123
Tabela nr 34. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2016 r.	126
Tabela nr 35. Zestawienie umów kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w TAURON na dzień 31 grudnia 2016 r.....	130
Tabela nr 36. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym na dzień 31 grudnia 2016 r.	130
Tabela nr 37. Zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.	130
Tabela nr 38. Zestawienie zabezpieczeń udzielonych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.	131

Tabela nr 39. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów obowiązujących na dzień 31 grudnia 2016 r.	132
Tabela nr 40. Objasnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania	134

Spis rysunków

Rysunek nr 1. Kapitał zakładowy TAURON (wpłacony) na 31 grudnia 2016 r. w podziale na ilość akcji.....	5
Rysunek nr 2. Struktura Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniająca spółki objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 r.	6
Rysunek nr 3. Wizja Grupy Kapitałowej TAURON w 2025 r.	11
Rysunek nr 4. Perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON	12
Rysunek nr 5. Realizacja priorytetów w oparciu o filary Strategii Grupy Kapitałowej TAURON.....	13
Rysunek nr 6. Nakłady inwestycyjne według segmentów w latach 2016-2020	14
Rysunek nr 7. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON	15
Rysunek nr 8. Program poprawy efektywności w latach 2016-2018	17
Rysunek nr 9. Inicjatywy strategiczne i racjonalizacja inwestycji w latach 2017-2020	17
Rysunek nr 10. Perspektywa kierunków inwestycji po 2020 r.	18
Rysunek nr 11. Perspektywy EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii ..	19
Rysunek nr 12. Priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej	21
Rysunek nr 13. Schemat odpowiedzialności członków Zarządu	25
Rysunek nr 14. Schemat organizacyjny TAURON na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	25
Rysunek nr 15. Strumienie procesowe	26
Rysunek nr 16. Struktura procesów w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy)	27
Rysunek nr 17. Struktura Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON	27
Rysunek nr 18. Wzrost PKB, produkcji sprzedanej przemysłu i zmiana KZEE	28
Rysunek nr 19. Przebieg KZEE w zależności od średniej temperatury miesięcznej	29
Rysunek nr 20. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury	30
Rysunek nr 21. Obrót kontraktami BASE Y-17 oraz PEAK Y-17	31
Rysunek nr 22. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-17 w 2016 r. na TGE	33
Rysunek nr 23. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2016 r.	34
Rysunek nr 24. Indeksy praw majątkowych	35
Rysunek nr 25. Kalendarium	44
Rysunek nr 26. Nagrody i wyróżnienia	55
Rysunek nr 27. Założenia Polityki Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON	57
Rysunek nr 28. Zasada efektywnego uczenia się 70/20/10	57
Rysunek nr 29. Formy aktywności rozwojowych pracowników spółek Grupy Kapitałowej TAURON	58
Rysunek nr 30. Łączna liczba godzin szkoleniowych w podziale na płeć w TAURON w 2016 r.	58
Rysunek nr 31. Średnia liczba godzin szkoleniowych przypadająca na jednego zatrudnionego pracownika w podziale na grupy stanowiskowe	58
Rysunek nr 32. Przeciętne zatrudnienie w TAURON w 2015 r. i 2016 r.* (etaty)	61
Rysunek nr 33. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (wykształcenie).....	62
Rysunek nr 34. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (wiek)	62
Rysunek nr 35. Struktura zatrudnienia w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r. (płeć)	63
Rysunek nr 36. Wyniki badań obejmujących gospodarstwa domowe w latach 2011-2016.	66
Rysunek nr 37. Wyniki badań TAURON w porównaniu z innymi Grupami Energetycznymi w 2016 r.	66
Rysunek nr 38. Struktura wolumenu „białych” certyfikatów uzyskanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2016 r.	68

Rysunek nr 39. Świadczenia pochodzenia (MWh)	69
Rysunek nr 40. Struktura zagospodarowania odpadów energetycznych (Mg).....	69
Rysunek nr 41. Struktura zagospodarowania odpadów wydobywczych (Mg)	70
Rysunek nr 42. Model trzech linii obrony.....	71
Rysunek nr 43. Zarządzanie ryzykiem jako funkcja drugiej linii obrony	72
Rysunek nr 44. Proces zarządzania ryzykiem.....	72
Rysunek nr 45. Schemat zarządczej komunikacji ryzyka	73
Rysunek nr 46. System ERM	73
Rysunek nr 47. Architektura systemu ERM	74
Rysunek nr 48. Struktura organizacyjna i dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem	74
Rysunek nr 49. Liczba kluczowych ryzyk w podziale na kategorie.....	75
Rysunek nr 50. Podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON	76
Rysunek nr 51. Składowe ekspozycji kredytowej	77
Rysunek nr 52. Narzędzia systemu zarządzania ryzykiem	78
Rysunek nr 53. Model zarządzania ryzykiem w projektach	79
Rysunek nr 54. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	93
Rysunek nr 55. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów w 2016 r.	95
Rysunek nr 56. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2016 r.	96
Rysunek nr 57. Wykres kursu akcji TAURON na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia w 2016 r.	96
Rysunek nr 58. Kurs akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2016 r.	97
Rysunek nr 59. Struktura wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów	122
Rysunek nr 60. Struktura wynagrodzeń na stanowisku członka Zarządu	124